

Begroting 2022 - 2025

 Leidschendam-
Voorburg

Inhoudsopgave	
Algemeen.....	4
Bestuurlijke samenvatting.....	4
Begroting in 1 oogopslag.....	9
Leeswijzer.....	10
Programma's	11
Programma 0. Bestuur en Ondersteuning.....	12
Programma 1. Veiligheid	18
Programma 2. Verkeer en Vervoer	22
Programma 3. Economie.....	31
Programma 4. Onderwijs.....	38
Programma 5. Sport, cultuur en recreatie	44
Programma 6. Sociaal domein	54
Programma 7. Volksgezondheid en milieu.....	73
Programma 8. Bouwen en wonen (VHROSV)	84
Programma Algemene dekkingsmiddelen.....	90
Programma Overhead	97
Programma Vennootschapsbelasting	100
Programma Onvoorzien	102
Paragrafen	103
Lokale Heffingen.....	104
Weerstandvermogen en risicobeheersing	113
Onderhoud Kapitaalgoederen	127
Financiering	134
Bedrijfsvoering	140
Verbonden Partijen	144
Grondbeleid	158
Duurzaamheid	164
Financiële Begroting	165
Financieel perspectief 2022 - 2025	166
Begrotingsuitkomsten	166
Toelichting begrotingsmutaties.....	167
Toelichting op tabel	168
Uitgangspunten financieel beleid.....	170
Lasten en baten	172
Investeringsplan 2022 - 2025	176
Gemeentefonds	177
Eigen en vreemd vermogen	180
Reserves.....	184

Voorzieningen.....	190
Bijlagen	193
Incidentele baten en lasten.....	194
Meerjaren-investeringsplan 2022-2025 (details).....	199
Begroting naar taakvelden.....	204
Verdeling personeelskosten over taakvelden.....	206
Verplichte indicatoren	209
Doorlichting begroting.....	216

Algemeen

Bestuurlijke samenvatting

Voorwoord

Na ruim anderhalf jaar coronacrisis breekt de tijd van sociaal en economisch herstel aan. Daarvoor staan we als samenleving en gemeente aan de lat. De gemeente kan en wil hier een rol in spelen door een gericht herstelbeleid uit te voeren. We focussen ons daarbij op die onderdelen van onze samenleving, die dat het hardste nodig hebben.

Het zijn wel financieel onzekere tijden. We weten nog niet precies wat de effecten van de coronacrisis zijn, en hoe een nieuw kabinet ondersteunt op weg naar herstel. We staan voor grote opgaven als de energietransitie en de invoering van de Omgevingswet. We willen niet bezuinigen op belangrijke voorzieningen als verenigingen, sportclubs en sportterreinen, schoolgebouwen, cultuur en de leefbaarheid van de openbare ruimte. Juist tijdens de coronacrisis zagen we hoe belangrijk die zijn voor het welzijn van mens en maatschappij.

Het college kiest er dan ook nadrukkelijk voor om geen zaken ‘stuk te bezuinigen’, maar wel conform het coalitieakkoord, de strikt noodzakelijke maatregelen te treffen, om aan het einde van deze raadsperiode tot een structureel sluitende begroting in 2022 te komen. Op 16 maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen, waarna een nieuw college aan de slag gaat.

Daarom ligt er net als vorig jaar, een beleidsarme begroting voor u. De gemeente staat de komende jaren voor een aantal forse opgaven, die een grote impact hebben op het huishoudboekje. Het algemeen financieel beeld in 2022 en de jaren daarna geeft nauwelijks ruimte voor nieuw beleid, zonder dat dit ten koste gaat van bestaand beleid. Hierin staat de gemeente Leidschendam-Voorburg niet alleen. Als werkzaamheden of projecten al zijn gestart of als er nieuwe wettelijke taken op onze gemeente afkomen, pakken we deze uiteraard op.

Positief is dat het kabinet extra geld heeft toegezegd aan gemeenten voor de uitvoering van de jeugdzorg (landelijk € 1,8 miljard op jaarbasis). Voor Leidschendam-Voorburg betekent dit vooralsnog voor een extra bijdrage van € 4,7 miljoen. Gemeenten en Rijk moeten wel maatregelen nemen om het tekort terug te dringen. De verwachting is dat gemeenten tijdelijk extra middelen krijgen, maar dat daar een afbouw in zit in de veronderstelling dat gemeenten hierop actie ondernemen. Leidschendam-Voorburg krijgt met behulp van de bouwstenen uit de aanscherping van het Sociaal Kompas meer grip op het sociaal domein, en daarmee meer grip op de uitgaven. In het ruimtelijke domein werken we aan een toekomstbestendige gemeente met behulp van de in 2021 vastgestelde bouwstenen en werken deze verder uit in de Omgevingsvisie.

Het college ziet ernaar uit om samen met de samenleving de schouders eronder te zetten, op weg naar herstel.

Het college van burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,
Jules Bijl
Astrid van Eekelen
Juliette Bouw
Floor Kist
Jan-Willem Rouwendal

Samenvatting: Wat gaan we doen in 2022?

De programmabegroting bevat alle plannen voor het komende jaar en de financiering die daarbij hoort. Met deze samenvatting geven we de plannen en cijfers een gezicht, zodat iedereen zich een algemeen beeld kan vormen van 2022 en de jaren daarna, over het wat, hoe, waarom en hoeveel. Ook vindt u een samenvatting van onze financiële uitgangspunten, ons huishoudboekje.

Sterker uit de crisis

Nu de eerste, directe fase van de coronacrisis achter de rug is, is het tijd voor sociaal en economisch herstel van de samenleving. Niet terug naar de situatie voor corona, maar naar een sterkere samenleving die in de toekomst beter het hoofd kan bieden aan nieuwe uitdagingen.

Het college legt een voorstel neer bij de gemeenteraad hoe dit herstelplan eruit moet zien. Doel is om enerzijds te focussen op groepen inwoners en ondernemers, die door de crisis het hardst getroffen zijn en verder achterop zijn geraakt. En anderzijds kansen die de crisis biedt te pakken om de samenleving en de economie te versterken.

De gewone dienstverlening van de gemeente gaat natuurlijk ook door. Denk aan het uitgeven van rijbewijzen en paspoorten; het verlenen van vergunningen; het onderhouden van openbare ruimte; handhaving op straat en nog veel meer. Inwoners en ondernemers kunnen bij ons terecht.

We zijn er voor kwetsbare inwoners

We blijven een adequaat vangnet bieden aan kwetsbare inwoners. Daarom scherpen we het sociaal kompas aan en bepalen we de focus in het sociaal domein voor de komende jaren. We zorgen ervoor dat inwoners met een bijstandsuitkering gebruik kunnen maken van de voorzieningen waar zij recht op hebben. Daarom gaan we persoonlijk met hen in gesprek. Tijdens dit gesprek is ook aandacht voor een eventueel bredere hulpvraag en voor het tegengaan van (onbedoeld) oneigenlijk gebruik van regelingen.

We geven per 1 januari 2022 uitvoering aan de gedecentraliseerde Wet Inburgering, waarmee we mensen die net in ons land aankomen helpen een volwaardige plek in de samenleving te creëren. Ook geven we invulling aan de decentralisatie van Beschermd Wonen per 1 januari 2022. We zetten stappen in het langer zelfstandig wonen, door het ondersteunen van senioren met de Blijverslening, collectieve woningaanpassing, woonzorgconcepten, de flatcoach, een doorstroommakelaar en noodwoningen.

De komende jaren geven we Leidschendam-Noord bijzondere aandacht. We werken aan een kansrijkere toekomst voor de inwoners met het programma Sterk voor Noord. Hierin werken we integraal en langjarig aan de verbetering van de wijken, samen met inwoners en maatschappelijke partners.

Prettig wonen voor iedereen

We faciliteren ontwikkelaars en corporaties bij het realiseren van woningen en streven hierbij naar 30% sociale en 20% middeldure huur. In 2022 worden naar verwachting ± 550 woningen opgeleverd o.a. het Burgemeester Feithplein, Raadhuisstraat en Van Alphenstraat in Voorburg en Molenpad in Leidschendam. In Leidschendam gaan ook de eerste palen de grond in voor sociale woningbouw aan De Star. Woningbouw in Stompwijk wordt actief gestimuleerd. De regionale samenwerking op ruimtelijk gebied wordt verder versterkt.

We blijven werken aan een betere bereikbaarheid, doorstroming en veiligheid voor voetgangers, fietsers, autoverkeer en openbaar vervoer. We werken in 2022 verder aan lokale en regionale mobiliteitsprojecten, zoals de Velostrada, de herinrichting van de Veursestraatweg en de aanleg van een parkeerterrein in de Zeeheldenwijk. Op basis van de bouwsteen Omgevingsvisie Mobiliteit en Bereikbaarheid starten we ook nieuwe projecten.

Met de Taskforce Mobiliteit Mall of the Netherlands werken we samen met Rijkswaterstaat, Unibail Rodamco Westfield en Metropoolregio Rotterdam Den Haag - Bereik! aan de bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer zodat de Mall én de omliggende wijken bereikbaar blijven. Daarnaast wordt er ingezet op alternatieve mobiliteit, zoals het openbaar vervoer of de fiets om betere bereikbaarheid te stimuleren. De gemeente blijft met omwonenden in gesprek over verkeer en parkeren om daar waar nodig maatregelen te nemen.

We werken in 2022 verder aan een goede onderwijshuisvesting, zodat ieder kind les krijgt in een schoolgebouw dat past bij de eisen van deze tijd: schoon, veilig en duurzaam, maar ook flexibel in gebruik. Komend jaar leveren we middelbare school Veurs Voorburg op, start de nieuwbouw van Integraal Kind Centrum (IKC) Heeswijk en breidt Montessorischool Nieuw Vreugd en Rust uit met twee klaslokalen.

Een veilige gemeente

Het actieprogramma Veiligheid 2022 is de laatste in deze beleidscyclus. In 2022 wordt het Integraal Veiligheidsbeleid herijkt; de uitkomsten van de Integrale Veiligheidsmonitor 2021 worden betrokken bij het opstellen van het nieuwe Veiligheidsbeleid. Er wordt uitvoering gegeven aan het nieuwe Damoclesbeleid, dat de basis vormt voor de ketenaanpak van drugs gerelateerde criminaliteit. De leefomgeving kan hierdoor beter worden beschermd tegen overlast van drugspanden.

Met de invoering van het digitaal opkopersregister zetten we in 2022 een stap in een doelmatigere aanpak van heling. Verder blijven we met onze ketenpartners in het Veiligheidshuis inzetten op het voorkomen van overlast van personen met verward gedrag.

Ruimte om te ondernemen

Met de ambitie om tot 2040 4.500 tot 5.000 woningen bij te bouwen, zijn er voorzieningen en werkgelegenheid nodig om de nieuwe bewoners te faciliteren. De werkgelegenheid en het voorzieningenniveau moet meegroeien met de woningbouwopgave. In de bouwsteen Economie & Bedrijvigheid wordt de economische ambitie tot 2030 geformuleerd.

Ook in 2022 blijven we inzetten op het versterken van de lokale economie. Er is speciale aandacht voor de gevolgen van de coronacrisis op zzp-ers en detailhandel. We helpen de retailondernemers met diverse vraagstukken, zoals het ontwikkelen van digitale vaardigheden. Dit doen we via de Retail Innovatie & Experience Campus. Daarnaast ondersteunen we de kernwinkelgebieden als geheel. Dat doen we onder meer door het verkennen van het mogelijk compacter maken van Huygenskwartier en Leidschendam Centrum als (kern)winkelgebieden, het vernieuwen van winkelcentrum De Julianabaan, en ondersteuning bieden bij het herpositioneren in de nasleep van de coronacrisis.

Grote stappen zetten in duurzaamheid, energie en milieu

In 2021 worden de Regionale en Lokale Energiestrategie (RES en LES) en de Warmtetransitie Visie vastgesteld. Op basis van het bestedingsplan duurzaamheid en energietransitie zetten we in 2022 vol in op de dialoog met de eerste wijken om te komen tot een aanpak per wijk richting aardgasvrij wonen. We bereiden ons voor op de effecten van klimaatverandering, bijvoorbeeld op de bui van de eeuw. Dit doen we door het opstellen van een nieuw water- en rioleringsplan, dat rekening houdt met deze ontwikkelingen. Bij het ontwerpen van openbare ruimte wordt beplanting beter ingezet om hittestress te voorkomen. We geven het goede voorbeeld door ons eigen vastgoed verder te verduurzamen.

Het huishoudboekje 2022

De toegezegde extra middelen voor de uitvoering van de jeugdzorg (een extra bijdrage van € 4,7 miljoen in 2022, maar daarna wel dalend) zijn een belangrijke stap in de goede richting waar het gaat om de financiële uitdagingen waar gemeenten voor staan. Met name in 2022 zorgt dit voor een verbetering van het structureel saldo ten opzichte van de kadernota. De exploitatie (het saldo van de baten en lasten) is in 2022 nog negatief. De belangrijke kanttekening daarbij is dat over een bedrag van meer dan € 3 miljoen nog met BZK wordt onderhandeld in verband met de aanpassing van het woonplaatsbeginsel Jeugd en dat we daar hoopvol over zijn. Mocht dit bedrag inderdaad aan ons worden toegekend, dan nadert het exploitatiesaldo 2022 de nullijn.

Het structureel saldo is voor 2023 en 2024 minder gunstig. Voor een groot deel is dit het gevolg van stijgende kapitaallasten omdat een aantal bouwprojecten dan opgeleverd zullen zijn. Verder wordt verwacht dat de uitgaven WMO zullen stijgen. Ook zijn er stelposten opgenomen omdat verwacht wordt dat de stijgende grondstofprijzen en areaaluitbreidingen tot hogere (project)kosten zullen leiden. Daarnaast zal het Rijk geleidelijk minder extra middelen jeugdzorg ter beschikking stellen, omdat onderdeel van de afspraak is dat de gemeenten ook kostenbesparingen zullen doorvoeren. Echter, veel van de benoemde besparingsmogelijkheden worden momenteel al ingezet.

In 2025 is het structureel saldo positief, voornamelijk vanwege een hogere algemene uitkering (uitgaande van het huidige rekenmodel).

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Vastgestelde begroting 2021	-1.575	-1.830	1.030	962
Nota van wijziging op de Begroting 2021	-2.637	-1.735	-430	2.528
Mutaties in 2021				
Mutaties kadernota 2022 - 2025	-5.451	-3.542	-4.049	-3.466
Begrotingssaldo na kadernota 2022 - 2025	-9.662	-7.107	-3.449	24
Exogene en autonome ontwikkelingen	3.197	1.309	924	1.533
Meicirculaire / algemene uitkering	884	274	-383	-883
Saldo loon- en prijsontwikkelingen kadernota	-61	-226	-217	-271
Kapitaallasten	87	-484	-177	-20
Subtotaal mutaties begroting 2022 - 2025	4.107	873	148	360
Saldo begroting 2022 - 2025	-5.555	-6.234	-3.301	383
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	9.757	4.803	2.160	0
Structureel begrotingssaldo	4.202	-1.431	-1.141	383

Bedragen x € 1.000

Onze zorgen en onzekerheden

Het algemeen financieel beeld na 2022 blijft echter zorgelijk. Hierin staat de gemeente Leidschendam-Voorburg niet alleen. De coronacrisis heeft duidelijk aangetoond hoe belangrijk de sociale basis van onze gemeente is. Algemene voorzieningen als verenigingen, sportclubs en sportterreinen, schoolgebouwen en een schone en groene openbare ruimte zijn noodzakelijk voor het welzijn en de gezondheid van onze inwoners. Het college heeft er daarom nadrukkelijk voor gekozen om geen zaken 'stuk te bezuinigen', maar wel conform het coalitieakkoord, de strikt noodzakelijke maatregelen te treffen om aan het einde van deze raadsperiode tot een structureel sluitende begroting te komen.

Gemeenten staan echter voor meer forse inhoudelijke en financiële opgaven. Naast de uitvoering van jeugdzorg en de WMO zijn dat de benodigde middelen voor de realisatie van het Klimaatakkoord, de invoering van de Omgevingswet en diverse taakdecentralisaties. Ook de vergijzing, de woningnood en de gevolgen van de coronacrisis zijn een maatschappelijke en financiële uitdaging. Als het Rijk het financieel beleid richting gemeenten niet fundamenteel wijzigt, dan zullen vergaande ombuigingen nodig zijn om tot een blijvend sluitende begroting te komen.

Een belangrijke en onzekere factor op korte termijn is de herverdeling van het gemeentefonds. De in augustus gepubliceerde indicatieve cijfers geven aan dat onze gemeente moet rekenen op een nadelig herverdeeleffect van circa € 1,1 miljoen in 2023 oplopend tot een bedrag van € 1,8 miljoen vanaf 2024. Of het nieuwe verdeelmodel ook daadwerkelijk zal worden doorgevoerd is aan het nieuwe kabinet. In de begroting is deze ontwikkeling daarom als risico meegenomen.

Aanzienlijke gemeentelijke reserves

Er mogen dan wel grote zorgen zijn om de jaarlijkse baten en lasten in balans te houden, maar daar staat tegenover dat de reserves goed gevuld zijn. Ten opzichte van veel andere gemeenten – groot en klein – mogen we ons gelukkig prijzen dat de verkoop van de Eneco aandelen ons een flinke financiële buffer heeft gegeven. Dat maakt het ook mogelijk dat we toch fors investeren in belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen, zonder dat ons huishoudboekje veel dieper in de rode cijfers duikt of dat er op andere belangrijke beleidsterreinen fors ingegrepen moet worden. Van deze forse incidentele opbrengst zullen we nog vele jaren profijt hebben en de eerste bestedingsplannen hiervoor zijn reeds door de raad goedgekeurd en de uitvoering is gaande. Het is natuurlijk wel zo dat als de plannen uitgevoerd zijn, onze reserves dan flink zullen zijn gekrompen. Maar ondanks dat zullen ze naar verwachting nog steeds een acceptabel niveau zullen hebben.

Reserves (per 31-12)	2021	2022	2023	2024	2025
Algemene reserves	75.480	67.767	61.500	58.015	62.149
Bestemmingsreserves	132.647	128.004	122.752	117.774	112.738
Totaal reserves	208.127	195.711	184.251	176.789	175.888

Bedragen x € 1.000

Begroting in 1 oogopslag

Begroting 2022

Leidschendam-
Voorburg

De hoofdpunten

Het college van burgemeester en wethouders presenteert de begroting voor 2022. De tijd van sociaal en economisch herstel als gevolg van de coronacrisis breekt aan. De financiële gevolgen van de crisis zijn nog niet volledig zichtbaar. Het college houdt hier rekening mee in de begroting. Net als met grote opgaven die impact hebben op het huishoudboekje, zoals de energietransitie en de invoering van de Omgevingswet. Goed om te weten: het is nog een voorstel. Op 9 november 2021 is het raadsdebat en de besluitvorming over de begroting gepland. Meer weten? Lees de hele begroting op www.lv.nl/begroting2022.

Inkomsten (x 1.000 euro)	Uitgaven (x 1.000 euro)
Lokale inkomsten Onroerende zaakbelasting 14.108 Rente / Dividenden 959 Gronden 6.426 Afvalstoffenheffing 12.797 Rioolheffing 7.212 Huizen en pachten 4.851 Leges / (overige) belastingen 5.326 Overige 17.681 Subtotaal lokale heffingen 69.360	Gemeentelijke programma's Bestuur en Ondersteuning 10.092 Veiligheid 8.995 Verkeer en Vervoer 12.632 Economie 2.797 Onderwijs 9.185 Sport, cultuur en recreatie 18.930 Sociaal domein 104.397 Volksgezondheid en milieu 20.617 Bouwen en wonen 24.522 Algemene dekkingsmiddelen 213 Overhead 33.390 Subtotaal uitgaven 245.710
Bijdragen Rijk, subsidies, reserves Algemene uitkering Rijk 126.359 Subsidies en (rijks)bijdragen 38.084 Onttrekkingen aan reserves 17.463 Totaal aan inkomsten 251.265	Subtotaal uitgaven 245.710 Verrekening resultaat 2021 5.555 Totaal aan uitgaven 251.265

Wat doet de gemeente in 2022?

- Bestuur en ondersteuning**
 - We zetten ons in voor sociaal en economisch herstel van de coronacrisis
 - Verzorgen van de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022
- Veiligheid**
 - Werken aan kansrijke toekomst voor inwoners van Leidschendam-Noord met versterkingsprogramma Sterk voor Noord
 - Uitvoeren van het nieuwe Damoclesbeleid tegen drugs gerelateerde criminaliteit
- Verkeer en vervoer**
 - Bereikbaarheid van gemeente per fiets verbeteren met regionale fietsroutes
 - Verbeteren van bereikbaarheid en doorstroming rondom Mall of The Netherlands
 - Herinrichten van de Dr. Van Noortstraat in Stompwijk
- Economie**
 - Opvangen van de gevolgen van de coronacrisis op zzp-ers en detailhandel
 - Herinrichting van de openbare ruimte van winkelcentrum De Julianabaan in Voorburg
- Onderwijs**
 - Opleveren van Veurs Voorburg en IKC Heeswijk
 - Met het Nationaal Programma Onderwijs stimuleren we leerlingen verschillende vaardigheden te ontwikkelen
- Sport, cultuur en recreatie**
 - Noodzakelijk onderhoud aan bibliotheek in Voorburg
 - Nieuwe locatie voor de Voorburgse Rugbyclub
- Sociaal domein**
 - M.b.v. rechtencheck zorgen dat inwoners gebruik maken van de voorzieningen waar zij recht op hebben
 - Nieuwkomers helpen aan een volwaardige plek in de samenleving (Wet Inburgering)
- Volksgezondheid en milieu**
 - Dialog met de eerste wijk om te komen tot een aanpak richting aardgasvrij wonen
 - Voorbereiden op Bui van de Eeuw met uitvoering van een nieuw water- en rioleringsplan
- Bouwen en wonen**
 - Eerste paal van sociale woningbouw aan De Star in Leidschendam
 - Oplevering van 550 woningen door ontwikkelaars en corporaties

Wat betaalt u als inwoner gemiddeld in 2022?

OZB (gemiddeld)	€ 257
Rioolheffing	€ 194
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	€ 318
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	€ 385
Hondenbelasting 1* hond	€ 98

Kijk voor de volledige begroting op www.lv.nl/begroting2022

Leeswijzer

In het deel Algemeen worden onder de samenvatting de keuzes weergegeven die met deze begroting gemaakt worden en is 'in Begroting in 1 oogopslag' te zien wat de gemeente ontvangt en waar het geld aan wordt uitgegeven.

In de programma's is, per taakveld, te zien wat de gemeente in 2022 gaat doen. Elk programma begint met een korte omschrijving van het programma, geeft een toelichting op de taken van de gemeente die onder het programma vallen en beantwoordt de vraag wat de gemeente binnen dit programma wil bereiken. Daarna volgen per taakveld de antwoorden op de vragen wat gaan we daarvoor gaan doen en wat dat gaat kosten. Onderdeel van de programmastructuur zijn de speerpunten uit de doelenboom. De raad heeft het college opdracht gegeven om in de begroting tot scherper geformuleerde speerpunten te komen. Het college is zich hiervan bewust en spiegelt nieuwe speerpunten aan dit raadsvoorstel. Waar mogelijk zijn bestaande speerpunten reeds aangescherpt.

In de afzonderlijke paragrafen zijn de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen.

Onder het kopje financiële begroting staan het financieel perspectief 2022-2025, de uitgangspunten van het financiële beleid, de baten en lasten, het investeringsplan 2022-2025, informatie over het gemeentefonds, het eigen en vreemd vermogen en een overzicht van de reserves en voorzieningen.

Onder doelen staan de beleidsdoelstellingen die aangeven wat de gemeente wil bereiken. Hieronder zijn dezelfde beleidsspeerpunten terug te vinden, maar nu gekoppeld aan het doel waaraan ze bijdragen. Wanneer één speerpunt aan meerdere doelstellingen bijdraagt, is dit speerpunt onder meerdere doelstellingen terug te vinden.

In de bijlagen staan de onderwerpen vermeld, die van invloed zijn op alle programma's. Hier staat o.a. informatie over de incidentele baten en lasten, de verdeling van de personeelskosten over de taakvelden en de investeringen van de gemeente.

Toelichting programma's

In deze begroting zijn per programma de bijbehorende taakvelden opgenomen. Per taakveld zijn de ontwikkelingen, speerpunten van het beleid en verbonden partijen te vinden. De indeling in taakvelden is voorgeschreven door de Rijksoverheid. Het is mogelijk dat er geen tekst staat bij verbonden partijen of speerpunten onder een taakveld. Dit betekent dat er geen verbonden partij of speerpunt aan dit taakveld is gekoppeld, of geen speerpunt is genoemd waar in 2022 extra aandacht naar uit gaat. De reguliere werkzaamheden die onder dit taakveld vallen, zullen gewoon worden uitgevoerd, maar staan niet allemaal beschreven in de programmabegroting. De tekst sluit aan bij wat de gemeente daadwerkelijk gaat doen in 2022. Er is per taakveld op hoofdlijnen beschreven wat de baten en lasten inhouden. Aansluitend op elk programma is er een financiële samenvatting met daarin analyses op taakveldniveau. In de analyses wordt de begroting van 2022, op hoofdlijnen vergeleken met de begroting van 2021. In de baten en lasten worden in principe alleen verschillen groter dan € 100.000 verklaard.

Programma's

Programma 0. Bestuur en Ondersteuning

Omschrijving

Dit programma gaat over het bestuur, de ondersteuning daarvan en de relatie tussen de burger en het bestuur. Betrokkenheid en dienstverlening zijn vanuit de gemeente uitgangspunt voor deze relatie. Het programma bevat de overkoepelende taakvelden van raad en college op het terrein van het openbaar bestuur en de ondersteuning daarvan door de gemeentelijke organisatie.

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
0.1	Bestuur
0.2	Burgerzaken
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
0.63	Parkeerbelasting
0.10	Mutaties reserves

Wat willen wij bereiken?

Voor dit programma zijn er geen specifieke doelen.

Taakveld 0.1 Bestuur

Tot dit taakveld behoren de facilitering van het college van burgemeester en wethouders, raad en raadscommissies, de ondersteuning van de raad en griffie, de regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking, de lokale rekenkamer, de lokale ombudsfunctie en de accountantscontrole.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het college van burgemeester en wethouders, raad en raadscommissies, griffie, de regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking, de regionale rekenkamercommissie en ombudsfunctie worden optimaal ondersteund.

Speerpunten

Herstelbeleid

De gemeente heeft gedurende de corona crisis acute maatregelen genomen. Voor de komende periode wordt er ingezet op herstel. De contouren voor het herstelbeleid zijn in 2021 vastgesteld. De verdere uitwerking volgt de komende jaren en komt terug onder de verschillende programma's en taakvelden.

Wat mag het kosten?

Bestuur	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	4.292	4.093	4.417	3.300	3.150	3.150
Baten	283	23	8	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-4.009	-4.070	-4.409	-3.300	-3.150	-3.150

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen: de vergoedingen voor raad- en commissieleden, de salarissen en wachtgelden van (voormalige) collegeleden, de kosten van de griffie en de accountantskosten voor de controle van de jaarrekening.

Taakveld 0.2 Burgerzaken

Het taakveld gaat over de gemeentelijke dienstverlening op het gebied van burgerzaken. Hieronder vallen diverse diensten en producten zoals: het verstrekken van uittreksels uit het bevolkingsregister, reisdocumenten, rijbewijzen, het afsluiten van huwelijken en activiteiten ten behoeve van het organiseren van verkiezingen. We zijn een servicegerichte gemeente die aansluiting zoekt bij de wensen en eisen die inwoners aan onze dienstverlening stellen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inwoners kunnen bij het Servicecentrum terecht voor rijbewijzen, reisdocumenten en vele andere producten en diensten. De gemeente is hiervoor bereikbaar via de website, telefoon (14 070), sociale media (Twitter, Instagram en Facebook) en e-mail. Het is daarnaast ook mogelijk een afspraak te maken voor een bezoek aan het Servicecentrum Leidschendam en / of een huisbezoek.

De dienstverlening van de gemeente gaat ondanks de corona crisis onverminderd door. In 2021 zijn 2.300 paspoorten, 2.280 ID-kaarten en 7.170 rijbewijzen verstrekt. Er zijn 267 huwelijken afgesloten. De verwachting is dat voor het komend jaar de vraag tenminste gelijk zal blijven.

Op 16 maart 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. De gemeente zal het mogelijk maken dat alle inwoners hun stem kunnen uitbrengen. Er zal conform de landelijke richtlijnen gehandeld worden en er wordt voor een adequate voorbereiding, organisatie en uitvoering van de verkiezing gezorgd.

De gemeente wil de telefonische bereikbaarheid verbeteren en streeft naar een bereikbaarheid van ten minste 90%. Hierdoor kunnen inwoners gemakkelijker de gemeente bereiken. Begin 2022 wordt de telefooncentrale van de gemeente vervangen. Medio 2022 wordt een onderzoek naar de telefonische bereikbaarheid uitgevoerd.

De burgerlijke stand archieven die overgedragen zijn aan het historisch gemeentearchief worden in 2021/2022 gedigitaliseerd zodat deze voor onze inwoners toegankelijk blijven. Naast het uitvoeren van de aanbesteding zal de digitalisering door een marktpartij worden verzorgd. Dit vraagt inzet van de gemeente LV en de gemeente Den Haag. Het beheer van het historisch archief is uitbesteed aan Den Haag en de archieven zijn bij het Haags Gemeentearchief ondergebracht.

De gemeente heeft besloten te stoppen met de inzet en ontwikkeling van robot Elvie. Om Elvie verder te ontwikkelen en te programmeren is een meerjarige investering nodig voor programmering en begeleiding. De gemeente kiest er voor dit niet te doen omdat niet duidelijk is wat het uiteindelijke rendement zal zijn. Daarnaast is de verwachting dat covid-19 voorlopig onder ons blijft, waardoor de inzet van Elvie in de praktijk onmogelijk is. De besparing valt de eerste jaren vrij en wordt vanaf 2025 als dekking ingezet voor de taakstelling digitalisering.

Wat mag het kosten?

Burgerzaken	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	4.243	4.232	3.757	3.871	3.780	3.780
Baten	898	1.136	1.162	1.162	1.162	1.162
Saldo van lasten en baten	-3.345	-3.095	-2.596	-2.709	-2.619	-2.619

Bedragen x € 1.000

De baten betreffen legesopbrengsten voor de gemeentelijke dienstverlening (onder andere paspoorten, ID-kaarten, rijbewijzen, huwelijken). De lasten betreffen met name personele kosten voor het Servicecentrum.

Geplande investeringen

Activa Nummer	Omschrijving Activa	Totaal beschikbaar gesteld krediet		Reeds gerealiseerd en geraamd t/m 2021		Investerings 2022		Investerings 2023		Investerings 2024		Investerings 2025	
		Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.
Totaal taakveld burgerzaken		596	0	0	0	596	0	0	0	0	0	0	0

bedragen x € 1000

De investeringen betreffen vooral vervangingsinvesteringen van de basisregistraties.

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Tot dit taakveld behoren taken met betrekking tot onroerend goed dat niet aan een specifiek beleidsveld is toe te delen. Het gaat hier concreet om het beheer, de verhuur en instandhouding van gebouwen en gronden die de gemeente Leidschendam-Voorburg (al dan niet tijdelijk) in bezit heeft. Als concrete voorbeelden kunnen worden genoemd: woningen, bedrijfsgebouwen, de brede school De Waterlelie, inkomsten van de benzineverkooppunten, snippergroen, erfpachten en opstalrechten.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente Leidschendam-Voorburg draagt zorg voor een optimaal beheer, verhuur en instandhouding van haar gebouwen en gronden.

Wat mag het kosten?

Beheer overige gebouwen en gronden	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	1.968	2.027	1.800	1.774	1.727	1.727
Baten	1.668	1.661	1.646	1.671	1.671	1.671
Saldo van lasten en baten	-299	-366	-154	-102	-56	-56

Bedragen x € 1.000

De baten betreffen huur van gronden en panden, inkomsten benzineverkooppunten, retributie opstalrechten en canon erfpachten. Bij de lasten gaat het voornamelijk om de personele kosten, de zakelijke lasten, de verzekeringspremies, de kapitaallasten en de onderhoudskosten.

Geplande investeringen

		Totaal beschikbaar		Reeds gerealiseerd en geraamd		Investerings 2022		Investerings 2023		Investerings 2024		Investerings 2025	
Activa Nummer	Omschrijving Activa	gesteld krediet		t/m 2021									
		Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.
Totaal taakveld beheer overige gebouwen en gronden		668	0	0	0	223	0	223	0	223	0	0	0

bedragen x € 1000

Taakveld 0.63 Parkeerbelasting

De gemeente heft geen parkeerbelasting. Er zijn gebieden waar gratis of korte tijd geparkeerd kan worden met een parkeerschijf (blauwe zones). Inwoners of bedrijven die gevestigd zijn in een blauwe zone kunnen een parkeerontheffing aanvragen. Voor het aanvragen van een parkeerontheffing zijn leges verschuldigd.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente is verantwoordelijk voor het administreren en uitgeven van parkeerontheffingen.

Wat mag het kosten?

Parkeerbelasting	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	17	19	117	117	117	117
Baten	228	212	267	267	267	267
Saldo van lasten en baten	211	193	149	149	149	149

Bedragen x € 1.000

Tot dit taakveld behoort de opbrengst van de parkeerontheffing blauwe zones.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Op dit taakveld worden alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves geraamd en verantwoord. In het hoofdstuk "Financiële begroting", onderdeel "Reserves" worden de toevoegingen en onttrekkingen nader toegelicht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er zijn voor dit taakveld geen specifieke doelen beschreven.

Wat mag het kosten?

Mutaties reserves	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	145.709	107.731	10.662	223	223	3.751
Baten	9.949	118.124	17.462	5.508	5.384	5.036
Saldo van lasten en baten	-135.760	10.392	6.801	5.286	5.161	1.285

Bedragen x € 1.000

De lasten en baten betreffen de geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. In het hoofdstuk "Financiële begroting", onderdeel "Reserves" worden de toevoegingen en onttrekkingen nader toegelicht.

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

Bestuur en Ondersteuning	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Bestuur	4.292	4.093	4.417	3.300	3.150	3.150
Burgerzaken	4.243	4.232	3.757	3.871	3.780	3.780
Beheer overige gebouwen en gronden	1.968	2.027	1.800	1.774	1.727	1.727
Parkeerbelasting	17	19	117	117	117	117
Totaal Lasten	10.520	10.370	10.092	9.062	8.775	8.775
Baten						
Bestuur	283	23	8	0	0	0
Burgerzaken	898	1.136	1.162	1.162	1.162	1.162
Beheer overige gebouwen en gronden	1.668	1.661	1.646	1.671	1.671	1.671
Parkeerbelasting	228	212	267	267	267	267
Totaal Baten	3.078	3.032	3.082	3.100	3.100	3.100
Saldo van lasten en baten	-7.442	-7.338	-7.009	-5.962	-5.676	-5.676
Mutaties reserves						
Storting	145.709	107.731	10.662	223	223	3.751
Onttrekking	9.949	118.124	17.462	5.508	5.384	5.036
Saldo mutaties reserves	-135.760	10.392	6.801	5.286	5.161	1.285
Totaal resultaat	-143.203	3.054	-209	-677	-514	-4.390

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

De lasten en de baten voor het jaar 2022 binnen het programma Bestuur en Ondersteuning bedragen respectievelijk € 10.092.000 en € 3.082.000. Hieronder wordt voor de relevante taakvelden ingegaan op de grootste afwijkingen tussen de ramingen 2021 en 2022.

Lasten

Bestuur

Bij taakveld Bestuur wordt de lasten stijging voornamelijk veroorzaakt door de inzet van tijdelijke middelen om de kosten van de noodzakelijke organisatieontwikkelingen te dekken die in de kaderbrief 2021 zijn toegelicht. Het betreft het budget voor de doorontwikkeling van LV en het gaat om een incidenteel bedrag in 2021, 2022 en 2023. Daarnaast wordt de stijging veroorzaakt door het doorschuiven van het budget voor 75 jaar vrijheid en George Maduro, waarvan de activiteiten vanwege Corona in 2020 en 2021 niet konden plaatsvinden.

Burgerzaken

De lastendaling bij Burgerzaken wordt veroorzaakt door het aanpassen van de toerekening van overhead aan het taakveld Burgerzaken. Dit is conform regelgeving (BBV). Deze verplaatsing is budgetneutraal (lagere lasten op taakveld Burgerzaken en hogere lasten op taakveld Overhead). Daarnaast is er vanaf 2022 een lastendaling omdat er in 2021 incidenteel budget voor de 2e kamer verkiezingen beschikbaar was gesteld. Dit budget was beschikbaar gesteld om de extra kosten in verband met de corona pandemie op te vangen. Vanaf 2022 vervalt dat budget weer.

Beheer overige gebouwen en gronden

De lastendaling bij Beheer overige gebouwen en gronden wordt veroorzaakt doordat in 2021 Herenstraat 42 is verkocht. Hiervoor was een incidentele extra afschrijving opgenomen in de begroting voor het pand aan de Herenstraat 42. Vanaf 2022 wordt er niet meer afgeschreven op het pand op de Herenstraat 42 en verdwijnen ook andere lasten uit de begroting, zoals onderhoud, verzekeringen en energielasten. Daarnaast stijgen de lasten binnen dit taakveld omdat de beheerskosten van diverse panden zijn gestegen. Per saldo leidt dit tot een voordeel op dit taakveld.

Baten

Er zijn bij de baten geen significante toe te lichten afwijkingen.

Toelichting reserves

De lasten en baten betreffen de geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. In het hoofdstuk "Financiële begroting", onderdeel "Reserves" worden de toevoegingen en onttrekkingen nader toegelicht.

Programma 1. Veiligheid

Omschrijving

Het programma veiligheid richt zich op de veiligheid in de gemeente Leidschendam-Voorburg en het gevoel van veiligheid van de inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente. De gemeente werkt daarbij nauw samen met partners in veiligheid, zoals het Openbaar Ministerie, politie, brandweer, woningbouwverenigingen, Omgevingsdienst Haaglanden en zorginstellingen. De gemeente zet instrumenten in als preventie, vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
1.1	Crisisbeheersing en brandweer
1.2	Openbare orde en veiligheid

Wat willen wij bereiken?

Een veilige gemeente, waarin iedereen zich veilig voelt.

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Tot dit taakveld behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen. Hieronder vallen brandbestrijding, preventieve maatregelen ten behoeve van de fysieke veiligheid en rampenbestrijding. Voor de taken binnen dit taakveld participeert de gemeente in de Veiligheidsregio Haaglanden. De Veiligheidsregio heeft een eigen begroting waarin de beleidsdoelstellingen zijn verwoord.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente geeft samen met de andere deelnemende gemeenten invulling aan het opdrachtgeverschap van de Veiligheidsregio. De Veiligheidsregio organiseert o.a. de brandpreventie en brandbestrijding. Daarnaast zorgt de gemeente ervoor dat de gemeentelijke organisatie voorbereid is en blijft op het handelen bij crisis en calamiteiten.

Wat mag het kosten?

Crisisbeheersing en brandweer	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	5.960	6.187	6.214	6.250	6.218	6.224
Baten	33	0	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-5.927	-6.187	-6.214	-6.250	-6.218	-6.224

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de bijdrage aan de veiligheidsregio en de kosten voor de gemeentelijke crisisorganisatie. Er zijn geen financiële baten.

Verbonden Partij(en)

Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)

Doelstelling: De activiteiten van de VRH zijn gericht op het vergroten van de veiligheid van de bevolking en bezoekers van de regio Haaglanden. De VRH heeft tot taak de brandweertzorg en organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio goed te organiseren. Dit gebeurt in opdracht van de aangesloten gemeenten.

De beleidsmatige ontwikkelingen binnen de VRH spelen zich af binnen de kolommen (brandweer, zorg, gemeentelijke crisisbeheersing en in het verlengde daarvan de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing, alsook de gemeenschappelijke meldkamer). Het beleid van de brandweer blijft ook de komende jaren gericht op het waarborgen van de fysieke veiligheid binnen de regio. Het regionale risicoprofiel is de basis voor het ontwikkelen van de brandweerinzet om de juiste zorg op het juiste moment te kunnen leveren. Ter voorbereiding op de incidenten en crisis die buiten de dagelijkse zorg vallen, en die een multidisciplinair en veelal grootschalig optreden vergen, beschikt de VRH over een actueel Regionaal Risicoprofiel, een Beleidsplan Rampenbestrijding en Crisisbeheersing en een Regionaal Crisisplan. De Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) is een integraal onderdeel van het systeem van veiligheidszorg in Nederland. Belangrijk, het komende jaar, voor de positie van de GHOR zijn de uitkomsten van de evaluatie Wet Veiligheidsregio's. Op dit moment is het kabinetsstandpunt met betrekking tot de conclusies van de evaluatiecommissie nog niet bepaald en is men in afwachting van de wat ook de evaluatie van de Covid crisis ons gaat leren over de rol en de positie van de GHOR. Het Transitieakkoord 'Meldkamer van de Toekomst' uit 2013 is in de eindfase beland. De VRH heeft middelen gereserveerd voor zowel de afhechting van de rafelranden als voor het optimaliseren van de meldkamerfunctie.

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

Tot dit taakveld behoren alle gemeentelijke taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid. Hieronder vallen het uitvoeren van het integraal veiligheidsbeleid 2020 - 2022, het Vergunningen, Toezichts- en Handhavingsbeleid 2020 - 2023, de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV), de vergunningverlening op grond van de APV, Drank en Horeca en overige bijzondere wetten, het toezicht en handhaving hierop.

Ook de uitvoering van het regionaal veiligheidsbeleid, waaronder de aanpak van ondermijning, is onderdeel van dit taakveld.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het actieprogramma veiligheid 2022 wordt in samenwerking met veiligheidspartners uitgevoerd. Er wordt bijgedragen aan de uitvoering van het regionaal veiligheidsbeleid. Het nieuwe Damoclesbeleid vormt de basis voor de ketenaanpak van drugs gerelateerde criminaliteit.

Het college stelt het Vergunningen, Toezichts- en Handhavingsprogramma 2022 vast en voert deze uit. Het VTH-programma heeft betrekking op vergunningverlening, toezicht en handhaving op het omgevingsrecht en in de openbare ruimte (inclusief parkeren in de blauwe zone gebieden).

Aan het meerjarig versterkingsprogramma Leidschendam-Noord (raadsmotie 484) wordt uitvoering gegeven. Samenhang, integraliteit en coördinatie staan daarbij voorop. Er wordt gebruik gemaakt van al bestaande projecten en samenwerkingsverbanden/partners en waar nodig worden nieuwe projecten gestart. Bewoners en maatschappelijke partners worden betrokken.

Wat mag het kosten?

Openbare orde en veiligheid	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	2.466	2.664	2.780	2.743	2.744	2.727
Baten	242	140	160	160	160	160
Saldo van lasten en baten	-2.224	-2.524	-2.620	-2.583	-2.584	-2.567

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen: personele lasten en de kosten voor het uitvoeren van het lokale en regionale integraal veiligheidsbeleid.

De baten betreffen de leges voor vergunningen verstrekt op basis van de Algemeen Plaatselijke Verordening en opbrengsten die de gemeente ontvangt voor het plaatsen van A0 reclameborden in de openbare ruimte.

Geplande investeringen

Activa Nummer	Omschrijving Activa	Totaal beschikbaar gesteld krediet		Reeds gerealiseerd en geraamd t/m 2021		Investeringen 2022		Investeringen 2023		Investeringen 2024		Investeringen 2025	
		Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.
Totaal taakveld openbare orde en veiligheid		50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	0

bedragen x € 1000

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

Veiligheid	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Crisisbeheersing en brandweer	5.960	6.187	6.214	6.250	6.218	6.224
Openbare orde en veiligheid	2.466	2.664	2.780	2.743	2.744	2.727
Totaal Lasten	8.426	8.852	8.995	8.993	8.962	8.951
Baten						
Crisisbeheersing en brandweer	33	0	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	242	140	160	160	160	160
Totaal Baten	275	140	160	160	160	160
Saldo van lasten en baten	-8.151	-8.712	-8.834	-8.833	-8.802	-8.791

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

De lasten en de baten voor het jaar 2022 binnen het programma Veiligheid bedragen respectievelijk € 8.995.000 en € 160.000. Hieronder wordt voor de relevante taakvelden ingegaan op de grootste afwijkingen tussen de ramingen 2021 en 2022.

Lasten

Crisisbeheersing en brandweer

De hogere lasten worden veroorzaakt door een verhoging van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden. De verhoging van de bijdrage aan de Veiligheidsregio Haaglanden blijft binnen de kaders van de regionale richtlijnenbrief gemeenschappelijke regelingen.

Openbare orde en veiligheid

De hogere lasten hebben met name betrekking op de actualisatie van de toerekening van de personeelslasten aan dit taakveld.

Baten

Er zijn bij de baten geen significante toe te lichten afwijkingen.

Programma 2. Verkeer en Vervoer

Omschrijving

Binnen dit programma wordt gewerkt aan een goed bereikbare en verkeersveilige gemeente. De gemeente zorgt voor de uitvoering van het Verkeer- en Vervoersplan (VVP) en werkt mee aan projecten in de regio. Versterken van het netwerk, beter benutten van de bestaande infrastructuur, verkeersveiligheid, duurzame mobiliteit en aandacht voor langzaam verkeer hebben hierin een plek. Ook wordt er gewerkt aan voldoende parkeerruimte voor inwoners en bezoekers. Daarnaast stimuleert de gemeente dat meer mensen de fiets en openbaar vervoer gebruiken.

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
2.1	Verkeer en vervoer
2.2	Parkeren
2.3	Recreatieve havens
2.4	Openbaar vervoer

Wat willen wij bereiken?

De gemeente streeft naar verbetering van leefbaarheid en bereikbaarheid op een verkeersveilige en duurzame wijze. Voor dit streven is in 2021, in aanloop naar de Omgevingsvisie, met de bouwsteen Mobiliteit en Bereikbaarheid de basis gelegd.

Om uitvoering hieraan te geven wordt samen met partners als rijk, provincie en MRDH gewerkt aan diverse projecten gericht op het verbeteren van de bereikbaarheid voor autoverkeer, langzaam verkeer en openbaar vervoer. De verkeerssituatie rond de Mall wordt actief gemonitord, waar nodig worden maatregelen genomen.

Met subsidie van het Rijk en de MRDH wordt een aantal extra verkeersveiligheidsprojecten voorbereid. Ook wordt de herinrichting van de Dr. van Noortstraat uitgevoerd.

Op basis van het geactualiseerde parkeerbeleid wordt in 2022 per wijk of gebied bekeken of het nodig is om parkeermaatregelen toe te passen of te wijzigen. Daarnaast worden de mogelijkheden voor verdere digitalisering van parkeerontheffingen uitgevoerd.

Doordat minder reizigers tijdens de coronacrisis in 2020/2021 gebruik maakten van het openbaar vervoer ontstond een tekort bij de vervoerders. Samen met de vervoerders zal worden gemonitord of en hoe zich dat gaat herstellen en indien nodig zullen er passende maatregelen worden genomen.

Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer

Een optimale bereikbaarheid is voorwaarde voor het functioneren van de gemeente. Tot dit taakveld behoren de taken op het gebied van verkeer en de bijbehorende infrastructuur. Uitgangspunt is een veilige en bereikbare gemeente. De bereikbaarheid gaat hand in hand met de verbetering van de verkeersveiligheid en leefbaarheid, volgens het landelijke principe van Duurzaam Veilig. Door het beperken van niet-noodzakelijk autogebruik en het bevorderen van langzaam verkeer en gebruik van openbaar vervoer wil de gemeente de goede bereikbaarheid behouden met verbetering van de leefbaarheid. De gemeente hecht daarbij grote waarde aan de kwaliteit van de leefomgeving. Zij beheert de bestaande infrastructuur, zoals wegen en bruggen en houdt deze veilig, schoon en begaanbaar. Daarnaast voert de gemeente het vastgesteld verkeersbeleid uit en actualiseert zij jaarlijks het bijbehorende uitvoeringsprogramma met verkeersmaatregelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bereikbaarheid en leefbaarheid nemen een belangrijke plaats in bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn dat dit op een verkeersveilige en duurzame wijze wordt vormgegeven. In 2021 wordt met de bouwsteen Mobiliteit en Bereikbaarheid hiervoor de basis gelegd. Als gevolg van de Coronacrisis is het reisgedrag in 2020/2021 (tijdelijk) veranderd. In hoeverre bepaalde veranderingen blijvend zijn, is niet te voorspellen, maar de veranderingen bieden kansen op het gebied van thuiswerken, het vermijden van de spits, openbaar vervoer, fiets en deelmobiliteit. De positie van kwetsbare weggebruikers verdient extra aandacht. Met subsidie van het Rijk en de MRDH wordt een aantal extra verkeersveiligheidsprojecten voorbereid. Ook wordt de herinrichting van de Dr. van Noortstraat uitgevoerd. De gemeente gaat door met het aanbieden van meer deelmobiliteit en er worden nieuwe laadpalen geplaatst ten behoeve van elektrische auto's.

De gemeente is betrokken bij drie MIRT-projecten rond de A4, waaronder de planuitwerking van de werkzaamheden aan de N14. Berekeningen van stikstof neerslag vereisten een extra onderbouwing. De gevolgen voor het project zijn nog niet bekend. De gemeente zet in de tussenliggende periode samen met betrokken partijen actief in op mobiliteitsmanagement en andere maatregelen om de bereikbaarheid en doorstroming rondom de Mall of The Netherlands op peil te houden.

In 2022 wordt ook verder gewerkt aan het Realisatieplan No-regretpakket CID-Binckhorst met maatregelen voor de korte termijn. Dit omvat onder andere delen van de regionale fietsroutes Velostrada (Voorburg Noord – Binckhorst) en het Trekfietsracé (Westvlietweg – Binckhorst), waarmee de bereikbaarheid van Leidschendam-Voorburg per fiets verbetert.

Speerpunten

Project Bereikbaar Stompwijk

De gemeente verbetert de ontsluiting en bereikbaarheid van Stompwijk. Hiermee verbeteren ook de recreatieve mogelijkheden, economische kansen en leefbaarheid in de dorpskern van Stompwijk.

Actie(s):

aanbesteding en realisatie van de herinrichting van de Dr. van Noortstraat. Dit werk wordt in samenwerking met het Hoogheemraadschap Rijnland uitgevoerd (diverse wateropgaven).

Bereikbaarheid Mall of the Netherlands / Doorstroming N14

De gemeente zet samen met partners als rijk, regio, Unibail Rodamco Westfield en de hulpdiensten in op het verbeteren van de doorstroming rondom en bereikbaarheid van de Mall. Gemeente en Rijk willen samen de doorstroming op de kruisingen N14, Heuvelweg en Noordsingel verbeteren.

Actie(s):

In 2022 wordt de verkeerssituatie rond de Mall wordt actief gemonitord. Waar nodig worden maatregelen genomen. Acties voor het project A4 Haaglanden N14 zijn nog niet bekend omdat het nog onduidelijk wat de precieze gevolgen van de stikstofproblematiek zijn.

Verbeteren regionale fietsroutes

Samen met gemeenten werken we in de MRDH aan de ontbrekende delen van de snelfietsroute Leiden-Den Haag (Velostrada) en de fietsroute Pijnacker-Den Haag. Doel is het bewonderen van het fietsgebruik als duurzame vervoerwijze.

Actie(s):

Voor de Velostrada wordt in 2022, na bestuurlijke besluitvorming over het voorlopig ontwerp, samen met gemeente Den Haag gewerkt aan de uitwerking van het ontwerp van de route tussen station Den Haag van van NOI en Binckhorst. De herinrichting van het kruispunt Appelgaarde-Populierendreef-Hofzichtlaan wordt voorbereid en de uitvoering start eveneens in 2022. Voor de fietsroute Pijnacker-Den Haag wordt in 2022 in regionaal verband gewerkt aan de uitwerking van het schetsontwerp.

Bereikbaar Leidschendam Centrum en Leidschendam Zuid

De goede bereikbaarheid is een van de sterke punten van Leidschendam-Voorburg. In Leidschendam Centrum en Leidschendam Zuid is de bereikbaarheid een knelpunt. De gemeente neemt daarom maatregelen om de bereikbaarheid en doorstroming in Leidschendam Centrum en Leidschendam Zuid te verbeteren.

Actie(s):

In 2022 vindt monitoring van de verkeersstromen plaats. De haalbaarheid van een tramhalte bij Overgoo wordt nader in beeld gebracht.

Herprofilering Veursestraatweg

Aanpassen functie en uitstraling Veursestraatweg vanaf kruising Noordsingel tot gemeentegrens als integraal onderdeel van de ontwikkeling van Vlietvoorde, Vliethaven en Schakenbosch

Actie(s):

In 2022 worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- 1) Uitvoeren verkeerskundig onderzoek
 - 2) opstellen participatieplan
 - 3) maken voorlopig ontwerp in een participatieproces
- Vanaf 2023 volgen de ondertaande activiteiten:

- 1) uitwerken definitief ontwerp
- 2) technische uitwerking ontwerp
- 3) aanbesteding
- 4) uitvoering

De exacte planning is nog niet bekend

Wat mag het kosten?

Verkeer en Vervoer	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	8.803	10.094	11.824	13.261	12.150	10.226
Baten	913	770	351	351	351	351
Saldo van lasten en baten	-7.891	-9.324	-11.474	-12.910	-11.800	-9.876

Bedragen x € 1.000

De lasten hebben betrekking op het uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer, het beheer, onderhoud en de afschrijving van wegen, openbare verlichting, tunnels, viaducten en verkeersregelininstallaties. Ook het schoon houden van de openbare ruimte maken onderdeel uit van dit taakveld.

De baten betreffen een vergoeding voor het verleggen van kabels en leidingen en de verhuur van reclameborden en vergoeding voor lichtreclames.

Geplande investeringen

Omschrijving Activa	Totaal beschikbaar gesteld krediet		Reeds gerealiseerd en geraamd t/m 2021		Investerings 2022		Investerings 2023		Investerings 2024		Investerings 2025	
	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.
Totaal taakveld verkeer en vervoer	12.811	433	3.932	83	4.418	175	1.660	175	1.692	0	1.110	0

bedragen x € 1000

In de bovenstaande tabel zijn de geplande investeringen op taakveld niveau weergegeven. In de bijlage meerjareninvesteringsplan 2022-2025 is een gedetailleerd overzicht per krediet opgenomen.

Verbonden Partij(en)

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

Doelstelling: In deze vrijwillige gemeenschappelijke regeling, werken 23 gemeenten samen aan een duurzame en internationaal concurrerende regio. Een grootstedelijk gebied met een aantrekkelijk landschap en een infrastructureel netwerk dat woonkernen, werklocaties en voorzieningen verbindt. Vanuit twee kerntaken - verkeer & vervoer en economisch vestigingsklimaat - werken de gemeenten in de metropoolregio aan vier thema's: vernieuwen verbindingen, vernieuwen economie, vernieuwen energie en vernieuwen stad en omgeving.

In 2022 wordt de Strategische Agenda van de MRDH en de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid (UAB) geactualiseerd. De nieuwe Strategische Agenda geeft de MRDH-bestuurders en MRDH-organisatie de kaders voor haar werk voor de komende vier jaar. Dit wordt daarna geoperationaliseerd in meerjarige strategieën, beleid en programma's en de jaarlijkse P&C-cyclus. De nieuwe Strategische Agenda bouwt inhoudelijk voort op de huidige Strategische Agenda (verbeteren bereikbaarheid en vernieuwen van de economie) en houdt rekening met nieuwe trends en ontwikkelingen zoals de Regionale Groeiagenda en de effecten van corona op bereikbaarheid en economisch vestigingsklimaat. De Strategische Agenda en de actualisatie van de UAB zijn samenhangende documenten. Ze lopen zo veel mogelijk gelijk op en ze zijn op het strategische niveau voor de komende vier jaar op inhoud gelijk. Nieuwe thema's die meegenomen worden in de actualisatie zijn o.a. leefbaarheid, groen en blauw, het klimaatakkoord, de energietransitie en de RES, nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wonen en verstedelijking en de onderhoudsopgave op wegen en rail.

Taakveld 2.2 Parkeren

De gemeente streeft ernaar om parkeercapaciteit van voldoende omvang en kwaliteit aan te bieden voor motorvoertuigen en fietsen aan alle doelgroepen, zolang dit (zonder buitenproportioneel kwaliteitsverlies) past binnen de openbare ruimte en de financiële kaders van de gemeente. Om de schaarse parkeerruimte zo goed en eerlijk mogelijk te verdelen over de verschillende doelgroepen, is een gebalanceerd parkeerbeleid essentieel. De parkeerregulering wordt zo goed mogelijk afgestemd op de specifieke eigenschappen van een gebied. De kaders hiervoor komen voort uit de nota Parkeerbeleid en de nota Parkeernormen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Gestreefd wordt om de doelen op het gebied van parkeren te bereiken met parkeerbeleid dat praktisch uitvoerbaar en eenduidig is. In april 2021 is het geactualiseerde parkeerbeleid vastgesteld. Uiterlijk wordt in 2022 per wijk of gebied bekeken of het nodig is om parkeermaatregelen toe te passen of te wijzigen conform het vastgestelde parkeerbeleid. Daarnaast wordt de verdere digitalisering van parkeerontheffingen uitgevoerd.

Speerpunten

Parkeermaatregelen ten behoeve van Leidschendam Centrum

Een goede bereikbaarheid en voldoende parkeermogelijkheden zijn belangrijke voorwaarden voor een leefbaar Leidschendam Centrum. Een buurt waar het goed wonen, winkelen en recreëren is. De op basis van gesprekken met bewoners en ondernemers vastgestelde maatregelen worden verder uitgevoerd.

Actie(s):

Afhankelijk van de te doorlopen procedures wordt naar verwachting de uitbreiding van de blauwe zone in 2022 geïmplementeerd.

Sensoren zijn aanbesteed en worden in het voorjaar van 2022 geplaatst.

De parkeergarage aan de Rijnlandstraat is opgenomen in het bouwplan Leytse Hof. Het bouwplan wordt door de ontwikkelaar uitgewerkt en de omgevingsvergunning wordt in procedure gebracht.

Wat mag het kosten?

Parkeer	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	525	532	688	756	771	771
Baten	28	39	41	41	41	41
Saldo van lasten en baten	-497	-493	-647	-714	-729	-729

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen diverse kosten (onderhoud en beheer) ten behoeve van parkeervoorzieningen. De baten betreffen de legesopbrengsten voor parkeerontheffingen en abonnementsgelden voor de parkeergarage Damplein.

Geplande investeringen

Activa Nummer	Omschrijving Activa	Totaal beschikbaar gesteld krediet		Reeds gerealiseerd en geraamd t/m 2021		Investeringen 2022		Investeringen 2023		Investeringen 2024		Investeringen 2025	
		Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.
Totaal taakveld parkeren		2.135	0	0	0	2.135	0	0	0	0	0	0	0

bedragen x € 1000

Taakveld 2.3 Recreatieve havens

De recreatievaart over de Vliet en in Vlietland levert een belangrijke bijdrage aan de levendigheid van de gemeente. Tot het taakveld van de recreatieve havens behoren aanleg, beheer en exploitatie van gemeentelijke recreatieve havens. Het gaat onder andere om de aanlegplaatsen bij Park Rozenrust, de Plaspoelhaven in het sluisgebied en de Huygens passantenhaven in Voorburg.

Wat gaan we daarvoor doen?

Na afronding van de werkzaamheden eind 2021 aan de aanlegsteiger bij landgoed Park Hoekenburg, nabij archeologisch monument Forum Hadriani, is het aanbod van aanlegplaatsen en bijbehorende voorzieningen in de gemeente op een hoger niveau gebracht. De inzet is nu gericht op beheer en onderhoud van de gemeentelijke ligplaatsvoorzieningen.

Wat mag het kosten?

Recreatieve havens	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	6	62	41	41	41	41
Baten	16	2	2	2	2	2
Saldo van lasten en baten	10	-60	-40	-40	-40	-40

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de energielasten ten behoeve van de walstroomvoorzieningen van de passantenhaven. Daarnaast zijn hierin opgenomen de begrote kapitaallasten voor de ligplaatsenhaven Leidschendam Centrum.

De baten betreffen retributies en de huuropbrengsten van de passantenhaven.

Taakveld 2.4 Openbaar vervoer

De gemeente streeft naar duurzame mobiliteit. Het openbaar vervoer is daarom een belangrijke pijler onder de bereikbaarheid van de gemeente. In het grootste deel van de gemeente wordt het openbaar vervoer verzorgd door de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. In Stompwijk is de Provincie Zuid-Holland verantwoordelijk. Verder verzorgt welzijnsorganisatie Woej een busdienst in de delen van Leidschendam die minder goed door het reguliere openbaar vervoer worden bediend; de gemeente verleent hiervoor subsidie. De gemeente kijkt samen met de vervoerders hoe het aanbod van openbaar vervoer zoveel mogelijk op maat kan worden gemaakt. Samen wordt gewerkt aan het behouden en beter benutten van het bestaande openbaar vervoer. Naast reizigersaantallen houdt de gemeente aandacht voor het sociale belang en de betaalbaarheid van vervoer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met buurgemeenten, de MRDH, vervoersbedrijven en maatschappelijke organisaties kijkt de gemeente de mogelijkheden om een goede bereikbaarheid via openbaar vervoer te behouden en te versterken. De coronacrisis had in 2020/2021 het effect dat er minder reizigers waren waardoor er een tekort ontstond bij de vervoerders. Of en hoe zich dat gaat herstellen, is nog onduidelijk. Samen met de vervoerders zal dit worden gemonitord en indien nodig zullen er passende maatregelen worden genomen. Daarnaast zijn gesprekken gaande met het rijk om ook in 2022 een transitievergoeding te ontvangen.

De gemeente neemt actief deel aan het MIRT-Programma Bereikbaarheid Rotterdam-Den Haag. Samen met rijk (Ministeries van I&W en BZK), regio (Provincie Zuid-Holland en MRDH) en de gemeente Den Haag neemt Leidschendam-Voorburg actief deel aan de MIRT Verkenning Central Innovation District (CID) Binckhorst. Daarbij wordt onder andere gekeken naar duurzame bereikbaarheid van het Central Innovation District (CID), de Binckhorst in Den Haag en een aangrenzend deel van Voorburg. Eind 2021 wordt het Conceptmasterplan Bereikbaarheid CID Binckhorst met bijbehorende plan-MER verwacht. In de loop van 2022 moet onze gemeente een standpunt innemen of wordt bijgedragen aan de voorgestelde oplossing (het Masterplan Bereikbaarheid CID Binckhorst). Sinds het voorjaar 2021 voert de projectorganisatie actief overleg met een platform van vertegenwoordigers van omwonenden en andere belanghebbenden. In de zomer 2021 is in het Bestuurlijke Overleg besloten de onderzoeken die lopen (onder andere het plan-MER) te verbreden met andere tracéalternatieven.

De onzekerheid die de coronacrisis op meerdere fronten met zich mee heeft gebracht voor betrokken stakeholders, zorgt ervoor dat meer tijd nodig is om een gezamenlijke businesscase rond te krijgen voor een automatisch rijdende OV-shuttle tussen station Mariahoeve en Westfield Mall of the Netherlands. Zodra deze rond komt, zal in 2022 gewerkt worden aan de implementatie van deze shuttle door onder meer infrastructurele aanpassingen uit te voeren.

Speerpunten

Beter Openbaar Vervoer in Leidschendam Zuid

Inzet van de gemeente is de bereikbaarheid van Leidschendam Zuid per openbaar vervoer te verbeteren. Een eerste studie laat zien dat een nieuwe tramhalte aan de Overgoo qua vervoerswaarde kan worden aangelegd.

Actie(s):

De halte Overgoo inpassen in de gebiedsontwikkelingsplannen van Overgoo en de financiële haalbaarheid onderzoeken.

Wat mag het kosten?

Openbaar vervoer	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	47	51	79	79	79	79
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-47	-51	-79	-79	-79	-79

Bedragen x € 1.000

De lasten hangen samen met de beleidsadviesing op het gebied van openbaar vervoer.

Verbonden Partij(en)

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

Doelstelling: In deze vrijwillige gemeenschappelijke regeling, werken 23 gemeenten samen aan een duurzame en internationaal concurrerende regio. Een grootstedelijk gebied met een aantrekkelijk landschap en een infrastructureel netwerk dat woonkernen, werklocaties en voorzieningen verbindt. Vanuit twee kerntaken - verkeer & vervoer en economisch vestigingsklimaat - werken de gemeenten in de metropoolregio aan vier thema's: vernieuwen verbindingen, vernieuwen economie, vernieuwen energie en vernieuwen stad en omgeving.

In 2022 wordt de Strategische Agenda van de MRDH en de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid (UAB) geactualiseerd. De nieuwe Strategische Agenda geeft de MRDH-bestuurders en MRDH-organisatie de kaders voor haar werk voor de komende vier jaar. Dit wordt daarna geoperationaliseerd in meerjarige strategieën, beleid en programma's en de jaarlijkse P&C-cyclus. De nieuwe Strategische Agenda bouwt inhoudelijk voort op de huidige Strategische Agenda (verbeteren bereikbaarheid en vernieuwen van de economie) en houdt rekening met nieuwe trends en ontwikkelingen zoals de Regionale Groeiagenda en de effecten van corona op bereikbaarheid en economisch vestigingsklimaat. De Strategische Agenda en de actualisatie van de UAB zijn samenhangende documenten. Ze lopen zo veel mogelijk gelijk op en ze zijn op het strategische niveau voor de komende vier jaar op inhoud gelijk. Nieuwe thema's die meegenomen worden in de actualisatie zijn o.a. leefbaarheid, groen en blauw, het klimaatakkoord, de energietransitie en de RES, nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wonen en verstedelijking en de onderhoudsopgave op wegen en rail.

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

Verkeer en Vervoer	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Verkeer en Vervoer	8.803	10.094	11.824	13.261	12.150	10.226
Parkeren	525	532	688	756	771	771
Recreatieve havens	6	62	41	41	41	41
Openbaar vervoer	47	51	79	79	79	79
Totaal Lasten	9.382	10.738	12.632	14.136	13.041	11.117
Baten						
Verkeer en Vervoer	913	770	351	351	351	351
Parkeren	28	39	41	41	41	41
Recreatieve havens	16	2	2	2	2	2
Totaal Baten	956	810	394	394	394	394
Saldo van lasten en baten	-8.425	-9.928	-12.239	-13.743	-12.647	-10.723

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

De lasten en de baten voor het jaar 2022 binnen het programma Verkeer en Vervoer bedragen respectievelijk € 12.632.000 en € 394.000. Hieronder wordt voor de relevante taakvelden ingegaan op de grootste afwijkingen tussen de ramingen 2021 en 2022.

Lasten

Verkeer en Vervoer

Voor 2022 t/m 2024 zijn incidentele lasten opgenomen voor de bijdrage in het kader van Central Innovation District (CID) Binckhorst regionale bereikbaarheid en het ondergronds brengen van hoogspanningskabels.

Daarnaast zorgt de realisatie van infrastructurele projecten (waaronder Bereikbaarheid Stompwijk) voor hogere kapitaallasten.

Parkeren

De hogere lasten in 2022 ten opzichte van 2021 hebben betrekking op de structurele lasten voor Fiets Parkeren en actualisatie van de kapitaallasten voor investeringen. De actualisatie van de toerekening van de personeelslasten aan dit taakveld veroorzaken hogere lasten.

Baten

Verkeer en Vervoer

De baten zijn vanaf 2022 lager voornamelijk als gevolg van het vervallen van de precariobelasting op kabels en leidingen.

Programma 3. Economie

Omschrijving

Gemeentelijk economisch beleid richt zich op het creëren van een gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven en ondernemers, het bevorderen van arbeidskansen voor een brede doelgroep en het sterk houden van het voorzieningenniveau. Een vitale lokale economie vormt een belangrijke bouwsteen voor een duurzaam vitale gemeente. De bouwsteen Economie & Bedrijvigheid die in november 2021 door de raad wordt vastgesteld en als input dient voor de omgevingsvisie, geeft het ruimtelijk economisch beleid van de gemeente voor de komende jaren weer.. Aanvullend werkt de gemeente in samenwerking met 22 regiogemeenten in MRDH-verband aan het vernieuwen van de economie en een betere bereikbaarheid in de regio. Het vernieuwen van de regionale economie gaat hand in hand met het verbeteren van de kwaliteit van leven en de transitie naar toonaangevende duurzaamheid.

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
3.1	Economische ontwikkeling
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen
3.4	Economische promotie

Wat willen wij bereiken?

De bouwsteen Economie & Bedrijvigheid dient als uitgangspunt voor de activiteiten binnen het taakveld economie. We zetten in op een uitstekend voorzieningenniveau ondersteunend aan de woongemeente, het creëren van brede werkgelegenheidsgroei om LV richting de toekomst duurzaam vitaal te houden en een aantrekkelijk en groen buitengebied met een passend economisch verdienmodel. Dit doen we onder andere door blijvend in te zetten op het versterken van de kernwinkelgebieden als verblijfs- en ontmoetingsplekken, realisatie van nieuwe werkruimte bij herontwikkelingsprojecten in de gemeente, behoud van de vijf bedrijventerreinen en met een uitgebreide communicatiecampagne geven we invulling aan het promoten van ons toeristisch en recreatief aanbod.

We leveren een bijdrage aan een sterke regio en een goede ruimtelijke ontwikkeling langs de grenzen van onze gemeente. We zetten in op goede relaties en samenwerking met het bedrijfsleven en winkeliers door inzet van accountmanagement en centrummanagement en actieve participatie in gebiedsontwikkelingen (aan de gemeentegrenzen).

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

De gemeente streeft ernaar een economisch vitale gemeente te zijn en te blijven. Hiertoe voert de gemeente binnen dit taakveld algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid. De bouwsteen Economie & Bedrijvigheid die in november 2021 door de raad wordt vastgesteld en als input dient voor de omgevingsvisie, geeft het ruimtelijk economisch beleid van de gemeente voor de komende jaren weer.

Er zijn enkele ontwikkelingen die naar verwachting grote invloed hebben op de lokale economie. We verkeren momenteel in economisch en politiek onzekere tijden. De coronacrisis is nog niet afgelopen en de effecten op mens, maatschappij en economie zijn nog niet uitgekristalliseerd. Ook is het

onzeker hoe een nieuw kabinet getroffen economische sectoren en gemeenten ondersteunt op de weg naar herstel.

:

- De bevolking groeit. De prognose is dat er in Nederland in 2040 19 miljoen inwoners zullen zijn. Dit is een gevolg van onder meer immigratie en een stijgende levensverwachting. In 2040 zal circa 25% van de bevolking 65+ zijn. Ook de beroepsbevolking zal de komende 10 jaar toenemen met 745.000 mensen. Het aantal eenpersoonshuishoudens neemt ook steeds verder toe.
- Klantbehoeften variëren met de levensfasen en de veranderende demografie (meer 65-plussers, meer alleenstaanden, meer diversiteit), dit biedt kansen voor nieuwe producten en dienstverlening.
- Een verregaande flexibilisering van de arbeidsmarkt en groei van het aantal ZZP'ers (van de circa 6.000 bedrijven in LV zijn er bijna 4.000 zzp'er) vraagt een andere kijk op integrale stedelijke ontwerpkeuzes voor voorzieningen, mobiliteit en werklocaties.
- Toenemende verstedelijking zorgt voor toenemende druk op schaarse ruimte. De grote vraag naar extra woningen vormt een bedreiging voor de vitaliteit van binnenstedelijke bedrijventerreinen en werklocaties en het behoud van het landelijke karakter van Stompwijk.
- Sociale functies worden belangrijker, functies vermengen met elkaar en er is meer behoefte aan ontmoetingsvormen voor werklocaties (kantoren, voorzieningen)
- Aangescherpte milieuwetgeving, marktontwikkelingen in de agrarische sector en gebrek aan opvolging zijn van invloed op de duurzame vitaliteit van een deel van de agrarische activiteit in Stompwijk.
- De sterke groei van het aandeel internetaankopen binnen de totale detailhandelsmarkt zorgt voor een tweedeling in de markt voor winkelcentra. Grote steden met levendige centra met veel vertier en voorzieningen trekken steeds meer publiek ten koste van kleine en middelgrote centra aan de randen van grote steden. De toekomst van deze laatste groep komt daarmee verder onder druk te staan en dwingt tot scherpere keuzes op lokaalniveau.
- De meer structurele gevolgen van de Covid19 pandemie laten zich nog niet in detail voorspellen maar landelijke analyses en prognoses lijken te duiden op een economische weerslag met gevolgen voor vele zzp'ers en mkb bedrijven waaronder horeca en detailhandel en daarmee mogelijk impact op vitaliteit van steden en dorpen.
- Ander gevolg van Covid19 is dat er meer vanuit huis gewerkt wordt meer behoefte zal ontstaan naar (groene) buitenruimte en (recreatieve) voorzieningen in de nabijheid van de woning. Wanneer meer vanuit huis gewerkt wordt zal de mobiliteitsdruk juist afnemen (afgezien van autonome effecten als gevolg van extra woningbouw).

Wat gaan we daarvoor doen?

In de bouwsteen Economie & Bedrijvigheid wordt de economische ambitie van Leidschendam-Voorburg geformuleerd. Om het vestigingsklimaat voor ondernemers in onze gemeente structureel te versterken en werkgelegenheidsgroei te stimuleren, wordt er beleid opgesteld en gerichte acties uitgevoerd. Onder meer door bedrijven waar mogelijk te faciliteren via goede gemeentelijke dienstverlening, de samenwerking tussen onderwijs & bedrijfsleven te versterken, en het ondersteunen van ondernemersnetwerken. We richten ons op de verdere ontwikkeling van de retailcampus om de aansluiting onderwijs arbeidsmarkt te verbeteren en ondernemers te equiperen om beter in staat te zijn in te spelen op de veranderingen in de retailsector. Verder zetten we in op de realisatie van nieuwe werkruimte bij herontwikkelingsprojecten in de gemeente en het stimuleren van vastgoedeigenaren bij het verduurzamen van bestaand commercieel vastgoed. Tevens geven we met

een uitgebreide communicatiecampagne invulling aan het positioneren en promoten van ons toeristisch en recreatief aanbod. Hoewel de impact van de coronacrisis nog niet volledig te overzien is, lijken sommige marktveranderingen (digitalisering en versnelde dominantie online retail) en het effect daarvan op de kernwinkelgebieden structureel van aard. Dit geeft aanleiding om hierop te anticiperen door toe te werken naar compactere winkelgebieden, zoals in de Horeca en Detailhandelsvisie reeds aangegeven, en een heroverweging van de status van de kernwinkelgebieden. Waar mogelijk werken we mee aan nieuwe concepten zoals functiemenging van horeca en detailhandel en het uitbreiden van terrassen (o.a. bij detailhandel ondersteunende bedrijven). Ten slotte wordt ingezet op versterking van regionale samenwerking via onder andere de MRDH en Business Park Haaglanden om de economische ontwikkeling van onze gemeente en de regio te versterken.

Wat mag het kosten?

Economische ontwikkeling	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	825	1.320	701	650	480	480
Baten	20	410	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-805	-910	-701	-650	-480	-480

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de uitvoering van het economisch beleid, ambtelijke inzet op economische ontwikkeling, bijdrage aan de MRDH in het kader van het economisch vestigingsklimaat en incidenteel budget voor het versterken lokale economie (opvolger Economische agenda).

Verbonden Partij(en)

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

Doelstelling: In deze vrijwillige gemeenschappelijke regeling, werken 23 gemeenten samen aan een duurzame en internationaal concurrerende regio. Een grootstedelijk gebied met een aantrekkelijk landschap en een infrastructureel netwerk dat woonkernen, werklocaties en voorzieningen verbindt. Vanuit twee kerntaken - verkeer & vervoer en economisch vestigingsklimaat - werken de gemeenten in de metropoolregio aan vier thema's: vernieuwen verbindingen, vernieuwen economie, vernieuwen energie en vernieuwen stad en omgeving.

In 2022 wordt de Strategische Agenda van de MRDH en de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid (UAB) geactualiseerd. De nieuwe Strategische Agenda geeft de MRDH-bestuurders en MRDH-organisatie de kaders voor haar werk voor de komende vier jaar. Dit wordt daarna geoperationaliseerd in meerjarige strategieën, beleid en programma's en de jaarlijkse P&C-cyclus. De nieuwe Strategische Agenda bouwt inhoudelijk voort op de huidige Strategische Agenda (verbeteren bereikbaarheid en vernieuwen van de economie) en houdt rekening met nieuwe trends en ontwikkelingen zoals de Regionale Groeiagenda en de effecten van corona op bereikbaarheid en economisch vestigingsklimaat. De Strategische Agenda en de actualisatie van de UAB zijn samenhangende documenten. Ze lopen zo veel mogelijk gelijk op en ze zijn op het strategische niveau voor de komende vier jaar op inhoud gelijk. Nieuwe thema's die meegenomen worden in de actualisatie zijn o.a. leefbaarheid, groen en blauw, het klimaatakkoord, de energietransitie en de RES, nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wonen en verstedelijking en de onderhoudsopgave op wegen en rail.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De gemeente streeft ernaar een economisch vitale gemeente te zijn en te blijven, met voldoende ruimte voor bedrijvigheid. Hiertoe voert de gemeente binnen dit taakveld activiteiten uit, gericht op de fysieke bedrijventerreinen, kantoren, bedrijfslocaties en winkelgebieden. In Leidschendam-Voorburg gaat het onder andere om de vernieuwing van De Julianabaan.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2022 wordt het project Huygenskwartier voortgezet. De acties worden in de stuurgroep Huygenskwartier, waarin vertegenwoordiging van ondernemers, bewoners, eigenaren en andere betrokken partijen zitting hebben, bepaald. In het project De Julianabaan wordt in samenwerking met de vastgoedeigenaren en overige stakeholders toegewerkt naar een verduurzaamd en toekomstbestendig kernwinkelgebied met een moderne uitstraling.

In samenwerking met regiogemeenten wordt verkend op welke wijze we nieuwe plekken voor werkgelegenheidsontwikkeling kunnen realiseren en bestaande plekken kunnen verduurzamen. Daarbij besteden we specifieke aandacht aan de door Den Haag beoogde uitbreiding en verduurzaming van bedrijventerrein Westvlietweg aan de rand van onze gemeente.

Wat mag het kosten?

Fysiek bedrijfsinfrastructuur	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	4.409	488	74	74	74	74
Baten	4.309	350	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-100	-138	-74	-74	-74	-74

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de beleidsinzet en transactiekosten bij de (ver)koop van onroerend goed.

Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

De gemeente streeft ernaar economisch vitaal te zijn en te blijven. Hiertoe levert de gemeente voor dit taakveld op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening. Dit betreft vooral accountmanagement bedrijven en het centrummanagement. Daarnaast vallen ook de markten en standplaatsen onder het taakveld.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de gemeente zijn een centrummanager en een accountmanager bedrijven actief. De accountmanager en centrummanager zijn aanspreekpunt voor ondernemers en winkeliers en wijzen de weg door de gemeentelijke organisatie. Via deze functies ondersteunt de gemeente ondernemersnetwerken om samenwerking en kruisbestuiving te stimuleren. Deze contactfuncties dichtbij de ondernemers zijn belangrijk voor een goede aansluiting met het lokale bedrijfsleven. Dit draagt bij aan de realisatie van de ambities van het economisch beleid.

Wat mag het kosten?

Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	182	63	67	57	57	57
Baten	56	80	82	82	82	82
Saldo van lasten en baten	-126	17	16	26	26	26

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de inzet van een accountmanager bedrijven en de kosten van het beheer en onderhoud markten. De baten betreffen de markt- en standplaatsgelden.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Ook economische promotie levert een bijdrage aan de bezoekerseconomie en het in stand houden van voorzieningen binnen de gemeente. Binnen dit taakveld vallen de activiteiten op het gebied van recreatie & toerisme (inclusief het heffen van toeristenbelasting), evenementen en het ondernemersfonds. Al deze activiteiten dragen bij aan de versterking van de lokale economie.

Wat gaan we daarvoor doen?

In Leidschendam Centrum en in Huygenskwartier Voorburg zijn ondernemersfondsen actief. Het ondernemersfonds draagt positief bij aan de verschillende lokale maatschappelijke doelstellingen. Het is een belangrijk instrument om de opgaven uit de detailhandels- en horecastructuurvisie te realiseren. Het ondernemersfonds is daarmee essentieel voor de toekomst en vitaliteit van de beide winkelgebieden. De gemeente faciliteert in 2022 de verlenging van de ondernemersfondsen in Huygenskwartier en Leidschendam Centrum.

Met de uitvoering van een promotieplan wordt het toeristisch-recreatief profiel van de gemeente actief uitgedragen, gericht op het aantrekken van meer bezoekers, een langere verblijfsduur, meer bestedingen en het positief laden van het imago van Leidschendam-Voorburg. Op het gebied van evenementenbeleid ligt de focus op verspreide kleinschalige en middelgrote evenementen passend bij de schaalgrootte, het karakter en ruimtelijke kwaliteiten c.q. mogelijkheden van de zes evenementenlocaties.

Wat mag het kosten?

Economische promotie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	543	925	373	218	218	218
Baten	161	190	379	379	379	379
Saldo van lasten en baten	-382	-736	5	160	160	160

Bedragen x € 1.000

De lasten bestaan uit de subsidiëring van het ondernemersfonds en de beleidsadvisering en uitvoering van het uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme en evenementenbeleid.

De baten betreffen de toeristenbelasting en de reclamebelasting. De baten van de reclamebelasting worden ingezet voor de subsidiëring van het ondernemersfonds.

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

Economie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Economische ontwikkeling	825	1.320	701	650	480	480
Fysiek bedrijfsinfrastructuur	4.409	488	74	74	74	74
Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	182	63	67	57	57	57
Economische promotie	543	925	373	218	218	218
Totaal Lasten	5.960	2.797	1.214	998	828	828
Baten						
Economische ontwikkeling	20	410	0	0	0	0
Fysiek bedrijfsinfrastructuur	4.309	350	0	0	0	0
Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	56	80	82	82	82	82
Economische promotie	161	190	379	379	379	379
Totaal Baten	4.546	1.030	461	461	461	461
Saldo van lasten en baten	-1.414	-1.767	-753	-537	-367	-367

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

De lasten en de baten voor het jaar 2022 binnen het programma Economie bedragen respectievelijk € 1.214.000 en € 461.000. Hieronder wordt voor de relevante taakvelden ingegaan op de grootste afwijkingen tussen de ramingen 2021 en 2022.

Lasten

Economische ontwikkeling

Ten opzichte van 2021 zijn in 2022 geen lasten opgenomen voor de aanpak van de Julianabaan (dit betrof een incidenteel budget in 2021). De voorbereidingen lopen echter wel door. Tevens zijn de lasten voor het project PPS Retail (samenwerkingsverband dat in 2021 is gestart, waarin ondernemers, onderwijs en gemeente gericht samenwerken aan gemeenschappelijke kansen en uitdagingen in de retail) in 2022 lager dan in 2021.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Na de realisatie van de Mall of the Netherlands zijn er geen kosten meer en daardoor ook geen kosten meer die vergoed worden.

Economische promotie

Er zijn in 2022 geen kosten geraamd vanuit de corona reserve voor ondersteuning aan de ondernemersfondsen (€ 242.000) en voor marktinitiatieven (€ 100.000).

Door in het verleden genomen bezuinigingsmaatregelen zijn de budgetten 2022 verlaagd voor beleidsadvisering toerisme, recreatie en economie (€ 30.000) en evenementenbeleid (€ 50.000).

Ten opzichte van 2021 zijn in 2022 minder lasten geraamd voor toerisme (dit betrof een incidenteel budget in 2021 van € 130.000 voor het uitrollen van het promotieplan toerisme).

Baten

Economische ontwikkeling

In 2022 zijn de inkomsten voor de projectbijdrage PPS Retail lager omdat de hiermee gepaard gaande lasten ook lager zijn.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Na de realisatie van de Mall of the Netherlands zijn er geen kosten meer opgenomen voor het bouwen woonrijp maken.

Economische promotie

Vanaf 2022 wordt rekening gehouden met een hogere opbrengst van de toeristenbelasting als gevolg van de verhoging van het tarief, zoals vastgesteld bij de Kadernota op 14 juli 2021.

Programma 4. Onderwijs

Omschrijving

De Onderwijsvisie van Leidschendam-Voorburg vormt de basis voor de invulling van de gemeentelijke activiteiten binnen het programma Onderwijs. Gemeente en onderwijspartners werken – samen met andere betrokken partijen - nauw samen. De partijen gezamenlijk hebben voor de periode 2019-2022 nieuwe afspraken gemaakt in de Lokale Educatieve Agenda. Speerpunten hierbij zijn onder andere gelijke kansen voor kinderen, een betere aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp, brede ontwikkeling van kinderen (inclusief integrale kindcentra) en het voorkomen van uitval van leerlingen.

De komende twee schooljaren (2021-2022 & 2022-2023) worden in samenwerking met scholen, kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, (jeugdgezondheids)zorg, bibliotheken en andere lokale partijen maatregelen ingezet in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. Dit extra geld is bedoeld om vaardigheden van leerlingen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak te helpen stimuleren. Dit in aanvulling op en ter ondersteuning van de middelen die scholen zelf krijgen.

Wettelijke taken

De gemeente is vanuit de Leerplichtwet verantwoordelijk voor het voorkomen dat leerlingen thuis zitten, verzuimen of voortijdig schoolverlaten. Aansluitend is de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie in het leven geroepen. Deze wet verplicht de gemeenten jongeren zonder startkwalificatie te volgen tot ze 23 jaar zijn. Ook moeten de gemeenten stimuleren dat deze jongeren alsnog hun startkwalificatie halen.

Andere wettelijke taken van gemeenten zijn om ervoor te zorgen dat kinderen zo min mogelijk achterstanden hebben wanneer zij instromen in het primair onderwijs en om zorg te dragen voor voldoende en passende onderwijshuisvesting. Ten slotte hebben gemeenten vanuit hun wettelijke taken op het gebied van jeugd en contacten met alle betrokken partners in dit veld, een belangrijke taak in het voeren van regie op de samenwerking tussen zorg- en onderwijspartners. Doel hiervan is passend onderwijs, ook voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
4.1	Openbaar basisonderwijs
4.2	Onderwijshuisvesting
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat willen wij bereiken?

Inwoners bereiken het voor hen best passende opleidingsniveau

Een goede opleiding biedt kansen op de arbeidsmarkt en op meedoen in de maatschappij. Dit draagt bij aan de (financiële) zelfredzaamheid van inwoners.

Meer jongeren zijn goed voorbereid op de arbeidsmarkt

Als jongeren door hun opleiding goed voorbereid zijn op de arbeidsmarkt, vergroot dat hun kansen op betaald werk. Een goede voorbereiding op de arbeidsmarkt bestaat uit meer dan alleen het behalen van een startkwalificatie (een diploma van de havo, het vwo, of het mbo niveau 2 of hoger). Door jongeren bekend te maken met de mogelijkheden op de arbeidsmarkt én hen te ondersteunen in de stap van onderwijs naar arbeidsmarkt, kan worden voorkomen dat jongeren na afronding van school werkloos thuis komen te zitten. Ook kunnen jongeren kansen worden geboden op de arbeidsmarkt door werkplekken te genereren en mogelijkheden te creëren om werkervaring op te doen.

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs

Vanaf 2019 zijn geen structurele lasten en baten op het gebied van openbaar onderwijs in de gemeentelijke begroting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er zijn geen specifieke doelen beschreven voor dit taakveld

Wat mag het kosten?

Openbaar basisonderwijs	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	0	45	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	0	-45	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000

Er zijn binnen dit taakveld vanaf 2019 geen structurele lasten en baten in dit taakveld.

Het bedrag dat waarneembaar is bij de begroting 2021, betreft het incidentele budget ten behoeve van Corona, waarvan eventuele steunmaatregelen voor het onderwijs bekostigd kunnen worden.

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs: opstellen programma en overzicht onderwijshuisvesting; nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding van bestaande schoolgebouwen; vandalismebestrijding; vergoeding OZB voor schoolgebouwen; klokuurvergoeding voor gymnastiekonderwijs in het Primair Onderwijs. Samen met de schoolbesturen stelt de gemeente hiervoor integrale huisvestingsplannen (IHP's) op waarin renovatie- en nieuwbouwplannen van schoolgebouwen voor vier jaar zijn vastgelegd. Hierbij is aandacht in de plannen voor een deugdelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente geeft samen met de schoolbesturen uitvoering aan de Integrale Huisvestingsplannen voor het primair en voortgezet onderwijs. Bij nieuwbouw is, in het kader van duurzaamheid en leefbaarheid, de norm voor Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG normen) inmiddels in het bouwbesluit opgenomen. Ook wordt zoveel mogelijk invulling gegeven aan groen/blauwe schoolpleinen (groen= leefomgeving en blauw is adaptatie van regenwater). Speciale aandacht is er voor binnenklimaat en ventilatie van de schoolgebouwen.

Speerpunten

Onderwijshuisvesting

De gemeente geeft samen met de schoolbesturen uitvoering aan de Integrale Huisvestingsplannen voor het primair en voortgezet onderwijs.

Actie(s):

In 2022 staan de volgende opleveringen gepland:

- IKC Heeswijk : Q4 2022
- Veurs Voorburg: Q2 2022

In 2022 wordt gewerkt aan de volgende nieuwbouw projecten:

- St. Maartenscollege
- De Vijverhof
- Maria Bernadette

Het rapporteren over de voortgang van nieuwbouw projecten vindt periodiek plaats via het projectenboek.

Wat mag het kosten?

Onderwijshuisvesting	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	3.659	4.300	4.597	5.119	5.499	5.644
Baten	0	113	115	138	138	138
Saldo van lasten en baten	-3.659	-4.187	-4.482	-4.982	-5.361	-5.507

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen rentelasten, afschrijvingen en exploitatielasten van schoolgebouwen.

De baten betreffen huurlasten ter dekking van de kapitaallasten met betrekking tot vierkante meters kinderopvang in schoolgebouwen (IKCs).

Geplande investeringen

Activa Nummer	Totaal beschikbaar gesteld krediet		Reeds gerealiseerd en geraamd t/m 2021		Investerings 2022		Investerings 2023		Investerings 2024		Investerings 2025	
	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.
Totaal taakveld onderwijshuisvesting	81.806	0	12.974	0	11.632	0	14.823	0	17.315	0	18.078	0

bedragen x € 1000

In de bovenstaande tabel zijn de geplande investeringen op taakveld niveau weergegeven. In de bijlage meerjareninvesteringsplan 2021-2024 is een gedetailleerd overzicht per krediet opgenomen.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Tot dit taakveld behoren de organisatie van het leerlingenvervoer, het aanbieden van voorschoolse educatie, het voeren van onderwijsachterstandenbeleid, het mede zorgdragen voor passend onderwijs, het aanbieden van volwasseneneducatie en het stimuleren van schooldeelname door leerplicht en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente geeft samen met partners uitvoering aan de gezamenlijk opgestelde Lokale Educatieve Agenda 2019-2022. De optimale ontwikkeling van kinderen en jongeren uit Leidschendam-Voorburg staat hierin centraal. Jaarlijks worden samen met partners plannen opgesteld, waarin ambities op onder andere gelijke kansen, verbinding passend onderwijs-jeugdhulp en doorgaande leerlijnen worden uitgewerkt.

In 2021 is ingezet op het bevorderen van een brede ontwikkeling bij kinderen (pilot breed naschools aanbod), het versterken van de aansluiting onderwijs-zorg (pilot en maatjesproject over casusregie en deskundigheidsbevordering), preventie en het voorkomen van schooluitval (huisbezoeken) en het bevorderen van gelijke kansen voor kinderen (onderzoek naar basisaanbod kinderopvang voor alle kinderen en naar warme overdracht van peuteropvang naar basisonderwijs). Door de coronacrisis is de uitvoering van deze plannen vertraagd. Voor schooljaar 2021-2022 wordt samen met partners bekeken of deze plannen kunnen worden voortgezet of dat nieuwe plannen nodig zijn, met oog op de laatste ontwikkelingen. In 2022 wordt ook gewerkt aan het opstellen van de nieuwe Lokale Educatieve Agenda 2023-2026.

De inzet op passend onderwijs, leerplicht, laaggeletterdheid, platform Economie, Onderwijs & Arbeidsmarkt en peuteropvang wordt in 2022 gecontinueerd of geïntensiveerd. De deelname aan voorschoolse educatie (VE) wordt gemonitord. Tevens wordt ingezet op het terugdringen van voortijdig schoolverlaten, onder andere door het verstevigen van de preventieve aanpak.

De gemeente ondersteunt scholen, kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, (jeugdgezondheids)zorg, bibliotheken en andere lokale partijen in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. Dit extra geld is bedoeld om vaardigheden van leerlingen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak te helpen stimuleren.

Leerlingenvervoer wordt uitgevoerd binnen de wettelijke en gemeentelijke kaders. Per augustus 2022 is het leerlingenvervoer opnieuw aanbesteed.

Mensen die laaggeletterd zijn hebben moeite met lezen, schrijven en rekenen en daardoor vaak ook moeite met het gebruik van een computer of een smartphone. Het blijkt dat deze groep vaker te maken heeft met een lager inkomen, werkloosheid, schulden of gezondheidsproblemen. Door de inzet van volwasseneneducatie werken we aan 21st century skills en willen we ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen. Er is aandacht voor een goede doorlopende leerlijn van maatjesprojecten tot aan klassikale lessen gegeven door vakdocenten.

Speerpunten

Versterken preventie en de effectiviteit van de jeugdhulp en passend onderwijs

Verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp. Hierdoor verbeteren de kansen voor kinderen en jeugdigen op een goede toekomst en kunnen de kosten van overbruggingszorg worden teruggedrongen doordat er minder/kortere trajecten jeugdhulp in het onderwijs worden gerealiseerd.

Actie(s):

In nauwe samenwerking met Den Haag, Rijswijk en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs worden de volgende pilots uitgevoerd:

- Invoering Onderwijs Jeugdhulp Arrangementen (OJA's) op scholen voor speciaal onderwijs en speciaal voortgezet onderwijs. Een OJA betreft het integrale aanbod van hulp voor jeugdigen/leerlingen die een combinatie van (extra) onderwijsondersteuning en jeugdhulp nodig hebben als voorwaarde om deel te kunnen nemen aan het onderwijs en om hun ontwikkelingsperspectief te kunnen bereiken.
- Terugdringen aantal thuiszitters door: verdere invoering Routeboek Verzuim en Thuiszitters op primair en voortgezet onderwijs en door het vergroten van de professionele ruimte van professionals betrokken bij multidisciplinair overleg in het voortgezet onderwijs.
- Gericht aanpak ongelijke kansen in het primair onderwijs
- Problematiek aansluiting kinder-dag-centra (KDC, opvang voor kinderen van 2 tot 18 jaar met een (ernstige) verstandelijke of meervoudige beperking) en het passend onderwijs in beeld krijgen en aanpakken

Hierdoor worden kortere/minder trajecten jeugdhulp in het onderwijs ingezet.

Wat mag het kosten?

Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	3.728	4.034	4.588	4.302	3.869	3.851
Baten	1.742	1.764	2.451	2.177	1.793	1.776
Saldo van lasten en baten	-1.987	-2.270	-2.137	-2.124	-2.076	-2.076

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen leerlingenvervoer, voor- en vroegschoolse educatie, instroomgroepen statushouders, laaggeletterdheid, brede school activiteiten, leerplicht, de lokale educatieve agenda, en schoolzwemmen. De baten betreffen de rijksmiddelen ten behoeve van onderwijsachterstandenbeleid en leerplicht.

Vanaf 2022 zijn ook de lasten en baten toegevoegd van het Nationaal Programma Onderwijs.

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

Onderwijs	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Openbaar basisonderwijs	0	45	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting	3.659	4.300	4.597	5.119	5.499	5.644
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.728	4.034	4.588	4.302	3.869	3.851
Totaal Lasten	7.387	8.379	9.185	9.421	9.368	9.496
Baten						
Onderwijshuisvesting	0	113	115	138	138	138
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.742	1.764	2.451	2.177	1.793	1.776
Totaal Baten	1.742	1.877	2.566	2.315	1.931	1.913
Saldo van lasten en baten	-5.645	-6.502	-6.619	-7.106	-7.437	-7.582

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

De lasten en de baten voor het jaar 2022 binnen het programma Onderwijs bedragen respectievelijk € 9.185.000 en € 2.566.000. Hieronder wordt voor de relevante taakvelden ingegaan op de grootste afwijkingen tussen de ramingen 2021 en 2022.

Lasten

Openbaar Basisonderwijs

Bij taakveld Openbaar Basisonderwijs was in 2021 een incidenteel budget opgenomen om het mogelijk te maken corona steunmaatregelen aan het Onderwijs aan te bieden. In 2022 is dit budget vervallen.

Onderwijshuisvesting

In het taakveld Onderwijshuisvesting stijgen de lasten in 2022 door de investeringen in nieuwbouw van scholen voortkomend uit de Integraal Huisvestingsplannen Primair en Voortgezet Onderwijs. Ook bevat 2021 en verder een correctie. De kapitaallasten van de Brede school zijn verplaatst vanuit het taakveld hieronder.

Onderwijsbeleid en Leerlingenzaken

De lasten in het taakveld Onderwijsbeleid en Leerlingenzaken stijgt met name door het toevoegen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Gemeenten krijgen de komende twee schooljaren (1 augustus 2021 t/m 31 juli 2023) middelen om in samenwerking met scholen, kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, (jeugdgezondheids)zorg, bibliotheken en andere lokale partijen maatregelen te nemen om vaardigheden van leerlingen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak te helpen stimuleren. Dit in aanvulling op en ter ondersteuning van de middelen die scholen zelf krijgen. Omdat nog niet bekend is hoe uitgaven zich zullen ontwikkelen is vooralsnog de indicatief te ontvangen bedragen (baten) ook opgenomen als last. Verantwoording verloopt via single information, single audit (sisa) en de eindverantwoording vindt plaats via de jaarrekening over 2023. Voor Leidschendam-Voorburg is de verwachte maximale ontvangst gedurende deze periode ca € 1,3 miljoen. Voor 2022 en 2023 is het aandeel respectievelijk € 0,66 miljoen en € 0,38 miljoen.

Daarnaast zijn er twee correcties doorgevoerd (onjuiste categorisering in het kader van het BBV):

- De kapitaallasten van de Brede school zijn verplaatst naar het taakveld Onderwijshuisvesting.
- De kosten tafelbudgetten voor taaltrajecten zijn verplaatst vanuit het taakveld Media.

Baten

Onderwijshuisvesting

De baten voor Onderwijshuisvesting betreffen de huurlasten ter dekking van de kapitaallasten die voortvloeien uit de (voorgenomen) investeringen in IKCs. Deze baten nemen toe in verband met de geplande oplevering van IKC de Tol / De Wegwijzer, IKC de Trampoline en IKC Heeswijk / PIUS X.

Onderwijsbeleid en Leerlingenzaken

Zie toelichting op de lasten bij Onderwijsbeleid en Leerlingenzaken.

Programma 5. Sport, cultuur en recreatie

Omschrijving

De gemeentelijke koers in cultuurbeleid is opgenomen in de "Visie op kunst en cultuur (Van Forum tot Universum)". Onder de paraplu van de Economische Agenda wordt het actieplan recreatie & toerisme uitgevoerd. Het beleid van de gemeente en haar partners vloeit voort uit de landelijke Regeling sportakkoord en leefstijlinterventies 2020-2022 en staat verwoord in het Lokaal Sportakkoord.

Wettelijke taken

De gemeente heeft verschillende wettelijke taken die verband houden met cultuur. Het gaat om het aanbieden van een bibliotheekfunctie, zorgdragen voor een toereikend lokaal mediaanbod en het beschermen en toegankelijk maken van cultureel erfgoed (archeologisch en cultuurhistorisch). De gemeente heeft tevens de wettelijke taak om speelvoorzieningen in de openbare ruimte te inspecteren en veilig te houden en een zorgplicht ten aanzien van het bomenbestand in de openbare ruimte. De gemeente heeft geen wettelijke taken op het gebied van sport en bewegen, maar heeft wel een rol op het gebied van preventieprogramma's.

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
5.1	Sportbeleid en activering
5.2	Sportaccommodaties
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie & cultuurparticipatie
5.4	Musea
5.5	Cultureel erfgoed
5.6	Media
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Wat willen wij bereiken?

Meer inwoners hebben een gezonde leefstijl

Sport en bewegen maken onderdeel uit van een gezonde leefstijl. Leefstijl heeft alles te maken met gedrag. Minder eten, meer bewegen, niet roken, voldoende ontspanning en weinig alcohol leiden tot aanzienlijke gezondheidswinst en een betere kwaliteit van leven. Dat heeft een positieve invloed op veel andere leefgebieden.

Inwoners ontdekken en ontwikkelen hun talenten en vaardigheden

Uit onderzoek blijkt dat een constructieve tijdsbesteding door bijvoorbeeld deelname aan creatieve, culturele of sportieve activiteiten en het vergroten van sociale, emotionele en gedragsmatige competenties voor jeugdigen twee van de tien belangrijkste beschermende factoren zijn in opvoeden en opgroeien. Tevens is er steeds meer bewijs dat beweging en kunst- en cultuuractiviteiten bijdragen aan gezond en gelukkig oud worden. Om deze effecten te bereiken is het belangrijk dat deze activiteiten voor alle inwoners, juist ook voor kwetsbare groepen, bereikbaar en beschikbaar zijn. In 2022 ligt de focus op het vergroten van de bereikbaarheid.

Goed beschermd en beleefbaar erfgoed

Leidschendam-Voorburg heeft een rijk cultureel erfgoed. Erfgoed is overal om ons heen en zeer divers zoals landschappelijk, gebouwd, archeologisch en immaterieel erfgoed. Bescherming en beleefbaar

maken van dit erfgoed is belangrijk. Behouden van erfgoed, waarbij dit een integraal onderdeel van de nieuwe ruimtelijke inrichting wordt, staat voorop.

Een 'mooiere, schonere, gezondere, toegankelijker en veiligere leefomgeving' draagt bij aan het welzijn van mens, plant en dier, en is dan ook een belangrijk doel van de Omgevingswet. De woon- en leefkwaliteit in Leidschendam-Voorburg is nauw verbonden met de kwaliteit van de groene en stedelijke voorzieningen. We blijven inzetten op het vergroten van de variatie en beleefbaarheid van groen in de wijken. In het buitengebied zetten wij in op het versterken van de recreatieve voorzieningen en netwerken, zoals bijvoorbeeld vanuit het meerjarenprogramma Duin, Horst en Weide.

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

Tot dit taakveld behoren de niet-fysieke maatregelen ter stimulering van sport zoals: sportstimulering en het lokale sportakkoord, de JOGG-aanpak "Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst" (voorheen Jongeren op gezond gewicht) en de buurtsportcoaches en cultuurcoaches (Brede Regeling Combinatiefuncties). Ook neemt de gemeente in 2022 weer deel aan stimuleringsprogramma Gezond in de stad (GIDS) om de gezondheidsverschillen tussen inwoners te verkleinen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente, sportverenigingen, onderwijs- en zorg- en welzijnspartners van het lokaal sportakkoord geven in 2022 uitvoering aan het lokaal sportakkoord. Omdat er in Leidschendam-Voorburg al veel wordt gedaan om bewegen te stimuleren wordt daarbij ingezet op het versterken en verbinden van (sport)verenigingen, bestaande sport en beweegvoorzieningen, maar ook op nieuwe activiteiten in samenwerking met (nieuwe) partners. Hierbij worden de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches ingezet.

Ook de in 2021 gestarte 3-jarige aanpak van de Nationale Diabetes Challenge (NDC) in Leidschendam-Voorburg wordt in 2022 voortgezet. Deze Challenge is een interventie waarbij mensen met diabetes (of andere chronische aandoening) op laagdrempeligwijze gedurende 20 weken één keer per week samen wandelen met professionals uit het zorg-, sport-, welzijn- en sociale domein om te werken aan een gezondere leefstijl.

De sport- en cultuurkaart wordt gecontinueerd en uitgebreid met een boekingsmodule (app). Met deze kaart kunnen inwoners van Leidschendam-Voorburg gratis of met korting deelnemen aan activiteiten.

De JOGG-aanpak wordt in 2022 opnieuw ingezet om een gezonde omgeving voor kinderen te creëren. Daarbij wordt ingezet op het verstevigen van de publiek private samenwerking zodat nog meer partners een rol kunnen spelen in het gezonder maken van de omgeving.

Wat mag het kosten?

Sportbeleid en activering	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	943	1.088	936	897	897	897
Baten	35	80	40	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-908	-1.008	-896	-897	-897	-897

Bedragen x € 1.000

De lasten met betrekking tot sportbeleid en activering betreffen met name de financiering van combinatiefunctionarissen en sportstimuleringsmaatregelen en de uitvoering van het lokaal sportakkoord. De baten betreffen de specifieke uitkering voor het lokaal sportakkoord.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Tot dit taakveld behoren beheer en exploitatie van accommodaties voor sportbeoefening: zoals gymnastieklokalen, sporthallen, zwembaden en sportparken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het onderhoud van de sportaccommodaties is gebaseerd op het geldende Beheerplan buitensportvoorzieningen en het Meerjarenonderhoudsplan (gebouwen). De uitvoering van de plannen wordt in 2022 ongewijzigd voortgezet. Over het grotere onderhoud aan sportvoorzieningen, zoals renovaties en vervangingen, wordt van tevoren altijd overlegd met de gebruikers. Waar mogelijk wordt rekening gehouden met wensen.

Gelet de geplande woningbouw bij De Star wordt in 2022 een nieuwe locatie voor de Voorburgse Rugbyclub voorbereid. De financiële consequenties van dit voorstel voor het investeringskrediet en de daarmee samenhangende kapitaallasten worden apart aan de raad voorgelegd.

Wat mag het kosten?

Sportaccommodaties	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	6.166	5.440	5.469	5.412	5.255	5.224
Baten	2.334	1.454	2.279	2.279	2.279	2.279
Saldo van lasten en baten	-3.832	-3.987	-3.190	-3.133	-2.976	-2.945

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen beheer, exploitatie, onderhoud, rente, en afschrijvingslasten van sportaccommodaties. De baten betreffen huurinkomsten voor sportaccommodaties.

Geplande investeringen

Activa Nummer	Omschrijving Activa	Totaal beschikbaar		Reeds gerealiseerd		Investeringen		Investeringen		Investeringen		Investeringen	
		gesteld krediet		en geraamd t/m 2021		2022		2023		2024		2025	
		Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.
Totaal taakveld sportaccommodaties		3.050	0	150	0	57	0	466	0	182	0	2.195	0

bedragen x € 1000

In de bovenstaande tabel zijn de geplande investeringen op taakveld niveau weergegeven. In de bijlage meerjareninvesteringsplan 2022-2025 is een gedetailleerd overzicht per krediet opgenomen.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie & cultuurparticipatie

Tot dit taakveld behoren activiteiten ter bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel waaronder: het subsidiëren van amateurkunst beoefening, kunstzinnige vorming en cultuureducatie, het bevorderen van het educatief aanbod, de ondersteuning van het theater en overige cultuurvoorzieningen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente stimuleert de samenwerking op het gebied van het theater. Sinds 2021 werken beide theaters intensief samen, met name op het gebied van maatschappelijke activiteiten zoals bv. de jeugdtheaterschool, maar ook qua programmering en PR. Zij doen dit op basis van afspraken die zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst, die via het bestuurlijk overleg zullen worden gemonitord.

Voor 2022 worden de doelen met betrekking tot cultuureducatie gerealiseerd via de subsidietafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling. Belangrijk aandachtspunt van de deelnemers aan de subsidietafel is het stimuleren van de verdere samenwerking tussen de diverse betrokken partijen en het vergroten van het bereik en de bekendheid van het beschikbare aanbod.

Wat mag het kosten?

Cultuurpres.,productie&participatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	889	1.132	886	878	797	744
Baten	106	165	92	92	92	92
Saldo van lasten en baten	-783	-967	-794	-786	-705	-652

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen subsidie aan theater, cultuureducatie, amateurkunst beoefening en beheer gemeentelijke accommodaties voor cultuur. De baten betreffen huurinkomsten voor deze accommodaties.

Taakveld 5.4 Musea

Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het verwerven, behouden, onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur: het subsidiëren van Huygens' Hofwijck en Museum Swaensteyn en exposities, archeologie en historische archieven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Met museum Swaensteyn voeren wij het meerjarenprogramma Romeinen aan de Vliet uit om het Romeinse verleden van onze gemeente onder de aandacht te brengen. Een deelproject is 'de Romantische Limes' waarin de verdwenen Romeinse stad Forum Hadriani onder Park Arensburg en Hoekenburg zichtbaar wordt gemaakt. De gemeente en provincie Zuid-Holland financieren dit project. De uitvoering start in 2021 en loopt ook door in 2022.

Om kunst en cultuur goed in de gemeente te positioneren, juichen we de verdere samenwerking tussen de musea Huygens' Hofwijck en Swaensteyn toe. We werken door aan een verdere integratie op het gebied van organisatie, programmering en huisvesting. Het vraagstuk over de huisvesting van museum Swaensteyn is afhankelijk van de besluitvorming van de raad over gezamenlijke huisvesting in Huize Swaensteyn. Ook de samenwerking met economische en maatschappelijke partners in Leidschendam-Voorburg en de regio heeft veel aandacht. De musea zijn actieve deelnemers binnen de ondernemersvereniging Huygenskwartier, het Erfgoedpodium en het samenwerkingsverband Cultuur&Co.

Wat mag het kosten?

Musea	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	776	961	906	749	749	749
Baten	70	62	51	51	51	51
Saldo van lasten en baten	-706	-899	-855	-699	-699	-699

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen met name subsidies aan Musea (Huygens' Hofwijck en Swaensteyn) en archiefbeheer.

De baten betreffen huurinkomsten van museum Swaensteyn en legesopbrengsten met betrekking tot archieven.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

Tot dit taakveld behoren taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed: historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten en overige objecten met historische waarde in de publieke ruimte; subsidie, beheer, onderhoud, toezicht en handhaven van cultureel erfgoed; het (digitaal) zichtbaar maken van cultureel erfgoed en haar (pré)historische waarden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Erfgoed is een thema bij de Omgevingswet. We gaan erfgoedbeleid inpassen in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

De gemeente continueert haar inzet in het Erfgoedpodium. Hier organiseert de gemeente samen met de erfgoedpartners het hele jaar door activiteiten rond de iconen zoals de Romeinen (Unesco

Werelderfgoed), de Vliet en buitenplaatsen. Het erfgoed wordt ontsloten door middel van toeristische routes, informatieborden en lezingen.

Daarnaast wordt de open monumentendag georganiseerd en neemt de gemeente deel aan diverse laagdrempelige projecten om cultureel erfgoed onder de aandacht van het publiek te brengen.

Wat mag het kosten?

Cultureel erfgoed	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	285	354	458	408	408	408
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-285	-354	-458	-408	-408	-408

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen met name subsidies monumentenzorg en reguliere uitgaven ten behoeve van erfgoedbeheer. Er zijn geen financiële baten begroot.

Taakveld 5.6 Media

Tot dit taakveld behoren de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: de bibliotheekfunctie, de lokale pers, de lokale omroep en lokale informatievoorziening.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente maakt met jaarlijks nieuwe afspraken met Midvliet m.b.t. de subsidieverstrekking voor de lokale omroepactiviteiten en de monitoring en verantwoording hiervan.

In 2022 vindt de implementatie plaats van het raadsbesluit over de bibliotheek van de toekomst. De verhuizing van de bibliotheek in Leidschendam naar Fluitpolderplein 12 wordt voorbereid. De verdere ontwikkeling van de bibliotheek als culturele plek in Voorburg wordt meegenomen in het project Julianabaan. In afwachting van deze ontwikkelingen wordt in 2022 noodzakelijk onderhoud uitgevoerd aan het huidige pand.

Verder wordt ook de gemeentelijke informatievoorziening aangepast aan de VN-richtlijnen voor toegankelijkheid.

Wat mag het kosten?

Media	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	2.154	2.226	2.001	1.899	1.899	1.899
Baten	282	265	269	269	269	269
Saldo van lasten en baten	-1.872	-1.960	-1.732	-1.630	-1.630	-1.630

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de subsidies aan bibliotheken en de lokale omroep.

De baten betreffen huurinkomsten voor de bibliotheekgebouwen.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Dit taakveld omvat de aanleg en het onderhoud van openbaar groen, openbaar water en speel- en recreatieve voorzieningen. Ook volkstuincomplexen vallen onder dit taakveld.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente zet met het onderhouden en beheren van de openbare ruimte en infrastructuur in op het behoud van het groene karakter, het vergroten van de variatie en beleving van groen in de wijken en de verbindingen tussen het stedelijk en buitengebied.

Wat mag het kosten?

Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	6.799	8.130	8.274	8.293	7.374	7.376
Baten	742	443	712	712	112	112
Saldo van lasten en baten	-6.058	-7.687	-7.562	-7.581	-7.262	-7.264

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen met name het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Daarnaast zijn er beheer en exploitatielasten van watergangen, parken, speelvoorzieningen en openbare kunst. Ook is er voor 2022 en 2023 incidenteel budget geraamd voor groenrenovatie.

De baten betreffen huurinkomsten volkstuinen, boetes met betrekking tot handhaving van bouwvergunningen.

Geplande investeringen

Activa Nummer	Omschrijving Activa	Totaal beschikbaa r gesteld krediet		Reeds gerealiseer d en geraamd t/m 2021		Investeringe n 2022		Investeringe n 2023		Investeringe n 2024		Investeringe n 2025	
		Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.
Totaal taakveld openbaar groen en (openlucht) recreatie		1.911	0	0	0	478	0	478	0	478	0	478	0

bedragen x €
1000

In de bovenstaande tabel zijn de geplande investeringen op taakveld niveau weergegeven. In de bijlage meerjareninvesteringsplan 2021-2024 is een gedetailleerd overzicht per krediet opgenomen.

Verbonden Partij(en)

Dunea N.V.

Doelstelling: Dunea N.V. Drinkwaterbedrijf Zuid-Holland levert betrouwbaar drinkwater en beheert de duinen tussen Monster en Katwijk.

De huidige bronnen van Dunea, de Lek en de Maas staan onder druk. Dat komt door een combinatie van klimaatverandering en bevolkingsgroei. Dunea streeft naar een duurzame drinkwatervoorziening in 2040. Om naar deze visie toe te groeien en de drinkwatervoorziening in het leveringsgebied klaar te maken voor de toekomst, gaat Dunea op korte termijn (voor 2025) het huidige systeem optimaliseren om op korte termijn aan de stijgende vraag te voldoen. Daarnaast intensificeert Dunea de samenwerking met partners voor schone bronnen en robuuste watersystemen en zet Dunea in op beïnvloeding van de vraag en voorkomen van verspilling. Op lange termijn (na 2025) moet er een duurzaam systeem komen dat blijvend veerkracht en leveringszekerheid biedt (invulling van de multi-bronnenstrategie). Dat is een drinkwatervoorziening die beschikt over meerdere, onderling onafhankelijke bronnen van goede kwaliteit. Dunea is zich bewust van de versnelde bevolkingsgroei, PFAS problematiek en de daarmee gaande investeringen. Dit wordt op dit moment in kaart gebracht. Voor het financieren van met name de investeringen die worden beschreven in de 3 scenario's van de multi-bronnen strategie is een hoge investering benodigd. Als deze investeringen geheel in 2024 zouden moeten worden uitgevoerd, dan wordt er nog steeds voldaan aan de minimale solvabiliteitseis van de banken van 30%.

Daarnaast kan Dunea met aquathermie uit drinkwater een rol te pakken in de energietransitie. Daarvoor heeft Dunea een dochtervennootschap opgericht zodat Dunea in een later stadium kan beschikken over een vergunde warmtedochter die een rol kan spelen bij projecten op het gebied van aquathermie binnen het leveringsgebied van Dunea. De Drinkwaterwet stelt eisen aan de activiteiten van drinkwaterbedrijven, onder meer gericht op financiën en transparantie. Om de niet drinkwateractiviteiten, zowel vanuit het oogpunt van aansprakelijkheid als vanuit transparantie, gescheiden te houden van de (wettelijke) drinkwateractiviteiten is het gebruikelijk om voor dergelijke activiteiten een aparte dochteronderneming in te richten.

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

Sport, cultuur en recreatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Sportbeleid en activering	943	1.088	936	897	897	897
Sportaccommodaties	6.166	5.440	5.469	5.412	5.255	5.224
Cultuurpres.,productie&participatie	889	1.132	886	878	797	744
Musea	776	961	906	749	749	749
Cultureel erfgoed	285	354	458	408	408	408
Media	2.154	2.226	2.001	1.899	1.899	1.899
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.799	8.130	8.274	8.293	7.374	7.376
Totaal Lasten	18.012	19.333	18.930	18.537	17.380	17.299
Baten						
Sportbeleid en activering	35	80	40	0	0	0
Sportaccommodaties	2.334	1.454	2.279	2.279	2.279	2.279
Cultuurpres.,productie&participatie	106	165	92	92	92	92
Musea	70	62	51	51	51	51
Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0
Media	282	265	269	269	269	269
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	742	443	712	712	112	112
Totaal Baten	3.568	2.470	3.443	3.403	2.803	2.803
Saldo van lasten en baten	-14.444	-16.863	-15.488	-15.134	-14.577	-14.496

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

De lasten en de baten voor het jaar 2022 binnen het programma Sport, Cultuur en Recreatie bedragen respectievelijk € 18.930.000 en € 3.443.000. Hieronder wordt voor de relevante taakvelden ingegaan op de grootste afwijkingen tussen de ramingen 2021 en 2022.

Lasten

Sportbeleid en activering

Bij dit taakveld is een daling te zien omdat de lasten (en baten) voor het Lokaal Sportakkoord zijn opgenomen in 2021 en niet in 2022. Het bedrag dat beschikbaar is voor 2022 is nog niet bekend. Daarnaast is in 2021 een stelpost corona beschikbaar die niet in 2022 is opgenomen.

Sportaccommodaties

De hogere lasten in 2022 bij sportaccommodaties worden veroorzaakt door indexeringen.

Cultuurpresentatie, -productie & participatie

De lasten in 2022 ten opzichte van 2021 dalen omdat in 2021 corona stelposten zijn opgenomen voor benodigde ondersteuning aan culturele instellingen. Vanaf 2024 dalen de lasten verder door het aflopen van incidentele initiatieven zoals 'Cultuureducatie met Kwaliteit' (CmK) en 'Cultuurpodium'.

Cultureel erfgoed

De lastenstijging bij Cultureel erfgoed wordt veroorzaakt door indexeringen. Daarnaast is € 50.000 beschikbaar voor het opstellen van erfgoedbeleid ten behoeve van Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

Musea

In de jaren 2021 en 2022 zijn incidentele bijdragen opgenomen voor het digitaliseren van het archief. De kosten nemen daarom na 2022 af.

Media

De lasten voor media dalen in 2022. Het budget voor taaltrajecten is verplaatst naar het taakveld Onderwijs (correctie in het kader van BBV-regels). Daarnaast is in 2021 een incidenteel budget beschikbaar voor steunmaatregelen aan de lokale media in verband met de corona crisis. Vanaf 2023 dalen de kosten verder met name onder invloed van de resterende taakstelling op de bibliotheek.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie

De lagere lasten in 2022 ten opzichte van 2021 worden voornamelijk veroorzaakt door het wegvallen van kosten in het kader van Duin Horst en Weide; hiertegenover staan ook lagere baten.

In 2021 waren diverse incidentele budgetten begroot (groenrenovatie, aanleg groen en bomen).

Tevens is een budget voor kosten het verplaatsen van een parkeerterrein voor het initiatief De Tureluur overgeboekt naar taakveld Parkeren.

In het totaalsaldo op dit taakveld zijn ook hogere lasten als gevolg van stijging van kapitaallasten door investeringen voor speelvoorzieningen en prijsindexering voor onderhoudsbudgetten verwerkt.

Baten

Sportbeleid en activering

Bij dit taakveld is een daling te zien omdat de baten (en lasten) voor het Lokaal Sportakkoord zijn opgenomen in 2021 en niet in 2022. Het bedrag dat beschikbaar is voor 2022 is nog niet bekend.

Sportaccommodaties

De baten voor sportaccommodaties stijgen in 2022 weer omdat er in 2022 geen huurverlagingen worden verwacht in verband met corona. Daarnaast wordt op basis van de SPUK-uitkering in 2021 rekening gehouden met een hogere SPUK-uitkering btw-vrijstelling sport. Ook zijn de huren geïndexeerd.

Cultuurpresentatie, -productie & participatie

De baten in 2022 ten opzichte van 2021 dalen omdat in 2021 voor een bedrag van € 75.000 aan incidentele subsidie voor culturele noodsteun door de provincie Zuid-Holland is toegekend.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie

De baten dalen omdat vanaf 2022 geen opbrengsten worden verwacht uit de verkoop van snippergroen. Daarnaast liggen de baten in het kader van Duin Horst en Weide lager; hier tegenover staan ook lagere lasten.

Programma 6. Sociaal domein

Omschrijving

Dit hoofdstuk van de begroting richt zich op alle inspanningen van de gemeente op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). In financiële omvang is dit het grootste programma van de begroting. In het Sociaal Kompas zijn de gemeentelijke doelstellingen op het sociaal domein vastgelegd.

Deze doelstellingen en de inspanningen die daaraan bijdragen, zijn onderling sterk verweven en omvatten ook (delen van) programma's 4, 5 en 7. De verdeling naar programma's en taakvelden is (ook financieel) zo zorgvuldig mogelijk gemaakt maar doet niet altijd recht aan de (verweven) werkelijkheid. De looptijd van het huidige Sociaal Kompas is verlengd tot en met 2022. Eind 2021 zal aan de Raad een aangescherpt Sociaal Kompas ter vaststelling worden voorgelegd. Daarbij worden aanvullende kaders aan het Kompas toegevoegd om de uitvoering te helpen bij complexe thema's als integraliteit (1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur), zelfredzaamheid, de omvang van het vangnet en de rol van partners. Mogelijk leidt deze aanscherping tot een wijziging van voorliggende begroting.

De gemeente wordt de laatste jaren geconfronteerd met sterk toenemende kosten in de uitvoering van de Jeugdwet en de Wmo en komt daardoor tekort op de uitvoering van de wettelijke taken in het sociaal domein. Ook stijgen de kosten van de Participatiewet. Dit is overigens een landelijk beeld. De arbitragecommissie heeft in de arbitragezaak die de VNG had aangespannen m.b.t. de tekorten op het jeugdbudget geconcludeerd dat bij de uitvoering van de Jeugdwet sprake is van medebewind. Deze uitspraak leidt ertoe dat het rijk vanaf 2022 structureel extra jeugdmiddelen beschikbaar stelt. De noodzaak om binnen het programma Sociaal domein steeds kritisch te bekijken hoe opbrengsten en uitgaven meer met elkaar in evenwicht kunnen worden gebracht blijft van kracht. Het is niet wenselijk om de tekorten in het sociaal domein af te wentelen op de andere domeinen.

Wettelijke taken

De gemeente heeft omvangrijke wettelijke taken binnen dit programma. Gemeenten hebben de taak om zorg te dragen voor een effectief laagdrempelig en preventief ondersteuningsaanbod voor kinderen en hun ouders die problemen ervaren bij het opgroeien of opvoeden. Ook heeft de gemeente de taak schuldhulpverlening te bieden en bijzondere bijstand en bijstandsuitkeringen te verstrekken. De gemeente is voorts verantwoordelijk voor een effectieve toeleiding naar en ondersteuning bij arbeidsparticipatie voor iedereen die dat nodig heeft. Voor de doelgroep die meer ondersteuning en begeleiding nodig heeft dan op een reguliere werkplek kan worden geboden, is het de verantwoordelijkheid van de gemeente om die arbeidsplaatsen te creëren (het zogenoemde 'beschut werk'). Ook is de gemeente wettelijk verplicht inwoners toegang te bieden tot een antidiscriminatie voorziening. Dit is een organisatie die klachten van inwoners registreert en onafhankelijke bijstand verleent aan deze inwoners in de afwikkeling van hun klachten.

De Rijksoverheid heeft bij gemeenten de primaire verantwoordelijkheid belegd voor het bevorderen van het zo lang mogelijk zelfstandig wonen van mensen. Preventie van opname in een instelling is belangrijk. Dit geldt voor alle doelgroepen: mensen met een lichamelijke, geestelijke, verstandelijke of zintuiglijke beperking. In dat licht heeft de gemeente per 2020 ook verantwoordelijkheden in de nieuwe Wet Verplichte GGZ en de Wet Zorg en Dwang.

De gemeente heeft vanuit de Wmo en de Jeugdwet de wettelijke plicht om individuele voorzieningen te verstrekken aan kwetsbare inwoners die hiervoor een indicatie hebben. Daarnaast heeft de gemeente een wettelijke taak om de toegang tot de ondersteuningsvormen waarvoor zij verantwoordelijk is, te organiseren. Met toegang wordt het hele proces van informatievoorziening en advies, cliëntondersteuning, gespreksvoering, toewijzing, overdracht, coördinatie van de ondersteuning en nazorg, bedoeld.

Vanaf januari 2022 is de gemeente tevens verantwoordelijk voor de uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering.

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
6.2	Wijkteams
6.3	Inkomensregelingen
6.4	Begeleide participatie
6.5	Arbeidsparticipatie
6.6	Maatwerkvoorzieningen
6.71	Maatwerk dienstverlening 18+
6.72	Maatwerk dienstverlening 18-
6.81	Geëscaleerde zorg 18+
6.82	Geëscaleerde zorg 18-

Wat willen wij bereiken?

Meer jeugd groeit op in een veilige omgeving

Het ideaal is dat ieder kind opgroeit tot een volwassen inwoner die zelfredzaam is en positief bijdraagt aan zijn of haar omgeving. Een gezonde ontwikkeling en een veilige omgeving zijn daarvoor de belangrijkste voorwaarden. Om dit te stimuleren, zijn preventie en versterking van het dagelijkse leven essentieel. Dit moet leiden tot een stimulerende opvoed- en opgroeiomgeving met een stevige pedagogische basis. Hiermee wordt voorkomen dat alledaagse opgroei- en opvoedproblemen uitgroeien tot ernstige problemen waarvoor professionele ondersteuning nodig is.

Meer inwoners kunnen zich financieel goed redden

Financiële zelfredzaamheid levert een belangrijke bijdrage aan maatschappelijke participatie en welbevinden van inwoners. Een deel van onze inwoners is – soms tijdelijk, soms langdurig – niet in staat de eindjes aan elkaar te knopen. Mensen die te maken hebben met armoede en/of problematische schulden, bevinden zich in een kwetsbare positie. Zij lopen een grotere kans op problemen op andere leefgebieden; denk aan gezondheid, huisvesting en relaties. Daarom stimuleert de gemeente de financiële zelfredzaamheid van inwoners en vervult de regiefunctie bij de aanpak van zowel armoede als schulden. De verwachting is dat de coronacrisis impact heeft op de financiële zelfredzaamheid. Hier is komend jaar dan ook extra aandacht voor.

Meer inwoners zijn aan het werk

Het hebben van een betaalde baan is de beste weg om financiële zelfredzaamheid te bevorderen. Een baan verhoogt de eigenwaarde en het zelfvertrouwen, en biedt zingeving en structuur. Daarnaast is er een sterke indicatie dat het hebben van werk goed is voor de geestelijke gezondheid. Vooral voor kwetsbare inwoners is de positieve invloed van werk van belang voor hun participatie en herstel. Echter juist deze groep ervaart grote belemmeringen in het verkrijgen en behouden van werk. De inspanningen van de gemeente zijn erop gericht om zoveel mogelijk inwoners aan een passende baan te helpen bij een reguliere werkgever.

Leidschendam-Voorburg is een solidaire en inclusieve gemeente

Uit onderzoek blijkt dat sociale cohesie een belangrijke bijdrage levert aan de veiligheid en leefbaarheid in de wijk. Daarnaast draagt sociale cohesie in de buurt over het algemeen bij aan een betere gezondheid. Ook blijkt dat wanneer jongeren meer binding hebben met de wijk, het risico op

crimineel en overlast gevend gedrag vermindert. Wie moeite heeft om actief sociale verbanden op te bouwen en te onderhouden, loopt een verhoogd risico op sociale uitsluiting en eenzaamheid. Langdurige eenzaamheid draagt bij aan het ontstaan van fysieke en psychische klachten en kan daarmee een zichzelf versterkende negatieve spiraal in werking zetten. De gemeente werkt aan een inclusieve en solidaire samenleving ten behoeve van de participatie en zelfredzaamheid van inwoners. Geslacht, leeftijd, geaardheid, geestelijke en/of fysieke beperking, religie en herkomst mogen geen reden zijn voor uitsluiting.

Door de coronacrisis is het aantal inwoners dat te kampen heeft met eenzaamheid toegenomen. In 2022 zal extra aandacht worden besteed op de bestrijding van eenzaamheid.

Meer mensen zijn in staat (begeleid en langer) zelfstandig te wonen

Bij inwoners die lichte en/of tijdelijke problemen ervaren in hun zelfredzaamheid en/of participatie, kan het inzetten van tijdige en laagdrempelige ondersteuning veel problemen oplossen. Daarmee draagt het bij aan het voorkomen van zware, complexe of langdurige problematiek. Dit kan zowel professionele ondersteuning (door betaalde arbeidskrachten) als informele ondersteuning (door vrijwillige inzet of mantelzorg) zijn. Het totale palet aan laagdrempelige en lichte ondersteuningsvormen, waar gebruik van kan worden gemaakt zonder indicatie, wordt het 'voorliggend veld' genoemd. In 2022 wordt uitvoering gegeven aan het bestedingsplan langer zelfstandig wonen Leidschendam-Voorburg 2021 t/m 2030. Hieronder vallen onder andere de blijvers lening, collectieve woningaanpassing, woonzorgconcepten, flatcoach, doorstroommakelaar en noodwoningen.

Effectieve ondersteuning, licht waar mogelijk, zwaar waar nodig

De gemeente organiseert een gevarieerd en flexibel aanbod van enerzijds ondersteuning in de thuissituatie en anderzijds een vangnet met opvang- en crisisvoorzieningen voor inwoners met complexe of zware problematiek. Belangrijk is een soepele overgang van de hulp van Jeugdwet naar Wmo voor kwetsbare jongeren die de leeftijd van 18 jaar bereiken. De gemeente werkt samen met andere gemeenten in de regio, in diverse samenwerkingsverbanden, om deze voorzieningen voor inwoners te organiseren.

Snelle, klantvriendelijke toeleiding naar de juiste hulp

De gemeente organiseert de toegang tot hulp en ondersteuning, bestaande uit informatievoorziening en advies, cliëntondersteuning, gespreksvoering, toewijzing, overdracht, coördinatie van de ondersteuning en nazorg. De inspanningen van de gemeente zijn gericht op het vinden van de juiste oplossing voor een inwoner, passend bij zijn/haar vraag en rekening houdend met zijn/haar (leef)situatie. Daarmee vervult het toegangsproces tevens een belangrijke rol in het doelmatig inzetten van zorg. Daarnaast organiseert de gemeente toeleiding naar zorg voor mensen die de weg naar zorg niet zelfstandig kunnen of willen vinden (zorgmijders). De gemeente werkt in de organisatie van de toegang nauw samen met het Sociaal Servicepunt.

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Tot dit taakveld behoren algemene voorzieningen (waarvoor geen individuele beschikking van de gemeente nodig is) gericht op participatie: ondersteunen (burger)initiatieven vrijwilligers en mantelzorgers, het project maatschappelijk verantwoord verenigen, de welzijnsactiviteiten en dagbesteding in wijk- en dienstencentra, maatschappelijke integratie statushouders, vluchtelingenwerk, het jeugd- en jongerenwerk, algemeen maatschappelijk werk en wijkopbouwwerk. Ook eenzaamheidsbestrijding, LHBTQI+ beleid, zorg door mantelzorgers en/of vrijwilligers (informele zorg), Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) en aanpak dementie vallen binnen dit taakveld.

Ook omvat dit taakveld de inspanningen die erop gericht zijn om Leidschendam-Voorburg een solidaire en inclusieve gemeente te maken met een sterke sociale cohesie, ruimte voor initiatief van

inwoners en voldoende mogelijkheden voor participatie ongeacht geslacht, leeftijd, geaardheid, verstandelijke, psychische en/of fysieke belemmeringen, religie of afkomst.

Wat gaan we daarvoor doen?

Nagenoeg alle inzet op dit taakveld vindt sinds 2020 plaats door maatschappelijke partners die deelnemen aan één of meer van de subsidietafels. De tafels zijn thematisch georganiseerd. Partners hebben per thema gezamenlijk een uitvoeringsplan opgesteld dat antwoord geeft op de initiatievraag van de gemeente. Door de bevrozing van de subsidietafels vanwege de coronapandemie voeren de partners in 2022 het plan dat zij hebben gemaakt voor 2020 wederom uit.

Naast de uitvoering van de plannen van de subsidietafels zijn er nog de volgende ontwikkelingen:

Rondom het thema dementie wordt de mogelijkheid onderzocht om de ontmoetingscentra financieel te ontschotten. De uitwerking daarvan op uitvoeringsniveau zal worden opgepakt vanuit de subsidietafels.

Op 1 januari 2022 gaat de nieuwe Wet inburgering in. Het doel van deze wet is dat alle nieuwkomers met een inburgeringsplicht zo snel mogelijk de taal leren en mee kunnen doen op de arbeidsmarkt en met sociale activiteiten. Dit is een gedecentraliseerde taak. In 2022 wordt gemonitord in hoeverre het budget dat door het Rijk beschikbaar wordt gesteld toereikend is voor de uitvoering van deze nieuwe wettelijke taak. De gemeente is, vanuit haar regierol, verantwoordelijk voor de begeleiding van het inburgeringsproces. Dit betekent onder meer dat de gemeente een brede intake moet afnemen en een passende leerroute moet aanbieden. Aandachtspunt in 2022 is monitoring om o.a. te kijken of het gedecentraliseerde budget voldoende is voor de uitvoering van de nieuwe taken.

Voor versterking van de antidiscriminatie heeft de gemeente structureel extra middelen gekregen. Deze zijn bedoeld om te kunnen bijdragen aan de afhandeling van het sterk gestegen aantal meldingen bij het Meldpunt Discriminatie en om de bewustwording en een positievere houding te creëren voor 'het anders zijn van anderen'. De precieze inzet van deze extra middelen wordt nog uitgewerkt.

In 2021 hebben de eerste stappen tot het vormen van een lokale coalitie eenzaamheid plaatsgevonden. Voor 2022 worden bijeenkomsten en trainingen georganiseerd samen met en door partners om de lokale coalitie verder te verstevigen.

In de gemeente is recent een netwerk mantelzorg opgericht om mantelzorgers te ondersteunen en overbelasting bij hen te voorkomen. Dit netwerk houdt zich onder andere bezig met het bespreekbaar maken van het begrip mantelzorg binnen de organisaties zodat professionals een actievere rol in de ondersteuning van mantelzorgers kunnen spelen. Ook bij inwoners wordt het begrip mantelzorg extra onder de aandacht gebracht bijvoorbeeld door het organiseren van de dag van de mantelzorg. De gemeente bedankt de mantelzorgers door hen een mantelzorgwaardering te geven.

De inloop GGZ wordt uitgevoerd via de partners aan de subsidietafel Zelfredzame Inwoners en wordt in 2022 gecontinueerd volgens het uitvoeringsplan 2020. Hierdoor kunnen inwoners met GGZ-problematiek ook in 2022 gebruik maken van vrij toegankelijk voorzieningen. Hiermee wordt op laagdrempelige wijze dagstructuur en sociaal contact bevorderd. De middelen hiervoor zijn nu ook toegevoegd aan dit taakveld vanuit "Geëscaleerde zorg 18+"

Speerpunten

Sociaal Kompas

In het Sociaal Kompas staat hoe de gemeente zorgt voor effectieve en efficiënte ondersteuning aan inwoners. Het geeft richting voor beleid en uitvoering, met oog voor de onderlinge samenhang, zodat ontwikkelingen en initiatieven elkaar kunnen versterken.

Actie(s):

In 2022 wordt de verdere aanscherping van het Sociaal Kompas geïmplementeerd op een aantal beleidsterreinen. Gestart wordt met het beleidsterrein jeugd.

Leidschendam Noord

In het programma Sterk voor Noord werken inwoners, gemeente, corporaties, maatschappelijke partners, zorginstellingen, scholen, het bedrijfsleven en politie samen aan een kansrijke toekomst voor alle inwoners in Leidschendam-Noord.

Samen zorgen we ervoor dat de achterstanden in Leidschendam-Noord op het gebied van onderwijs, financiële zelfredzaamheid en wonen worden ingelopen, en in een periode van 20 jaar stijgen richting het gemiddelde niveau van de gemeente Leidschendam-Voorburg.

Actie(s):

Het behalen van deze ambitie vereist een langdurige en integrale samenwerking. Om inzichtelijk te maken wat de huidige en de gewenste situatie in de wijken is, zijn concrete opgaven geformuleerd. De drie opgaven zijn uitgesplitst naar de thema's jeugd & school, financiële zelfredzaamheid en de (fysieke) leefomgeving. De voornaamste focus ligt op de inwoners uit De Heuvel Noord en Prinsenhof hoogbouw, omdat de achterstanden dit rechtvaardigen. Na vaststelling van het programmaplan in Q4 2021 kan gestart worden met de uitvoeringsplannen voor 2022.

Voorjaar 2022: met partners en inwoners opstellen van nieuwe uitvoeringsplannen op de drie belangrijkste thema's.

Langer Zelfstandig Wonen

Om inwoners langer zelfstandig thuis te laten wonen is een bedrag van 10 miljoen euro beschikbaar gesteld middels de Bestemmingsreserve Langer Zelfstandig Wonen. De inzet van de bestemmingsreserve is vastgelegd in het bestedingsplan langer zelfstandig wonen Leidschendam-Voorburg 2021 t/m 2030.

Actie(s):

In 2022 wordt uitvoering gegeven aan het bestedingsplan langer zelfstandig wonen Leidschendam-Voorburg 2021 t/m 2030. Hieronder vallen onder andere de blijverslening, collectieve woningaanpassing, woonzorgconcepten, flatcoach, doorstroommakelaar en noodwoningen.

Inburgeraars doen zo volwaardig mogelijk mee aan de samenleving

Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet inburgering in werking. Per 1 januari 2022 is de gemeente verantwoordelijk voor de inburgering van nieuwkomers. Hieronder vallen zowel statushouders als gezinsmigranten die onder de nieuwe Wet inburgering inburgeringsplichtig gesteld worden. De gemeente wordt daarbij verantwoordelijk voor de begeleiding van het inburgeringsproces, zodat inburgeraars zo snel mogelijk participeren, het liefst via betaald werk. De omvang van de doelgroep is nog niet inzichtelijk, omdat de taakstelling t.a.v. te huisvesten statushouders nog onbekend is. Deze wordt ieder jaar in oktober bekend gemaakt. Ook is de termijn waarbinnen voor deze statushouders huisvesting wordt gevonden onzeker. Daarnaast kan ook het aantal gezinsmigranten per jaar fluctueren. Het jaar 2022 wordt daarom gebruikt om inzicht te krijgen in de omvang van de doelgroep en in de werking van het nieuwe inburgeringsstelsel. Voor alle inburgeringsplichtigen wordt door de gemeente binnen tien weken een brede intake uitgevoerd en een Plan Inburgering en Participatie (PIP) opgesteld, waarna de inburgeraar start met een leerroute (gericht op taal op B1-niveau, onderwijs of het vergroten van de zelfredzaamheid). Inburgeraars worden gestimuleerd het voor hen hoogst haalbare taalniveau te bereiken; bij jongeren wordt met name ingezet op het volgen van onderwijs. Binnen de uitvoering van het inburgeringsstelsel wordt met diverse maatschappelijke partners samengewerkt.

Actie(s):

Per 1 januari 2022 geeft de gemeente uitvoering aan de Wet inburgering 2021 en het lokale beleid. Daarbij worden inburgeraars gestimuleerd om zo snel mogelijk te participeren (bij voorkeur via betaald werk) en om het voor hen hoogst haalbare taalniveau te behalen.

Wat mag het kosten?

Samenkracht en burgerparticipatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	10.431	12.601	13.716	13.267	13.148	13.093
Baten	1.387	1.060	2.612	2.587	2.587	2.587
Saldo van lasten en baten	-9.045	-11.541	-11.104	-10.680	-10.561	-10.506

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen met name subsidies en bijdragen aan maatschappelijke organisaties die bovenstaande voorzieningen aanbieden. Daarnaast vallen ook de kosten voor beheer en exploitatie van wijk- en dienstencentra hieronder. De baten betreffen huurinkomsten van wijk- en dienstencentra en kinderopvanglocaties gevestigd in gemeentelijke panden. De baten bevatten ook de middelen voor bemoeizorg aan de OGGZ doelgroep. Vanaf 2022 vallen ook de kosten die voortkomen uit het bestedingsplan Langer Zelfstandig wonen onder dit taakveld.

Taakveld 6.2 Wijkteams

Tot dit taakveld behoren alle voorzieningen gericht op het identificeren van de mogelijkheden (eigen kracht) en hulpvraag van de inwoner en zijn/haar netwerk. Hierbij hoort ook het doorverwijzen naar de juiste vorm van individuele ondersteuning, het verstrekken van informatie, vroegsignalering en cliëntondersteuning. Ook behoort tot dit taakveld het ondersteunen van gedupeerden van de toeslagenaffaire. Voor deze inwoners wordt de reguliere dienstverlening ingezet en wanneer nodig wordt maatwerk geleverd.

Voor inwoners met meervoudige problematiek kan casemanagement ingezet worden waardoor meer regie mogelijk is op het betrokken huishouden.

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft ervoor gekozen vooral de taken in de toegang naar ondersteuning grotendeels zelf uit te voeren (gespreksvoering, toewijzing, overdracht, zorgcoördinatie, nazorg). Deze toegang wordt verzorgd door multidisciplinaire teams (MDT's). Hierin zijn alle expertises (wmo, jeugd, werk, inkomen en leerplicht) vertegenwoordigd.

Daarnaast is een aantal taken uitbesteed aan derden, zoals in de toeleiding van zorgmijders en onafhankelijke cliëntondersteuning. Ook werkt de gemeente voor een aantal taken nauw samen met kernpartners, verenigd in het Sociaal Servicepunt (informatievoorziening en advies). Huisartsen zijn een belangrijke factor in het toegangsproces, aangezien zij direct mogen doorverwijzen naar Jeugdhulp. Zij worden daar sinds 2019 in ondersteund door praktijkondersteuners jeugd (POH jeugd). Voor het vroegtijdig signaleren van financiële problemen wordt onder andere samengewerkt met Kwadraad maatschappelijk werk. Zij bieden inwoners met betaalachterstanden voor eerste levensbehoeften proactief vrijblijvende hulp aan.

Wat gaan we daarvoor doen?

De verschillende domeinen van de gemeente binnen het sociaal domein (werk, inkomen, jeugd en zorg) werken samen in MDT's om mensen op een goede manier toe te leiden naar de meest passende zorg en ondersteuning. Deze teams werken gebiedsgericht en maken het mogelijk om meer integraal te werken. Hierdoor verbetert de dienstverlening aan de inwoner.

De dienstverlening aan inwoners die algemene informatie, advies of ondersteuning nodig hebben, kunnen ook terecht bij het Sociaal Servicepunt en via de cliëntondersteuning van MEE, Kwadraad en Woej. Ook de aanpak personen met verward gedrag wordt doorontwikkeld.

De resultaten van de inzet van de POH jeugd worden gemonitord. Deze informatie wordt gebruikt voor de doorontwikkeling van de functie. Een van de belangrijkste aandachtspunten hierbij is het verstevigen van de toegang bij de huisartsen.

Een belangrijk onderdeel van het beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024 is het vroegtijdig signaleren van financiële problemen onder inwoners om hen vervolgens proactief vrijblijvende hulp aan te bieden. Het doel hiervan is het zoveel mogelijk voorkomen dat beginnende betaalproblemen uitgroeien tot grote schulden. Sinds 1 januari 2021 zijn gemeenten ook wettelijk verplicht hierop in te zetten. De gemeente continueert dan ook deze aanpak.

Gedupeerden van de toeslagenaffaire worden breed ondersteund op vijf verschillende leefgebieden: financiën, zorg, gezin, werk en wonen. Hiervoor wordt zowel gemeentelijke ondersteuning als aanvullende ondersteuning van onder andere ketenpartners ingezet.

Wat mag het kosten?

Wijkteams	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	1.765	1.798	1.974	1.974	1.974	1.974
Baten	1	40	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-1.764	-1.758	-1.974	-1.974	-1.974	-1.974

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen met name WMO Cliëntbegeleiding, Sociaal Servicepunt (inclusief de Exploitatiekosten van de Waterlelie), uitvoeringskosten, opvang verwarde personen, en uitvoering van de Hart wet euro balans. De baten en lasten voor de ondersteuning van gedupeerden van de toeslagenaffaire zijn nog niet in de begroting verwerkt omdat toezegging hierover vanuit het Rijk nog ontbreekt.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

Tot dit taakveld behoren alle inkomens- en bijstandsvoorzieningen: inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet, de IOAW en de IOAZ, bijzondere bijstand, kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen, de schoolspullenpas en de Ooievaarspas.

Wat gaan we daarvoor doen?

We blijven inzetten op het vergroten van de financiële zelfredzaamheid van inwoners door onder andere de inzet van minimaregelingen en het rechtmatig verstrekken van uitkeringen. Een armoedeval wordt zo veel als mogelijk beperkt, waardoor werken loont. Tegelijkertijd is aandacht voor het toepassen van maatwerk wanneer een stap extra nodig is om inwoners te ondersteunen.

De doelstellingen van dit taakveld staan onder druk vanwege de gevolgen van de coronacrisis. Een deel van de inwoners is als gevolg van de coronacrisis tijdelijk teruggevallen in hun inkomen, waardoor zij aanspraak moe(s)ten maken op verschillende steunmaatregelen. In het laatste kwartaal van 2021 lopen de steunmaatregelen af, zoals de Tozo. Dan wordt duidelijk wat de financiële positie van ondernemers is en of dit invloed heeft op de instroom in de bijstand en het Bbz. Ook is de

verwachting dat de coronacrisis op lange termijn impact zal hebben op de financiële zelfredzaamheid van inwoners.

De gevolgen van de coronacrisis worden voortdurend gemonitord. De raad wordt hierover via de coronamonitor geïnformeerd. Wanneer naar aanleiding van de gevolgen van de coronacrisis beleidsaanpassing nodig is, wordt de raad hier bij betrokken.

Speerpunten

Minder kinderen groeien op in armoede

Het aantal kinderen dat opgroeit in armoede is gedaald van 13,5% in 2016 naar minder dan 10% in 2022 (bron: Minimabeleid 2019-2022. p. 12)

Actie(s):

Het minimabeleid met de diverse regelingen voor kinderen wordt uitgevoerd waarbij kinderen die opgroeien in een minimagezin worden ondersteund. Het communicatiemateriaal van de minimaregelingen is herzien en wordt verspreid.

Wat mag het kosten?

Inkomensregelingen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	48.551	39.339	38.788	38.599	38.736	38.798
Baten	42.535	32.463	32.809	33.255	33.144	33.252
Saldo van lasten en baten	-6.015	-6.876	-5.979	-5.344	-5.592	-5.546

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen met name de kosten voor alle uitkeringen en de bijzondere bijstand inclusief armoedebestrijding (bijv. de schoolspullenpas). Daarnaast bevat dit taakveld de kwijtscheldingen van afval- en rioolheffingen.

De baten betreffen met name de rijksinkomsten Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) en inkomsten uit andere gemeenten voor de uitvoeringskosten van de werkorganisatie Duivenvoorde. De baten dekken de lasten niet volledig omdat de gemeente onvoldoende budget ontvangt van het Rijk om de lasten te dekken. Het verschil wordt voldaan uit de algemene middelen.

Taakveld 6.4 Begeleide participatie

Tot dit taakveld behoren voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet direct gericht zijn op doorstroming naar arbeid: 'oud' beschut werk (Wsw-werkplekken in de sociale werkvoorziening), nieuw beschut werk (loonvormend) en alternatief beschut werk (niet-loonvormend).

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente investeert in het realiseren en uitbreiden van beschutte werkplekken, waar mogelijk bij reguliere werkgevers. Voor personen die niet bij een reguliere werkgever aan de slag kunnen, blijven werkplekken in een beschutte omgeving beschikbaar. Met de gemeente Zoetermeer en Rijswijk is op 1 juli 2020 het Werkbedrijf "de Binnenbaan" opgericht. Er wordt ingezet op het versterken van de samenwerking met de Binnenbaan en het beter in beeld krijgen van de doelgroep. Zo wordt ingezet op een groei van 3fte aan beschutte werkplekken en worden gerichte re-integratietrajecten ontwikkeld om (de mogelijkheden van) deze doelgroep in beeld te krijgen. Niet alleen werkplekken in het kader van beschut werk ingekocht, maar worden ook nieuwe re-integratietrajecten ontwikkeld.

Wat mag het kosten?

Begeleide participatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	3.570	3.769	3.607	3.479	3.410	3.402
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-3.570	-3.769	-3.607	-3.479	-3.410	-3.402

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen o.a. werkbedrijf de Binnenbaan en de uitvoering van (alternatief) beschut werk.

Verbonden Partij(en)

Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk e.o. (DSW)

Doelstelling: De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw). Doel is dat iedere persoon met een sociale werkvoorzieningsindicatie op het voor hem of haar maximale niveau werkzaam is. De deelnemers hebben de uitvoering ondergebracht bij de DSW. Daarnaast voert de DSW re-integratiewerkzaamheden uit voor de deelnemende gemeenten.

Werkbedrijf de Binnenbaan B.V.

Doelstelling: De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw). Doel is dat iedere persoon met een sociale werkvoorzieningsindicatie op het voor hem of haar maximale niveau werkzaam is. De deelnemers hebben de uitvoering van de Wsw ondergebracht bij de Werkbedrijf de Binnenbaan. Daarnaast voert het Werkbedrijf de Binnenbaan re-integratiewerkzaamheden uit voor de deelnemende gemeenten.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

Tot dit taakveld behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen, waaronder sociale activering, detacheringsbanen, scholingstrajecten, proefplaatsingen, jobcoaching, (bepaalde) vormen van tijdelijke loonkostensubsidie, en loonwaardebepalingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente geeft uitvoering aan het Re-integratie- en Participatiebeleid 2019-2022. Het doel van het beleid is zoveel mensen als mogelijk aan het werk te helpen, het liefst bij een reguliere werkgever.

In dit beleid staat het doel om elk jaar een bijstandsreductie van 30-50 mensen te realiseren. Vanwege de coronacrisis is in het jaar 2020 het bijstandsbestand met 42 mensen gestegen. Door het aantrekken van de economie is het bestand in de eerste helft van 2021 met 41 gedaald. De verwachting is echter dat deze daling stopt zodra de steunmaatregelen van het Rijk aflopen. Om de gevolgen van de coronacrisis het hoofd te bieden, zetten we naast de reguliere inzet op mensen met een korte afstand op de arbeidsmarkt in op doelgroepen die relatief hard worden geraakt door de coronacrisis. Dit zijn: ondernemers, statushouders, mensen met een arbeidsbeperking en jongeren (raadsbrief 2246). Het gaat om lokale en regionale maatregelen zoals het aanbieden van om- en bijscholing, praktijkleren en intensievere begeleiding van mensen met een arbeidsbeperking en jongeren. Hiermee wordt de stijging van het aantal bijstandsuitkeringen zoveel mogelijk beperkt. Ten slotte wordt in het herstelbeleid aandacht besteed aan de groep inwoners met een relatief lange afstand tot de arbeidsmarkt.

Wat mag het kosten?

Arbeidsparticipatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	4.073	5.904	5.050	4.602	4.602	4.602
Baten	377	743	151	151	151	151
Saldo van lasten en baten	-3.696	-5.161	-4.899	-4.451	-4.451	-4.451

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen participatie- en re-integratie trajecten, begeleiding naar werk, loonkostensubsidie en het Platform Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt. De baten betreffen de bijdragen van de werkorganisatie Duivenvoorde.

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen

Tot dit taakveld horen (Wmo)voorzieningen om zelfstandig te kunnen functioneren voor mensen met fysieke beperkingen, die op basis van een beschikking verstrekt worden: woningaanpassingen, hulpmiddelen en de overige voorzieningen voor fysiek beperkten.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente draagt zorg voor een adequate verstrekking van maatwerkvoorzieningen zodat inwoners langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en actief kunnen blijven participeren. Daarmee geeft zij uitvoering aan haar wettelijke taken en aan het VN verdrag voor de rechten van personen met een handicap.

Wat mag het kosten?

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	2.319	2.308	2.038	2.033	2.033	2.033
Baten	3	5	3	3	3	3
Saldo van lasten en baten	-2.316	-2.303	-2.035	-2.030	-2.030	-2.030

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de kosten voor hulpmiddelen en woonvoorzieningen.

De baten betreffen de eigen bijdragen die cliënten betalen over hulpmiddelen en woonvoorzieningen.

Taakveld 6.71 Maatwerk dienstverlening 18+

Tot dit taakveld behoort individuele ondersteuning aan inwoners die zelfstandig wonen en die daarvoor een toekenningsbeschikking (indicatie) hebben ontvangen van de gemeente: Wmo begeleiding (individueel en dagbesteding), huishoudelijke ondersteuning, respijtzorg ten behoeve van mantelzorgers, individueel vervoer en curatieve schuldhulpverlening. Het omvat zowel de voorzieningen in natura als de persoonsgebonden budgetten (PGB's).

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente ontvangt jaarlijks ca. 3000 hulpvragen voor inwoners in het kader van de Wmo. Deze vragen worden tijdig en goed opgepakt. De prestaties van aanbieders worden gemonitord en waar het nodig is, wordt er bijgestuurd.

Door het oppakken van de hulpvragen en door de samenwerking met welzijnspartijen, ondersteunt de gemeente haar inwoners in hun behoefte zolang mogelijk thuis te wonen.

Aanvullend worden de volgende punten opgepakt voor de inkoop en organisatie van Wmo ondersteuning:

- Voor de inkoop van een deel van de Wmo ondersteuning werkt de gemeente regionaal samen op inkoop en contractmanagement van Wmo-begeleiding (H6) en Wmo toezicht (H10). De H6 gemeenten onderzoeken hoe de samenwerking in de toekomst ingericht moet zijn om efficiënt en kwalitatief te blijven werken.
- Om inwoners snel en passende ondersteuning te bieden wordt rondom het thema dementie de mogelijkheid onderzocht om de ontmoetingscentra (dagbesteding) financieel te ontschotten. Bij een positieve uitkomst van dit onderzoek kan de dagbesteding voor dementerenden integraal en zonder indicatie worden ingezet.
- Het huidige contract huishoudelijke ondersteuning dateert uit 2015 en moet in de nabije toekomst mogelijk herzien worden. Door de demissionaire status van de regering is een geplande wetwijziging om resultaatgericht indiceren onder de Wmo mogelijk te maken aangehouden. Besluitvorming over deze wetwijziging kan invloed hebben op het lokale beleid en daarmee het contract voor huishoudelijke ondersteuning. De wetwijziging zal leiden tot aanpassingen in de verordening en beleidsregels.

Het beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024 wordt uitgevoerd. De ambitie uit dit beleidsplan is dat meer inwoners (duurzaam) schuldenvrij zijn. In het licht van de coronacrisis is dit een uitdagende ambitie, aangezien landelijk een boeggolf aan financiële hulpvragen wordt verwacht. Voor de inwoners die toch in een schuldsituatie terecht komen, regelt de gemeente curatieve schuldhulpverlening. Het doel van het curatieve schuldhulpverleningstraject is het duurzaam oplossen van de schuldsituatie van de inwoner.

Wat mag het kosten?

Maatwerk dienstverlening 18+	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	11.653	12.420	14.351	14.640	14.901	15.006
Baten	335	420	723	723	723	723
Saldo van lasten en baten	-11.317	-12.000	-13.628	-13.917	-14.178	-14.283

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen met name kosten voor huishoudelijke ondersteuning, begeleiding (in groepsverband en individueel) en curatieve schuldhulpverlening.

De baten betreffen de inkomensafhankelijke eigen bijdragen die cliënten betalen bij het afnemen van WMO diensten. Daarnaast zijn hier vanaf 2023 ook de inkomsten (uit Den Haag) toegevoegd ter dekking van de lasten voor overbruggingszorg aan cliënten met een beschermd wonen indicatie die op de wachtlijst staan en in afwachting daarvan Wmo zorg ontvangen.

Taakveld 6.72 Maatwerk dienstverlening 18-

Tot dit taakveld behoren vormen van jeugdhulp voor kinderen en jongeren tot 18 jaar die uitsluitend toegankelijk zijn met een toekenningsbeschikking (indicatie) van de gemeente of een verwijzing van een huisarts of specialist. Het betreft: ambulante begeleiding en dagbesteding, jeugd- en opvoedhulp, jeugd-GGZ, vervoer van en naar dagbesteding, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf. In sommige gevallen is sprake van verlengde jeugdhulp voor jongeren tussen de 18 en 23 jaar. Alle hulp kan ook via een Persoonsgebonden Budget ingezet worden, mits het niet in natura beschikbaar is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Tot dit taakveld behoren de maatwerkvoorzieningen voor de jeugdigen van 0 – 18 (-23 jaar) jaar, voor deze ondersteuning ontvangen de jeugdige een indicatie. De gemeente Leidschendam-Voorburg biedt jeugdhulp aan de jeugdigen die dat nodig hebben. De jeugdhulp kent verschillende vormen:

- Ambulante hulp (begeleiding, opvoedhulp)
- Jeugdhulp met verblijf
- GGZ ondersteuning (basis en specialistisch)
- Crisishulp
- Gesloten Jeugdzorg.

Met de inzet van deze hulp bieden wij de mogelijkheid dat de jeugdigen in de gemeente veilig en gezond opgroeien en wanneer noodzakelijk zij de hulp en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben.

De gemeente ontvangt jaarlijks circa 4.500 aanvragen voor jeugdhulp. Van deze 4.500 aanvragen komen er ongeveer 1.000 binnen via de eigen lokale toegang (jeugdteam) en 3.500 via externe verwijzers (huisarts, gecertificeerde instellingen). Circa 2.000 jeugdigen ontvangen jaarlijks geïndiceerde jeugdhulp.

De regiovisie biedt een richting voor de komende jaren en is opgesteld door de H10 gemeenten. Het doel van de regiovisie is de transformatiebeweging naar een duurzaam en versterkt jeugdhulpstelsel kracht bijzetten. Daarmee willen de gemeenten inzetten op een continue verbetering van de jeugdhulp uitzetten en daarbij de kosten beheersbaar maken.

De regiovisie beschrijft 5 ambities met als doel goede en betaalbare hulp voor de jeugdigen, voor nu en in de komende jaren. Grip op kwaliteit en kosten gaan daarbij hand in hand.

1. Versterken van het gewone opvoeden en opgroeien
2. Tijdig inzetten van passende hulp
3. Kinderen en jongeren groeien zo thuis mogelijk op
4. Duurzaam veilig opvoeden
5. Jeugdhulp en onderwijs werken effectief samen

Lokaal wordt de verbinding gelegd met het Sociaal Kompas en lokaal jeugdbeleid. In 2022 zal er een actualisatie van het lokale jeugdbeleid opgeleverd worden.

Speerpunten

Regiovisie Jeugdhulp

De verdere transformatie van de jeugdhulp is het doel van de regiovisie.

Deze transformatie behelst met name een verschuiving jeugdzorg van zware naar lichte zorgvormen, de-medicalisering en normalisering. De regiovisie biedt ruimte voor een lokale uitwerking. Voor de gemeente Leidschendam-Voorburg betekent dit dat het lokale jeugdbeleid in 2022 geactualiseerd wordt.

Actie(s):

- In 2022 wordt samen met de jeugdhulpaanbieders gewerkt aan een effectievere en efficiëntere inzet van jeugdhulp.
- Duidelijke afbakening in ons lokaal jeugdbeleid van de jeugdwet door o.a. de grenzen en ruimte worden verkend in andere domeinen en wetten, zoals bijvoorbeeld bij de WLZ en passend onderwijs.
- Verbeteren afstemming passend onderwijs en jeugdhulp (afwegingskader en werkwijze).
- Voortzetten van de POH-J bij de huisartsen, in de doorontwikkeling zal aandacht zijn voor de aansluiting met het lokale team en partners in het voorliggend veld. Op dit moment is er in 20 van de 25 huisartspraktijken een POH aanwezig. De ambitie is dat in 2022 bij alle huisartsen een POH-J aanwezig is.
- Het Rijk heeft bij het verstrekken van de extra middelen verschillende besparingsmogelijkheden gepresenteerd. Deze besparingsmogelijkheden worden lokaal in het jeugdbeleid verder uitgewerkt.

Wat mag het kosten?

Maatwerk dienstverlening 18-	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	24.352	24.927	21.959	21.727	21.702	21.702
Baten	9	0	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-24.343	-24.927	-21.959	-21.727	-21.702	-21.702

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen jeugdzorgkosten (in natura en PGB's).

Verbonden Partij(en)

Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen H10 Inkoopbureau)

Doelstelling: Het servicebureau behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken binnen het sociaal domein, zoals gezamenlijke inkoop en het contracteren van Jeugdzorg.

Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Tot dit taakveld behoren alle opvang- en beschermd wonen voorzieningen inclusief de zorg en begeleiding die geboden wordt aan de inwoners die in deze voorzieningen verblijven: vrouwenopvang, beschermd wonen (voor volwassen inwoners met psychiatrische en verslavingsproblematiek), maatschappelijke opvang (voor daklozen). Ook de aanpak van huiselijk geweld (onderdeel van Veilig Thuis) en de inloofunctie voor volwassen inwoners met psychiatrische en verslavingsproblematiek vallen onder dit taakveld. Een groot deel van deze voorzieningen wordt georganiseerd en gefinancierd door centrumgemeente Den Haag.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2022 worden op basis van de 2021 vastgestelde Regiovisie 'Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang' keuzes uitgewerkt en geïmplementeerd met betrekking tot de overheveling van de verantwoordelijkheid en bijbehorend budget voor Beschermd Wonen van centrumgemeente Den Haag naar onze gemeente. Dit zodat gemeenten voorbereid zijn op hun nieuwe taken en verantwoordelijkheden per 2023.

De inloop GGZ wordt uitgevoerd via de partners aan de subsidietafel Zelfredzame Inwoners en wordt in 2022 gecontinueerd volgens het uitvoeringsplan 2020. De middelen hiervoor zijn met ingang van 2022 toegevoegd aan het taakveld "Samenkracht en Burgerparticipatie".

Speerpunten

Decentralisatie Beschermd Wonen

Vanaf 1-1-2023 heeft de gemeente de (financiële) verantwoordelijkheid voor nieuwe Beschermd Wonen cliënten. De voorbereidingen hiervoor vinden in 2022 plaats.

Actie(s):

In het najaar van 2021 wordt de regiovisie Beschermd Wonen vastgesteld.

In 2022 worden de kaders daaruit uitgewerkt en vastgesteld in formele samenwerkingsafspraken tussen de gemeenten in de H5.

Er wordt een start gemaakt met de intensiever samenwerking op uitvoering tussen het lokale Wmo-loket en de regionale uitvoering door de gemeente Den Haag.

Wat mag het kosten?

Geëscaleerde zorg 18+	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	144	456	151	151	151	151
Baten	52	0	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-91	-456	-151	-151	-151	-151

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de noodopvang dakloze gezinnen en maatschappelijk opvang. De inloop GGZ wordt uitgevoerd via de partners aan de subsidietafel Zelfredzame Inwoners en wordt in 2022 gecontinueerd volgens het uitvoeringsplan 2020. De middelen hiervoor zijn met ingang van 2022 toegevoegd aan het taakveld "Samenkracht en Burgerparticipatie".

Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Tot dit taakveld behoren voorzieningen en maatregelen gericht op het waarborgen van de veiligheid van kinderen en jeugdigen tot 18 jaar. Hieronder vallen: Jeugdreclassering, Jeugdbescherming, Verslavingszorg, Veilig Thuis (jeugd), Crisis Interventie Team, Jeugdbeschermingstafel en Verwijsindex en Meldsystemen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Dit taakveld betreft maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen onder 18 jaar met inbegrip van maatwerk maatregelen voor jeugdigen die in (gesloten) opvangvoorzieningen verblijven.

Om de uitvoering van de wettelijke taken rondom het gedwongen kader te garanderen zijn er meerjarige contracten afgesloten met de Jeugdreclassering, Jeugdbescherming, Verslavingszorg, Veilig Thuis, het Crisis Interventie Team, de Jeugdbeschermingstafel en Verwijsindex en Meldsystemen.

De Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling 2019-2023 van Veilig Thuis, wordt in samenwerking met de overige deelnemende gemeenten uitgevoerd.

Corona heeft tot op heden geen grote afwijkingen in het aantal meldingen, advies vragen of huisverboden doen ontstaan bij Veilig Thuis Haaglanden (VTH). VTH blijft de ontwikkelingen ten aanzien van het aantal adviezen en (aard van de) meldingen nauwlettend volgen. Op dit moment lukt het VTH nog onvoldoende om aan de wettelijke termijnen te voldoen. Dit is een beeld wat ook bij de andere VT-organisaties in het land naar voren komt. In 2022 werkt Veilig Thuis langs meerdere sporen om dit te keren. Onder andere door het vergroten van de capaciteit, extra werkbegeleiding, een goed functionerend dashboard, evaluatie van het handelingsprotocol, data-analyse, de ketenmonitor, afstemming met het landelijk netwerk Veilig Thuis en het beter benutten van de beschikbare capaciteit binnen Veilig Thuis en in de keten. De wachtlijst is wel afgenomen onder andere omdat meldingen eerder in de caseload van de medewerker worden opgenomen en focus aan de voorkant van het proces ligt.

Speerpunten

Doorontwikkeling lokale team als volwaardig partner binnen de veiligheidsketen

Landelijk is de ambitie uitgesproken om toe te werken naar regionale veiligheidsteams (waarin Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen worden samengebracht), in deze ambitie is een spilfunctie toegewezen aan de lokale teams, bijvoorbeeld in een regierol van nul tot 100. Deze ontwikkeling en andere ontwikkelingen in de veiligheidsketen vragen om een andere/bredere rol van het lokale team. Om zo uiteindelijk als volwaardig partner te kunnen functioneren binnen deze keten met als doel het creëren van duurzame veiligheid in de huishoudens.

Actie(s):

- Implementatie Beter Samenspel
- Hervorming JB keten (herziening caseloadnorm, sturen op actueel zicht op wachtlijsten, inzet Expertiseteam Complexe Zorg)

Wat mag het kosten?

Geëscaleerde zorg 18-	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	2.571	2.580	2.762	2.707	2.675	2.675
Baten	3	0	32	32	0	0
Saldo van lasten en baten	-2.569	-2.580	-2.730	-2.675	-2.675	-2.675

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de gedwongen jeugdhulp (oa jeugdreclassering en jeugdbescherming) de kosten van de GR GGD- Veilig Thuis, onderdeel Veilig Thuis, de kosten voor crisis interventies in de jeugdzorg en de jeugdbeschermingstafel.

De baten betreffen extra geld dat via Veilig Thuis beschikbaar wordt gesteld voor de versterking van het lokale team op de aanpak van huiselijk geweld.

Geplande investeringen

Er zijn geen investeringen gepland voor dit taakveld.

Verbonden Partij(en)

GGD en VT Haaglanden

Doelstelling: Het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid (onderdeel GGD). Het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling, door middel van een samenhangende aanpak (Onderdeel Veilig Thuis).

In de tweede helft van 2021 staat de vier-jaarlijkse evaluatie van de Gemeenschappelijk Regeling GGD en VT Haaglanden gepland. De uitkomsten van de evaluatie worden in het eerste kwartaal van 2022 verwacht. De evaluatie richt zich in de basis op de organisatievorm én de werking van de GR. Het doel van de evaluatie is om het construct van de GR verder te optimaliseren, zodat de GR maximaal dienstbaar is aan de inhoudelijke opgaven en ontwikkelingen en kan doen waarvoor zij is opgericht, namelijk regionaal samenwerken op:

- het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid;
- het voorkomen van en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De evaluatie kan dus leiden tot handreikingen ter versterking van de vorm en de werking van de GR, eventueel in de tijd uitgelijnd.

Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen H10 Inkoopbureau)

Doelstelling: Het servicebureau behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken binnen het sociaal domein, zoals gezamenlijke inkoop en het contracteren van Jeugdzorg.

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

Sociaal domein	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Samenkracht en burgerparticipatie	10.431	12.601	13.716	13.267	13.148	13.093
Wijkteams	1.765	1.798	1.974	1.974	1.974	1.974
Inkomensregelingen	48.551	39.339	38.788	38.599	38.736	38.798
Begeleide participatie	3.570	3.769	3.607	3.479	3.410	3.402
Arbeidsparticipatie	4.073	5.904	5.050	4.602	4.602	4.602
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	2.319	2.308	2.038	2.033	2.033	2.033
Maatwerk dienstverlening 18+	11.653	12.420	14.351	14.640	14.901	15.006
Maatwerk dienstverlening 18-	24.352	24.927	21.959	21.727	21.702	21.702
Geëscaleerde zorg 18+	144	456	151	151	151	151
Geëscaleerde zorg 18-	2.571	2.580	2.762	2.707	2.675	2.675
Totaal Lasten	109.428	106.102	104.397	103.180	103.333	103.436
Baten						
Samenkracht en burgerparticipatie	1.387	1.060	2.612	2.587	2.587	2.587
Wijkteams	1	40	0	0	0	0
Inkomensregelingen	42.535	32.463	32.809	33.255	33.144	33.252
Begeleide participatie	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	377	743	151	151	151	151
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	3	5	3	3	3	3
Maatwerk dienstverlening 18+	335	420	723	723	723	723
Maatwerk dienstverlening 18-	9	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18+	52	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18-	3	0	32	32	0	0
Totaal Baten	44.702	34.732	36.331	36.752	36.609	36.716
Saldo van lasten en baten	-64.726	-71.370	-68.066	-66.428	-66.724	-66.719

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

De lasten en de baten voor het jaar 2022 binnen het programma Sociaal domein bedragen respectievelijk € 104.397.000 en € 36.331.000. Hieronder wordt voor de relevante taakvelden ingegaan op de grootste afwijkingen tussen de ramingen 2021 en 2022.

Lasten

Samenkracht en Burgerparticipatie

Het grootste deel van de lasten in dit taakveld wordt besteed aan subsidies aan maatschappelijke instellingen. Deze lasten zijn geïndexeerd met de vastgestelde subsidie index 2022 van 2,27%. Daarnaast zijn de lasten van het bestedingsplan Langer zelfstandig wonen (€1,35 miljoen) en voor de nieuw wet Inburgering hier toegevoegd (€1,3 miljoen). Op onderdelen daalt de begroting juist als gevolg van het aflopen van incidentele middelen voor:

- het innovatiefonds Jeugd
- de stelposten ten behoeve van het bestedingsplan corona 2021

- het opstellen van het programmaplan voor het versterkingsprogramma Leidschendam-Noord (De structurele consequenties worden met apart raadsbesluit over het programmaplan aan de raad voorgelegd.)
- de sloop van KJ44
- correctie van lasten voor inloop GGZ vanuit het taakveld 'geëscaleerde zorg 18+' en lasten voor het sociaal service punt naar het taakveld wijkteams.

Daarnaast is er sprake van een lagere toerekening van ambtelijke inzet aan dit taakveld.

Wijkteams

De lastenstijging bij het taakveld Wijkteams wordt veroorzaakt door een correctie van de lasten van het sociaal service punt vanuit het taakveld 'Samenkracht en burgerparticipatie'.

Inkomensregelingen

Onder het taakveld inkomensregelingen vallen de lasten én baten van de BUIG en de lasten van de minimaregelingen. Ten opzichte van de begroting 2021 is er in de begroting 2022 sprake van een daling van circa € 670.000, dit heeft te maken met de uitvoeringskosten voor de verkregen noodsteun van het kabinet voor zelfstandig ondernemers (TOZO) en de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). De verwachting is dat het Rijk vanaf 1 oktober 2022 stopt met het financieren van de steunmaatregelen.

Verder is de verwachting dat de uitgaven voor de uitkeringen Participatiewet met circa € 1.2 mln. zullen toenemen op basis van de verwachte groei van het aantal bijstandsgerechtigden. In de verwachte groei is uitgegaan van het landelijke bijstandsvolume zoals dit door het Rijk is gepubliceerd in de meicirculaire. Dit effect is niet zichtbaar in de begroting. In 2021 was nog uitgegaan van circa € 1.2 mln. uitgaven aan TOZO uitkeringen. In de begroting 2022 worden geen uitgaven voor de TOZO verwacht.

Begeleide participatie

Met ingang van 1 januari 2021 is het Werkbedrijf de Binnenbaan opgericht en is de gemeenschappelijke regeling DSW beëindigd. De gemeente heeft in 2021 een eenmalig budget opgenomen voor een bijdrage in de liquidatie van de DSW. Dit betrof een bedrag van circa € 170.000. Vanaf 2022 is hier geen budget voor opgenomen.

Arbeidsparticipatie

De gemeente participeert in het project Perspectief op Werk als deelnemer in de arbeidsmarktregio om de kansen die de huidige arbeidsmarkt biedt optimaal te benutten. Dit project heeft als doel om een extra impuls te geven aan de publiek-private samenwerking op het gebied van arbeidstoeleiding van mensen die willen en kunnen werken, maar niet zelfstandig de weg naar werk vinden. Ten behoeve van de uitvoering van dit project heeft de gemeente in 2021 incidenteel een subsidie van de arbeidsmarktregio ontvangen van € 540.000. In 2022 vervalt deze subsidie.

Daarnaast zijn er vanaf 2022 minder middelen (circa € 400.000) beschikbaar in het Participatiebudget, waarmee onder andere re-integratietrajecten worden bekostigd. In het re-integratie- en participatiebeleid 2019-2022, is rekening gehouden met deze budgetdaling. Daarbij is de keuze gemaakt om de budgetten vooral in te zetten op de doelgroepen met de meeste kans op uitstroom naar de arbeidsmarkt.

Geëscaleerde zorg 18+

De lasten dalen omdat de kosten voor de inloop GGZ zijn verplaatst naar het taakveld Samenkracht en burgerparticipatie.

WMO: Maatwerk dienstverlening 18+ & Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

De stijging van de totale lasten bij deze taakvelden Wmo heeft verschillende oorzaken. Sinds de invoering van een vast WMO tarief van € 19,00 per maand is er in Leidschendam - Voorburg een toenemende vraag naar voorzieningen waarneembaar, wat resulteert in extra kosten. Daarnaast stijgen de lasten door indexering van over 2022. Ook zijn er lasten (en baten) toegevoegd voor de overbruggingszorg aan cliënten met een beschermd wonen indicatie die op de wachtlijst staan en in afwachting daarvan Wmo zorg ontvangen. Deze lasten worden doorberekend aan Den Haag die nog verantwoordelijk is voor deze cliënten (zie baten).

Jeugdhulp (Geëscaleerde zorg 18- & Maatwerkdienstverlening 18-)

Per 1 januari 2022 wordt het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet aangepast. Het woonplaatsbeginsel bepaalt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor geleverde jeugdhulp. Hiermee is de verwachting dat de jeugdhulputgaven voor voogdij en 18+ in 2022 met circa € 4,1 miljoen dalen. Daarnaast heeft de gemeente te maken, gelijk aan de andere gemeenten uit Haaglanden, opnieuw te maken met (stijgende) zorgkosten in 2021. Vooral de GGZ kosten zijn, mogelijk a.g.v. de coronacrisis sterk gestegen. Verwacht wordt dat deze stijging ook in 2022 doorwerkt. Op basis van de halfjaarcijfers van 2021 wordt verwacht dat het budget zorg in natura in 2021 met circa € 1,5 miljoen zal worden overschreden. In de begroting 2022 is het budget daarop aangepast.

Daarnaast is in 2021 sprake van een significante stijging in de uitgaven voor jeugdvervoer. Vanaf 1 januari 2021 is jeugdvervoer geen onderdeel meer van de gecontracteerde jeugdzorg, en is de gemeente zelf verantwoordelijk voor de uitvoering. Naast dat de gemiddelde ritprijs een stuk duurder uitpakt is het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdvervoer met 150% gestegen ten opzichte van het 2020. Verwacht wordt dat het gebruik in 2022 op datzelfde niveau zal liggen.

Hiertegenover staat dat de gemeente vanaf 2022 meerjarig extra middelen ontvangt als compensatie voor het structurele jeugdtekort. In 2022 ontvangt de gemeente circa € 4,7 miljoen via het gemeentefonds. Dit loopt jaarlijks geleidelijk af naar € 2,5 miljoen in 2025.

Baten

Inkomensregelingen

Zie toelichting op de lasten bij Inkomensregelingen.

Begeleide participatie

Zie toelichting op de lasten bij begeleide participatie.

Arbeidsparticipatie

De gemeente heeft in 2021 incidenteel middelen ontvangen (€ 540.000) via de arbeidsmarktregio om te intensiveren op kansen op de arbeidsmarkt. Zie ook toelichting op de lasten bij arbeidsparticipatie. Verder blijkt dat naar verhouding meer capaciteit is ingezet op cliënten van Leidschendam-Voorburg, dan op die van de werkorganisatie Duivenvoorde. Het effect hiervan is dat de werkorganisatie minder hoeft bij te dragen aan de uitvoeringskosten. Het effect hiervan is circa € 50.000.

Maatwerk dienstverlening 18+

De baten stijgen onder invloed van de inkomsten ter dekking van de lasten voor overbruggingszorg aan cliënten met een beschermd wonen indicatie die op de wachtlijst staan en in afwachting daarvan Wmo zorg ontvangen. Deze lasten worden doorberekend aan Den Haag die nog verantwoordelijk is voor deze cliënten (zie lasten).

Programma 7. Volksgezondheid en milieu

Omschrijving

Wettelijke taken

De gemeente heeft een aantal wettelijke taken op het gebied van publieke gezondheidszorg: Jeugdgezondheidszorg (JGZ), infectieziektebestrijding, epidemiologie, gezondheidsbevordering, technische hygiëne zorg, psychosociale hulpverlening bij ongevallen, rampen en ingrijpende gebeurtenissen, medische milieukunde, prenatale voorlichting aan aanstaande ouders en preventieve ouderengezondheidszorg. Gemeenten zijn tevens wettelijk verplicht een Gemeentelijke Gezondheids Dienst (GGD) in stand te houden. De infectieziektebestrijding en een deel van de overige taken worden uitgevoerd door de GGD. De wettelijke taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg worden uitgevoerd door Stichting JGZ Zuid-Holland West, op grond van een convenant waarin diverse gemeenten met elkaar samenwerken.

De gemeente heeft tevens een aantal milieu gerelateerde wettelijke taken. De gemeente is wettelijk verplicht om huishoudelijk afval (gescheiden) in te zamelen. Elke gemeente maakt zelf de keuze hoe zij in haar afvalbeleid de afweging maakt tussen de wensen van burgers, financiële middelen (afvalstoffenheffing) en milieuambities. De vaststelling van het afvalbeleid is een verantwoordelijkheid van de gemeente. De uitvoering van dit afvalbeleid is belegd bij Avalex. Ook binnen de uitvoering is ruimte voor een eigen gemeentelijke invulling.

Daarnaast zorgt de gemeente voor de afvoer van afvalwater en overtollig regenwater via de riolering, en stimuleert een goede waterkwaliteit door voorlichting, scheiding van regen-, grond- en afvalwater en wordt de doorstroming van het oppervlaktewater verbeterd. Ook is de gemeente verantwoordelijk voor het grondwater in stedelijk gebied.

In Nederland worden mens en milieu tegen maatschappelijk onaanvaardbaar geachte gezondheids- en milieurisico's beschermd. Omdat het geheel van wet- en regelgeving ingewikkeld is, wil het Rijk met de invoering van de Omgevingswet (m.i.v. 2022) de regels voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving vereenvoudigen en samenvoegen.

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
7.1	Volksgezondheid
7.2	Riolering
7.3	Afval
7.4	Milieubeheer
7.5	Begraafplaatsen en crematoria

Wat willen wij bereiken?

Meer inwoners met een gezonde leefstijl

Op individueel niveau leidt een betere gezondheid tot meer welbevinden, participatie, veerkracht en zelfregie. Op maatschappelijk niveau leidt een betere gezondheid tot meer arbeidsproductiviteit en lagere zorgkosten. Minder eten, meer bewegen, niet roken, veilig vrijen, voldoende ontspanning en weinig alcohol leiden tot aanzienlijke gezondheidswinst en een betere kwaliteit van leven. Eveneens bepalend zijn genetische aanleg en de sociale, fysieke en economische omstandigheden waarin mensen leven. De gemeentelijke inspanningen zijn gericht op het stimuleren van een gezonde leefstijl.

Een gezond woon- en leefklimaat

Een van de doelen van de Omgevingswet is het beschermen van de veiligheid en de gezondheid van de mens en zijn omgevingskwaliteit. In Leidschendam-Voorburg wordt al enige tijd ingezet op een gezond woon- en leefklimaat ten behoeve van minder ziekte en overlast door luchtvervuiling.

Het doel van het project Grip op Grondstoffen is betere afvalscheiding, waardoor milieuwinst behaald wordt, er minder restafval verbrand wordt en er meer opbrengst is van gescheiden grondstoffen, wat de kostenstijging, met name veroorzaakt door hogere verbrandingstarieven, drukt.

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

Tot dit taakveld behoren maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen: het monitoren van de gezondheidssituatie; ziektepreventie, gezondheidsbevordering, vroegtijdig signaleren van specifieke stoornissen en gezondheidsbedreigende factoren, bestrijding van infectieziekten en aanbieden van vaccinaties, het geven van voorlichting, advies en begeleiding; het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders; het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen; het bevorderen van medisch milieukundige zorg; het bevorderen van technische hygiëne zorg; het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen.

De infectieziektebestrijding en een deel van de overige taken worden uitgevoerd door de GGD. De wettelijke taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg worden uitgevoerd door Stichting JGZ Zuid-Holland West, op grond van een convenant waarin diverse gemeenten met elkaar samenwerken. Daarnaast voeren diverse partners preventieve activiteiten uit op basis van subsidieafspraken (deze kosten vallen voornamelijk in taakveld 6.1).

Een gezonde leefstijl draagt bij aan een goede participatie en zelfredzaamheid van inwoners. Het neemt daarom een belangrijke plek in in het beleid (sociaal Kompas) en de uitvoering van de gemeente. Een gezonde leefstijl begint op jonge leeftijd en is ook op latere leeftijd van groot belang. Centraal staat vroegtijdige signalering bij ongezonde leefstijl, kennisdeling over gezonde leefstijl en het optimaal benutten van de openbare ruimte en spotfaciliteiten.

Ook het rijk erkent het belang van leefstijlinterventies en stelt in het kader van Corona extra budget beschikbaar voor de inzet van gezonde leefstijlinterventies en de impuls op bewegen. Dit loopt via de eerder genoemde landelijke Regeling Sportakkoord en leefstijlinterventies 2020-2022.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente geeft uitvoering aan haar wettelijke taak op het gebied van publieke gezondheidszorg en jeugdgezondheidszorg door deelname aan de gemeenschappelijke regeling GGD en door het convenant met JGZ Zuid-Holland West.

De middelen voor de leefstijlinterventies worden in 2022 ingezet voor de uitvoering van een lokaal preventieakkoord. Het akkoord is een afspraak tussen gemeente en verschillende lokale partners. Het bevat concrete maatregelen om een gezondere leefstijl te bevorderen en onder andere roken, overgewicht en overmatig alcoholgebruik tegen te gaan.

Bij de uitvoering van het lokaal preventieakkoord zal specifieke aandacht uitgaan naar de steun en verlichting voor groepen die extra geraakt zijn door de coronacrisis en de daaraan verbonden maatregelen.

Bij de jeugdgezondheidszorg wordt met ingang van 2022 een prenataal bezoek aan zwangeren en/of gezinnen in kwetsbare situaties verplicht aangeboden. Dit wordt in 2022 verder uitgerold. Met het huisbezoek kan in een vroegtijdig stadium van de zwangerschap, na signalering door de verloskundig zorgverlener, hulp en ondersteuning door de jeugdverpleegkundige aangeboden worden.

De ontwikkelingen op het gebied van gezondheidspreventie houden ook verband met het lokale sportbeleid en akkoord in taakveld 5.1 Sportbeleid en activering.

Wat mag het kosten?

Volksgezondheid	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	2.550	2.736	2.869	2.870	2.831	2.832
Baten	-2	0	40	40	0	0
Saldo van lasten en baten	-2.552	-2.736	-2.829	-2.830	-2.831	-2.832

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de GGD en lokaal gezondheidsbeleid en de jeugd gezondheidszorg en vormen de grootste posten binnen dit taakveld. De baten betreffen de specifieke uitkering voor de uitvoering van het lokale preventieakkoord.

Verbonden Partij(en)

GGD en VT Haaglanden

Doelstelling: Het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid (onderdeel GGD). Het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling, door middel van een samenhangende aanpak (Onderdeel Veilig Thuis).

In de tweede helft van 2021 staat de vier-jaarlijkse evaluatie van de Gemeenschappelijk Regeling GGD en VT Haaglanden gepland. De uitkomsten van de evaluatie worden in het eerste kwartaal van 2022 verwacht. De evaluatie richt zich in de basis op de organisatievorm én de werking van de GR. Het doel van de evaluatie is om het construct van de GR verder te optimaliseren, zodat de GR maximaal dienstbaar is aan de inhoudelijke opgaven en ontwikkelingen en kan doen waarvoor zij is opgericht, namelijk regionaal samenwerken op:

- het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid;
- het voorkomen van en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De evaluatie kan dus leiden tot handreikingen ter versterking van de vorm en de werking van de GR, eventueel in de tijd uitgelijnd.

Taakveld 7.2 Riolering

Tot dit taakveld behoort de wettelijke zorgplicht om het stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren, de afvoer van het regenwater in de openbare ruimte en de afvoer van grondwater in de openbare ruimte onder bepaalde voorwaarden. Deze gemeentelijke taken zijn vastgelegd in het Water & Rioleringsplan (WRP) 2022-2027.

In het WRP zijn de beleidsdoelen, maatregelen en financiële dekking opgenomen. De belangrijkste doelen zijn:

- De afvalwaterriolering borgt de volksgezondheid door het verwijderen van afvalwater uit de leefomgeving.
- De hemelwaterriolering is toekomstbestendig en houdt rekening met autonome ontwikkelingen als de woningbouw en een veranderend klimaat met extremere neerslag. Toekomstbestendig betekent ook aandacht voor duurzaamheid; gericht op een gelijkblijvende en liefst afnemende kwantitatieve en kwalitatieve belasting van het woon- en watermilieu.
- Het oppervlaktewatersysteem is in 2050 duurzaam, robuust, schoon en aansprekend en zodanig ingericht dat de gevolgen van klimaatverandering zo goed mogelijk opgevangen worden.
- Het grondwatersysteem wordt waar mogelijk benut voor het vasthouden van regenwater en draagt zo bij aan een veerkrachtig watersysteem dat neerslag goed kan verwerken en droge perioden kan overbruggen.
- Het waar mogelijk een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie en duurzaam omgaan met water (sluiten kringloop).

Wat gaan we daarvoor doen?

Het WRP 2022-2027 beschrijft onder andere de maatregelen die nodig zijn om de doelen te realiseren en geeft aan hoe het beheer van de riolering, het watersysteem en andere watervoorzieningen de komende jaren wordt vormgegeven.

In het maatregelenprogramma voor 2022 valt de tweede helft van de uitvoering op van de rioolvervangings Strabolaan, Bernhardlaan-Zuid/De Vliegerlaan en de geplande start van de rioolvervangings Laag Prinsenhof. In het kader van de “Bui van de Eeuw” start de aanpak van de wateroverlast door extreme neerslag van het gebied rondom de Prins Bernhardlaan/Spinozalaan. Dit wordt afgestemd met en op de aanpassing van het winkelcentrum Julianabaan. Voor dit gebied en de omgeving zijn twee rioolvervangingsprojecten in voorbereiding waar afstemming is gevonden tussen rioolvervangings, tegengaan van wateroverlast (Bui van de Eeuw), vasthouden regenwater in de bodem en de herinrichting van het winkelcentrum.

Naast het regulier beheer, onderhoud en vervanging van voorzieningen, zijn er ook een paar belangrijke aandachtspunten, zoals de kernprestatie-indicator “Goed Gebruik van de riolering en andere voorzieningen”. Dit betekent meer stimuleren van het infiltreren van hemelwater en intensiveren van de Operatie Steenbreek en het bestrijden van verkeerde lozingen zoals hygiënische doekjes en vet, die tot pompstoringen leiden. Voor de intensievere uitvoering van dit bestaande beleid zal binnen de huidige kaders gezocht worden naar personele capaciteit. Hiertoe wordt een communicatieplan uitgevoerd.

De gemeente wordt hiermee verder klimaatbestendig gemaakt. Klimaatadaptatie staat ook centraal in de rioolvervangingsprojecten (afhankelijk van de omvang 10.000 - 30.000 m²) en in de “Bui van de Eeuw” projecten (10.000 m² afkoppelen) door hemelwater af te koppelen van de gemengde riolering en waar mogelijk hemelwater te infiltreren in de bodem. Daarbij hoort ook de aanleg van drainage.

De gemeente vervangt de riolering bij voorkeur buurt voor buurt, waarbij steeds meer vanuit assetmanagement en opgavegericht werken wordt gedacht. Dit betekent dat eerst de buurten worden

aangepakt waar de risico's op het falen van de riolering het grootst zijn. De gemeente probeert rioolvervanging zoveel mogelijk te combineren met werk aan de weg, drinkwater en energie infrastructuur.

Wat mag het kosten?

Riolering	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	4.259	4.110	4.823	5.359	6.172	6.516
Baten	6.432	6.589	7.665	8.413	9.434	9.888
Saldo van lasten en baten	2.173	2.479	2.842	3.054	3.263	3.372

Bedragen x € 1.000

De lasten hebben betrekking op de kosten die worden gemaakt voor het beheer en onderhoud van het gemeentelijk riool- en drainagestelsel (zie voor de kostenopbouw van de rioolheffing de paragraaf lokale heffingen).

De baten betreffen de inkomsten uit de rioolheffing.

Geplande investeringen

Geplande investeringen													
Activa Nummer	Omschrijving Activa	Totaal beschikbaar gesteld krediet		Reeds gerealiseerd en geraamd t/m 2021		Investeringen 2022		Investeringen 2023		Investeringen 2024		Investeringen 2025	
		Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.
Totaal taakveld Riolering		46.731	0	5.749	0	8.825	0	17.260	0	8.151	0	6.746	0

bedragen x € 1000

In de bovenstaande tabel zijn de geplande investeringen op taakveld niveau weergegeven. In de bijlage meerjareninvesteringsplan 2022-2025 is een gedetailleerd overzicht per krediet opgenomen.

Verbonden Partij(en)

Centrumregeling samenwerking gemalendiensten

Doelstelling: De Centrumregeling samenwerking gemalendiensten (NAD) is in 2019 opgericht. Het is een samenwerking tussen de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Delft en Pijnacker-Nootdorp. Het doel van deze samenwerking is de personele kwetsbaarheid bij het operationeel gemalenbeheer te verminderen met één gezamenlijke beheer- en onderhoudsdienst voor gemalen die goed uitgerust zijn om aan de huidige en toekomstige problematiek rondom de gemalen het hoofd te bieden.

Vanaf 1 januari 2020 is de centrumregeling officieel van start gegaan en heeft het NAD-Gemalenbeheer de operationele onderhoudstaken volledig overgenomen.

In 2022 zal de samenwerking verder worden geïntensiveerd door de beheerwijzen meer op elkaar af te stemmen en daardoor efficiëntie winst te boeken.

Taakveld 7.3 Afval

Tot dit taakveld behoren de taken, die het belang dienen van de bescherming van het milieu, met inbegrip van een doelmatig afvalstoffenbeheer. De gemeente werkt mee aan het Programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) om te komen tot een vermindering van het restafval. Hiervoor is het project Grip op grondstoffen (GoG) gestart. De doelstelling daarbij is per persoon per jaar maximaal 100 kg restafval per inwoner en minimaal 75% afvalscheiding in 2025.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het doel van Grip op Grondstoffen is betere afvalscheiding, waardoor milieuwinst behaald wordt, er minder restafval verbrand wordt en er meer opbrengst is van gescheiden grondstoffen, wat de kostenstijging, met name veroorzaakt door hogere verbrandingsstarieven, drukt

In de afgelopen jaren heeft Avalex de invoering van Het Nieuwe Inzamelen 2.0 (HNI 2.0) ingevoerd, afgestemd op de woonsituatie. De invoering verloopt volgens de vastgestelde uitgangspunten door de gemeenteraad, dit betekent meer ruimte voor maatwerk en bewonersparticipatie op wijkniveau. Bij de invoering van HNI 2.0 wordt de oude visie op omgekeerd inzamelen losgelaten. Het wegbrengen van restafval naar een ondergrondse container is niet langer een automatisch gevolg van HNI 2.0. Per wijk kunnen de inwoners in gezamenlijkheid, hun voorkeur voor een inzamelmethode aangeven. Zo kunnen inwoners in de laagbouw ervoor kiezen om een extra mini-container voor PMD (Plastic verpakkingen, Metalen verpakkingen, Drankkartons) te ontvangen. Voor hoogbouw kan een keuze zijn de afvalinzameling inpandig te houden.

In 2021 is het HNI 2.0 in alle wijken ingevoerd en zijn voor alle wijken de inzamelfrequenties van restafval aan huis (laagbouw) van wekelijks naar alternerend inzamelen (1 x per 14 dagen) gewijzigd.

Als gevolg van de nieuwe afvalverwerker HVC zal nascheiding per 1-1-2022 mogelijk zijn in de gemeente. Per die datum wordt nascheiding ingevoerd voor de hoogbouw. Bij de laagbouw zal bronscheiding gehandhaafd blijven. Wel zal de werking van PMD-inzameling bij de laagbouw gemonitord worden. Indien blijkt dat de inzameling achter blijft, kan besloten worden de laagbouw in één of meerdere wijken ook over te laten gaan op nascheiding.

Wat mag het kosten?

Afval	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	9.914	9.566	9.911	9.911	10.211	10.361
Baten	12.513	12.771	13.172	13.167	13.530	13.711
Saldo van lasten en baten	2.600	3.204	3.260	3.255	3.318	3.350

Bedragen x € 1.000

De lasten hebben betrekking op de kosten die worden gemaakt voor de afvalinzameling en de gemeentelijke kosten voor het project het omgekeerd inzamelen (zie voor de kostenopbouw van de afvalstoffenheffing de paragraaf lokale heffingen).

De baten betreffen de inkomsten uit de afvalstoffenheffing.

Verbonden Partij(en)

Gemeenschappelijke regeling Avalex

Doelstelling: Door een regionale organisatie van de afvalinzameling wil de gemeente schaalvoordelen behalen. De afvalinzameling is gericht op het inzamelen van grondstoffen. Dit betekent dat inwoners afval zoveel mogelijk gescheiden aanbieden.

Avalex treedt toe tot afvalverwerkingsbedrijf HVC. Hierdoor is Avalex in staat om per 1-1-2022 nascheiding als nieuw product in de Producten- en Dienstencatalogus aan te bieden aan de gemeente. In Leidschendam-Voorburg zal nascheiding voor de hoogbouw worden ingevoerd per 1 januari 2022. Gedurende het jaar zal de PMD-inzameling bij de laagbouw, die via bronscheiding verloopt, gemonitord worden om na te gaan of deze inzameling goed verloopt.

Taakveld 7.4 Milieubeheer

Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu waaronder bodem, geluid- en luchtkwaliteit, verduurzaming, energie en ongediertebestrijding. Een deel van de wettelijke taken op deze gebieden is ondergebracht bij de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Gemeenten hebben afgesproken een forse bijdrage te leveren aan het beperken van de gevolgen van de klimaatverandering. Op weg naar een CO₂-neutrale gemeente in 2050 is het streven om in 2030 de tussendoelstelling 49% CO₂ reductie te bereiken ten opzichte van 2007. In 2030 streven we naar een opwek van 140 TeraJoule aan zonne-energie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Met 23 gemeenten is de 1e Regionale Energiestrategie vastgesteld. Deze regionale energiestrategie wordt uitgewerkt in een regionaal uitvoeringsprogramma. Op lokaal niveau is de lokale energiestrategie en de Warmtetransitievisie vastgesteld. Met de uitvoering van die strategie en visie wordt in 2022 begonnen. Voor de eerste transitiewijk (De Heuvel/Amstelwijk) zal de wijkaanpak uitgewerkt worden en wordt het wijkgesprek gevoerd om te komen tot een warmtetransitieplan voor deze wijk. Gemeentebreed wordt verder ingezet op stimuleren van het isoleren van woningen om de energievraag terug te dringen. De eerste stappen in de uitvoering van de routekaart verduurzaming het gemeentelijk vastgoed worden gezet om met het eigen vastgoed bij te dragen aan CO₂-neutrale gemeente in 2050. Verduurzamen van de gemeente wordt in gesprek met stakeholders (inwoners, corporaties, etc.) opgepakt. Hierbij trekt de gemeente ook in regionaal verband zoveel mogelijk gezamenlijk met andere gemeenten op.

Speerpunten

Lokale energiestrategie uitwerken

In de lokale energiestrategie wordt de wijkaanpak inclusief het participatietraject daarvoor uitgewerkt. Tevens wordt gekomen tot een wettelijk vereiste warmtetransitie-visie.

Actie(s):

De lokale energietransitie heeft tot doel te stoppen met het gebruik van aardgas. Daartoe zoekt de gemeente samen met stakeholders hoe we kunnen overstappen op schone energie. Op basis van de vastgestelde Lokale Energie Strategie, de Warmtetransitievisie en het bestedingsplan bestemmingsreserve duurzaamheid en energietransitie start de gemeente in 2022 in twee wijken met de wijkaanpak. Daarbij worden inwoners, corporaties, VVE's, Stedin, Dunea en alle andere denkbare stakeholders zoals Energy Common betrokken. Tevens zorgt de gemeente uit hoofde van zijn voorbeeldrol in 2022 voor een volgende stap in de verduurzaming van het eigen vastgoed door twee gebouwen te verduurzamen.

Wat mag het kosten?

Milieubeheer	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	2.793	2.830	2.086	2.047	2.027	2.026
Baten	314	254	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-2.479	-2.576	-2.086	-2.047	-2.027	-2.026

Bedragen x € 1.000

De lasten hebben betrekking op de uitvoering van de duurzaamheidsprogramma, waaronder de subsidieregeling voor duurzame maatregelen, klimaatbeleid, energietransitie, bodemonderzoek en -sanering, en de bijdrage aan de ODH.

Verbonden Partij(en)

Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)

Doelstelling: Omgevingsdienst Haaglanden verzorgt voor de gemeente wettelijke taken op het gebied van milieuvergunningverlening, toezicht (op bodem en op zwaardere/ complexere milieu-inrichtingen) en handhaving. Het college blijft voor deze taken het bevoegd gezag.

De adviescommissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) in het milieudomein, onder voorzitterschap van de heer J.J. van Aartsen, heeft haar eindrapport "Om de leefomgeving" aangeboden aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu. De commissie komt op basis van een grondige analyse met een aantal stevige aanbevelingen. De commissie komt tot de conclusie dat het VTH-stelsel niet goed functioneert en ook niet voldoet aan de oorspronkelijke bedoeling van de commissie-Mans uit 2008. De commissie adviseert om binnen de fundamenteën van het bestaande stelsel tot een serie essentiële verbeteringen te komen.

In opdracht van de provincie heeft Twynstra Gudde heeft een brede verkenning uitgevoerd naar de Omgevingsdiensten, waarbij gekeken is naar de noodzaak van kwaliteitsverbetering van de uitvoering en de vraag in hoeverre de noodzakelijke verbetering door de bestuurlijke partners (provincie en gemeenten) en andere betrokkenen wordt herkend en gedeeld.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Tot dit taakveld behoort het uitvoeren van de Wet op de Lijkbezorging: het beheren van begraafplaatsen en crematoria, uitvoeren van de lijkschouw (het vaststellen dat de betrokkene is overleden), begraafplaatsrechten en afkoopsommen grafrechten. Er zijn drie gemeentelijke begraafplaatsen: de Oosterbegraafplaats in Voorburg, Oude begraafplaats Parkweg in Voorburg en begraafplaats Noorthey in Leidschendam. Er zijn geen crematoria.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om de functie van begraafplaats/gedenkpark zo goed mogelijk te kunnen vervullen wordt een breed scala aan verschillende graven en as-bestemmingen aangeboden. De begraafplaats/gedenkparken worden onderhouden op basis van het vastgestelde beheer- en onderhoudsplan begraafplaatsen.

Bij een uitvaart met aula dienst kan er live meegekeken worden. De beelden zijn hierna 30 dagen on demand te verkrijgen door de nabestaanden.

Wat mag het kosten?

Begraafplaatsen en crematoria	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	846	1.094	928	928	922	922
Baten	981	1.068	1.047	1.047	1.047	1.047
Saldo van lasten en baten	135	-26	118	118	124	124

Bedragen x € 1.000

De lasten hebben betrekking op de beheer- en onderhoudskosten van de begraafplaatsen en gedenkparken. Zie voor de kostenopbouw van de lijkbezorgingsrechten de paragraaf lokale heffingen. De baten betreffen de inkomsten voor de lijkbezorgingsrechten.

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

Volksgezondheid en milieu	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Volksgezondheid	2.550	2.736	2.869	2.870	2.831	2.832
Riolering	4.259	4.110	4.823	5.359	6.172	6.516
Afval	9.914	9.566	9.911	9.911	10.211	10.361
Milieubeheer	2.793	2.830	2.086	2.047	2.027	2.026
Begraafplaatsen en crematoria	846	1.094	928	928	922	922
Totaal Lasten	20.362	20.335	20.617	21.115	22.163	22.658
Baten						
Volksgezondheid	-2	0	40	40	0	0
Riolering	6.432	6.589	7.665	8.413	9.434	9.888
Afval	12.513	12.771	13.172	13.167	13.530	13.711
Milieubeheer	314	254	0	0	0	0
Begraafplaatsen en crematoria	981	1.068	1.047	1.047	1.047	1.047
Totaal Baten	20.238	20.681	21.923	22.666	24.010	24.645
Saldo van lasten en baten	-124	346	1.307	1.552	1.847	1.987

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

De lasten en de baten (exclusief de mutaties reserves) voor het jaar 2022 binnen het programma Volksgezondheid en Milieu bedragen respectievelijk € 20.617.000 en € 21.923.000. Hieronder wordt voor de relevante taakvelden ingegaan op de grootste afwijkingen tussen de ramingen 2021 en 2022.

Lasten

Volksgezondheid

De toename van de lasten worden veroorzaakt door de indexering van de subsidie aan de JGZ en de GGD. Daarnaast zijn er lasten toegevoegd voor de uitvoering van het preventieakkoord dat in 2021 wordt opgesteld.

Riolering

De toename van de lasten worden vooral veroorzaakt door een stijging van de lasten van het onderhoud van rioolgemalen en planmatig onderhoud van de riolering. Tevens zijn er hogere kapitaallasten als gevolg van vervangingsinvesteringen en renovatie van het rioolstelsel. Tot slot worden er meer uren toegerekend aan het taakveld riolering.

Afval

De hogere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de bijdrage aan Avalex en het opruimen van afval naast of in de nabijheid van ondergrondse afvalcontainers. Daartegenover staan lagere lasten voor het project Omgekeerd Inzamelen.

Milieubeheer

De lagere lasten worden voornamelijk veroorzaakt doordat er in 2021 incidenteel budget was begroot voor de Regeling Reductie Energietransitie. Daarnaast waren er in 2021 incidentele lasten begroot voor de uitvoering van duurzaamheidsactiviteiten voortvloeiend uit het klimaatakkoord 2020-2021 die werd ingezet voor de Warmtetransitievisie, de wijkaanpak en de inrichting van energieloketten. De hiermee gepaard gaande inzet van capaciteit is daarmee ook lager; er zijn minder personeelslasten toegerekend aan dit taakveld.

Begraafplaatsen en crematoria

Mede als gevolg van de landelijke trend dat er meer wordt gecremeerd en minder begraven, zijn de kosten ten opzichte van vorig jaar naar beneden bijgesteld. Vorig jaar was ook rekening gehouden met een incidenteel budget voor grootschalige vervanging van beplanting.

Baten

Volksgezondheid

Het Rijk heeft voor 2022 en 2023 €40.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het lokaal preventieakkoord dat in 2021 wordt opgesteld.

Riolering

De hogere baten worden veroorzaakt door de hogere opbrengst rioolheffing door een stijging van het tarief rioolheffing in verband met indexering en een extra verhoging van het tarief voor de rioolheffing conform het WRP 2022-2027.

Afval

De hogere baten worden verklaard door een stijging van de opbrengst afvalstoffenheffing door indexering van het tarief. Daarnaast is de opbrengst van plastic, metaal en drinkkarton (PMD) gestegen.

Milieubeheer

In 2022 zijn geen baten meer begroot. De baten uit 2021 hebben betrekking op incidentele bijdragen van het Rijk voor extern advies Warmtetransitievisie en voor de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE).

Programma 8. Bouwen en wonen (VHROSV)

Omschrijving

Het sterke punt van Leidschendam-Voorburg is de kwaliteit van wonen in een groene omgeving. De vraag naar woningen is groter en anders dan het aanbod. Daarnaast is er behoefte aan ruimte voor bedrijvigheid en andere functies die een aantrekkelijke leefomgeving maken. In de Omgevingsvisie (strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving) gaat de gemeente, in vervolg op de in 2021 vastgestelde 'bouwstenen', aangeven hoe zij de gewenste en benodigde functies op het gebied van wonen, werken en vrije tijd een plek wil geven. Dit is een samenspel van bebouwing, bereikbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid, in relatie tot het vestigingsklimaat en de agglomeratiekracht (de kracht van stedelijke gebieden) van de regio.

Alle activiteiten op het gebied volkshuisvesting, ruimtelijke ontwikkeling en stedelijke vernieuwing behoren tot dit programma. Hieronder valt ook de (leges) omgevingsvergunning, bouwtoezicht en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
8.1	Ruimtelijke ordening
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)
8.3	Wonen en bouwen

Wat willen wij bereiken?

Leidschendam-Voorburg staat bekend om het groen en de ruimte. Inwoners en bezoekers maken graag gebruik van de vele voorzieningen die er zijn. Binnen het geheel van de gemeente heeft elke kern zijn eigen karakter. Om een fijne woongemeente te blijven, zet de gemeente in op het versterken van de kracht en leefbaarheid van elke kern.

Iedereen moet een passende woning kunnen vinden. Dat betekent meer betaalbare woningen, levensloopbestendige woningen en woningen voor starters. Naast voldoende woningen zet de gemeente ook in op voldoende ruimte voor bedrijvigheid en voorzieningen, een goede bereikbaarheid. In 2021 worden deze waarden vastgelegd in een viertal 'bouwstenen' als opmaat naar de uiterlijk in 2023 vast te stellen Omgevingsvisie. Tegelijkertijd wordt in diverse ruimtelijke projecten gewerkt aan het realiseren van woningen, voorzieningen en infrastructuur.

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

Een goed ingerichte omgeving draagt bij aan een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Alle wetten voor de leefomgeving worden met de Omgevingswet gebundeld in één wet. De invoering hiervan staat gepland voor 1 juli 2022. Bij het beheren en benutten van de fysieke leefomgeving in de gemeente spelen de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan een belangrijke rol. Deze en andere instrumenten leggen vast wat van belang is voor een mooie, schone, gezonde, toegankelijke en veilige leefomgeving.

Naast de voorbereiding op de Omgevingswet horen de taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), het voorbereiden en vaststellen van bestemmingsplannen en het faciliterend grondbeleid bij dit taakveld.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vanuit het Programma Implementatie Omgevingswet wordt de organisatie voorbereid op de komst van de verschillende instrumenten en aspecten van de wet die 1 juli 2022 in gaat. Op basis van het vastgestelde programmaplan wordt onder andere gewerkt aan de voorbereidingen op het gebied van ICT, het experimenteren met andere manieren van werken via pilots, het stroomlijnen van de werkprocessen, het vaststellen van één Omgevingsplan en het opstellen van een Omgevingsvisie.

Speerpunten

Implementatie Omgevingswet

Inwoners zijn gebaat bij een goede ruimtelijke ordening in de gemeente. Alle wetten voor de leefomgeving worden met de Omgevingswet gebundeld in één wet die op 1 juli 2022 wordt ingevoerd. De gemeente gaat werken volgens deze wet. Belangrijke instrumenten hierbij zijn de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan die in de komende collegeperiode worden vastgesteld.

Actie(s):

In 2022 wordt de 'bruidsschat' geïmplementeerd en minimaal 10 gemeentelijke verordeningen verwerkt in het omgevingsplan in wording. Daarnaast wordt een test-omgevingsplan met succes ontsloten via het DSO. In 2022 en 2023 wordt het tijdelijke omgevingsplan omgezet in het definitieve omgevingsplan. Eveneens worden in die periode de vier bouwstenen worden uitgewerkt in één Omgevingsvisie.

Wat mag het kosten?

Ruimtelijke ordening	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	3.522	3.986	3.275	3.262	3.920	4.409
Baten	702	577	887	1.308	1.935	2.608
Saldo van lasten en baten	-2.820	-3.409	-2.388	-1.954	-1.984	-1.801

Bedragen x € 1.000

De lasten hebben betrekking op de implementatie van de Omgevingswet, de kosten die de gemeente maakt voor ruimtelijke ontwikkelingen (kostenverhaal), het herzien van bestemmingsplannen en de beleidsadvisering ruimte en grondbeleid.

De baten betreffen de inkomsten uit het kostenverhaal van de gemeentelijke kosten ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen.

Geplande investeringen

Activa Nummer	Omschrijving Activa	Totaal beschikbaar gesteld krediet		Reeds gerealiseerd en geraamd t/m 2021		Investeringen 2022		Investeringen 2023		Investeringen 2024		Investeringen 2025	
		Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.
Totaal taakveld ruimtelijke ordening		350	0	250	0	100	0	0	0	0	0	0	0

bedragen x € 1000

In de bovenstaande tabel zijn de geplande investeringen op taakveld niveau weergegeven. In de bijlage meerjareninvesteringsplan 2021-2024 is een gedetailleerd overzicht per krediet opgenomen.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)

De activiteiten op het gebied van gemeentelijke grondexploitaties dragen bij aan de aantrekkelijkheid van en de leefbaarheid in de gemeente. Dit taakveld omvat de gemeentelijke grondexploitaties Vlietvoorde, Rijnlandlaan en Klein Plaspoelpolder en de participatie in de VOF Damcentrum, inclusief bijbehorende baten en lasten.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gebiedsontwikkeling Rijnlandlaan bestaat uit de realisatie van sociale woningbouw, de bouw van vmbo Veurs Voorburg, kinderopvang en herinrichting van de openbare ruimte. In 2020 is het nieuwe kinderdagverblijf in gebruik genomen en is gestart met de bouw van vmbo Veurs Voorburg. De woningen zijn begin 2021 verhuurd. De openbare ruimte rondom de woningen is gereed, de rest van de openbare ruimte wordt naar verwachting in 2022 aangelegd als de school zijn voltooiing nadert. Voor de gebiedsontwikkeling Klein Plaspoelpolder zijn in 2020 intentieovereenkomsten aangegaan voor deelgebied 3A (Damsigt) en voor de Triadome locatie. De volgende stap is het sluiten van een anterieure overeenkomst waarin onder andere het kostenverhaal wordt geregeld.

Bij de gebiedsontwikkeling Vlietvoorde is vanaf 2020 gestart met de uitvoering van de zuidelijke hoofdstructuur. De polders waar geen woningbouw plaatsvindt kunnen reeds worden ingericht. Voor de deellocaties Noorthey, Schakelstuk en Vlietvoorde West voert de gemeente verkennende gesprekken met initiatiefnemers voor woningbouwontwikkeling.

Wat mag het kosten?

Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	2.921	8.633	16.304	23.646	21.880	13.942
Baten	2.812	8.633	16.304	23.646	21.880	17.693
Saldo van lasten en baten	-109	0	0	0	0	3.751

Bedragen x € 1.000

De lasten bestaan uit apparaatskosten, kosten voor verwervingen, kosten voor bouw- en woonrijp maken en overige kosten behorend bij de grondexploitatie.

De baten bestaan uit gronduitgiften (intern en extern), subsidies, investeringsbijdragen en overige opbrengsten.

Verbonden Partij(en)

VOF Leidschendam-Centrum

Doelstelling: Samen met een ontwikkelingscombinatie geeft de gemeente uitvoering aan de grondexploitatie van de VOF en daarmee aan de herstructurering van Leidschendam Centrum.

De 2e fase van de werkzaamheden Plaspoelhaven is gestart in 2021. Ook de start van de bouw van de woningen Schoorlaan staat gepland voor 2021. Voor het bouwplan Rijnlandstraat-Noord is in 2021 een omgevingsvergunning aangevraagd. In dit bouwplan is ook de openbare ondergrondse parkeergarage opgenomen. Op 1 juli 2021 was een open dag bij de archeologische opgraving op de locatie Leytsche Hof, waar de gracht van Corbulo is blootgelegd. Het bouwplan voor deze locatie komt na de bouwvakantie in procedure.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

Tot dit taakveld horen gebieds- en locatieontwikkeling, woningbouw, woonruimteverdeling en -vergunningen, de omgevingsvergunning (leges), bouwtoezicht en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Bij ontwikkelingen in de leefomgeving moet de gemeente steeds afwegen hoe zij de beperkte ruimte wil laten benutten om een aantrekkelijke groene woongemeente te kunnen blijven. In de Omgevingsvisie gaat de gemeente aangeven hoe zij de gewenste en benodigde functies op het gebied van wonen, werken, mobiliteit, gezonde leefomgeving en vrije tijd een plek wil geven. De uitdaging voor de gemeente, en de woningmarktregio, is te sturen op een woningvoorraad met toekomstwaarde, die aansluit op de woonbehoeftes van inwoners op de lange termijn. Ook de betaalbaarheid en stijgende woonlasten vragen aandacht van alle betrokken partijen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Veel locatie- en gebiedsontwikkeling in de gemeente gebeurt op initiatief van particuliere grondeigenaren en ontwikkelaars. Op basis van de Verordening sociale en middeldure woningbouw Leidschendam-Voorburg 2020 en de bouwstenen Omgevingsvisie (o.a. Groene woongemeente) gaat de gemeente meer sturen op voldoende variatie aan (flexibele) betaalbare woningen voor iedereen in een aantrekkelijke en veelzijdige leefomgeving. Daarnaast is langer zelfstandig wonen voor inwoners als gevolg van de vergrijzing en uitstroom uit beschermd wonen een ontwikkeling die vraagt om innovatieve oplossingen op het grensvlak van wonen en zorg. De ontwikkelingen op dit gebied hebben gevolgen voor onder andere de voorzieningen, mobiliteit, woonruimteverdeling en woningaanpassingen.

De economische groei zet verder door wat onder andere resulteert in meer vergunningsaanvragen en initiatieven van derden.

Speerpunten

Sociale en middel-dure woningbouw stimuleren

Bij nieuwe initiatieven tot woningbouw geldt een aandeel sociale huurwoningen van 30% en aandeel middel-dure huur-/koopwoningen van 20% per locatie als uitgangspunt.

Actie(s):

De inzet van de taskforce sociale woningbouw wordt gecontinueerd.

Wat mag het kosten?

Wonen en bouwen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	2.952	4.457	4.944	4.725	4.725	4.880
Baten	1.814	3.495	2.126	1.871	1.871	1.871
Saldo van lasten en baten	-1.138	-962	-2.818	-2.854	-2.854	-3.009

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de kosten voor de uitvoering van de vergunningverlening, het bouw- en woningtoezicht en het beheer van de basisregistratie.

De baten betreffen legesopbrengsten (voor o.a. omgevingsvergunningen), verhaal kosten bestuursdwang en basisregistraties en de verkoop van gemeentelijk vastgoed.

Verbonden Partij(en)

Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)

Doelstelling: De activiteiten van de VRH zijn gericht op het vergroten van de veiligheid van de bevolking en bezoekers van de regio Haaglanden. De VRH heeft tot taak de brandweezorg en organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio goed te organiseren. Dit gebeurt in opdracht van de aangesloten gemeenten.

De beleidsmatige ontwikkelingen binnen de VRH spelen zich af binnen de kolommen (brandweer, zorg, gemeentelijke crisisbeheersing en in het verlengde daarvan de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing, alsook de gemeenschappelijke meldkamer). Het beleid van de brandweer blijft ook de komende jaren gericht op het waarborgen van de fysieke veiligheid binnen de regio. Het regionale risicoprofiel is de basis voor het ontwikkelen van de brandweerinzet om de juiste zorg op het juiste moment te kunnen leveren. Ter voorbereiding op de incidenten en crisis die buiten de dagelijkse zorg vallen, en die een multidisciplinair en veelal grootschalig optreden vergen, beschikt de VRH over een actueel Regionaal Risicoprofiel, een Beleidsplan Rampenbestrijding en Crisisbeheersing en een Regionaal Crisisplan. De Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) is een integraal onderdeel van het systeem van veiligheidszorg in Nederland. Belangrijk, het komende jaar, voor de positie van de GHOR zijn de uitkomsten van de evaluatie Wet Veiligheidsregio's. Op dit moment is het kabinetsstandpunt met betrekking tot de conclusies van de evaluatiecommissie nog niet bepaald en is men in afwachting van de wat ook de evaluatie van de Covid crisis ons gaat leren over de rol en de positie van de GHOR. Het Transitieakkoord 'Meldkamer van de Toekomst' uit 2013 is in de eindfase beland. De VRH heeft middelen gereserveerd voor zowel de afhechting van de rafelranden als voor het optimaliseren van de meldkamerfunctie.

Voor het taakveld Wonen en bouwen heeft deze verbonden partij voornamelijk betrekking op het brandveilig gebruik van woningen en gebouwen.

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

VHROSV	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Ruimtelijke ordening	3.522	3.986	3.275	3.262	3.920	4.409
Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	2.921	8.633	16.304	23.646	21.880	13.942
Wonen en bouwen	2.952	4.457	4.944	4.725	4.725	4.880
Totaal Lasten	9.395	17.076	24.522	31.633	30.525	23.231
Baten						
Ruimtelijke ordening	702	577	887	1.308	1.935	2.608
Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	2.812	8.633	16.304	23.646	21.880	17.693
Wonen en bouwen	1.814	3.495	2.126	1.871	1.871	1.871
Totaal Baten	5.329	12.705	19.316	26.825	25.686	22.172
Saldo van lasten en baten	-4.067	-4.371	-5.206	-4.809	-4.839	-1.060

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

De lasten en de baten voor het jaar 2022 binnen het programma Bouwen en Wonen bedragen respectievelijk € 24.522.000 en € 19.316.000. Hieronder wordt ingegaan op de grootste afwijkingen tussen de ramingen 2021 en 2022 en verder.

Lasten

Ruimtelijke ordening

In 2021 is ten behoeve van de voorbereiding en implementatie van de Omgevingswet incidenteel sprake van aanvullende middelen.

In 2021 was er incidenteel meer budget nodig als gevolg van meer advies- en vergunningaanvragen, waarbij sprake was van grotere en complexere bouwprojecten. In 2022 zijn hier minder lasten voor geraamd.

Grondexploitatie

De oplopende lasten in 2022 en 2023 en de aflopende lasten vanaf 2024 worden verklaard door de nieuwe fasering van de grondexploitaties op basis van de 1e herziening 2021.

Wonen en bouwen

In 2022 is incidenteel sprake van hogere lasten vanwege de uitvoering van de businesscase sociale woningbouw 2020, die in het kader van de prioriteiten doorgeschoven is. Daarentegen is in 2022 ten opzichte van 2021 geen sprake meer van kosten die gerelateerd waren aan het afstoten van gemeentelijke gebouwen (Herenstraat 42-44).

Baten

Ruimtelijke ordening

Het verloop van de baten sluit aan op de te verhalen kosten bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Grondexploitatie

De oplopende baten in 2022 en 2023 en de aflopende baten vanaf 2024 worden verklaard door de nieuwe fasering van de grondexploitaties op basis van de 1e herziening 2021.

Wonen en bouwen

De per saldo lagere baten in 2022 worden voornamelijk verklaard doordat in 2021 een opbrengst is geraamd voor de verkoop van de Herenstraat 42-44. Daartegenover staat als gevolg van de actualisatie van de bouwleges een hogere opbrengst aan leges omgevingsvergunningen dan vorig jaar.

Programma Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving

Binnen de begroting bestaat onderscheid tussen specifieke dekkingsmiddelen en algemene dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen (bijvoorbeeld opbrengsten voor ophalen afval, verstrekken van vergunningen, onderhouden van het riool, reisdocumenten etc.) hangen samen met een concreet taakveld en zijn opgenomen in de betreffende programma's. Deze dekkingsmiddelen verlagen het saldo van lasten en baten op de betreffende programma's in de begroting.

De algemene dekkingsmiddelen onderscheiden zich van specifieke dekkingsmiddelen doordat zij vrij aan te wenden zijn. De besteding van deze inkomsten is niet aan een bepaald programma (doel) gebonden. De algemene dekkingsmiddelen vormen de financiële dekking van de bestedingen van de programma's en zijn ingedeeld naar voorgeschreven taakvelden.

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
0.5	Treasury
0.61	OZB Woningen
0.62	OZB Niet-woningen
0.64	Belastingen overig
0.7	Algemene en overige uitkeringen
0.8	Overige baten en lasten

Wat willen wij bereiken?

Voor dit programma zijn er geen specifieke doelen.

Taakveld 0.5 Treasury

Tot dit taakveld behoren de activiteiten van de gemeente met betrekking tot de treasuryfunctie. Dit betreft het zorgdragen voor een adequate financiering en het beheer van de aandelenportefeuille (Stedin Holding N.V., Dunea en de BNG Bank) en het verstrekken van garanties aan derden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wekelijks wordt de liquiditeitspositie van de gemeente bijgehouden. Het doel daarvan is zeker te stellen dat de gemeente over voldoende liquiditeiten beschikt om aan haar betalingsverplichtingen te voldoen. Indien nodig worden extra liquiditeiten aangetrokken. Verwacht wordt dat de gemeente vanaf de 2e helft van 2022 vreemd vermogen zal moeten aantrekken.

De gemeente neemt daarnaast deel aan de jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen van Dunea, Stedin en de BNG Bank.

Wat mag het kosten?

Treasury	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	-185	-143	-117	-542	-1.076	-1.041
Baten	145.253	2.650	3.082	2.959	2.642	2.572
Saldo van lasten en baten	145.438	2.793	3.199	3.501	3.719	3.613

Bedragen x € 1.000

De lasten hebben betrekking op rente van opgenomen kort- en langlopende geldleningen. De baten betreffen rente op verstrekte geldleningen en eigen vermogen alsmede de dividenduitkeringen van Stedin en de BNG Bank.

Verbonden Partij(en)

Eneco Holding N.V.

Doelstelling: Eneco Holding N.V. verzorgt duurzame energie voor iedereen. De klanten van vandaag en in de toekomst moeten kunnen rekenen op betaalbare, betrouwbare en schone energie.

BNG Bank NV

Doelstelling: BNG Bank NV (voorheen Bank Nederlandse Gemeenten) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten voor maatschappelijke voorzieningen voor de inwoners.

Het belangrijkste instrument blijft het verstrekken van financiering tegen lage prijzen aan de kernklanten. Die lage prijzen vereisen een uitstekend risicoprofiel (de huidige ratings zijn AAA) zodat er financiering kan worden aangetrokken tegen scherpe tarieven. Om het risicoprofiel en daarmee de lage prijzen ook de komende jaren te behouden is het noodzakelijk dat BNG Bank het volume beheerst van leningen die beslag leggen op het risicokapitaal van de bank (tot maximaal 10% van de leningenportefeuille). Daarom worden keuzes gemaakt.

De langlopende rentetarieven blijven een drukkend effect hebben op de ontwikkeling van het renteresultaat. Het coronavirus heeft vergaande maatschappelijke gevolgen, ook voor de klanten. Door de huidige renteomgeving is er meer concurrentie. Daarom richt de BNG zich op het continu verbeteren van klant- en kredietprocessen. Dit betekent blijven investeren in digitalisering, risicobeheersing en het voldoen aan toezicht en regelgeving. BNG Bank zal zich blijven richten op de publieke sector en het realiseren van maatschappelijke impact.

Stedin Holding N.V.

Doelstelling: Stedin maakt het mogelijk dat energie altijd beschikbaar is: voor deze generatie en voor volgende generaties. Om te wonen, werken en leven in het meest stedelijke gebied van Nederland: Zuid-Holland, inclusief de Rotterdamse haven, en Utrecht.

Taakveld 0.61 OZB Woningen

Tot dit taakveld behoort de onroerendzaakbelasting (OZB) op eigendom van woningen. De kaders voor de OZB zijn opgenomen in het tarievenvoorstel en belastingverordeningen 2022. De hoogte van de OZB en riool- en afvalstoffenheffing bepalen samen de woonlasten in de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zorgen voor een efficiënte uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) en de OZB. De uitvoering bestaat uit het waarderen van de woningen, het opleggen van de aanslagen, invordering en afhandeling van bezwaren en beroepen. Jaarlijks worden de tarieven berekend. De WOZ-waarde van woningen stijgt in 2022. De tarieven worden naar beneden bijgesteld zodat een gelijkblijvende opbrengst wordt gerealiseerd. Daarnaast worden de tarieven geïndexeerd.

Wat mag het kosten?

OZB Woningen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	276	255	253	253	253	253
Baten	8.696	8.897	9.171	9.304	9.430	9.549
Saldo van lasten en baten	8.420	8.642	8.919	9.051	9.178	9.297

Bedragen x € 1.000

De lasten hebben betrekking op de uitvoering van de OZB op woningen, de heffing op en waardering van woningen, het behandelen van bezwaar en beroep en de uitvoering van kwijtschelding procedures.

De baten betreffen de opbrengsten uit de belastingen.

Taakveld 0.62 OZB Niet-woningen

Tot dit taakveld behoort de onroerendzaakbelasting (OZB) op niet-woningen. De kaders voor de OZB zijn opgenomen in het tarievenvoorstel en belastingverordeningen 2022.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zorgen voor een efficiënte uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) en de OZB. De uitvoering bestaat uit het waarderen van de panden, het opleggen van de aanslagen, invordering en afhandeling van bezwaren en beroepen. Jaarlijks worden de tarieven berekend. De WOZ-waarde van niet woningen blijft in 2022 gelijk aan 2021. Dit is gebaseerd op een gelijkblijvende WOZ waarde ontwikkeling van 0%. Er wordt een hogere opbrengst verwacht door een areaaluitbreiding in de Mall of the Netherlands. Vervolgens worden de opbrengsten verhoogd met de CPB-indexatie.

Wat mag het kosten?

OZB Niet-woningen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	86	194	190	190	190	190
Baten	3.567	4.483	5.084	5.084	5.084	5.174
Saldo van lasten en baten	3.481	4.289	4.894	4.894	4.894	4.984

Bedragen x € 1.000

De lasten hebben betrekking op de uitvoering van de OZB op niet-woningen, de heffing op en waardering van niet-woningen, het behandelen van bezwaar en beroep en de uitvoering van kwijtschelding procedures.
De baten betreffen de opbrengsten uit de belastingen.

Taakveld 0.64 Belastingen overig

Tot dit taakveld behoren overige gemeentelijke belastingen, zoals de hondenbelasting en de reclamebelasting. De kaders voor deze belastingen zijn opgenomen in het tarievenvoorstel en belastingverordeningen 2022.

Wat gaan we daarvoor doen?

Belastingheffing is noodzakelijk om te kunnen investeren in lokale voorzieningen.

Hondenbelasting

Houders van één of meerdere honden dienen in de gemeente belasting te betalen.

Reclamebelasting

De gemeente faciliteert de ondernemersfondsen Huygenskwartier Voorburg en Leidschendam-Centrum door middel van de reclamebelasting. Op deze wijze kunnen de ondernemers hun (promotie)activiteiten uitvoeren.

Wat mag het kosten?

Belastingen overig	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	255	283	230	230	230	230
Baten	847	888	530	375	375	375
Saldo van lasten en baten	592	605	299	144	144	144

Bedragen x € 1.000

De lasten hebben betrekking op de uitvoering van de hondenbelasting en de reclamebelasting. De baten betreffen de opbrengsten uit de belastingen.

Taakveld 0.7 Algemene en overige uitkeringen

Tot dit taakveld behoren de uitkeringen uit het gemeentefonds zoals de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen en de decentralisatie-uitkeringen. Specifieke uitkeringen (zoals bijvoorbeeld de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten, de BUIG) behoren niet tot dit taakveld. Specifieke uitkeringen worden opgenomen onder het betreffende taakveld.

Wat gaan we daarvoor doen?

Drie keer per jaar brengt het rijk een circulaire gemeentefonds uit. Het betreft: de meicirculaire, de septembercirculaire en tot slot de decembercirculaire. Bij iedere circulaire wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de gevolgen voor de gemeentelijke inkomsten uit het gemeentefonds.

Wat mag het kosten?

Algemene en overige uitkeringen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	121.593	122.194	126.359	124.379	124.964	126.437
Saldo van lasten en baten	121.593	122.194	126.359	124.379	124.964	126.437

Bedragen x € 1.000

Binnen dit taakveld worden geen lasten verantwoord.

De baten betreffen de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen uit het gemeentefonds.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

Tot dit taakveld behoren stelposten, taakstellende bezuinigingen en de begrotingsruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor dit taakveld zijn er geen specifieke doelen.

Wat mag het kosten?

Overige baten en lasten	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	1.672	-726	-342	-219	-3	152
Baten	1.900	19	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	228	745	342	219	3	-152

Bedragen x € 1.000

Onder de lasten zijn opgenomen de ramingen voor onder uitputting van kapitaallasten en toerekening van personele uren aan investeringen. Vanaf 2023 is er nog een taakstelling kostendekkende leges.

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

Algemene Dekkingsmiddelen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Treasury	-185	-143	-117	-542	-1.076	-1.041
OZB Woningen	276	255	253	253	253	253
OZB Niet-woningen	86	194	190	190	190	190
Belastingen overig	255	283	230	230	230	230
Algemene en overige uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Overige baten en lasten	1.672	-726	-342	-219	-3	152
Totaal Lasten	2.105	-136	213	-88	-407	-216
Baten						
Treasury	145.253	2.650	3.082	2.959	2.642	2.572
OZB Woningen	8.696	8.897	9.171	9.304	9.430	9.549
OZB Niet-woningen	3.567	4.483	5.084	5.084	5.084	5.174
Belastingen overig	847	888	530	375	375	375
Algemene en overige uitkeringen	121.593	122.194	126.359	124.379	124.964	126.437
Overige baten en lasten	1.900	19	0	0	0	0
Totaal Baten	281.857	139.132	144.226	142.101	142.496	144.107
Saldo van lasten en baten	279.752	139.268	144.013	142.189	142.902	144.322

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

De lasten en de baten voor het jaar 2022 binnen het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien bedragen respectievelijk € 213.000. en € 144.226.000. Hieronder wordt voor de relevante taakvelden ingegaan op de grootste afwijkingen tussen de ramingen 2022 en 2021.

Lasten

Treasury

De lasten op het taakveld Treasury geven het saldo aan van de verwachte rentelasten gecorrigeerd met rentelasten die worden toegerekend aan investeringen en grexten. In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met nieuw aan te trekken geldleningen. Hierdoor fluctueert het saldo rentelasten/toegerekende rentelasten over de jaren. Rente wordt aan de investeringen toegerekend o.b.v. de omslagrente. Omdat de toegerekende rentelasten hoger zijn dan de werkelijke rentelasten uit dit zich in negatieve lasten op het taakveld treasury. In 2022 is het verschil tussen de werkelijke rente en toegerekende rente kleiner dan in 2021. Omdat het verschil tussen de werkelijke rente en omslagrente in de jaren 2023-2025 verder toeneemt neemt deze negatieve last in het meerjarenperspectief toe.

Algemene en overige uitkeringen

Bij het taakveld algemene en overige uitkeringen worden geen lasten verantwoord.

Overige baten en lasten

Het taakveld overige baten en lasten laat vanaf 2022 een daling van de lasten zien als gevolg van de invulling van een aantal stelposten die structureel in de begroting zijn opgenomen.

Baten

Treasury

De baten betreffen rente op verstrekte geldleningen en eigen vermogen alsmede de dividenduitkeringen van Stedin en de BNG Bank.

OZB Woningen

Binnen het taakveld OZB woningen wordt rekening gehouden met een stijging van de inkomsten. De inkomsten stijgen als gevolg van de indexering, de WOZ waarde ontwikkeling en de toename van het aantal woningen.

OZB Niet-woningen

Binnen het taakveld OZB Niet-woningen wordt rekening gehouden met een stijging van de inkomsten. De inkomsten stijgen als gevolg van de indexeringen de toename van het aantal niet woningen.

Belastingen overig

Bij het taakveld belastingen overig dalen vanaf 2022 de baten in verband met het vervallen van de precariobelasting op kabels en leidingen.

Algemene en overige uitkeringen

Het taakveld algemene en overige uitkeringen laat een stijging zien. De uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn de algemene uitkeringen, de decentralisatie-uitkeringen en de integratie-uitkeringen. De ramingen van de uitkeringen zijn gebaseerd op de meicirculaire 2021 van het Gemeentefonds. De positieve ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de areaaluitbreiding van de gemeente. Doordat verwacht wordt de gemeente de komende jaren verder zal groeien, qua aantal inwoners en woningen, wordt ook verwacht dat de inkomsten uit het gemeentefonds zullen toenemen. Daarnaast stijgen de inkomsten uit het gemeentefonds vanaf 2022 doordat het rijk extra middelen voor jeugdzorg beschikbaar stelt om de tekorten op de jeugdzorg te compenseren. Voor een nadere toelichting zie Hoofdstuk 4, paragraaf 4.5 Gemeentefonds.

Programma Overhead

Omschrijving

Tot Overhead behoren alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces:

- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- de gemeentesecretaris;
- inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging);
- documentaire informatievoorziening (DIV);
- managementondersteuning primair proces.

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
0.4	Overhead

Wat willen wij bereiken?

Er zijn voor dit "programma" geen specifieke doelen beschreven.

Taakveld 0.4 Overhead

Tot dit taakveld behoren alle kosten die samenhangen met de ondersteuning van het primaire proces.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij zijn een transparante en servicegerichte gemeente. Met het oog op ontwikkelingen en trends blijft de gemeente met het programma De Moderne Overheid aansluiting zoeken bij de wensen en eisen die inwoners aan onze dienstverlening stellen.

We luisteren naar inwoners, we bieden ruimte voor initiatieven en werken daaraan mee als dat gevraagd wordt. We vragen burgers, partners in de wijk en (sociaal) ondernemers mee te denken, mee te praten of mee te beslissen over gemeentelijk beleid of de uitvoering daarvan. In 2021 heeft de raad een set afspraken voor burgerparticipatie vastgesteld. De implementatie daarvan wordt in 2022 verder vormgegeven; door vernieuwing van de inspraakverordening en door het inzetten van het strategisch afwegingskader burgerparticipatie bij nieuw beleid.

Informatiemanagement en Informatiegestuurd werken spelen een belangrijke rol in de moderne dienstverlening. Door hier nog meer op in te zetten hebben we de effecten van beleid sneller in beeld, waardoor er sneller bijgestuurd kan worden. Ook in 2022 worden nog meer gegevens verzameld en bewerkt in het datawarehouse. Het op deze manier verwerken van data is nieuw, maar essentieel binnen een aantal functies. Medewerkers worden hierin zo nodig begeleid en opgeleid.

De invoering van de Wet Open Overheid (Woo) heeft de nodige consequenties in onze organisatie. De komende periode wordt de impact bekeken. De wet vraagt in eerste instantie wat van de wijze

waarop wij informatie opslaan en bewaren. Daarnaast moeten voor het publiceren de (ICT-) systemen en processen worden aangepast en moeten medewerkers worden begeleid bij deze nieuwe manier van werken.

De coronacrisis heeft enerzijds een boost gegeven aan nieuwe samenwerkingsvormen, leidinggeven op afstand, thuiswerken en andere/ nieuw werk-privébalans. Deze positieve effecten zullen in 2022 mede bepalend zijn voor de invulling van de hierboven beschreven beleidsvoornemens. Anderzijds zal naar verwachting een 'nieuw-normaal' ontstaan, waarbij thema's als hybride werken, leidinggeven op afstand, bewaren en vormen van organisatiecultuur in 2022 nadrukkelijk de aandacht zullen vragen.

Wat mag het kosten?

Overhead	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	28.632	31.979	33.330	32.578	32.013	31.667
Baten	367	248	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-28.265	-31.731	-33.330	-32.578	-32.013	-31.667

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen personeelslasten en materiële lasten behorende bij de ondersteunende functies, de kosten van huisvesting en het wagenpark van het ambtelijk apparaat en informatiserings- en automatiseringskosten.

Geplande investeringen

Activa Nummer Activa	Omschrijving	Totaal beschikbaar gesteld krediet		Reeds gerealiseerd en geraamd t/m 2021		Investerings 2022		Investerings 2023		Investerings 2024		Investerings 2025	
		Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.
Totaal taakveld Overhead		4.724	0	734	0	1.912	0	503	0	426	0	1.150	0

bedragen x € 1000

In de bovenstaande tabel zijn de geplande investeringen op taakveld niveau weergegeven. In de bijlage meerjareninvesteringsplan 2022-2025 is een gedetailleerd overzicht per krediet opgenomen.

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

Overhead	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Overhead	28.632	31.979	33.330	32.578	32.013	31.667
Totaal Lasten	28.632	31.979	33.330	32.578	32.013	31.667
Baten						
Overhead	367	248	0	0	0	0
Totaal Baten	367	248	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-28.265	-31.731	-33.330	-32.578	-32.013	-31.667

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

De lasten voor het jaar 2022 binnen het programma Overhead bedragen € 33.330.000. Er zijn geen baten binnen het programma overhead. Hieronder wordt ingegaan op de grootste afwijkingen tussen de ramingen 2022 en 2021.

Overhead

De lastenstijging bij Overhead wordt onder andere veroorzaakt door het opnemen van een stelpost voor de verwachte stijging van de salarislasteren (incl. pensioenlasten). Op het moment van opstellen van de begroting waren de onderhandelingen nog niet afgerond en was nog niet bekend met welk percentage de lonen zullen stijgen.

Een andere oorzaak voor de lastenstijging bij taakveld Overhead betreft het incidentele budget voor Informatiebeveiliging, dat in de kaderbrief 2021 is opgevoerd. Het betreft budget ten behoeve van uitvoering van een stappenplan om de gemeente in staat te stellen om de dienstverlening op een moderne, economische gezonde en bovenal veilige wijze uit te voeren. Het doel is dat alle medewerkers, inwoners, bedrijven en ketenpartners op een veilige en toekomst vaste manier van moderne ICT-technieken gebruik maken zowel thuis, op kantoor als onderweg. Dit leidt tot een tijdelijke stijging van de lasten in 2021 en 2022.

Vanaf 2022 stijgen de ICT gerelateerde afschrijvingslasten binnen dit taakveld. Daarnaast wordt verwacht dat de lasten van de externe inhuur dalen. Dit is te verklaren doordat de ontvlechting van de samenwerking met de gemeente Westland op het gebied van ICT is gerealiseerd en de tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving eind 2021 afloopt (zie ook de baten binnen dit taakveld).

Baten

Overhead

In 2021 is incidenteel een specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving ontvangen. Vanaf 2022 zijn er geen baten binnen dit taakveld begroot.

Programma Vennootschapsbelasting

Omschrijving

Op dit taakveld wordt (de raming van) het te betalen bedrag vennootschapsbelasting als last opgenomen. Het gaat om het (geraamde) bedrag van de aanslag vennootschapsbelasting voor het betreffende jaar.

Dit bedrag is verschuldigd vanwege fiscale winst die per saldo wordt/is gerealiseerd op ondernemingsactiviteiten (bijvoorbeeld grondexploitaties) in het betreffende begrotingsjaar na eventuele verrekening van fiscale verliezen uit eerdere begrotingsjaren.

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
0.9	Vennootschapsbelasting

Wat willen wij bereiken?

Jaarlijks tijdig een complete aangifte vennootschapsbelasting indienen bij de belastingdienst.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting

Op dit taakveld wordt de te betalen vennootschapsbelasting (VPB) als last verantwoord.

Wat gaan we daarvoor doen?

We toetsen jaarlijks of er ondernemersactiviteiten zijn verricht en/of er op deze activiteiten winst is gemaakt waarmee de gemeente onder de vennootschapsbelasting valt.

Daarnaast dienen we jaarlijks een aangifte vennootschapsbelasting in bij de belastingdienst.

Wat mag het kosten?

Vennootschapsbelasting	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	29	30	30	30	30	30
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	-29	-30	-30	-30	-30	-30

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de verwachte afdrachten aan vennootschapsbelasting.

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

Vennootschapsbelasting	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Vennootschapsbelasting	29	30	30	30	30	30
Totaal Lasten	29	30	30	30	30	30
Saldo van lasten en baten	-29	-30	-30	-30	-30	-30

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

De lasten voor het jaar 2022 binnen het programma Vennootschapsbelasting bedragen € 30.000.

Lasten

De verwachte aanslag voor de Vennootschapsbelasting structureel opgenomen in de begroting.

Programma Onvoorzien

Omschrijving

Wettelijk is voorgeschreven dat in de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven is geraamd.

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nummer	Naam Taakveld
	Onvoorzien

Wat willen wij bereiken?

Er zijn voor dit "programma" geen specifieke doelen beschreven.

Taakveld Onvoorzien

Wettelijk is voorgeschreven dat in de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven is geraamd. Er zijn geen voorschriften of normen over de omvang van deze post. Het is aan de raad om aan te geven welke omvang zij nodig acht. Dit betreft het totaalbedrag dat beschikbaar is voor alle programma's tezamen. Bij aanwending moet worden voldaan aan de volgende criteria (de drie O's): Onvoorzien, Onontkoombaar en Onuitstelbaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er zijn voor dit taakveld geen specifieke doelen beschreven.

Wat mag het kosten?

Onvoorziene uitgaven	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	0	100	100	100	100	100
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van lasten en baten	0	-100	-100	-100	-100	-100

Bedragen x € 1.000

De lasten betreffen de post voor onvoorziene uitgaven.

Financiële samenvatting

Tabel van lasten en baten

Onvoorziene uitgaven	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Onvoorziene uitgaven	0	100	100	100	100	100
Totaal Lasten	0	100	100	100	100	100
Saldo van lasten en baten	0	-100	-100	-100	-100	-100

Bedragen x € 1.000

Toelichting financiën Begroting 2022 - Begroting 2021

Voor onvoorziene uitgaven is structureel € 100.000 begroot.

Paragrafen

Lokale Heffingen

Algemeen

Deze paragraaf geeft informatie over het beleid en de ontwikkeling van de tarieven van de lokale heffingen en over het kwijtscheldingsbeleid. Ook wordt in deze paragraaf ingegaan op de kostendekking van de belangrijkste gemeentelijke heffingen: de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de leges omgevingsvergunning.

Beleidsuitgangspunten

De uitgangspunten van het beleid voor de heffing van gemeentelijke belastingen en tarieven zijn vastgelegd in de Paragraaf Lokale heffingen.

De uitgangspunten zijn:

- Lastendruk per belastingtarief onder het gemiddelde tarief van andere gemeenten in de regio Haaglanden met uitzondering van de toeristenbelasting;
- Streven naar kostendekkende heffingen en leges.

Ontwikkelingen 2022-2025

Leges

Op dit moment zijn de leges niet altijd kostendekkend. De leges kunnen maximaal 100% kostendekkend zijn. Er mag op totaalniveau geen winst op de dienstverlening worden gemaakt. Inwoners, instellingen en bedrijven dienen een eerlijke prijs te betalen voor de dienstverlening. Om te komen tot kostendekkende leges voor de producten en diensten worden de uitvoeringskosten verlaagd en tarieven verhoogd. Het verminderen van de uitvoeringskosten gebeurt door integraal processen te verbeteren en de capaciteit te verminderen. Waar mogelijk en redelijk worden leges verhoogd. Daarbij blijven we streven naar een gemiddeld prijsniveau ten opzichte van de omliggende gemeenten.

Onroerende Zaak Belasting (OZB)

De waarde stijging van woningen was de afgelopen jaren aanzienlijk. Deze lijn zet zich naar verwachting de komende jaren (gedeeltelijk) voort. Deze waarde stijging wordt normaliter gecorrigeerd met een tariefsdaling waardoor de woonlasten alleen stijgen met de inflatie. Door het tarief eenmalig in 2025 niet geheel te corrigeren (met 2% van de waarde stijging) worden de ozb-inkomsten gecompenseerd. Dit komt neer op een kleine stijging van gemiddeld circa €5 per jaar, per woning. Op de OZB tarieven voor niet-woningen wordt een vergelijkbare aanpassing doorgevoerd.

Toeristenbelasting

Leidschendam-Voorburg biedt een groot toeristisch aanbod aan faciliteiten, een natuur- en recreatiegebied, de Mall en een historisch centrum. De toeristenbelasting ligt al jaren fors onder dat van buurgemeenten. De toeristenbelasting wordt nu meer op niveau van de omliggende gemeenten gebracht. Het tarief blijft onder het tarief van gemeente Den Haag.

Woonlasten

De woonlastenberekening geeft een goed inzicht in de veranderingen van de belangrijkste gemeentelijke heffingen en de consequenties ervan voor onze inwoners. Deze berekening volgt aan het einde van deze paragraaf.

Tarief van de overheadkosten

Bij het berekenen van de tarieven voor 2022 wordt een bedrag van € 54 per uur (2021: € 52) gehanteerd voor overheadkosten.

Gemeentelijk belastinggebied

De gemeentelijke belastingen omvatten de onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting, de reclamebelasting en de toeristenbelasting.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

In geld gemeten is de onroerende-zaakbelasting de belangrijkste belasting. Voor woningen en niet-woningen betalen alleen de eigenaren OZB. De opbrengstraming van de onroerende-zaakbelasting (OZB) is in de gemeentebegroting 2022 gebaseerd op de waarde van de onroerende zaken en de verwachte minder- en meeropbrengsten van respectievelijk sloop en nieuwbouw van woningen en niet-woningen. Voor de berekening van de tarieven voor 2022 wordt uitgegaan van de WOZ-waarde per 1 januari 2021.

Voor het belastingjaar 2022 worden alle onroerende zaken gewaardeerd naar een waardepeildatum van 1 januari 2021. De prognoses duiden op een gemiddelde waardestijging van 1-1-2021 ten opzichte van 1-1-2020 van:

- a. Woningen 7,5%
- b. Niet-woningen 0,0%

In onderstaande tabel zijn de OZB-tarieven voor 2021 en de nieuwe tarieven 2022 (als percentage van de WOZ-waarde) opgenomen.

	Tarief L-V 2021 in %	Tarief L-V 2022 in %
1. Woningen:		
a. eigenaren	0,07548	0,07113
2. Niet-woningen:		
a. eigenaren	0,38734	0,39862
b. gebruikers	0	0

Eigenaren van woningen

Door een gemiddeld genomen lokale WOZ-waardestijging van woningen met 7,5%, wordt voorgesteld het tarief van eigenaren van woningen te verminderen met 7,5% en daarna te verhogen met een prijsindexatie van 2,74% conform de meest recente Macro Economische Verkenning en de uitgangspunten voor de begroting zoals opgenomen in de kadernota 2021.

Eigenaren van niet-woningen

Door een gemiddeld genomen gelijkblijvende lokale WOZ-waardeontwikkeling voor niet-woningen van 0,0% wordt voorgesteld om het tarief van eigenaren van niet-woningen te verhogen met een prijsindexatie van 2,74% conform de meest recente Macro Economische Verkenning en de uitgangspunten voor de begroting zoals opgenomen in de kadernota 2021.

Gebruikers van niet-woningen

Voor de gebruikers van niet-woningen blijft het tarief in 2021 op 0%.

Precariobelasting

Vanaf 1 januari 2022 is het wettelijk niet meer mogelijk om precariobelasting te heffen op kabels en leidingen van nutswerken. In de meerjarenbegroting (vanaf 2018) is hier reeds op geanticipeerd.

Gemeentelijke heffingen

De gemeentelijke heffingen betreffen de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de begraafrechten, de marktgelden en de leges. Dit zijn inkomsten van door de gemeente geleverde diensten en producten.

De tarieven van de gemeentelijke heffingen worden vastgesteld door de raad met het vaststellen van het "Tarievenvoorstel en belastingverordeningen 2022".

Overzicht opbrengsten Belastingen, heffingen en leges

Belastingsoort	Realisatie 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	% in 2022
Afvalstoffenheffing	12.136	12.651	12.797	32%
Onroerende-zaakbelasting	12.194	13.233	14.108	36%
Rioolheffing	6.413	6.558	7.212	18%
Leges (inclusief bouwleges)	2.773	3.202	3.438	9%
Lijkbezorgingsrechten	827	873	897	2%
Precariobelasting	368	368	0	0%
Hondenbelasting	393	395	375	1%
Toeristenbelasting	151	190	379	1%
Reclamebelasting	86	155	155	0%
Marktgelden	56	80	82	0%
Totaal	35.397	37.705	39.443	100%

Bedragen x € 1.000

Begrotingsvoorschriften en kosten-onderbouwing heffingen

Voor het bepalen van de kostprijs wordt een systeem van kostprijsberekening gehanteerd conform de Financiële verordening van de gemeente Leidschendam-Voorburg.

Naast de directe kosten worden bij de kostenberekening alleen die indirecte kosten betrokken, die rechtstreeks samenhangen met de door de gemeente verleende diensten. Bij de indirecte kosten worden betrokken:

- de overheadkosten, opslag op basis van uurtarief
- de bijdragen en onttrekkingen aan voorzieningen voor de noodzakelijke vervanging van de betrokken activa
- de kapitaallasten van de in gebruik zijnde activa
- de compensabele BTW en de kosten van het kwijtscheldingsbeleid (zowel beide voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing).

Overzicht van de kostendekkendheid van de opbrengsten leges

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

Omschrijving	Realisatie 2020	Primitieve Begroting 2021	Begroting 2022
Kosten taakveld T73 Afval, incl. (omslag)rente	9.156	9.365	9.851
Kosten taakveld T21 Verkeer en Vervoer, incl. (omslag)rente	383	377	349
Kosten taakveld T63 Inkomensregelingen	750	725	785
Inkomsten taakveld T73 Afval, excl. heffingen	-377	-120	-200
Inkomsten Garantieprovisie HVC			-175
Netto kosten taakveld	9.912	10.347	10.610
<i>Toe te rekenen kosten:</i>			
Overhead, incl. (omslag)rente	369	388	370
BTW	1.563	1.922	1.991
Totale kosten	11.844	12.657	12.971
Opbrengst heffingen	-12.136	-12.651	12.797
Storting / onttrekking voorziening Afval	292		-174
Dekkingspercentage	100,00%	99,95%	-97,32%

Bedragen x € 1.000

Toelichting kostendekkendheid afvalstoffenheffing

De kosten voor het inzamelen van huishoudelijk afval worden bekostigd vanuit de opbrengsten van de gemeentelijke afvalstoffenheffing.

Bij de bepaling van de hoogte van de afvalstoffenheffing zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het tarief is maximaal 100% kostendekkend.
- De direct te relateren uitgaven geraamd op Taakveld T73 Afval (bijdrage gemeenschappelijke regeling Avalex en kwijtschelding) worden voor 100% meegenomen in het tarief.
- De direct te relateren uitgaven geraamd op Taakveld T21 Verkeer en Vervoer (onderdelen straatreiniging, legen afvalbakken en onderhoud veegmachines) worden voor 35% meegenomen in het tarief.
- Op de toe te rekenen directe ambtelijke uren aan Taakveld T73 Afval en aan Taakveld T21 Verkeer en Vervoer (onderdelen straatreiniging, legen afvalbakken en onderhoud van de veegmachines) wordt een overheadopslag meegenomen.
- De BTW op de directe kosten wordt meegenomen in de afvalstoffenheffing.
- De garantieprovisie ontvangen van HVC wordt toegerekend aan T73 Afval.
- In 2022 wordt een bedrag van € 174.482 onttrokken aan de voorziening afval om uit te komen op de maximale kostendekkendheid van 100% uit te komen.

Kostendekkendheid rioolheffing

Omschrijving	Realisatie 2020	Primitieve Begroting 2021	Begroting 2022
Kosten taakveld T72 Riolering, incl. (omslag)rente	3.850	4.083	4.823
Kosten taakveld T21 Verkeer en Vervoer, incl. (omslag)rente	317	345	575
Kosten taakveld T63 Inkomensregelingen	394	370	430
Inkomsten taakveld T72 Riolering, excl. Heffingen	-19	-3	0
Kosten taakveld T57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	126	268	281
Netto kosten taakveld	4.668	5.064	6.109
<i>Toe te rekenen kosten</i>			
Overhead, incl. (omslag)rente	579	685	631
BTW	758	808	930
Totale kosten	6.005	6.557	7.670
Opbrengst heffingen	6.413	6.557	7.247
Storting voorziening Riolering	409	0	0
Onttrekking voorziening Riolering	0	29	424
Dekkingspercentage	106,79%	100,00%	94,49%

Bedragen x € 1.000

Toelichting kostendekkendheid rioolheffing

Bij de bepaling van de hoogte van de rioolheffing zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het tarief is maximaal 100% kostendekkend.
- Eerste aanleg van riolering wordt gedekt vanuit de betreffende grondexploitatie.
- De direct te relateren uitgaven geraamd op Taakveld T72 Riolering worden voor 100% meegenomen in het tarief.
- De direct te relateren uitgaven geraamd op Taakveld T21 Verkeer en Vervoer (onderdelen straatreiniging, legen afvalbakken en onderhoud veegmachines) worden voor 35% meegenomen in het tarief.
- De direct te relateren uitgaven geraamd op Taakveld T57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (onderdelen Doorstromen watergangen (baggeren & duikers), Onderhoud beschoeiingen / oeverbeschoeiingen / watergangen / sloten) worden voor 50% meegenomen in het tarief.
- De direct te relateren uitgaven op Taakveld T57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (onderdeel Grondwaterstanden) worden voor 100% meegenomen in het tarief.
- De direct te relateren inkomsten op Taakveld T72 Riolering (huuropbrengst) worden voor 100% meegenomen in het tarief.
- Op de toe te rekenen directe ambtelijke uren aan Taakveld T72 Riolering en Taakveld T21 Verkeer en Vervoer (onderdelen straatreiniging, legen afvalbakken en onderhoud van de veegmachines) wordt een overheadopslag meegenomen.
- De BTW op de kostenelementen worden meegenomen in de rioolheffing
- Met ingang van 2021 worden uren van de eigen organisatie toegerekend aan de betreffende taakvelden; hierdoor zijn deze uitgaven niet langer afzonderlijk zichtbaar in de tabel. De uitgaven van de afzonderlijke taakvelden zijn mede hierdoor gestegen.

Kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten

Omschrijving	Realisatie 2020	Primitieve Begroting 2021	Begroting 2022
Kosten taakveld T75 Begraafplaatsen en crematoria, incl rente	853	1.094	916
Inkomsten taakveld T75 Begraafplaatsen en crematoria excl. heffingen	-140	-195	-140
Netto kosten taakveld	713	899	776
<i>Toe te rekenen kosten</i>			
Overhead, incl. (omslag)rente	213	226	223
BTW			
Totale kosten	926	1.125	999
Opbrengst heffingen	-841	-873	-897
Dekkingspercentage	90,8%	77,5%	89,8%

Bedragen x € 1.000

Toelichting kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten

De kosten voor begraafplaatsen en crematoria worden bekostigd vanuit de opbrengsten van de gemeentelijke begraafarieven.

Bij de bepaling van de hoogte van de begraafarieven zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het tarief is maximaal 100% kostendekkend.
- De direct te relateren uitgaven geraamd op Taakveld T75 Begraafplaatsen en crematoria worden voor 100% meegenomen in het tarief.
- De direct te relateren inkomsten op Taakveld T75 (onttrekking uit de voorziening afkoopsommen grafonderhoud) worden voor 100% meegenomen in het tarief.
- Op de toe te rekenen directe ambtelijke uren aan Taakveld T75 Begraafplaatsen en crematoria wordt een overheadopslag meegenomen van € 52,30 per persoon, per uur.
- De BTW op de directe kosten (excl. kapitaallasten) wordt meegenomen in de begraafarieven.
- De gehanteerde omslagrente is 1,2%.
- De begraafarieven zijn t.o.v. de begraafarieven 2021 met 2,74% gestegen.

Kostendekkendheid leges

Omschrijving	Realisatie 2020	Primitieve Begroting 2021	Begroting 2022
Kosten legesverordening, taakvelden T02,T21,T83	2.010	2.348	2.527
Netto kosten taakveld	2.010	2.348	2.527
<i>Toe te rekenen kosten</i>			
Overhead, incl. (omslag)rente	1261	1.339	1578
BTW			
Totale kosten	3.271	3.687	4.105
Opbrengst heffingen	-2.542	-3.202	-3.438
Dekkingspercentage	77,7%	86,8%	83,8%

Bedragen x € 1.000

Toelichting kostendekkendheid leges

Bij de bepaling van de hoogte van de legestarieven zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het tarief is maximaal 100% kostendekkend.
- De direct te relateren uitgaven geraamd op Taakveld 02, 21, en 83 worden voor 100% meegenomen in het tarief.
- Voor de toe te rekenen directe ambtelijke uren is gebruik gemaakt van de personeelsbegroting van de desbetreffende afdeling(en). Daarnaast is gebruik gemaakt van de ureninschatting op basis van het aantal aanvragen en de gemiddelde behandeltijd per aanvraag.
- Op de toe te rekenen directe ambtelijke uren wordt een overheadopslag meegenomen.
- Voor een aantal producten zoals paspoorten, ID-kaarten en rijbewijzen gelden maximale tarieven die door het rijk worden vastgesteld.
- De baten zijn gebaseerd op ramingen in de meerjarenbegroting 2022-2025.

Leges uit de legetabel mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Dit geldt echter op totaalniveau over alle leges. Het kan dus voorkomen dat individuele hoofdstukken uit de tabel, of titels meer dan 100% kostendekkend zijn. Het totaal van de tabel is nooit meer dan 100% kostendekkend

Precariobelasting

Het heffen van Precariobelasting op kabels en leidingen van nutsbedrijven is per 1-1-2022 niet meer mogelijk.

Overzicht Kostendekkendheid leges per hoofdstuk

Titel	Hoofdstuk	Netto kosten (taakveld)	Overhead (incl. omslagrente)	BTW	Totale kosten	Opbrengst heffingen	Dekking
T1-1	Burgerlijke stand	84.820	86.187		171.007	126.973	74%
T1-2	Reisdocumenten	404.130	142.643		546.773	398.074	73%
T1-3	Rijbewijzen	295.536	189.750		485.286	373.977	77%
T1-4	Verstrekkings BRP	69.499	30.984		100.483	48.058	48%
T1-5	Huisvestingswet 2014	18.482	18.949		37.431	9.721	26%
T1-6	Leegstandswet	184	188		372	69	19%
T1-7	Verkeer en vervoer	273.247	259.668		532.915	305.067	57%
T1-8	Diversen	88.216	28.152		116.368	87.084	75%
	Subtotaal titel 1	1.234.114	756.521	-	1.990.635	1.349.023	68%
T2-1	Begripsomschrijvingen	407	385		792	-	0%
T2-2	Vooroverleg/ beoordeling conceptaanvraag/ beoordeling haalbaarheid	152.642	69.661		222.303	152.305	69%
T2-3	Aanvraag omgevingsvergunning	294.482	-		294.482	-	0%
T2-4	Bouwen van een bouwwerk zonder afwijking van het bestemmingsplan (als bedoeld in artikel 2.1 Wabo)	377.002	356.633		733.635	610.181	83%
T2-5	Bouwen van een bouwwerk (met afwijking van het bestemmingsplan)	291.537	276.441		567.978	1.195.617	211%
T2-6	Afwijken van het bestemmings-/omgevingsplan zonder bouwactiviteiten	5.397	5.107		10.504	14.256	136%
T2-7	In gebruik nemen van een bouwwerk met het oog op brandveiligheid	1.136	1.075		2.211	3.082	139%
T2-8	Aanlegactiviteiten	5.113	4.838		9.951	9.246	93%
T2-10	Aanpassen - in welke vorm dan ook - van een rijksmonument/ provinciaal monument of gemeentelijk monument	3.409	3.225		6.634	6.165	93%
T2-11	Slopen van een bouwwerk als dat volgens het bestemmings-/ omgevingsplan zonder omgevingsvergunning niet mag	5.682	5.375		11.057	10.275	93%
T2-13	Aanleggen of veranderen van een weg	568	538		1.106	616	56%
T2-14	Realiseren van een in-/uitrit	2.273	2.150		4.423	4.110	93%
T2-16	Kappen	12.959	13.170		26.129	26.133	100%
	Subtotaal titel 2	1.152.607	738.598	-	1.891.205	2.031.986	107%
T3-1	Horeca	48.213	49.428		97.641	22.871	23%

T3-2	Organiseren evenementen of markten	71.334	11.619		82.953	17.261	21%
T3-4	Seksinrichting en escortbedrijven	1.093	1.120		2.213	159	7%
T3-7	Overige	19.874	20.731		40.605	16.820	41%
	Subtotaal titel 3	140.514	82.898	-	223.412	57.111	26%
	Totaal	2.527.235	1.578.017	-	4.105.252	3.438.120	84%

Kwijtscheldingsbeleid gemeentelijke belastingen en heffingen

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing kunnen inwoners een beroep doen op de gemeentelijke kwijtscheldingsregeling. De kosten van kwijtschelding vormen onderdeel van de kostendekkendheid van deze tarieven.

Gemeentelijke woonlasten

De woonlasten zijn een graadmeter voor de mate van stijging of daling van de gemeentelijke lasten. De berekening van de woonlasten is gebaseerd op de onroerende-zaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor een goede vergelijking is in de onderstaande tabel een overzicht over meerdere jaren gemaakt.

Woonlasten	Eenpersoonshuishouden			Meerpersoonshuishouden		
	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
a. Onroerende zaakbelasting*	€ 249,83	€ 253,80	€ 257,13	€ 249,83	€ 253,80	€ 257,13
b. Afvalstoffenheffing	€ 303,72	€ 309,48	€ 318,00	€ 367,44	€ 374,40	€ 384,72
c. Rioolheffing	€ 174,36	€ 180,00	€ 194,40	€ 174,36	€ 180,00	€ 194,40
Totale woonlasten	€ 727,91	€ 743,28	€ 769,53	€ 791,63	€ 808,20	€ 836,25

* De OZB cijfers zijn gebaseerd op een WOZ-waarde van € 314.250 voor 2020, € 336.250 voor 2021 en € 361.500 voor 2022.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen en haar taken te kunnen voortzetten. Het is immers van belang te kunnen beschikken over voldoende weerstandsvermogen, zowel in structurele als incidentele zin, om tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit direct ten koste gaat van het gemeentelijke beleid en de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

In de paragrafen weerstandsvermogen van de begroting en de jaarrekening wordt inzicht gegeven in de omvang, de dekking en de beheersing van de risico's waarmee de gemeente kan worden geconfronteerd. Dit geeft aan hoe robuust de financiële positie is en gaat in op de vraag hoe financiële risico's opgevangen kunnen worden. Voor het beoordelen van deze robuustheid is inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's die de gemeente loopt en de aanwezige weerstandscapaciteit voor de dekking van deze risico's.

Onder een risico wordt verstaan: een niet door de gemeente te beïnvloeden gebeurtenis, onvoorspelbaar en onafwendbaar indien deze zich voordoet, met veelal financiële of materiële gevolgen die niet specifiek af te dekken zijn c.q. afgedekt zijn. Het kenmerk van een risico is dat het onafwendbaar is en dat er geen keuzemogelijkheden zijn. De gemeente kan zich soms indekken tegen risico's, bijvoorbeeld door verzekeringen af te sluiten. In het kader van het weerstandsvermogen gaat het dus om die resterende risico's, die niet in de exploitatie of op andere wijze zijn op te vangen.

Afhankelijk van de verhouding tussen risico's en weerstandscapaciteit, kan worden besloten de beschikbare middelen voor het opvangen van risico's te verhogen of te verlagen. Ook kunnen op basis van dit inzicht maatregelen worden genomen om risico's te beperken.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die zich onverwachts kunnen voordoen en die van substantiële aard zijn, te kunnen dekken. Dit kunnen zowel incidentele als structurele middelen zijn: de reserves, de (onbenutte) belastingcapaciteit en de post voor onvoorziene uitgaven. De samenstelling van de weerstandscapaciteit over 2022 staat in onderstaande tabel.

Weerstandscapaciteit	Soort	Bedrag per 1/1 2022	Bedrag per 31/12 2022
a. Algemene reserve met bufferfunctie	Incidenteel	12,9	12,9
b. Algemene reserve vrij besteedbaar	Incidenteel	62,6	60,4
c. Ruimte op de begroting/onvoorzien	Structureel	0,1	0,1
Totaal		75,6	73,4

Bedragen x € 1 miljoen

De algemene reserve met bufferfunctie is bestemd voor het opvangen van financiële gevolgen van calamiteiten en risico's. De algemene reserve vrij besteedbaar is ook onderdeel van de weerstandscapaciteit. De post voor onvoorziene uitgaven is bestemd voor de dekking van onvoorziene, onontkoombare en onuitstelbare exploitatielasten.

De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 7 maart 2017 besloten de reserve met bufferfunctie te normeren op een bandbreedte van 1,0 tot 1,4 maal de hoogte van het berekende financiële risicoprofiel. Een verhoging van de reserve met bufferfunctie komt ten laste van de algemene reserve vrij besteedbaar. Wanneer de hoogte van de reserve de bandbreedte overschrijdt komt het surplus ten gunste van de algemene reserve vrij besteedbaar. Het effectueren hiervan gebeurt bij het opstellen van de jaarstukken.

In de nota van wijziging worden mogelijk keuzes gemaakt die effect hebben op de weerstandscapaciteit.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de ongedekte financiële risico's en de financiële weerstandscapaciteit om deze risico's op te kunnen opvangen. Het gaat om de mate waarin de gemeente in staat is financiële middelen vrij te maken en maatregelen te nemen om incidentele en structurele financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid en de gemeentelijke dienstverlening. Naarmate risico's beter kunnen worden afgedekt en opgevangen, is sprake van een groter weerstandsvermogen. Om een waardeoordeel te kunnen geven over het weerstandsvermogen is het noodzakelijk dat het wordt afgezet tegen een norm.

Een algemeen gehanteerde norm bij gemeenten is een waarderingstabel opgesteld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de Universiteit van Utrecht:

Ratio waardering weerstandsvermogen	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 – 2,0	Ruim voldoende
1,0 – 1,4	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

In de onderstaande tabel wordt in de vorm van een ratio een oordeel gegeven over het weerstandsvermogen. Deze ratio wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door het risicoprofiel. De ratio's voor de jaren 2020, 2021 en 2022 zijn:

Ratio	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
1. Risicoprofiel	11.359	10.711	12.985
2. Weerstandscapaciteit	183.275	172.663	73.422
3. Ratio (verhouding tussen 1 en 2)	16,1	16,1	5,7
4. Ruimte (verschil tussen 1 en 2)	171.916	161.952	60.437

Bedragen x € 1.000

Uit voorgaande tabel blijkt dat het weerstandsvermogen gemeten aan de algemene norm van de NAR, uitstekend is. De geraamde totale weerstandscapaciteit voor 2022 is 5,7 maal zo groot als het risicoprofiel. De weerstandscapaciteit is sterk verbeterd door de verkoop van de Eneco-aandelen in 2020. De afname in 2022 is een gevolg van het reserveren van deze gelden voor specifieke doelen in bestemmingsreserves. Daarnaast is het risicoprofiel voor het Gemeentefonds toegenomen door het nieuwe verdeelmodel. Verder brengen de stijgende bouwkosten een financieel risico met zich mee.

Risicobeheersing

Binnen de organisatie worden risico's van processen regelmatig geïntervalliseerd en daar waar noodzakelijk worden beheersmaatregelen getroffen. Ook voor wat betreft projectbeheersing wordt met risicoanalyses gewerkt. Ook in dit kader worden de belangrijkste risico's door het nemen van adequate maatregelen beperkt.

Risico-inventarisatie en -kwantificering

In onderstaande tabel zijn de risico's gekwantificeerd, waarbij door een inschatting van de kans dat de gebeurtenis zou kunnen optreden het risicoprofiel ontstaat. Overigens kunnen de opgenomen bedragen suggereren dat de risico's zich in die mate gaan voordoen. Er is echter sprake van inschattingen en de uitkomsten van een kansberekening. De werkelijke uitkomsten zullen hier hoogstwaarschijnlijk in alle gevallen van afwijken.

Omschrijving	Maximale omvang	Kans (in procent)	Gemiddelde omvang	Risicoprofiel
Gemeenschappelijke regelingen				
Gemeenschappelijke regeling	1.500	10	750	75
Gemeentefonds				
Uitkeringen Gemeentefonds	11.000	30	5.500	1.650
Grondexploitaties				
Grondexploitatie	3.652	Risk-mapping	3.652	3.652
Open-einde regelingen				
Wmo	2.300	70	1.150	805
Jeugdhulp	2.500	30	1.250	375
Specifieke uitkeringen	3.000	30	1.500	450
Overige				
Garantiestellingen	24.800	30	12.400	3.720
Bodemsaneringen	3.000	30	1.500	450
Dividend	500	30	250	75
Verkoop aandelen Eneco	10.000	10	5.000	500
Bediening Sytwendebrug	1.100	70	550	385
WW-uitkeringen	500	30	250	75
Bouwleges	1.800	70	900	630
Btw-sportvrijstelling	150	70	75	52
Rente	820	10	410	41
Stikstofproblematiek			0	
Corona	1.000	10	500	50
Totaal				12.985

Hieronder wordt nader op de risico's ingegaan.

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling

Elke deelnemer aan een Gemeenschappelijke Regeling is in principe voor zijn aandeel verantwoordelijk voor mogelijke tekorten binnen de GR.

Beheersmaatregelen

De Wet Gemeenschappelijke regelingen schrijft voor dat de meerjarenraming, de begroting, het jaarverslag en de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling dienen te voldoen aan krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels. De raad wordt jaarlijks in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen over de ontwerpbegrotingen van de gemeenschappelijke regelingen.

Toelichting

Gemeenschappelijke regelingen zijn verbonden partijen waar de gemeente Leidschendam-Voorburg een financieel en bestuurlijk belang in heeft. Verbonden partijen voeren meestal gemeentelijke taken uit en leveren een bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke doelen. Een financieel belang houdt in dat de gemeente geld ter beschikking stelt aan de verbonden partij. De gemeente loopt een financieel risico bij tekorten van gemeenschappelijke regelingen. Via het bestuur van de gemeenschappelijke regeling kan de gemeente aandacht vragen voor financiële tekorten en hierop sturen.

Gemeentefonds

Uitkeringen Gemeentefonds

De gemeente loopt het risico dat de inkomsten uit het Gemeentefonds door externe ontwikkelingen fors tegenvallen. De inkomsten kunnen tegenvallen door:

1. Negatieve herverdeellevecten bij wijziging van het verdeelmodel
2. Onderbesteding van de Rijksuitgaven of Rijksbezuinigingen die doorwerken op het Gemeentefonds.
3. Een lagere onderbesteding of overbesteding van het btw-compensatiefonds met als gevolg een lagere algemene uitkering uit het Gemeentefonds
4. Het nieuwe kabinet komt niet over de brug met extra middelen voor jeugd vanaf 2023.

Beheersmaatregelen

De beheersmaatregelen beperken zich tot het voortdurend volgen van de ontwikkelingen van het Gemeentefonds en het actualiseren van de ramingen aan de laatste ontwikkelingen en maatstaven. Daarnaast neemt de gemeente deel aan de overleggen die de VNG organiseert met betrekking tot de wijzigingen in het verdeelmodel.

Toelichting

Met ingang van 1 januari 2023 zal het nieuwe verdeelmodel in werking treden. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op vrijdag 9 juli, een aangepast verdeelvoorstel voorgelegd aan de Raad voor het Openbaar bestuur. Vooralsnog lijkt de aanpassing van het verdeelmodel van de algemene uitkering voor gemeente Leidschendam-Voorburg beperkt negatief uit te pakken. Verwacht wordt dat de meicirculaire van 2022 definitief uitsluitsel zal geven. Het maximale nadeel dat een gemeente in het eerste jaar kan lopen bedraagt € 15,- per inwoner. Er bestaat het risico, dat de gemeente haar lasten niet tijdig kan ombuigen om dit in het eerste jaar op te vangen. In dat geval zal de gemeente dit tekort eenmalig moeten opvangen. Op basis van het aantal inwoners is dit maximale risico in 2023 € 1,1 miljoen. De kans dat dit risico zich in volle omvang zal voordoen, lijkt, gegeven de gepubliceerde indicatieve gevolgen beperkt. De kans wordt daarom geschat op 30%.

In de begroting 2022 wordt rekening gehouden met extra middelen voor jeugdzorg die een direct gevolg zijn van de uitspraak van de arbitragecommissie dat jeugdzorg moet worden beschouwd als een wettelijke taak die in medebewind wordt uitgevoerd. Dit betekent dat het rijk alle middelen beschikbaar moet stellen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering. Voor het jaar 2022 is door de staatssecretaris toegezegd met jeugdbudget met € 1,3 miljard te verhogen. Voor gemeente leidschendam-Voorburg is dit geraamd op € 4,7 mln. Als het nieuwe kabinet niet over de brug komt met extra middelen voor jeugd vanaf 2023 ontstaat er in de gemeentelijke meerjarenbegroting een tekort van afgerond structureel 4 miljoen in 2023 aflopend naar 3,5 miljoen in 2025. Gelet op het feit dat de arbitrage uitspraak semi-bindend is wordt dit risico laag ingeschat : 10%

Tot nog toe was er in alle jaren sprake van een onderbesteding van het BTW compensatiefonds. De niet bestede middelen werden dan achteraf verdeeld over de gemeenten via de algemene uitkering. In de begroting is daarom een inschatting gemaakt van de inkomsten die de gemeente ontvangt uit onderbesteding. De afgelopen jaren is er landelijk door de gemeenten een steeds groter beroep gedaan op het btw-compensatiefonds. Het risico bestaat dat er niet langer sprake zal zijn van een onderbesteding en de gemeente de geraamde inkomsten van € 330.000 per jaar niet zal ontvangen. Dit risico wordt gemiddeld ingeschat.

Grondexploitaties

Grondexploitatie

Er is een risico dat het huidige verwachte programma (type woningen) niet aansluit op de vraag van de markt, wat leidt tot vertragingen.

Beheersmaatregelen

Het risico wordt gemitigeerd door adequate marktonderzoek, goede gebiedspromotie en aandacht voor de woonomgeving. Daarnaast vindt er heldere communicatie plaats over kwaliteit in relatie tot budgetten.

Toelichting

Het risicoprofiel is berekend door middel van Risk Mapping methode. Het risicoprofiel is bepaald met een waarschijnlijkheid van 80%. Dat wil zeggen dat op basis van de uitgevoerde risicoanalyse, een risicobuffer ter grootte van het berekende risicoprofiel met een waarschijnlijkheid van 80% toereikend is om de financiële risico's van de grondexploitatie op te vangen. Vertrouwelijke informatie over de risico's worden toegelicht in het MPG.

Open-einde regelingen

Wmo

De Wmo is een open-einde regeling en kent daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget niet toereikend is. De invoering van een vast tarief voor de eigen bijdragen aan Wmo-voorzieningen per 1 januari 2020 heeft het risico op budgetoverschrijdingen als gevolg van het open-einde karakter van de Wmo verder vergroot doordat gebruik van Wmo-voorzieningen goedkoper en dus laagdrempeliger is geworden.

Daarnaast bestaat het risico dat de gemeente in de toekomst hogere tarieven moet betalen aan zorgaanbieders voor de uitvoering van huishoudelijke ondersteuning. Dit risico komt voort uit het feit dat er in 2018 landelijke afspraken zijn gemaakt over loonschalen voor medewerkers die werkzaam zijn in de huishoudelijke ondersteuning, terwijl de gemeente een contract heeft van voor juni 2017 en hierdoor niet verplicht is de huidige tarieven aan te passen aan deze loonschalen. Uit eerder onderzoek van de branchevereniging thuiszorg bleek dat onze gemeente voldoende betaalt. De Wmo is een open-einde-regeling en kent daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het betreffende jaar niet toereikend is. De verstrekkingen van voorzieningen is gebaseerd op de Wmo en de gemeentelijke verordening voor maatschappelijke ondersteuning.

Beheersmaatregelen

De gemeentelijke consultants bepalen aan de hand van onderzoeken of voorzieningen noodzakelijk zijn. Bij het toekennen van voorzieningen wordt vooral gekeken naar wat de inwoners nog zelf kunnen. Door dit maatwerk worden kosten beperkt. De vraag naar zorg uit de Wmo wordt verder voortdurend gemonitord en de budgetten worden periodiek bijgesteld aan de hand van actuele prognoses. Met aanbieders van huishoudelijke ondersteuning wordt periodiek gesproken door contractmanagement, onder meer over de huidige tarieven. Door de tarieven voor huishoudelijke ondersteuning jaarlijks te indexeren, compenseert de gemeente de aanbieders voor kostenstijgingen in de bedrijfsvoering.

Toelichting

De omvang van het risico op overschrijding van het Wmo-budget als gevolg van het open-einde karakter wordt geschat op circa 20% van het Wmo-budget. Dit risico zal blijven bestaan zolang de Wmo een open-einde regeling is. De afgelopen jaren is er steeds een tekort geweest op de Wmo-budgetten, onder andere vanwege de aanzuigende werking van het vaste tarief voor eigen bijdragen en wachtlijsten in de GGZ-zorg. Ook is nog niet in te schatten welk effect er kan ontstaan op Wmo-aanvragen in de nasleep van de coronacrisis, bijvoorbeeld in de vorm van uitgestelde hulpvragen. Derhalve wordt de kans op het ontstaan van tekorten op de Wmo-budgetten hoog ingeschat. Inzake de tarievendiscussie huishoudelijke ondersteuning hebben enkele aanbieders afgelopen jaar gevraagd om een hogere indexatie van de tarieven vanwege cao-ontwikkelingen. De kans dat de gemeente op termijn moet compenseren voor hogere loonschalen wordt eveneens ingeschat als hoog. De omvang van het risico is bepaald op basis van de cao-loonstijgingen in 2020 en 2021.

Jeugdhulp

Jaarlijks wordt de begroting van de jeugdzorg uitgaven geactualiseerd aan de laatste trendmatige ontwikkeling. Het risico bestaat dat deze ontwikkeling van de jeugd zorguitgaven te laag is ingeschat.

Beheersmaatregelen

Regionaal en lokaal zijn beheersmaatregelen getroffen om de groei van de jeugdzorg uitgaven te reduceren. Daarnaast wordt op lokaal niveau de zorgvraag kritisch beoordeeld en vindt meer sturing op de aanbieders plaats.

Toelichting

De jeugdhulpuitgaven zijn sinds de decentralisatie in 2015 jaarlijks fors gestegen. De kostenstijging wordt veroorzaakt door een sterke stijging van de gemiddelde zorgkosten per jeugdige en in mindere mate veroorzaakt door een stijging van het aantal jeugdigen in zorg.

Het is niet te voorspellen of de groei van de jeugdhulpuitgaven zal doorzetten. Groei van de jeugdhulpuitgaven blijft een risico. Als de zorgvraag hoger is dan geraamd, is de gemeente wettelijk verplicht deze te leveren. Het is nog onduidelijk in welke mate de corona crisis van invloed is op de instroom van jeugdigen in de jeugdhulp. Met ingang van 2022 wordt het nieuwe woonplaatsbeginsel ingevoerd. In 2022 zal blijken of de daling van de uitgaven gelijk zal zijn aan de daling van het budget dat de gemeente van het rijk voor jeugdzorg ontvangt. De maximale omvang van het risico wordt geschat op 10% van de begrote zorguitgaven: € 2,5 mln. De kans dat dit risico zich in volle omvang voordoet wordt geschat op 30%.

Specifieke uitkeringen

Bij een specifieke uitkering bestaat het risico dat de definitief toegekende subsidie lager uitpakt dan de voorlopige subsidie en of dat de werkelijke gemaakte kosten de begrote lasten overschrijden vanwege het open einde karakter van de regeling.

Beheersmaatregelen

De ontwikkelingen op de diverse regelingen wordt voortdurend gemonitord vanuit beleid en de periodieke budgetbewaking in het kader van de P&C-cyclus. Indien nodig wordt via de tussentijdse rapportages de gemeenteraad verzocht de begroting aan te passen.

Toelichting

De gemeente ontvangt voor de uitvoering van een aantal specifieke taken specifieke uitkeringen van de Rijksoverheid of mede overheden. Veel van deze specifieke uitkeringen kennen een min of meer structureel karakter, zoals:

1. Onderwijsachterstandenbeleid;
2. Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatie wet (BUIG) en Vangnetuitkering;
3. Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ)
4. Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten.

Hoewel de subsidievoorwaarden en verantwoordingsvereisten van bovengenoemde specifieke uitkeringen en subsidies doorgaans over de jaren gelijk zijn gebleven, kan de subsidieverstrekker deze eenzijdig wijzigen. Dit kan financiële gevolgen hebben wanneer het subsidiebedrag of het eigen risicopercentage wordt aangepast (BUIG) of door onvoorziene aanscherping van de verantwoordingseisen bepaalde activiteiten niet langer subsidiabel blijken (OAB, BBZ en RMC). De financiële omvang van het risico is bepaald op circa 10% van de voorlopige beschikkingen 2021. De kans dat dit risico zal optreden wordt als gemiddeld ingeschat, namelijk 30%.

Overige

Garantiestellingen

Het financiële risico dat de gemeente loopt als een garantienemer niet aan zijn of haar betalingsverplichtingen kan voldoen en de geldverstrekker een beroep doet op de door de gemeente afgegeven garantie.

Beheersmaatregelen

Bij de afgifte van garanties door de gemeente wordt er gekeken naar de kredietwaardigheid van de partijen. Daarnaast wordt jaarlijks bijgehouden of de garantienemer zijn leningen aflost en welk deel van de garantie dan nog open staat.

Toelichting

Met het vaststellen van het Treasury statuut in de Raadsvergadering in januari 2020 is besloten tot een verruiming van het gemeentelijk garantiebeleid. Dat heeft geleid tot afgeven van één nieuwe garantie in 2020 aan een sportvereniging. Een actiever garantiebeleid vergt ook een actievere sturing op de risico's van afgegeven garanties. Tot op heden zijn er geen signalen binnengekomen dat partijen niet aan hun betalingsverplichtingen konden voldoen en is er nooit door geldverstrekkers aanspraak gemaakt op eerder afgegeven garanties. De kans dat het risico zich zal voordoen wordt om die reden als laag ingeschat, namelijk maximaal 10%. De financiële impact kan wel heel groot zijn. De maximale omvang van alle nog openstaande bankgaranties aan instellingen en particulieren bedraagt ultimo 2020 € 24,8 miljoen.

Bodemsaneringen

In het kader van de Omgevingswet worden de bodemtaken in 2022 van provincie naar de gemeente overgedragen. De gemeente is dan ook verantwoordelijk voor de bodem wanneer de verontreiniging groter is dan 25 m3. De financiële gevolgen die uit een verontreiniging voortvloeit komt daarmee voor rekening van de gemeente. Aangezien onduidelijk is of het Rijk voor de extra bodemtaken een bijdrage gaat verstrekken ligt hier een risico voor de gemeente.

Beheersmaatregelen

Om eventuele risico's te mitigeren worden bodemonderzoeken uitgevoerd bij aankoop gronden door de gemeente. Eventuele financiële effecten worden meegenomen in de bepaling van de grondprijs. Om risico's en onzekerheden inzake de ondergrond (bodem) te verkleinen worden de komende jaren diverse kaarten gemaakt om voor iedereen (intern en extern) inzichtelijk te maken wat de kansen inzake de bodem zijn. Niet alleen bodemverontreiniging is van belang maar ook WKO (Warmte Koude Opslag), geothermische omstandigheden, draagkracht van de bodem, bodemdaling/verzakkingen, archeologie, etc.

Toelichting

Er bestaat een reëel risico dat als gemeenten de bodemtaken adequaat willen gaan uitvoeren (overeenkomstig de wettelijke regels) er onvoldoende externe middelen beschikbaar zijn. Dit kan tot gevolg hebben dat zonder extra gemeentelijke middelen bepaalde taken niet of met een lagere kwaliteit worden uitgevoerd, of dat er minder controles door de ODH uitgevoerd kunnen worden. In juli 2021 wordt een aanvullend bodemonderzoek naar lood uitgevoerd op 2 volkstuincomplexen. Als blijkt dat het gehalte aan lood boven de norm van het RIVM ligt, zullen sanerende maatregelen noodzakelijk zijn. Het financiële risico betreft met name een volkstuincomplex waar de gemeente eigenaar van is. Ook nieuwe stoffen kunnen de bodem negatief belasten en zijn in de toekomst voor de gemeente kostenverhogend. Het rijk en het RIVM zijn bezig met onderzoeken om welke stoffen het gaat en wie de onderzoekskosten moet betalen. De provincie Zuid-Holland heeft geïnventariseerd wat de jaarlijkse kosten zijn voor de nazorg-locatie aan de Nieuwstraat voor de periode 2021 t/m 2031. Aangenomen wordt dat de provincie en of rijk de nazorgkosten voor de komende 10 jaar zullen vergoeden. De gemeentelijke bijdrage wordt hiervoor minimaal geacht.

Dividend

Jaarlijks ontvangen de aandeelhouders van de BNG bank over de gemaakte winst een dividenduitkering. De resultaten van de BNG bank zijn onderhevig aan exogene factoren. Dit kan er toe leiden dat resultaten en de daarmee samenhangende dividenduitkeringen tegenvallen.

Beheersmaatregelen

Gedurende de P&C-cyclus worden de ontwikkelingen op dit risico nauwlettend gemonitord en zal de begroting indien nodig worden bijgesteld. Daarnaast worden de raden van de betreffende gemeenten actief betrokken bij de discussie rondom investeringen in het netwerk om de energietransitie mogelijk te maken.

Toelichting

De kans bestaat dat in enig jaar het dividend tegenvalt door tegenvallende resultaten van de betreffende onderneming.

Verkoop aandelen Eneco

In 2002 heeft Eneco de aandelen in Remu N.V. gekocht van N.V. Remu Houdstermaatschappij en Stichting Beheer Belangen GCN ("Remu c.s."). Remu c.s. pretendeert op grond van de overeenkomst van 18 december 2002 recht te hebben op een privatiseringsvergoeding. De vordering bij de rechtbank bedroeg ongeveer € 265 miljoen. Eneco heeft bij de rechtbank en in hoger beroep succesvol betwist dat Remu c.s. recht zou hebben op de privatiseringsvergoeding, omdat de voorwaarden waaronder deze vergoeding verschuldigd zou worden niet zijn voldaan. In dit verband bepaalde de overeenkomst onder meer dat het recht op de privatiseringsvergoeding per 31 december 2010 vervalt. De rechtbank en het hof hebben de vorderingen van Remu c.s. integraal afgewezen. Inmiddels heeft de advocaat van Remu c.s. een cassatieverzoek ingediend. Deze procedure loopt tot nog steeds.

Beheersmaatregelen

De gemeente laat zich over de claim informeren door Eneco en heeft zelf geen invloed op het verloop van de rechtszaak. De ontwikkelingen hieromtrent worden nauwlettend in de gaten gehouden door de gemeente.

Toelichting

De claim op (de aandeelhouders) van Eneco bedraagt circa € 300 miljoen. Indien de claim wordt gehonoreerd, dient de gemeente circa € 10 miljoen bij te dragen. De kans hierop wordt echter als zeer klein ingeschat, doordat de claim in eerste aanleg afgewezen is door de rechter.

Bediening Sytwendebrug

De onzekerheid in hoeverre de kosten voor de ombouw naar de op afstand bedienbare Sytwendebrug ten laste komen van de gemeente brengt een financieel risico met zich mee.

Beheersmaatregelen

Gedurende de P&C-cyclus worden de ontwikkelingen op dit risico nauwlettend in de gaten gehouden en zal de begroting indien nodig worden bijgesteld.

Toelichting

Voor de bediening van de Sytwendebrug maakt de gemeente gebruik van de diensten van de provincie Zuid-Holland. Er wordt over na gedacht om de bediening van de brug op afstand te verrichten. Het genoemde maximale risicobedrag is een inschatting van mogelijke kosten die samenhangen met de inrichting van het totaal aan op afstand bedienbare bruggen van de provincie. Het is niet bekend of deze kosten ook daadwerkelijk in rekening gebracht gaan worden bij de gemeente. Een en ander is afhankelijk van de nog te maken afspraken met de provincie. De verwachting is dat er een bijdrage gevraagd zal worden aan de gemeente.

WW-uitkeringen

Overheidswerkgevers zijn eigenrisicodragers voor WW-uitkeringen aan voormalige werknemers. Dit betekent dat de overheidswerkgever geen premies hoeft te betalen voor de WW, echter wel moet zorgen voor de re-integratie van de werkloze ambtenaren en de WW-uitkeringen. De duur van de uitkeringen is maximaal drie jaar.

Beheersmaatregelen

De focus ligt op de zorgvuldige beëindiging van de arbeidsovereenkomst door o.a. het aangaan van vaststellingsovereenkomsten met beperking van risico's rondom WW-aanspraken. Ook is er standaard verplichte begeleiding Van-Werk-Naar-Werk door een gecontracteerd extern bureau om aanspraak op WW te voorkomen of de duur te beperken.

Toelichting

Er zijn momenteel geen nieuwe ontwikkelingen op dit risico.

Bouwleges

De inkomsten van de bouwleges worden jaarlijks geraamd op basis van de bouw aanvragen die dan bekend zijn en worden verwacht. Aanvragen worden in de praktijk regelmatig uitgesteld of gaan soms niet door. Ook worden nieuwe aanvragen ingediend waarmee geen rekening is gehouden. Dit maakt de inkomsten voor de bouwleges onvoorspelbaar, waardoor een fasering bij grote bouw aanvragen een significant effect heeft op de begroting.

Beheersmaatregelen

Periodiek wordt een inschatting gemaakt van de te verwachten bouw aanvragen (projecten). In de tussentijdse rapportages worden mutaties naar aanleiding van deze analyses verwerkt.

Toelichting

Er zijn twee grote bouw aanvragen ingediend die niet voorzien waren voor 2020, dit heeft een positief effect gehad op de leges. Het gaat om de Prins Bernhardlaan in Voorburg (€ 147.000) en de transformatie van de Fonteinkerk aan de Fonteynenburghlaan in Voorburg (€ 130.000). De maximale omvang van het risico is gebaseerd op basis van het begrootte bedrag aan inkomsten in 2021. De kans van optreden wordt hoog ingeschat als gevolg van de huidige Corona crisis. Dit brengt onzekerheden met zich mee, waardoor bouw aanvragen mogelijk uitgesteld kunnen worden.

Btw-sportvrijstelling

Sinds 2019 is het voor gemeenten niet meer mogelijk om de btw op onderhoudskosten en investeringen van niet-commerciële sportaccommodaties af te trekken. Deze btw-schade wordt gecompenseerd doordat het Rijk een zogenaamde SPUK-uitkering aan gemeenten verstrekt. Het Rijk heeft voor deze SPUK-uitkering een landelijk plafond ingesteld. Het blijkt dat de hoogte van de SPUK-aanvragen van alle gemeenten dit landelijke plafond overstijgt, waardoor het risico bestaat op een lagere SPUK-uitkering dan de totale btw-schade. Het Rijk heeft al een bedrag toegevoegd aan het oorspronkelijk beschikbare SPUK-budget, echter is nog onduidelijk hoe het Rijk uiteindelijk met de totale overschrijding om zal gaan. Het geschatte risico is bepaald op de nu bekende cijfers en informatie.

Beheersmaatregelen

Het gaat hierbij om de invoering van landelijke wetgeving. Eventuele fluctuaties worden gemonitord gedurende periodieke budget overleggen en bijgesteld in de begroting.

Toelichting

Conform verwachting heeft het aantal SPUK-aanvragen van alle gemeenten het landelijke plafond oversteegen. Als gevolg hiervan heeft de gemeente 77% van het aangevraagde bedrag ontvangen in 2021. Het risico blijft daardoor gehandhaafd in 2022.

Rente

Het renterisico betreft het risico dat de gemeente loopt bij onvoorzien hoge rentestijgingen bij (nieuw) aan te trekken geldleningen.

Beheersmaatregelen

Sinds 2020 is automatische saldogeregulatie bij de BNG geactiveerd. Tekorten aan liquiditeiten op de rekening courant worden hierdoor dagelijks aangevuld vanuit de gemeentelijke schatkistrekening. Op de schatkistrekening staan de overtollige liquide middelen uit de verkoop van Eneco gestald. De aflossingen op de bestaande leningen zijn en worden op die wijze geherfinancierd. Hierdoor is er momenteel nauwelijks een renterisico. Bij het aantrekken van toekomstige leningen (vanaf 2023) zal meer gebruik worden gemaakt van lineaire leningen. Bij lineaire leningen worden aflossingen namelijk meer gespreid over de tijd plaatsvinden en neemt ook het renterisico bij herfinanciering af.

Toelichting

Door de verbeterde liquiditeitspositie, als gevolg van de verkoop van Eneco, is de verwachting dat er in 2022 een beperkt aantal nieuwe langdurige geldleningen worden aangetrokken. Leningen die in 2022 worden afgelost kunnen nog gedeeltelijk met eigen financieringsmiddelen worden geherfinancierd. Hierdoor daalt de portefeuille langlopende geldleningen. Mogelijk zal de leningenportefeuille vanaf 2023 weer toenemen. Ten tijde van het samenstellen van de begroting 2022 waren de rentetarieven op de kapitaalmarkt laag. Indien de huidige leningenportefeuille van € 82,1 mln. geherfinancierd moet worden tegen een rente die 1% hoger uitvalt dan is het effect € 820.000. De kans dat de marktrente op korte termijn fors zal stijgen is gelet op de huidige economische vooruitzichten zeer onwaarschijnlijk. Door de Corona crisis lopen de staatsschulden van de EU-landen op. De Europese Centrale Bank zal om bij te dragen aan economisch herstel de rentetarieven laag houden.

Stikstofproblematiek

Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) vormde de basis om toestemming te verlenen voor bouwplannen en andere ruimtelijke ontwikkelingen die zorgen voor het neerslaan van stikstof in beschermde natuurgebieden. Het PAS bood op voorhand ruimte voor nieuwe ontwikkelingen door vooruit te lopen op de verwachte positieve effecten van toekomstige maatregelen, die de nadelige gevolgen van het neerslaan van stikstof in natuurgebieden zouden moeten verminderen. De Raad van State heeft dit programma echter geblokkeerd. Het PAS als basis voor het verlenen van toestemming voor stikstof veroorzakende activiteiten is daarmee voorlopig weggefallen.

Beheersmaatregelen

Gedurende de P&C-cyclus worden de ontwikkelingen op dit risico nauwlettend in de gaten gehouden en zal de begroting indien nodig worden bijgesteld.

Toelichting

Vooralsnog lijken de ontwikkelingen op het gebied van stikstofdepositie in Leidschendam-Voorburg niet daadwerkelijk tot vertraging van relevante omvang bij bouwprojecten te hebben geleid. Het Rijk heeft eind 2019 de AERIUS-rekentool, die wordt gebruikt voor het doorrekenen van de stikstofdepositie als gevolg van bouw- en overige plannen, aangepast om de gevolgen van de PAS-uitspraken van de Raad van State in de gehanteerde rekenmethodiek te verwerken. Eind 2020 is de rekentool verder aangescherpt.

Inmiddels is een flink aantal in Leidschendam-Voorburg concreet lopende bouwplannen met deze beide nieuwe AERIUS-versies doorgerekend. In geen enkel geval, ook niet na de aanscherping van de rekenmethodiek, leidde een plan tot een zo grote toename van de stikstofdepositie in beschermde natuurgebieden, dat dat plan niet kon doorgaan of ingrijpend moest worden aangepast. Voor zover sprake is van vertragingen bij bouwprojecten, kan worden gesteld dat daarbij andere oorzaken spelen dan de stikstofsituatie.

Het Rijk werkt verder aan nieuwe wet- en regelgeving met betrekking tot stikstofdepositie. De verwachting was dat deze medio 2021 in werking zou treden. Echter, door het aftreden van het kabinet en de langdurige kabinetsformatie na de verkiezingen van maart 2021 is onzeker wanneer deze wetgeving kan worden ingevoerd. Op voorhand is niet de verwachting dat als gevolg daarvan het risico op vertraging van bouwprojecten in Leidschendam-Voorburg groter zal worden.

Corona

De Corona crisis brengt nadelige maatschappelijke gevolgen met zich mee. Veel maatschappelijke instellingen, kwetsbare inwoners en ondernemers ontvangen ondersteuning vanuit de tijdelijke middelen die de overheid beschikbaar heeft gesteld. Onduidelijk is wat het maatschappelijk effect zal zijn als deze tijdelijke steun wegvalt. Het risico bestaat dat als deze tijdelijke steun wegvalt er een groter beroep op de lokale overheden zal worden gedaan.

Beheersmaatregelen

De gemeenteraad heeft twee bestemmingsreserves beschikbaar gesteld, één om de maatregelen te dekken die nodig zijn in het bestrijden van de acute corona crisis en één voor het herstel en de doorontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening en ondersteuning na de corona crisis. Met het vaststellen van de bestedingsplannen van deze bestemmingsreserves heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de invulling van deze reserves. De bestedingen en ontwikkelingen worden periodiek gerapporteerd aan de gemeenteraad.

Toelichting

Om zo goed mogelijk uit de corona crisis te komen, heeft de gemeenteraad een reserve herstelbeleid beschikbaar gesteld. In 2022 zal deze reserve worden ingezet voor de doelgroepen die door de corona crisis geraakt zijn. Deze inzet moet leiden tot een maatschappelijke situatie die minimaal gelijk is aan die van voor de corona crisis. Het risico bestaat dat de omvang van de bestemmingsreserve te laag blijkt om dit te realiseren.

Kengetallen

De financiële kengetallen zijn als volgt.

Kengetal	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	7,8%	38,2%	52,1%	61,0%	58,4%	66,8%
Netto schuldquote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen)	6,3%	35,7%	44,4%	53,4%	50,7%	58,8%
Solvabiliteitsratio	67,5%	63,3%	58,2%	52,8%	52,5%	50,7%
Structurele exploitatieruimte	10,8%	13,1%	17,1%	13,5%	0,8%	0,0%
Grondexploitatie	1,1%	-1,8%	1,7%	-0,6%	-0,5%	0,2%
Belastingcapaciteit	101,9%	104,1%	103,1%	103,1%	103,1%	103,1%

1. *Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen*

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Omdat bij verstrekte leningen er onzekerheid kan bestaan over de terugbetaling wordt de netto schuldquote zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden berekend. Des te lager deze schuldquote is des te meer eigen middelen de gemeente ter beschikking heeft.

2. *De solvabiliteitsratio*

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves en het begrotingssaldo. Des te hoger deze ratio is des te meer middelen de gemeente ter beschikking heeft om aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

3. *Structurele exploitatieruimte*

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht in de exploitatie wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Dit kengetal wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten, uitgedrukt in een percentage. Bij een waarde hoger dan 0 is er structurele exploitatieruimte.

4. *Grondexploitatie*

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

5. *Belastingcapaciteit*

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Een waarde lager dan 100 geeft aan dat er nog ruimte is om de belastingen te verhogen.

Beoordeling onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

De uitkomsten van de kengetallen geven aan dat de financiële positie van de gemeente goed is. De gemeente is goed in staat om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De rente en aflossingen zijn gedekt in de begroting. De belastingcapaciteit kan zo nodig voor dekking zorgen van extra lasten die voortvloeien uit eventuele tegenvallers.

In de nota van wijziging worden mogelijk keuzes gemaakt die effect hebben op de kengetallen.

Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

De paragraaf bevat het beleid ten aanzien van het planmatig onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Aan de orde komen het integraal beheer kwaliteitsplan (Bkp) met de onderliggende plannen en het gemeentelijk gebouwenbestand en de sportaccommodaties. Ook zijn er tabellen met de kerncijfers, de beheerplannen die reeds zijn vastgesteld of die in 2022 worden vastgesteld en een overzicht van de in de begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 geraamde onderhoudskosten van de kapitaalgoederen opgenomen.

Wegen

Kaders/doelen

Het beleidskader voor het beheer van wegen wordt gevormd door het beleidsplan wegen 2019 – 2023.

Om de twee jaar wordt het gehele areaal geïnspecteerd volgens de vastgestelde normen van het CROW. (Publicatie 147 - Systematiek Wegbeheer)

Met de uitkomst van deze inspecties wordt het onderhoudsprogramma wegen opgesteld.

Kwaliteit

De kwaliteit van de wegen wordt vastgesteld volgens de normen van het CROW, maar voldoet ook aan de eisen gesteld in het beheer kwaliteitsplan.

De kwaliteit van het onderhoud van de wegen is voor de winkelcentra A, voor de woonwijken B en voor het buitengebied C.

Beheer

Groot onderhoud wordt afgestemd met andere disciplines zoals riolering en groen.

In 2022 wordt o.a. groot onderhoud uitgevoerd op de volgende locaties:

Asfaltonderhoud - Noordsingel, Hofzichtlaan, Prins Bernhardlaan, Distelweide Park

Hoekenburg/Arentsburg, Virulylaan e.o. en diverse wegen in het poldergebied.

Onderhoud elementenverharding - Burg. Caan van Necklaan, Burg. Roeringlaan, Burg. Sweenslaan, De Oude Bleijk, De Star, De Tol, Distelweide, Dokter van der Stamstraat, Elzendreef, Heuvelweg, Hofzichtlaan, Oosteinde, Populierendreef, Rozentuin, Tulpentuin en de Westenburgstraat.

Riolering

Kaders en doelen

Het Water- en Rioleringsplan 2022-2027 vormt het beleidskader voor het riool- en waterbeheer. Dit plan is afgestemd op het Bestuursakkoord Netwerk Waterketen Delfland (NAD) 2022-2027 en de Strategische Samenwerkingsagenda 2020-2024 met de Hoogheemraadschappen Delfland en Rijnland.

De rioleringszorg is noodzakelijk vanuit het oogpunt “duurzaam beschermen van volksgezondheid en milieu” en het voorkomen van wateroverlast. Het algemene doel is vertaald naar het inzamelen van afvalwater, hemelwater en grondwater.

De werkzaamheden zijn gericht op het beheer en onderhoud van alle openbare rioleringen, putten, kolken, goten en het bedienen en onderhouden van riool-, doorspoel- polder-, tunnel- en rioolgemaal en het drukrioolstelsel.

Kwaliteit

De gewenste kwaliteit is vastgelegd in het Water en Rioleringsplan. De huidige kwaliteit wordt gemonitord aan de hand van 5 kernprestatie-indicatoren te weten: Tevreden gebruikers,

- realisatie volgens plan,
- toestand op orde,
- toelaatbaar omgevingseffect op orde,
- goed gebruik.

Het streven is dat alle indicatoren op groen staan.

Beheer

De jaarlijkse werkzaamheden en projecten die in 2022 worden uitgevoerd of gestart worden qua uitvoering, zijn:

- reinigen en inspecteren van circa 25 km lengte aan riolering en drainage;
- het renoveren van 4 gemalen;
- reinigen circa 22.000 kolken.

In de integrale projecten wordt ondergronds een klimaatrobuust stelsel aangelegd met een ruimtereservering voor de energietransitie. Bovengronds wordt waar mogelijk de vergroening en een klimaatadaptieve biodiversiteit gerealiseerd. Onderstaande projecten gaan in 2022 in uitvoering:

- Strabolaan (uitvoering fase 2);
- Prinsenhof-laag (uitvoering 2022-2024);
- Prins Bernardlaan (Voorburg) /Zuid / De Vliegerlaan.

Water

Kaders en doelen

Het Water- en Rioleringsplan 2022-2027 vormt het beleidskader voor het riool- en waterbeheer. Dit plan is afgestemd op het Bestuursakkoord Netwerk Waterketen Delfland (NAD) 2022-2027 en de Strategische Samenwerkingsagenda 2020-2024 met de Hoogheemraadschappen Delfland en Rijnland.

Kwaliteit

De gewenste kwaliteit is vastgelegd in het Water en Rioleringsplan. De huidige kwaliteit wordt gemonitord aan de hand van 5 kernprestatie-indicatoren te weten: Tevreden gebruikers,

- realisatie volgens plan,
- toestand op orde,
- toelaatbaar omgevingseffect op orde,
- goed gebruik.

Het streven is dat alle indicatoren op groen staan.

Beheer

Jaarlijks worden de watergangen geschoond om overdadige plantengroei te verwijderen en worden enkele beschoeiingen vervangen. Dit betreft vooral situaties, die onveilig dreigen te worden.

De baggerinspanning verschilt per jaar en een meerjarenraming is opgenomen in het WRP. In 2022 is ongeveer 12.000 m2 baggerwerk gepland. Hierbij worden ook bijbehorende duikers gereinigd.

Groen

Kaders en doelen

Het beleidskader voor het groen wordt gevormd door het groenstructuurplan, het beeldkwaliteitsplan, de bomennota en de diverse wijkgroenbeheerplannen. Conform de wijkatlas hebben we 13 wijken in de gemeente.

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderhoud van het groen is voor de winkelcentra A, voor de woonwijken B en voor het buitengebied C.

In 2022 worden de volgende groenrenovaties uitgevoerd.

- Noordsingel, vervanging populieren fase 2b
- Ruysdaellaan (tussen Mauvelaan en Bachlaan), vervanging essen
- Prinses Beatrixlaan (Leidschendam), vervanging meidoorns
- Beheerplan Essesteijn, renovatie diverse struikvakken.
- Beheerplan Voorburg Oud en Midden, vervangen heestervakken 3 locaties
- Beheerplan Voorburg Noord, groenrenovatie op 2 locaties
- Beheerplan 't Lien, vervanging Moerasedijken Buitenweer/Agatha

Beheer

Voor 10 wijken is reeds een wijkgroenbeheerplan opgesteld, voor de wijk De Heuvel/Amstelveen wordt deze in 2022 opgesteld. De komende twee jaren worden voor de laatste twee wijken een wijkgroenbeheerplan opgesteld.

Gebouwen

Kaders en doelen

Het kapitaalgoed gebouwen onderhouden we op grond van de geldende wettelijke verplichtingen en het vastgestelde beleid.

Het college heeft op 3 november 2020 vastgesteld welke status het vastgoed van de Gemeente Leidschendam-Voorburg heeft. Op basis van deze statuslijst wordt bepaald welk vastgoed in aanmerking komt voor onderhoud. Dit onderhoud is vastgelegd in de MeerJaren Onderhouds Prognose (MJOP). De MJOP 2019-2022 is op 10 juli 2018 door het college vastgesteld. De MJOP is behalve de prognose ook de financiële onderbouwing voor de begroting.

De MJOP moet 5 jaarlijks worden geactualiseerd. De controle/actualisatie van de MJOP gebeurt in 2 delen. Het ene deel bevat de installaties (uitgevoerd in 2018) van het vastgoed en het andere deel het bouwkundig onderhoud (uitvoering afgerond Q1-2021) van het vastgoed.

Gedurende het jaar worden vastgoed mutaties (koop, verkoop, sloop) in de MJOP verwerkt. Aan het einde van het kalenderjaar wordt er een controle uitgevoerd op de uitvoering. Onderhoud (vervanging) dat niet uitgevoerd is (technische staat is nog goed) wordt in overleg met de contractpartners doorgeschoven naar een later tijdstip.

Kwaliteit

De kwaliteit voor het (onderhoud) vastgoed wordt vastgesteld door conditiemetingen. De conditiemetingen van de gemeentelijke gebouwen zijn gebaseerd op het in Nederland algemeen erkende normenstelsel de NEN 2767. De meting van de staat van onderhoud conform de NEN 2767 kent een scoreverloop van 1 (zeer goed [splinternieuw]) tot 6 (zeer slecht [krot]).

- Onderhoudsconditie 1 en 2: Dit kenmerkt zich door relatief korte vervangings- en onderhoudscycli. Onderdelen en elementen worden ruim voor het verstrijken van de

technische levensduur vervangen. Uitvoeren van zeer regelmatig contract- of preventief onderhoud waardoor weinig tot geen klachten voorkomen.

- Onderhoudsconditie 3: Dit kenmerkt zich door langere vervanging- en onderhoudscycli. Onderdelen en elementen worden omstreeks (net voor of net na) het verstrijken van de technische levensduur vervangen. Uitvoeren regelmatig contract- of preventief onderhoud waardoor relatief weinig tot beperkt aantal klachten kunnen voorkomen.
- Onderhoudsconditie 4: Dit kenmerkt zich door lange vervangings- en onderhoudscycli. Onderdelen en elementen worden pas vervangen nadat deze technisch onherstelbaar kapot zijn. Uitvoeren regelmatig curatief onderhoud waardoor klachten kunnen worden voorkomen.
- Onderhoudsconditie 5 en 6: Het verouderingsproces is onomkeerbaar en uitvoeren van onderhoud heeft nauwelijks tot geen effect.

Een conditiescore van 3 is – naar de maatstaf van de meeste vastgoedportefeuillehouders en gebruikers – voldoende.

Het onderhoudsbeleid voor de gemeentelijk panden is als volgt ingericht:

- Voor de gebouwen voor de huisvesting van de eigen organisatie met een publieke functie en schoolgebouwen wordt conditie 2 aangehouden. Dit houdt in een goede onderhoudstoestand afhankelijk van de ouderdom van het gebouw.
- Voor de verhuurde panden en de sportgebouwen wordt conditie 2-3 aangehouden. Dat houdt in een goede tot redelijke onderhoudstoestand afhankelijk van de ouderdom van het gebouw.

Beheer

Het onderhoud zal worden uitgevoerd volgens het MeerJaren OnderhoudsPrognose.

Sportparken

Kaders en doelen

De Gemeente draagt zorg voor goed bespeelbare en gebruiksvriendelijke buitensportaccommodaties. Om dit uit te kunnen voeren is het Beheerplan sportparken Gemeente Leidschendam-Voorburg opgesteld. Het beheerplan Sportparken 2019-2022 is op 17 juli 2018 door het college vastgesteld en bestaat uit het Dagelijks Onderhoud Plan (DOP) en het Meerjaren Investerings Plan (MIP).

Het beheerplan is ook de financiële onderbouwing voor de begroting.

Kwaliteit

Op het gebied van sportparken en de bijhorende inrichtingselementen worden de volgende kwaliteitsniveaus onderscheiden.

- Goed: De kwaliteit van het element is geschikt, functioneel en veilig voor gebruik. Veelal betreft het elementen die 1-3 jaar oud zijn. Met standaard regulier onderhoud blijft de kwaliteit nog jaren behouden.
- Voldoende: De kwaliteit van het element is geschikt, functioneel en veilig voor gebruik. Met kleine onderhoudsmaatregelen (lichte reparaties) is de kwaliteit makkelijk te handhaven.
- Matig: De kwaliteit van het element is geschikt, functioneel en veilig voor gebruik. Er zijn echter op korte termijn grote onderhoudsmaatregelen (vervangen van onderdelen) of renovaties noodzakelijk om de kwaliteit, functionaliteit en veiligheid te behouden. Hierna kan het element weer geruime tijd mee. Het element bevindt zich net voor de renovatiefase.
- Onvoldoende: De kwaliteit van het element is ongeschikt, niet functioneel en/of onveilig voor

gebruik. Het dient op zeer korte termijn vervangen of intensief gerenoveerd te worden om weer op een acceptabel kwaliteitsniveau te brengen.

- Slecht: De kwaliteit van het element is ongeschikt, niet functioneel en onveilig voor gebruik. Het element kan niet meer als zodanig worden gebruikt en dient per ommekeer buiten gebruik te worden gesteld. Indien noodzakelijk, vervangen.

De gemeente hanteert als streefwaarde voor de te leveren kwaliteit op de sportparken minimaal een voldoende.

Beheer

Het onderhoud zal worden uitgevoerd volgens het Beheerplan sportparken Gemeente Leidschendam-Voorburg 2019-2022.

Tabel: Kerncijfers

Soort	Eenheid	Hoeveelheid
Wegen elementverharding	100 m2	23.400
Wegen asfaltverharding	100 m2	6.880
Civiele kunstwerken	stuks	236
Watergangen	100 m2	23.500
Riool gemengd stelsel	km	167
Riool gescheiden stelsel afvalwater	km	49
Riool gescheiden stelsel hemelwater	km	96
Rioolgemalen	stuks	57
Drukrioleringsgemalen	stuks	284
Bomen	stuks	36.800
Gras	100 m2	16.500
Beplanting	100 m2	9.250
Speellocaties	stuks	172
Speelelementen	stuks	1059
Valondergronden speellocaties	100 m2	313
Lichtmasten	stuks	12.328
Verkeersregelinstallaties	stuks	47
Verkeersmeubilair	stuks	27.347
Fietsparkeervoorzieningen	stuks	8.150
Gemeentelijke gebouwen	stuks	121

Tabel: Financieel overzicht

Onderhoudsbudgetten	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Programma T0 Bestuur en Ondersteuning						
T 03 Beheer overige gebouw en gronden	350.000	212.953	203.387	203.387	203.387	203.387
T 04 Overhead (ambtelijke huisvesting)	1.715.000	744.453	758.155	758.155	758.155	758.155
Totaal Programma Bestuur en Ondersteuning	2.065.000	957.406	961.542	961.542	961.542	961.542
Programma T2 Verkeer en Vervoer						
T 21 Verkeer en vervoer	3.704.000	3.361.101	3.414.046	3.414.046	2.939.046	2.939.046
T 22 Parkeren (parkeergarages)	36.000	43.606	43.606	43.606	43.606	43.606
Totaal Programma Verkeer en Vervoer	3.740.000	3.404.707	3.457.652	3.457.652	2.982.652	2.982.652
Programma T4 Onderwijs						
T 42 Onderwijshuisvesting	99.000	5.650	5.650	5.650	5.650	5.650
Totaal Programma Onderwijs	99.000	5.650	5.650	5.650	5.650	5.650
Programma T5 Sport, cultuur en recreatie						
T 52 Sportaccommodaties	719.000	744.626	750.749	750.749	750.749	750.749
T 53 Cultuurpres.,productie&participatie (gebouwen)	29.000	31.347	31.347	31.347	31.347	31.347
T 54 Musea (gebouwen)	62.000	32.293	32.293	32.293	32.293	32.293
T 56 Media (gebouwen)	7.000	94.228	17.288	17.288	17.288	17.288
T 57 Openbaar groen	2.809.000	3.337.872	3.123.852	3.092.352	2.792.352	2.792.352
Totaal Programma Sport, cultuur en recreatie	3.626.000	4.240.366	3.955.529	3.924.029	3.624.029	3.624.029
Programma T6 Sociaal domein						
T 61 Samenkracht en burgerparticipatie (gebouwen)	250.000	233.109	209.589	209.589	209.589	209.589
Totaal Programma Sociaal domein	250.000	233.109	209.589	209.589	209.589	209.589
Programma T7 Volksgezondheid en milieu						
T 72 Rioleringen	568.000	638.718	1.266.636	1.105.818	1.440.476	1.060.379
T 75 Begraafplaatsen	224.000	345.891	256.005	256.005	256.005	256.005
Totaal Programma Volksgezondheid en milieu	792.000	984.609	1.522.641	1.361.823	1.696.481	1.316.384
Totaal programma's	10.572.000	9.825.847	10.112.603	9.920.285	9.479.943	9.099.846

Bedragen x € 1

Tabel: Beheerplannen

Beheerplannen	Bestuurlijk vastgesteld d.d.	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Opmerking
Beheerkwaliteitsplan (Bkp)	2017	2017 - 2022	Ja	
Wegen	2019	2019 - 2023	Ja	
Beschoeiingen, duikers en kunstwerken		2022-2026		Vaststelling Q1 2022
Watergangen (WRP)	2021	2022 - 2027	Ja	
Riolering (WRP)	2021	2022 - 2027	Ja	
Wijkgroenbeheerplan 't Lien/De Rietvink	2013	2014 - 2022	Ja	
Wijkgroenbeheerplan Leidschendam-Zuid/Zeeheldenwijk	2015	2015 - 2024	Ja	
Wijkgroenbeheerplan Voorburg West en Park Leeuwenberg	2015	2016 - 2020	Ja	
Wijkgroenbeheerplan Voorburg Oud en Midden	2016	2017 - 2021	Ja	
Wijkgroenbeheerplan Bovenveen	2017	2018 - 2022	Ja	
Wijkbeheerplan Voorburg Noord	2018	2019 - 2023	Ja	
Wijkbeheerplan Damsigt	2019	2020 - 2024	Ja	
Wijkbeheerplan Essenstein	2021	2021 - 2030	Ja	
Wijkbeheerplan Stompwijk	2021	2021 - 2031	Ja	
Speelvoorzieningen	2016	2016 - 2025	Ja	
Openbare verlichting	2021	2021 - 2025	Ja	
Verkeersregelinstallaties	2016	2018 - 2022	Ja	
Verkeersvoorzieningen	2018	2018 - 2022	Ja	

Financiering

Algemeen

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan het financieringsbeleid en de uitvoering ervan in 2022. De Wet financiering decentrale overheden (wet Fido) is de basis voor de financiering en de treasurytaken. In het Treasurystatuut gemeente Leidschendam-Voorburg 2020 zijn nadere regels voor de financieringsfunctie opgenomen. Als leidraad hiervoor is gebruik gemaakt van de Handreiking Treasury van het ministerie van BZK.

In deze paragraaf wordt ingegaan op:

1. Treasurybeleid
2. Risico-inventarisatie en -kwantificering
3. Financieringspositie
4. Rentelasten en toegerekende rente
5. Opnemen van kortlopende geldleningen
6. Uitzetten van overtollige geldmiddelen.

Treasurybeleid

Het gemeentelijk treasurybeleid is gebaseerd op de wet Fido en het Treasurystatuut Gemeente Leidschendam-Voorburg 2020. De hoofdlijnen zijn:

- a. De gemeente gaat leningen aan, zet middelen uit en verleent garanties uitsluitend ten behoeve van uitoefening van de publieke taak.
- b. De treasuryfunctie draagt zorg voor duurzame en voordelige toegang tot de financiële vermogensmarkten, het beperken van renterisico's en levert adequate informatie over onze liquiditeits- en financieringspositie.
- c. De treasuryfunctie zorgt ook voor het optimaliseren van renteresultaten binnen de kaders van de wet Fido en het Treasurystatuut.
- d. Er wordt zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van interne financieringsmiddelen om het aantrekken van leningen te beperken.
- e. De gemeente verstrekt alleen garanties of leningen aan derden als voldaan wordt aan de voorwaarden zoals deze gesteld zijn in de voorwaarden en regels garanties en leningen (bijlage bij het Treasurystatuut).
- f. Overtollige geldmiddelen worden uitgezet bij het Rijk (schatkistbankieren).

Het liquiditeitenbeheer van de gemeente (beheer van betalingen en ontvangsten) is gebaseerd op een prognose voor een periode van twaalf maanden. Met het dagelijks monitoren van de liquiditeitspositie en informatie uit de organisatie wordt de liquiditeitsprognose regelmatig geactualiseerd.

De Treasurycommissie komt een aantal keer per jaar bij elkaar om onder andere de gedane financieringstransacties te evalueren en in het geval dat nieuwe langdurige geldleningen worden aangetrokken. Daarnaast bespreekt de commissie de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van financiering (rente en omvang) voor de gemeente. De commissie bestaat uit de wethouder financiën, de treasurer en concerncontroller.

Risico-inventarisatie en -kwantificering

De risico's voor de gemeente zijn:

1. Renterisico op de vlottende schuld;
2. Renterisico op de vaste schuld;
3. Kredietrisico verstrekte geldleningen.

Ad. 1. Renterisico op de vlottende schuld

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de Wet FIDO opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt dat de gemeenten hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kortgeld (looptijd < 1 jaar) mogen financieren. Hierdoor worden de renterisico's op korte termijn beperkt. De norm is in de wet gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten. De gemiddelde korte schuld per kwartaal mag de kasgeldlimiet aan het einde van drie achtereenvolgende kwartalen niet overschrijden. Aan het einde van het derde kwartaal moet in zo'n geval de korte schuld omgezet worden in een vaste schuld.

Voor het jaar 2022 bedraagt de kasgeldlimiet afgerond € 20,7 miljoen. Dit is de bovengrens van de toegestane omvang van de kortlopende schuld. Op basis van de verwachte marktrente wordt bij het aantrekken van een geldlening nu rente vergoed, terwijl het gebruikelijk is dat er dan rente wordt betaald. Leningen kunnen uitsluitend worden aangetrokken als onze financieringsbehoefte dat noodzakelijk maakt. Het is op grond van de Wet FIDO niet toegestaan om geld te lenen met als enig doel het maken van (rente) winst.

In 2022 zal de kasgeldlimiet beperkt worden omdat in 2022 nog gedeeltelijk sprake zal zijn van overtollige liquiditeiten. Deze staan gestald op de schatkistrekening. Verwacht wordt dat pas de tweede helft van 2022 kasgeldleningen zullen worden aangetrokken. In onderstaande tabel wordt de meerjarenontwikkeling van de kasgeldlimiet weergegeven.

Kasgeldlimiet	2021	2022
Begrotingstotaal	229,5	244
Vastgesteld percentage berekening kasgeldlimiet	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	19,5	20,7

Bedragen x € 1 miljoen

De beleidslijn van de treasuryfunctie is om bij behoefte aan extra liquiditeiten bedragen tot de kasgeldlimiet te financieren met kort geld. Dit gebeurt omdat financiering met kortlopende geldleningen meestal goedkoper is dan met langlopende geldleningen. Op lange termijn is het renterisico op kortlopende geldleningen echter groter omdat de rente snel kan wijzigen. De rente op langlopende geldleningen wordt voor een vooraf bepaalde periode vastgezet, waardoor de gemeente voor een langere periode rekening kan houden met stabiele financieringslasten.

Ad. 2. Renterisico op de vaste schuld

Voor de financieringspositie is de renterisiconorm van belang. Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld. De norm geeft aan over welk maximaal bedrag per jaar renterisico gelopen mag worden. Dit betreft onder andere leningen waarvan de rente herzien gaat worden maar ook de herfinanciering van aflossingen. Door spreiding in de tijd van aflossingen en herzieningen wordt het renterisico verkleind. De renterisiconorm wordt berekend met een wettelijk vastgesteld percentage van het begrotingstotaal. Dit percentage is bepaald op 20% en betekent voor onze gemeente een renterisiconorm van afgerond € 49 miljoen.

Renterisico 2022 – 2025	2022	2023	2024	2025
1. Renteherziening op vaste schuld o/g	-	-	-	-
2. Aflossingen *)	2.932	11.392	4.943	4.995
3. Renterisico (1+2)	2.932	11.392	4.943	4.995
4. Renterisiconorm	48.851	48.851	48.851	48.851
5a. Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	45.920	37.460	43.908	43.856
5b. Overschrijding renterisiconorm (3>4)	-	-	-	-
Berekening renterisiconorm				
4a. Begrotingstotaal van 2022	244.257			
4b. Percentage ministeriële regeling	20%			
Renterisiconorm 2021 (4a x 4b)	48.851			

Bedragen x € 1.000

*) In deze tabel is niet opgenomen de renteloze financiering van de grondexploitatie Leidschendam-Centrum.

Toelichting op de tabel:

De renteherzieningen op de vaste schuld staat in alle jaren geraamd op 0. Dit komt doordat de huidige opgenomen leningen de geldgevers geen mogelijkheid bieden tot tussentijdse renteaanpassingen. Het beleid is dat de gemeente alleen leningen afsluit met een vast rentepercentage dat tijdens de looptijd van de lening niet kan worden herzien.

De aflossingen genoemd in de tabel zijn de aflossingen zoals opgenomen in het aflossingsschema van de langlopende geldleningen van de huidige leningenportefeuille. Niet opgenomen is de aflossing op de renteloze financiering van de grondexploitatie Leidschendam-Centrum. Hier loopt de gemeente geen renterisico.

Uit de tabel blijkt dat de gemeente een beperkt renterisico loopt in het kader van de langlopende financiering en ruim binnen de wettelijke risiconorm blijft.

Ad. 3. Kredietrisico verstrekte geldleningen

Het kredietrisico op verstrekte geldleningen wordt omschreven als de mogelijkheid van een waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij. In onderstaande tabel is een overzicht per risicogroep opgenomen.

Risicogroep	Hypothecaire zekerheid	1-1-2022	31-12-2022
1. Hypotheken aan personeel	ja	19	14
2. Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland	gedeeltelijk	1.194	1.194
Totaal		1.213	1.208

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1. De gemeente verstrekt geen nieuwe hypotheek meer aan personeel.
2. Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN) zet op voordracht van de gemeente geldleningen uit in de sector volkshuisvesting. De gemeente heeft de opbrengst uit de verkoop aandelen Bouwfonds gebruikt voor de storting in het fonds als een geldlening. Een gedeelte van het gestorte bedrag is door SVN vastgelegd in verstrekte geldleningen aan derden tot een bedrag van circa € 1,2 miljoen. Er is een klein risico dat de verstrekte geldleningen niet worden terugbetaald. Daarnaast is een bedrag bij het SVN beschikbaar in de vorm van een rekening-courant met de gemeente tot een bedrag van € 3,1 miljoen.

Gezien de hoogte en de samenstelling van de portefeuille verstrekte geldleningen loopt de gemeente nauwelijks kredietrisico's.

Financieringspositie

Voor de bepaling van de financieringspositie zijn de financieringsbehoefte (geïnvesteed vermogen in de huidige en nieuwe vaste activa) en de financieringsmiddelen (opgenomen langlopende leningen, reserves en voorzieningen) van belang. Het verloop van de financieringspositie over de jaren 2021 tot en met 2025 is opgenomen in onderstaande tabel.

Financieringspositie per 31-12	2021	2022	2023	2024	2025
Financieringsbehoefte					
Materiele en immateriële activa	244.154	262.513	284.363	299.104	315.132
Financiële vaste activa	19.604	19.432	19.260	19.088	18.916
Grondexploitatie	40.513	41.881	33.712	1.919	0
Totaal financieringsbehoefte (1)	304.270	323.826	337.336	320.111	334.049
Financieringsmiddelen					
Reserves	208.127	195.771	184.251	175.789	174.888
Voorzieningen	11.610	10.356	9.222	8.586	8.966
Opgenomen langlopende leningen	82.120	105.279	130.887	125.944	136.949
Totaal financieringsmiddelen (2)	301.858	311.406	324.360	310.319	320.802
Financieringssaldo (2-1)	-2.412	-12.421	-12.976	-9.792	-13.246

Bedragen x € 1.000

Voor de bepaling van de financieringsbehoefte is uitgegaan van de boekwaarden en de voorgenomen investeringen zoals opgenomen in het meerjaren-investeringsplan 2022 waarbij rekening is gehouden met de kasgeldlimiet voor het aantrekken van kort lopende geldleningen.

Ontwikkeling portefeuille langlopende leningen

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de portefeuille aan langlopende leningen weergegeven.

Portefeuille langlopende geldleningen	2022	2023	2024	2025
1. Beginstand per 1 januari	82.120	105.279	130.887	125.944
2. Nieuwe geldleningen	28.000	37.000	0	16.000
3. Reguliere aflossingen	4.842	11.392	4.943	4.995
4. Vervroegde aflossingen	0	0	0	0
5. Eindstand per 31 december	105.279	130.887	125.944	136.949

Bedragen x € 1.000

Doordat in 2022 een aantal grote investeringen zullen worden gedaan in onder andere verduurzaming, de bouw van scholen en bereikbaarheid zullen in 2022 extra financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Ten tijde van het opstellen van de begroting waren de rentetarieven op de kapitaalmarkt laag. Voor het opnemen van nieuwe langlopende geldleningen is rekening gehouden met de actuele rente op de geldmarkt van langlopende geldleningen van 10 jaar. Deze rente wordt geraamd op 0,3%. Omdat het risico op renteverhogingen in de tijd toeneemt is rekening gehouden dat deze rente de komende jaren jaarlijks 0,2% zal toenemen. In de begroting is daarom gerekend met 0,3% rente voor langlopende leningen die in 2022 worden aangetrokken, oplopend tot 0,9% rente voor langlopende leningen die in 2025 worden aangetrokken.

Rentelasten en toegerekende rente

Renteschema	Begroting 2021	Begroting 2022
Rentelasten (kort)	0	0
Rentelasten (lang)	1.280	1.254
Rente grondexploitatie	50	54
Saldo externe rentelasten	1.330	1.308
(-) Rente toerekening grondexploitatie	335	377
Saldo door te berekenen externe rentelasten	995	931
(+) Rente eigen financieringsmiddelen	1.594	1.978
Totaal rente	2.590	2.909
Toegerekende rente (omslagrente 1,2%)	2.758	3.038
Renteresultaat (toegerekende rente - totale rente)	168	129

bedragen x € 1.000

Aan de grondexploitatie wordt de werkelijke rente van de hiervoor aangetrokken leningen toegerekend. Aan investeringen en taakvelden wordt de rente met behulp van het rente-omslagpercentage toegerekend. Het renteomslagpercentage voor 2022 wordt geraamd op 1,2%.

Over de eigen financieringsmiddelen mag maximaal het gemiddeld rentepercentage op aangetrokken geldleningen (kort- en lang vreemd vermogen) worden berekend. In 2022 is het gemiddelde percentage op aangetrokken korte en lange geldleningen 1,18%. Om de omslagrente te handhaven op 1,2% is gekozen is om voor de toerekening van rente aan eigen vermogen een lager percentage te

hanteren. Voor de toerekening van rente aan het eigen vermogen is uitgegaan van een rentepercentage van 0,9%.

Opnemen van kortlopende geldleningen

De gemeente financiert de lopende betalingen en ontvangsten tot het maximum van de kasgeldlimiet (€ 20,4 miljoen) met kortlopende geldleningen (kas- en daggeld). Wanneer de kasgeldlimiet structureel wordt overschreden (tot drie kwartalen achtereen) trekt de gemeente voor de structurele overschrijding langlopende geldleningen aan. De kortlopende schulden worden dan geconsolideerd naar een langlopende geldlening.

Uitzetten van overtollige geldmiddelen

De gemeente heeft soms (tijdelijk) overtollige middelen die “uitgezet” moeten worden. Eind 2013 is het zogenaamde schatkistbankieren (zonder leenfaciliteit) gestart. De overtollige middelen worden dan uitgezet bij het Rijk. Decentrale overheden krijgen op de deposito's van het schatkistbankieren een marktconforme rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. Door de verkoop van Eneco beschikt de gemeente tot medio 2022 over overtollige liquide middelen. Deze zijn gestald op de rekening schatkistbankieren. De rente die hiervoor wordt gerekend wijkt af van de marktrente en bedraagt 0%. Dat is gunstiger dan de negatieve marktrente.

Bedrijfsvoering

Algemeen

Voor een goede dienstverlening aan de inwoners, bedrijven en instellingen is een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering randvoorwaardelijk. Onder bedrijfsvoering worden verstaan de ondersteunende processen die het mogelijk maken de programma's te verwezenlijken. Aangezien de begroting een doorkijk geeft naar te realiseren doelen vanaf het begrotingsjaar 2022 zal in deze paragraaf vooral ingegaan worden op specifieke voornemens (prioriteiten) en zal nagenoeg geen aandacht worden besteed aan zaken die naar tevredenheid worden uitgevoerd.

Er is een contourenplan opgesteld dat de kapstok is voor de toekomstige ontwikkelingen van de ambtelijke organisatie. Onderwerpen als zelfsturing en opgavengericht werken komen hierin terug. De ontwikkeling van de organisatie is een doorlopend proces dat continue getoetst zal worden aan de uitgangspunten die in dit contourenplan zijn geformuleerd. Dit draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van onze dienstverlening.

Leidschendam-Voorburg in Control

Binnen de gemeente zijn maatregelen genomen die gericht zijn op het optimaal sturen en beheersen van de organisatie. Vanuit een centrale plaats binnen de gemeentelijke organisatie, met als eindverantwoordelijke de concerncontroller, worden op regelmatige basis diverse processen gemonitord. Middels de inzet van zowel hard controls (functiescheiding, vier-ogen-principe, controle, etc.) als soft controls (houding en gedrag) wordt geborgd dat de gemeentelijke organisatie conform de geldende wet- en regelgeving werkt aan het behalen van de gestelde doelen en opgedragen taken.

De belangrijkste instrumenten zijn:

- De begrotingscyclus;
- Voortdurend aandacht hebben voor de onderliggende waarden;
- Ondersteuning van het lijnmanagement door professionele bedrijfsvoering adviseurs;
- Risicomanagement;
- Interne controles en audits;
- Accountantscontrole;
- Artikel 213a onderzoeken;
- Rekenkamercommissieonderzoeken.

Voor de inrichting van de beheersing van de processen en transactiestromen en de controle hierop werkt de gemeente steeds meer conform het algemeen geaccepteerde '3 Lines Model' (voorheen genoemd: '3 Lines of Defence'). Hierbij wordt de primaire verantwoordelijkheid voor een adequate beheersing belegd bij het primair proces (1e lijn), wordt het primair proces ondersteund en geadviseerd door de bedrijfsvoering (2e lijn), en is de systeemverantwoordelijkheid voor de beheersing en controle hierop belegd bij de concerncontrol (3e lijn). De komende jaren zullen nog grote stappen gezet dienen te worden om beter te werken conform dit model en zo de beheersing effectiever en efficiënter te kunnen maken.

Zeer waarschijnlijk zal met ingang van het jaarverslag 2022 het college zelf een rechtmatigheidsverklaring dienen af te geven. Ter voorbereiding hierop worden veel processen en beheersmaatregelen nogmaals tegen het licht gehouden en – in goed overleg met de accountant – voorbereidingen getroffen voor een goede onderbouwing van deze rechtmatigheidsverantwoording.

Mede door constatering van de accountant worden in 2022 de risico's onderzocht aangaande de toegangsrechten tot en gebruik van de (gevoelige) systemen van de organisatie. Dit complexe onderwerp zal samen met de CISO, het team ICT en de primaire afdelingen opgepakt worden.

Voor 2022 worden de volgende aandachtspunten benoemd:

1. Proefdraaien met de rechtmatigheidsverantwoording door het college (voor boekjaar 2021) en aanpassen van de relevante verordeningen en interne regels waar nodig;
2. Versterking van het werken conform het '3 Lines Model' met bijzondere aandacht:
 - a. De voor versterking van de beheersing van processen en geldstromen in het primair proces (1e lijn);
 - b. Het beter aantoonbaar maken van de controle- en adviestaken van de 2e lijn (bedrijfsvoeringsafdeling);
3. Analyseren van risico's in de toegangsrechten tot, en het gebruik van systemen door medewerkers en hiervoor verbeterplan opstellen.

Informatievoorziening en automatisering

Voor 2021 en 2022 is een uitvoeringsplan Informatiemanagement, beveiliging en ICT gemaakt. Hierover wordt gerapporteerd in het [projectenboek](#). Hierin staan de strategische acties benoemd voor het tijdvak 2020-2024. Dit uitvoeringsplan is een verdere uitwerking van de strategische acties in 2021-2022:

Informatiebeveiliging: Een van de doelen die de gemeente zich heeft gesteld betreft de 'Veiligheid van Informatie'. In de toenemende digitalisering is het borgen van informatieveiligheid en privacy essentieel. Steeds meer systemen worden aan elkaar gekoppeld en steeds meer mensen moeten toegang krijgen tot dit netwerk van informatie. Daarbij dient de gemeente tevens als organisatie te voldoen (compliant te zijn) aan relevante normen, kwaliteitseisen en wet- en regelgeving.

Werkplek van de toekomst: De veranderende digitale wereld heeft ook een impact op de digitale werkomgeving van de gemeente. Plaats- en tijdonafhankelijk digitaal samenwerken is de norm geworden. De coronacrisis heeft voor een enorme versnelling gezorgd in 2020. Er is behoefte aan een ander en meer divers palet van functionaliteiten. Het is belangrijk om als organisatie proactief te voorzien in deze wensen om te borgen dat er efficiënt, effectief en veilig (samen)gewerkt kan worden en informatie niet gaat "zwerven" buiten de organisatie. Om dit te bereiken is in 2020 versneld gestart met de inrichting en implementatie van de nieuwe digitale werkplek.

ICT management van de toekomst: We leven in een informatie- en netwerksamenleving die steeds complexer wordt. De overheid maakt de stap naar een digitaal georiënteerde dienstverlening en bedrijfsvoering. De gemeentelijke dienstverlening en informatievoorziening verandert continue. Om dit op een goede manier te kunnen blijven ondersteunen komt er een herziening van de gemeentelijke ICT-infrastructuur en het bijbehorende beheer.

HR-beleid

In 2021 is de HR beleidsagenda voor de periode 2021-2023 vastgesteld. De beleidsagenda is opgebouwd vanuit twee pijlers. Deze pijlers zijn wendbaarheid en aantrekkelijk werkgeverschap. Deze pijlers dragen bij aan de doelstelling van de ambtelijke organisatie om het best mogelijke product of de beste dienst te leveren aan inwoners, bedrijven en organisaties.

• **Wendbaarheid**

HR adviseert en faciliteert bij organisatie brede (ontwikkelings-) vraagstukken, zodat de organisatie flexibel inspeelt op veranderingen en elke dag een beetje beter wordt. Vanaf 2021 wordt geëxperimenteerd met flexibele inzet van het HR21-functiehuis in combinatie met lokale modules. In 2022 worden de resultaten van het experiment geïmplementeerd, wat ten goede komt aan de interne ontwikkelmogelijkheid van medewerkers. Ook maakt dit het mogelijk om medewerkers flexibeler in te zetten met duidelijke afspraken over de inzet.

HR bevordert informatie gestuurd werken, onder andere door het beschikbaar stellen (2021) en uitbreiden (2022) van 'realtime' HR-rapportages.

- **Aantrekkelijk werkgeverschap**

HR bouwt verder aan aantrekkelijk werkgeverschap voor huidige en toekomstige medewerkers, zodat de organisatie de beste mensen kan blijven aantrekken, er een goed arbeidsklimaat blijft waar medewerkers zich thuis voelen en optimaal kunnen presteren. In 2021 wordt in samenwerking met de regio Haaglanden vormgegeven aan een nieuwe/ modernere arbeidsmarktpositionering. In 2022 wordt deze verder lokaal vormgegeven. Daarbij wordt ook het stagebeleid gemoderniseerd en wordt er in 2022 vormgegeven aan een nieuw trainee programma.

In 2022 wordt opnieuw een medewerkersonderzoek uitgevoerd. Ook dan zullen we de uitkomsten ervan gebruiken om de HR-beleidsagenda bij te sturen en aan te vullen.

We experimenteren in 2021 met modernere vormen van de gesprekscyclus die passen bij het leidinggeven op afstand en modern werkgeverschap. Dit sluit aan op het proces dat plaats en tijds onafhankelijk werken tijdens en na de corona crisis steeds vanzelfsprekender is geworden.

Op de achtergrond worden interne processen (personeels- en salarisadministratie) vereenvoudigd, verbeterd en versneld, mede door het verder automatiseren van processen en het digitaal ontsluiten van informatie.

Inkoop en aanbesteding

Met inkoop draagt de gemeente bij aan het realiseren van maatschappelijke doelen in het fysieke en het sociale domein.

- **Inkoopbeleid 2022**

In het najaar van 2021 wordt een nieuw nationaal manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2022-2025 verwacht. Hierin wordt uitgewerkt hoe de gemeente de inkoopkracht beter kan benutten voor het versnellen van duurzame transitie, voor het inschakelen van kwetsbare groepen en om innovatief in te kopen. Aan de hand van dit nieuwe actieplan wordt in 2022 het inkoopbeleid voor de gemeente geactualiseerd.

- **Contractmanagement verder ontwikkelen**

In 2022 zet inkoop met contractmanagers en leveranciers een volgende stap in de ontwikkeling naar professioneel contractmanagement. Hiermee wil de gemeente een betere naleving van relevante wet- en regelgeving bereiken, een hogere kwaliteit en betere sturing op naleving van contractafspraken, beheersing van financiële en juridische risico's en een goed inzicht in en controle op lopende overeenkomsten. Dit betekent dat we in 2022 duidelijkheid verschaffen over contractmanagement en welke kennisopbouw en kennisdeling nodig is om goed contractmanagement uit te voeren. Daarnaast gaan we een manier ontwikkelen om prestaties van leveranciers nog beter te kunnen meten, te rapporteren en te evalueren.

- **Meerjarenplanning inkoop**

Met de aanbestedingskalender voor 2022 weten marktpartijen welke aanbestedingen de gemeente verwacht in het komend jaar in de markt te zetten. Deze wordt elk kwartaal bijgewerkt. Daarnaast ontwikkelt de gemeente een meerjarenplanning die gelijk loopt met de meerjarenbegroting. Doel hiervan is om bedrijven vroegtijdig inzicht te geven in welke aanbestedingen in de periode 2023-2025 worden verwacht.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Gemeenten spelen een belangrijke rol in het proces van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Zo liggen er kansen om invloed uit te oefenen op het ondernemersklimaat, maar doen wij als gemeente ook het nodige in het kader van MVO. Dit is ook onderdeel van het inkoopbeleid. Daarnaast probeert de gemeente zoveel mogelijk mensen met een uitkering aan het werk te helpen, voert een actief stagebeleid en is actief als leerwerkbedrijf.

Gegevens gemeentelijk personeelsbeleid

Op het moment van schrijven is er nog geen nieuwe CAO vastgesteld. In de programmabegroting is rekening gehouden met een verwachte stijging van de personeelslasten. Hiervoor is € 1.75 miljoen structureel gereserveerd.

In de onderstaande tabel worden enkele gegevens over het gemeentelijk personeelsbestand weergegeven.

Gegevens gemeentelijk personeelsbeleid	Rekening 2020 (per 31-12-2020)	Begroting 2021 (per 1-1-2021)	Begroting 2022 (per 1-1-2022)
1. Formatie (Aantal fte's*)	623	620	627
2. Bezetting (Aantal bezette fte's)	608	597	n.v.t.
3. Ziekteverzuim (excl. zwangerschap)	4	2,45	n.t.b.

Verbonden Partijen

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de partijen met wie de gemeente een bestuurlijke relatie heeft en waarin zij een financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel in het bestuur bezet of stemrecht heeft. Een financieel belang betekent dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente. De werkzaamheden van de verbonden partijen moeten een publiek belang dienen. De raad of het college zetten verbonden partijen in als middel om gemeentelijk beleid te realiseren.

Beleidsmatig kader

De Gemeente Leidschendam-Voorburg werkt op vele terreinen samen met externe partijen. Binnen deze samenwerkingsverbanden zijn verbonden partijen een bijzondere groep die extra aandacht verdient vanwege de aanzienlijke bestuurlijke, strategische en financiële belangen voor de gemeente.

Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)
Doelstelling	In deze vrijwillige gemeenschappelijke regeling, werken 23 gemeenten samen aan een duurzame en internationaal concurrerende regio. Een grootstedelijk gebied met een aantrekkelijk landschap en een infrastructureel netwerk dat woonkernen, werklocaties en voorzieningen verbindt. Vanuit twee kerntaken - verkeer & vervoer en economisch vestigingsklimaat - werken de gemeenten in de metropoolregio aan vier thema's: vernieuwen verbindingen, vernieuwen economie, vernieuwen energie en vernieuwen stad en omgeving.
Bestuurlijk belang	De gemeente is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester, in de bestuurscommissie Vervoersautoriteit door de portefeuillehouder verkeer en vervoer, in de bestuurscommissie economisch vestigingsklimaat door de portefeuillehouder economie, in de adviescommissie vervoersautoriteit en adviescommissie economisch vestigingsklimaat door twee raadsleden.
Belang in verbonden partij	3,23%
Overige deelnemers	Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Delft, Den Haag, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Maassluis, Midden-Delfland, Nissewaard, Pijnacker-Nootdorp, Ridderkerk, Rijswijk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen, Wassenaar, Westland, Westvoorne en Zoetermeer.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Ontwikkelingen	In 2022 wordt de Strategische Agenda van de MRDH en de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid (UAB) geactualiseerd. De nieuwe Strategische Agenda geeft de MRDH-bestuurders en MRDH-organisatie de kaders voor haar werk voor de komende vier jaar. Dit wordt daarna geoperationaliseerd in meerjarige strategieën, beleid en programma's en de jaarlijkse P&C-cyclus. De nieuwe Strategische Agenda bouwt inhoudelijk voort op de huidige Strategische Agenda (verbeteren bereikbaarheid en vernieuwen van de economie) en houdt rekening met nieuwe trends en ontwikkelingen zoals de Regionale Groeiagenda en de effecten van corona op bereikbaarheid en economisch vestigingsklimaat. De Strategische Agenda en de actualisatie van de UAB zijn samenhangende documenten. Ze lopen zo veel mogelijk gelijk op en ze zijn op het strategische niveau voor de komende vier jaar op inhoud gelijk. Nieuwe thema's die meegenomen worden in de actualisatie zijn o.a. leefbaarheid, groen en blauw, het klimaatakkoord, de energietransitie en de RES, nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wonen en verstedelijking en de onderhoudsopgave op wegen en rail.
Gemeentelijke bijdrage	€ 211.675
Spiegeling afwegingskader	
Financiële informatie	
Eigen vermogen 1-1-2020	€ 22.023.000
Eigen vermogen 31-12-2020	€ 29.429.403
Vreemd vermogen 1-1-2020	€ 1.160.252.620
Vreemd vermogen 31-12-2020	€ 1.127.554.201
Resultaat over 2020	€ 776.934 (boekjaar 2020)

Risico's

De risico's die samenhangen met de twee programma en het daarop van toepassing zijnde weerstandsvermogen ratio betreft: - Economische Vestigingsklimaat; ratio van 1,6 (ruim voldoende). - Vervoersautoriteit; ratio 1 (voldoende). De normale bedrijfsrisico's doen zich regelmatig voor en deze zijn daarom vrij goed meetbaar. Hierdoor kunnen ze worden gedekt door ofwel beheersmaatregelen ofwel het afsluiten van verzekeringen.

Naam	Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk e.o. (DSW)
Doelstelling	De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw). Doel is dat iedere persoon met een sociale werkvoorzieningsindicatie op het voor hem of haar maximale niveau werkzaam is. De deelnemers hebben de uitvoering ondergebracht bij de DSW. Daarnaast voert de DSW re-integratiewerkzaamheden uit voor de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is de gemeente vertegenwoordigd met twee wethouders. In het dagelijks bestuur met één wethouder.
Belang in verbonden partij	23%. Het belang is gerelateerd aan het aantal arbeidsjaren werkend in Leidschendam-Voorburg.
Overige deelnemers	Rijswijk en Zoetermeer.
Vestigingsplaats	Rijswijk (statutair)
Ontwikkelingen	Ontwikkelingen
Gemeentelijke bijdrage	
Spiegeling afwegingskader	

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020

Eigen vermogen 31-12-2020

Vreemd vermogen 1-1-2020

Vreemd vermogen 31-12-2020

Resultaat over 2020

Risico's

Naam	Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)
Doelstelling	Omgevingsdienst Haaglanden verzorgt voor de gemeente wettelijke taken op het gebied van milieuvergunningverlening, toezicht (op bodem en op zwaardere/ complexere milieu-inrichtingen) en handhaving. Het college blijft voor deze taken het bevoegd gezag.
Bestuurlijk belang	Een wethouder vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur.
Belang in verbonden partij	Leidschendam-Voorburg is niet vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur. 2%
Overige deelnemers	Delft, Den Haag, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland, Zoetermeer en provincie Zuid-Holland
Vestigingsplaats	Den Haag

Ontwikkelingen	De adviescommissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) in het milieudomein, onder voorzitterschap van de heer J.J. van Aartsen, heeft haar eindrapport "Om de leefomgeving" aangeboden aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu. De commissie komt op basis van een grondige analyse met een aantal stevige aanbevelingen. De commissie komt tot de conclusie dat het VTH-stelsel niet goed functioneert en ook niet voldoet aan de oorspronkelijke bedoeling van de commissie-Mans uit 2008. De commissie adviseert om binnen de fundamenteën van het bestaande stelsel tot een serie essentiële verbeteringen te komen. In opdracht van de provincie heeft Twynstra Gudde heeft een brede verkenning uitgevoerd naar de Omgevingsdiensten, waarbij gekeken is naar de noodzaak van kwaliteitsverbetering van de uitvoering en de vraag in hoeverre de noodzakelijke verbetering door de bestuurlijke partners (provincie en gemeenten) en andere betrokkenen wordt herkend en gedeeld.
Gemeentelijke bijdrage	€ 956.122
Spiegeling afwegingskader	n.n.b.

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020	€ 1.071.385
Eigen vermogen 31-12-2020	€ 17.357.762
Vreemd vermogen 1-1-2020	€ 1.071.385
Vreemd vermogen 31-12-2020	€ 18.667.793
Resultaat over 2020	€ 483.451
Risico's	De ODH probeert zo veel mogelijk uitval als gevolg van calamiteiten te voorkomen. Hier valt ook uitval als gevolg van ziekteverzuim onder. Het ziekteverzuim en de toepassing ervan blijft net als in voorgaande jaren continue de aandacht vragen. Langdurige ziektegevallen worden periodiek met de leidinggevendenden besproken in het Sociaal Medisch Team (SMT) met als doel een zo spoedig mogelijke re-integratie. Ook calamiteiten (zoals grootschalige milieu-incidenten) waarbij de inzet van menskracht en middelen van de ODH wordt gevraagd kunnen tot extra kosten leiden.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Avalex
Doelstelling	Door een regionale organisatie van de afvalinzameling wil de gemeente schaalvoordelen behalen. De afvalinzameling is gericht op het inzamelen van grondstoffen. Dit betekent dat inwoners afval zoveel mogelijk gescheiden aanbieden.
Bestuurlijk belang	In het enkelvoudig bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie is de gemeente vertegenwoordigd door één wethouder.
Belang in verbonden partij	22,8%
Overige deelnemers	Delft, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk en Wassenaar.
Vestigingsplaats	Rijswijk

Ontwikkelingen	Avalet treedt toe tot afvalverwerkingsbedrijf HVC. Hierdoor is Avalet in staat om per 1-1-2022 nascheiding als nieuw product in de Producten- en Dienstencatalogus aan te bieden aan de gemeente. In Leidschendam-Voorburg zal nascheiding voor de hoogbouw worden ingevoerd per 1 januari 2022. Gedurende het jaar zal de PMD-inzameling bij de laagbouw, die via bronscheiding verloopt, gemonitord worden om na te gaan of deze inzameling goed verloopt.
Gemeentelijke bijdrage	€ 9.224.000
Spiegeling afwegingskader	Voor de heroverweging van de samenwerking van Avalet wordt gekeken naar de ontwikkelingen in de governance, aansturing en communicatie tussen Avalet en de gemeente. Op dit moment is Avalet een bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO). In de tweede helft van 2021 kijkt het bestuur van Avalet of een wijziging van de rechtsvorm gewenst of noodzakelijk is. De gemeente is zowel eigenaar als opdrachtgever. In het verleden leidde dit soms tot verwarring of discussie. Mede door de invoering van de PDC en de daarvan afgeleide DVO, is de taakverdeling tussen beide wethouders duidelijk. Zowel binnen de gemeente, als binnen Avalet. Zowel het bestuur als het opdrachtgevend overleg worden ambtelijk ondersteund. De informatievoorziening vanuit Avalet verloopt goed en waar nodig worden stappen ondernomen om dit te verbeteren, onder meer door extra overleggen op ambtelijk en bestuurlijk niveau te initiëren. Gebaseerd op bovenstaande is een heroverweging over de relatie tussen de gemeente en Avalet niet aan de orde.

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020	€ 5.265.000
Eigen vermogen 31-12-2020	€ 5.353.000
Vreemd vermogen 1-1-2020	€ 17.067.000
Vreemd vermogen 31-12-2020	€ 34.352.000
Resultaat over 2020	€ 29.000 (positief)

Risico's	Het risicoprofiel van Avalet is beperkt. Avalet heeft in de begroting 2022 enkele risico's geïdentificeerd (ontevredenheid inwoners, imago-schade, tegenvallende financiële afrekening van gemeenten, onvoldoende ondersteuning van gemeenten voor verminderen restafval, scheidingsdoelen worden niet gehaald). Veel van deze risico's liggen ook deels bij de gemeente. De tegenvallende financiële afrekening van de gemeente kan zich voordoen als de gemeente (veel) minder diensten afneemt van Avalet dan waar rekening mee is gehouden. Avalet beperkt dit risico door gedurende het jaar meerdere gesprekken met afzonderlijke gemeenten hierover te voeren zodat het verschil tussen de verwachte afspraken in de DVO en de werkelijk gemaakte afspraken minimaal is.
----------	--

Naam	Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)
Doelstelling	De activiteiten van de VRH zijn gericht op het vergroten van de veiligheid van de bevolking en bezoekers van de regio Haaglanden. De VRH heeft tot taak de brandweerzorg en organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio goed te organiseren. Dit gebeurt in opdracht van de aangesloten gemeenten.
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur.
Belang in verbonden partij	7,03%
Overige deelnemers	Delft, Den Haag, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.

Vestigingsplaats	Den Haag
Ontwikkelingen	De beleidsmatige ontwikkelingen binnen de VRH spelen zich af binnen de kolommen (brandweer, zorg, gemeentelijke crisisbeheersing en in het verlengde daarvan de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing, alsook de gemeenschappelijke meldkamer). Het beleid van de brandweer blijft ook de komende jaren gericht op het waarborgen van de fysieke veiligheid binnen de regio. Het regionale risicoprofiel is de basis voor het ontwikkelen van de brandweerinzet om de juiste zorg op het juiste moment te kunnen leveren. Ter voorbereiding op de incidenten en crisis die buiten de dagelijkse zorg vallen, en die een multidisciplinair en veelal grootschalig optreden vergen, beschikt de VRH over een actueel Regionaal Risicoprofiel, een Beleidsplan Rampenbestrijding en Crisisbeheersing en een Regionaal Crisisplan. De Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) is een integraal onderdeel van het systeem van veiligheidszorg in Nederland. Belangrijk, het komende jaar, voor de positie van de GHOR zijn de uitkomsten van de evaluatie Wet Veiligheidsregio's. Op dit moment is het kabinetsstandpunt met betrekking tot de conclusies van de evaluatiecommissie nog niet bepaald en is men in afwachting van de wat ook de evaluatie van de Covid crisis ons gaat leren over de rol en de positie van de GHOR. Het Transitieakkoord 'Meldkamer van de Toekomst' uit 2013 is in de eindfase beland. De VRH heeft middelen gereserveerd voor zowel de afhechting van de rafelranden als voor het optimaliseren van de meldkamerfunctie.
Gemeentelijke bijdrage	€ 6.170.320
Spiegeling afwegingskader	2023

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020	€ 8.777.000
Eigen vermogen 31-12-2020	€ 8.193.000
Vreemd vermogen 1-1-2020	€ 110.871.000
Vreemd vermogen 31-12-2020	€ 118.671.000
Resultaat over 2020	€ 3.020.000

Risico's	De VRH heeft in haar begroting 2022 enkele risico's geïdentificeerd die een jaarlijks terugkeer hebben. Deze risico's worden grotendeels beperkt voor de gemeente door het weerstandsvermogen van de VRH. Het versneld sparen voor het "functioneel leeftijdsontslag" (FLO) is een actueel risico voor de gemeente. Om dit risico zo beperkt mogelijk te houden heeft de VRH een extern bureau ingeschakeld om de kosten voor de FLO per gemeente te actualiseren. Het financiële effect hiervan is opgenomen in de bijdrage van de gemeente aan de VRH.
----------	--

Naam	GGD en VT Haaglanden
Doelstelling	Het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid (onderdeel GGD). Het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling, door middel van een samenhangende aanpak (Onderdeel Veilig Thuis).
Bestuurlijk belang	Een wethouder vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur. Leidschendam-Voorburg is niet vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.
Belang in verbonden partij	7% GGD / 5% VT
Overige deelnemers	Delft, Den Haag, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.
Vestigingsplaats	Den Haag

Ontwikkelingen	In de tweede helft van 2021 staat de vier-jaarlijkse evaluatie van de Gemeenschappelijk Regeling GGD en VT Haaglanden gepland. De uitkomsten van de evaluatie worden in het eerste kwartaal van 2022 verwacht. De evaluatie richt zich in de basis op de organisatievorm én de werking van de GR. Het doel van de evaluatie is om het construct van de GR verder te optimaliseren, zodat de GR maximaal dienstbaar is aan de inhoudelijke opgaven en ontwikkelingen en kan doen waarvoor zij is opgericht, namelijk regionaal samenwerken op: a. het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid; b. het voorkomen van en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. De evaluatie kan dus leiden tot handreikingen ter versterking van de vorm en de werking van de GR, eventueel in de tijd uitgelijnd.
Gemeentelijke bijdrage	€ 1.525.000 (begroting 2022)
Spiegeling afwegingskader	De raad heeft gelegenheid gekregen haar zienswijze op de evaluatie mee te geven. De evaluatie richt zich op de organisatievorm én de werking van de GR en gaat verder dan de afspiegeling aan het afwegingskader. Door het uitvoeren van de evaluatie wordt de afspiegeling van het afwegingskader in 2022 overbodig. De timing van de volgende afspiegeling aan het afwegingskader zal bepaald worden na uitkomsten van de evaluatie (Q1 2022).

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020	€ 0 (begroting 2022)
Eigen vermogen 31-12-2020	€ 240.000 (begroting 2022)
Vreemd vermogen 1-1-2020	€ 0 (begroting 2022)
Vreemd vermogen 31-12-2020	€ 0 (begroting 2022)
Resultaat over 2020	€ 0 (begroting 2022)
Risico's	De gemeenschappelijke regeling GGD & VeiligThuis beschikt zelf niet over weerstandscapaciteit waardoor risico's door de deelnemende gemeenten moeten worden opgevangen. In de risicoparagraaf in de begroting 2022 van de gemeenschappelijke regeling (GR) is een inschatting gemaakt van de financiële risico's. Deze zijn in totaliteit begroot op maximaal € 1 miljoen (aandeel LV is circa € 55.000). met name gerelateerd aan het risico op verdere volumegroei bij Veilig Thuis. Vanuit het perspectief van de gemeente worden geen andere grote risico's gezien. Wel zijn er de afgelopen jaren een aantal knel- en verbeterpunten gesignaleerd in de werking van de GR. Deze worden allen meegenomen in de aanstaande evaluatie.

Naam	Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen H10 Inkoopbureau)
Doelstelling	Het servicebureau behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken binnen het sociaal domein, zoals gezamenlijke inkoop en het contracteren van Jeugdzorg.
Bestuurlijk belang	In 2015 is de gemeenschappelijke regeling omgezet van een GR openbaar lichaam naar een GR bedrijfsvoeringsorganisatie met een ongeleed bestuur. Het bestuur bestaat uit drie leden. Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Voorschoten, Pijnacker-Nootdorp en Zoetermeer zijn samen vertegenwoordigd met één lid. Besluitvorming vindt plaats met een gewogen stemverhouding, gebaseerd op inwonertal per gemeente.
Belang in verbonden partij	7%
Overige deelnemers	Delft, Den Haag, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Voorschoten, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp

Ontwikkelingen
 Gemeentelijke bijdrage
 Spiegelingsafwegingskader

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020
 Eigen vermogen 31-12-2020
 Vreemd vermogen 1-1-2020
 Vreemd vermogen 31-12-2020
 Resultaat over 2020
 Risico's

Naam	Stadsgewest Haaglanden (in liquidatie)
Doelstelling	Liquideren van het stadsgewest.
Bestuurlijk belang	De gemeente is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door twee raadsleden. De gemeente is niet vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.
Belang in verbonden partij	Gewijzigd in 6,84% (voorheen 7,03%)
Overige deelnemers	Delft, Den Haag, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.
Vestigingsplaats	Den Haag
Ontwikkelingen	De (concept Jaarrekening 2020, waarvoor aan de Provincie uitstel van het indienen gevraagd is, ligt bij de accountant ter beoordeling. De jaarrekening 2020 wordt in het vierde kwartaal ter vaststelling aan het AB voorgelegd. De afwikkeling van de liquidatie wordt nog dit jaar verwacht.
Gemeentelijke bijdrage	n.v.t.
Spiegelingsafwegingskader	

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020 € 1.476.039
 Eigen vermogen 31-12-2020 € 1.553.589
 Vreemd vermogen 1-1-2020 € 515.500
 Vreemd vermogen 31-12-2020 € 376.076
 Resultaat over 2020 € 77.500 (voorlopig)
 Risico's

Naam	Centrumregeling samenwerking gemalendiensten
Doelstelling	De Centrumregeling samenwerking gemalendiensten (NAD) is in 2019 opgericht. Het is een samenwerking tussen de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Delft en Pijnacker-Nootdorp. Het doel van deze samenwerking is de personele kwetsbaarheid bij het operationeel gemalenbeheer te verminderen met één gezamenlijke beheer- en onderhoudsdienst voor gemalen die goed uitgerust zijn om aan de huidige en toekomstige problematiek rondom de gemalen het hoofd te bieden.
Bestuurlijk belang	
Belang in verbonden partij	33,33%

Overige deelnemers	Leidschendam-Voorburg, Delft en Pijnacker-Nootdorp.
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp
Ontwikkelingen	Vanaf 1 januari 2020 is de centrumregeling officieel van start gegaan en heeft het NAD-Gemalenbeheer de operationele onderhoudstaken volledig overgenomen. In 2022 zal de samenwerking verder worden geïntensiveerd door de beheerwijzen meer op elkaar af te stemmen en daardoor efficiëntie winst te boeken.
Gemeentelijke bijdrage	325.000
Spiegeling afwegingskader	Elke vier jaar wordt de samenwerking geëvalueerd. De eerste keer vindt dit na ongeveer drie jaar na de start plaats. De punten van de evaluatie zijn: · Toename van de kennis over de werking van het gehele systeem: meer data over de werking van het systeem, combineren van data met andere ketenpartners en de gerealiseerde verbeteringen in het systeem op basis van deze kennis; · Vermindering van de kwetsbaarheid in de uitvoering; goede mogelijkheden van onderlinge vervanging van medewerkers (bijvoorbeeld door roosters), kennisdeling en kennisopbouw tussen medewerkers; · Aantrekkelijke werkgever voor bestaande en nieuwe medewerkers; meer mogelijkheden om mensen aan te trekken, te beschikken over een team met de juiste benodigde competenties en vaardigheden en verder te ontwikkelen; · Door slimme keuzes efficiency realiseren door lagere investeringskosten voor de drie gemeenten gezamenlijk.

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020	0
Eigen vermogen 31-12-2020	0
Vreemd vermogen 1-1-2020	0
Vreemd vermogen 31-12-2020	0
Resultaat over 2020	0
Risico's	Het financiële risico voor de gemeente LV neemt door deze samenwerking af doordat de kwetsbaarheid van de organisatie wordt verminderd. De kosten van het gemalen beheer die toerekenbaar zijn aan de gemalen in onze gemeente worden gefinancierd via de rioolheffing. De financiële risico's van de samenwerking (de algemene kosten) worden gedragen door de 3 gemeenten elk voor 1/3 deel.

Vennootschappen en coöperaties

Naam	VOF Leidschendam-Centrum
Doelstelling	Samen met een ontwikkelingscombinatie geeft de gemeente uitvoering aan de grondexploitatie van de VOF en daarmee aan de herstructurering van Leidschendam Centrum.
Bestuurlijk belang	De gemeente is door een wethouder vertegenwoordigd in de VOF.
Belang in verbonden partij	50%
Overige deelnemers	Schouten & De Jong Projectontwikkeling (SdJ) en Bouwfonds Property Development (BPD).
Vestigingsplaats	Leidschendam

Ontwikkelingen	De 2e fase van de werkzaamheden Plaspoelhaven is gestart in 2021. Ook de start van de bouw van de woningen Schoorlaan staat gepland voor 2021. Voor het bouwplan Rijnlandstraat-Noord is in 2021 een omgevingsvergunning aangevraagd. In dit bouwplan is ook de openbare ondergrondse parkeergarage opgenomen. Op 1 juli 2021 was een open dag bij de archeologische opgraving op de locatie Leytsche Hof, waar de gracht van Corbulo is blootgelegd. Het bouwplan voor deze locatie komt na de bouwvakantie in procedure.
Gemeentelijke bijdrage	n.v.t.
Spiegeling afwegingskader	

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020

Eigen vermogen 31-12-2020

Vreemd vermogen 1-1-2020

Vreemd vermogen 31-12-2020

Resultaat over 2020

Risico's

Naam	Dunea N.V.
Doelstelling	Dunea N.V. Drinkwaterbedrijf Zuid-Holland levert betrouwbaar drinkwater en beheert de duinen tussen Monster en Katwijk.
Bestuurlijk belang	Op basis van het aandelenbezit kan de gemeente via het stemrecht tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders zeggenschap uitoefenen op Dunea N.V. De gemeente wordt hierbij vertegenwoordigd door een wethouder. Statutair is vastgelegd dat Dunea geen dividend uitkeert.
Belang in verbonden partij	6,05%
Overige deelnemers	Den Haag, Hillegom, Katwijk, Lansingerland, Leiden, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Pijnacker-Nootdorp, Rijnwoude, Rijswijk, Teylingen, Voorschoten, Wassenaar, Zoetermeer en Zuidplas.
Vestigingsplaats	Zoetermeer

Ontwikkelingen

De huidige bronnen van Dunea, de Lek en de Maas staan onder druk. Dat komt door een combinatie van klimaatverandering en bevolkingsgroei. Dunea streeft naar een duurzame drinkwatervoorziening in 2040. Om naar deze visie toe te groeien en de drinkwatervoorziening in het leveringsgebied klaar te maken voor de toekomst, gaat Dunea op korte termijn (voor 2025) het huidige systeem optimaliseren om op korte termijn aan de stijgende vraag te voldoen. Daarnaast intensificeert Dunea de samenwerking met partners voor schone bronnen en robuuste watersystemen en zet Dunea in op beïnvloeding van de vraag en voorkomen van verspilling. Op lange termijn (na 2025) moet er een duurzaam systeem komen dat blijvend veerkracht en leveringszekerheid biedt (invulling van de multi-bronnenstrategie). Dat is een drinkwatervoorziening die beschikt over meerdere, onderling onafhankelijke bronnen van goede kwaliteit. Dunea is zich bewust van de versnelde bevolkingsgroei, PFAS problematiek en de daarmee gaande investeringen. Dit wordt op dit moment in kaart gebracht.

Voor het financieren van met name de investeringen die worden beschreven in de 3 scenario's van de multi-bronnen strategie is een hoge investering benodigd. Als deze investeringen geheel in 2024 zouden moeten worden uitgevoerd, dan wordt er nog steeds voldaan aan de minimale solvabiliteits eis van de banken van 30%.

Daarnaast kan Dunea met aquathermie uit drinkwater een rol te pakken in de energietransitie. Daarvoor heeft Dunea een dochtervennootschap opgericht zodat Dunea in een later stadium kan beschikken over een vergunde warmtedochter die een rol kan spelen bij projecten op het gebied van aquathermie binnen het leveringsgebied van Dunea. De Drinkwaterwet stelt eisen aan de activiteiten van drinkwaterbedrijven, onder meer gericht op financiën en transparantie. Om de niet drinkwateractiviteiten, zowel vanuit het oogpunt van aansprakelijkheid als vanuit transparantie, gescheiden te houden van de (wettelijke) drinkwateractiviteiten is het gebruikelijk om voor dergelijke activiteiten een aparte dochteronderneming in te richten.

Gemeentelijke bijdrage	0
Spiegeling afwegingskader	2023

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020	229.755.000
Eigen vermogen 31-12-2020	236.753.000
Vreemd vermogen 1-1-2020	359.540.000
Vreemd vermogen 31-12-2020	351.082.000
Resultaat over 2020	11.936.000

Risico's	De risico's zijn vooralsnog beperkt. De gemeenten zijn aandeelhouder van Dunea en bezitten in totaal 4 miljoen aandelen (verdeeld over de gemeenten op basis van inwoneraantal). Met een aandelenbezit van 6% en een nominale waarde van € 5,- per aandeel is onze deelname in de NV beperkt tot een bedrag van ca. € 1,2 mln. De solvabiliteit over 2020 is ruim voldoende, waarmee Dunea een financieel gezond bedrijf is. De risico's voor Dunea kunnen in de toekomst mede door klimaatsverandering, extra investeringen en extra zuivering in verband met bijvoorbeeld PFAS toenemen.
----------	--

Naam	Eneco Holding N.V.
Doelstelling	Eneco Holding N.V. verzorgt duurzame energie voor iedereen. De klanten van vandaag en in de toekomst moeten kunnen rekenen op betaalbare, betrouwbare en schone energie.

Bestuurlijk belang	Op basis van het aandelenbezit kan de gemeente via het stemrecht in de algemene vereniging van aandeelhouders zeggenschap uitoefenen op Eneco Holding N.V. De gemeente wordt hierbij vertegenwoordigd door een wethouder.
Belang in verbonden partij	3,44%
Overige deelnemers	Rotterdam, Den Haag, Dordrecht, Leidschendam-Voorburg, Lansingerland, Delft, Zoetermeer en Pijnacker-Nootdorp zijn de grootste aandeelhouders. De andere aandeelhouders (ook gemeenten) hebben belangen van kleiner dan 1%.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Ontwikkelingen	
Gemeentelijke bijdrage	
Spiegeling afwegingskader	

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020

Eigen vermogen 31-12-2020

Vreemd vermogen 1-1-2020

Vreemd vermogen 31-12-2020

Resultaat over 2020

Risico's

Naam	BNG Bank NV
Doelstelling	BNG Bank NV (voorheen Bank Nederlandse Gemeenten) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten voor maatschappelijke voorzieningen voor de inwoners.
Bestuurlijk belang	Op basis van het aandelenbezit kan de gemeente via het stemrecht in de algemene vereniging van aandeelhouders zeggenschap uitoefenen op de BNG Bank. De gemeente wordt hierbij vertegenwoordigd door een wethouder.
Belang in verbonden partij	0,36%
Overige deelnemers	Gemeenten, provincies en waterschappen.
Vestigingsplaats	Den Haag
Ontwikkelingen	Het belangrijkste instrument blijft het verstrekken van financiering tegen lage prijzen aan de kernklanten. Die lage prijzen vereisen een uitstekend risicoprofiel (de huidige ratings zijn AAA) zodat er financiering kan worden aangetrokken tegen scherpe tarieven. Om het risicoprofiel en daarmee de lage prijzen ook de komende jaren te behouden is het noodzakelijk dat BNG Bank het volume beheerst van leningen die beslag leggen op het risicokapitaal van de bank (tot maximaal 10% van de leningenportefeuille). Daarom worden keuzes gemaakt. De langlopende rentetarieven blijven een drukkend effect hebben op de ontwikkeling van het renteresultaat. Het coronavirus heeft vergaande maatschappelijke gevolgen, ook voor de klanten. Door de huidige renteomgeving is er meer concurrentie. Daarom richt de BNG zich op het continu verbeteren van klant- en kredietprocessen. Dit betekent blijven investeren in digitalisering, risicobeheersing en het voldoen aan toezicht en regelgeving. BNG Bank zal zich blijven richten op de publieke sector en het realiseren van maatschappelijke impact.

Gemeentelijke bijdrage	0
Spiegeling afwegingskader	2023

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020	4.887.000.000
Eigen vermogen 31-12-2020	5.097.000.000
Vreemd vermogen 1-1-2020	144.802.000.000
Vreemd vermogen 31-12-2020	155.262.000.000
Resultaat over 2020	221.000.000

Risico's	De BNG staat in de top-5 van de veiligste (lees: meest stabiele) banken ter wereld. Daarmee zijn de risico's voor de gemeente als aandeelhouder ook zeer beperkt. De mogelijkheid bestaat, dat door de effecten van de coronacrisis en regelgeving van de Europese Centrale Bank dividenden mogelijk later worden uitbetaald.
----------	---

Naam Stedin Holding N.V.

Doelstelling	Stedin maakt het mogelijk dat energie altijd beschikbaar is: voor deze generatie en voor volgende generaties. Om te wonen, werken en leven in het meest stedelijke gebied van Nederland: Zuid-Holland, inclusief de Rotterdamse haven, en Utrecht.
Bestuurlijk belang	Op basis van het aandelenbezit kan de gemeente via het stemrecht in de algemene vereniging van aandeelhouders zeggenschap uitoefenen op Stedin Groep N.V. De gemeente wordt hierbij vertegenwoordigd door een wethouder.
Belang in verbonden partij	3,44% van het aandelenkapitaal
Overige deelnemers	Rotterdam, Den Haag, Dordrecht, Leidschendam-Voorburg, Lansingerland, Delft, Zoetermeer en Pijnacker-Nootdorp zijn de grootste aandeelhouders. De andere aandeelhouders (ook gemeenten) hebben belangen van kleiner dan 1%.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Ontwikkelingen	
Gemeentelijke bijdrage	
Spiegeling afwegingskader	

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020	
Eigen vermogen 31-12-2020	
Vreemd vermogen 1-1-2020	
Vreemd vermogen 31-12-2020	
Resultaat over 2020	
Risico's	

Naam Werkbedrijf de Binnenbaan B.V.

Doelstelling	De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw). Doel is dat iedere persoon met een sociale werkvoorzieningsindicatie op het voor hem of haar maximale niveau werkzaam is. De deelnemers hebben de uitvoering van de Wsw ondergebracht bij de Werkbedrijf de Binnenbaan. Daarnaast voert het Werkbedrijf de Binnenbaan re-integratiewerkzaamheden uit voor de
--------------	---

deelnemende gemeenten.

Bestuurlijk belang	De gemeente gaat door middel van een wethouder vertegenwoordigd worden in de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA).
Belang in verbonden partij	1%
Overige deelnemers	Zoetermeer (98%), Rijswijk (1%) en Leidschendam-Voorburg (1%).
Vestigingsplaats	Zoetermeer
Ontwikkelingen	
Gemeentelijke bijdrage	
Spiegeling afwegingskader	Per 1 januari 2021 is het nieuwe Werkbedrijf gestart. Gemeente Leidschendam-Voorburg heeft een inkooprelatie met dit werkbedrijf. De huidige afspraken zijn vastgelegd in verschillende dienstverleningsovereenkomsten. Deze kennen een looptijd van 5 jaar. In aanloop tot een besluit op een volgende contractperiode zal in 2024 worden gespiegeld aan het afwegingskader verbonden partijen.

Financiële informatie

Eigen vermogen 1-1-2020	
Eigen vermogen 31-12-2020	n.v.t.
Vreemd vermogen 1-1-2020	
Vreemd vermogen 31-12-2020	n.v.t.
Resultaat over 2020	
Risico's	De gemeente loopt geen financieel risico op het Werkbedrijf de Binnenbaan B.V. Het risico op een negatief exploitatieresultaat ligt in het geheel bij de grootaandeelhouder gemeente Zoetermeer.

Grondbeleid

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op het grondbeleid van de gemeente in juridische, strategische en financiële zin. De lopende grondexploitaties worden toegelicht.

Beleidsmatige verankering

Nota grondbeleid

De gemeente beschikt over een Nota Grondbeleid die aansluit op de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de hierin opgenomen Grondexploitatiewet. In essentie gaat de Nota Grondbeleid in op de gemeentelijke rol bij ruimtelijke ontwikkelingen.

De gemeente voert situationeel grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente daar waar dat kan faciliterend optreedt. Dit is aan de orde bij ontwikkelingen, die geïnitieerd worden door een (externe) initiatiefnemer. In deze situatie is doorgaans sprake van een private grondexploitatie en past de gemeente kostenverhaal toe voor de gemeentelijke inzet. Alleen onder bepaalde voorwaarden, die in de Nota Grondbeleid zijn vastgelegd, staat de keuze voor een meer actieve rol open. Deze rol kan variëren van het verstrekken van een financiële bijdrage aan een ontwikkeling tot het voeren van volledig actief grondbeleid. Bij volledig actief grondbeleid verwerft de gemeente gronden, en geeft zij bouw kavels uit. Financieel verantwoordt zij dit via een gemeentelijke grondexploitatie, welke door de raad wordt geopend. Een gemeentelijke grondexploitatie wordt periodiek herzien en ter vaststelling aan de raad aangeboden. De raad heeft in 2016 de vigerende versie van de Nota Grondbeleid vastgesteld. In 2022 wordt bekeken of de Nota Grondbeleid nog aansluit op de visie voor ruimtelijke ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet.

Naast de Nota Grondbeleid kent de gemeente ook een Nota Grondprijnsbeleid. De Nota Grondprijnsbeleid gaat in op de wijze, waarop de gemeente bij gemeentelijke grondverkoop de grondprijs bepaald. De vigerende Nota Grondprijnsbeleid is in 2015 door de raad vastgesteld. De grondprijzenbrief die volgt uit deze nota wordt jaarlijks geactualiseerd door het college.

Grondexploitatie: resultaten, risico's en voorziening lopende grondexploitaties

Er zijn drie (gemeentelijke) grondexploitaties: Vlietvoorde, Klein Plaspoelpolder (KPP) en Rijnlandlaan (RLL). Daarnaast participeert de gemeente via een VOF in een publiek-private grondexploitatie voor het project Leidschendam Centrum; zie hiervoor de paragraaf verbonden partijen.

De gemeente actualiseert grondexploitaties, gezien de financiële omvang en marktdynamiek, minimaal tweemaal per jaar, middels een Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG). Het MPG wordt ter vaststelling aan de raad wordt aangeboden. Als de afwijking in het grondexploitatie resultaat op eindwaarde ten opzichte van de 1e herziening van het MPG per grondexploitatie kleiner is dan € 0,5 miljoen, dan wordt de tweede herziening slechts ter informatie (niet ter vaststelling) aan de raad aangeboden.

Verliesvoorziening van de grondexploitatie

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat voor het verwachte verlies van een grondexploitatie een verliesvoorziening dient te worden getroffen. De gemeente houdt bij het treffen van de voorziening rekening met de verwachte toekomstige rentelasten en prijsstijgingen en treft deze voorziening op eindwaarde. Hierdoor is de getroffen verliesvoorziening toereikend om het verwachte tekort op de einddatum af te dekken.

Boekwaarden

In de onderstaande tabel is het verloop van de boekwaarden (na aftrek van de verliesvoorziening) weergegeven, dit is de waarde op de balans. De boekwaarde staat uit alle uitgaven in de grondexploitaties en alle ontvangsten. De stand eind 2020 bevat gerealiseerde boekwaarde; uitgaven en ontvangsten die tot en met 2020 gerealiseerd zijn. Voor de latere standen wordt uitgegaan van een prognose voor de uitgaven en ontvangsten (volgens de vastgestelde 1e herziening van het MPG 2021).

Grondexploitatie	Stand eind 2020	Stand eind 2021	Stand eind 2022	Stand eind 2023	Stand eind 2024	Stand eind 2025
Vlietvoorde	35.083	36.198	37.702	28.338	6.820	0
Leidschendam centrum	3.620	1.710	710	0	0	0
Klein Plaspoelpolder	1.447	2.332	3.470	5.374	-4.901	0
Rijnlandlaan	-611	272	0	0	0	0
TOTAAL	39.540	40.513	41.881	33.712	1.919	0

Bedragen x € 1.000

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De commissie BBV stelt regels op met betrekking tot de inrichting van de gemeentelijke financiën en de verslaglegging hierover. De gemeentelijke grondexploitatie voldoet aan deze regelgeving van het BBV.

Vaststelling risicoprofiel

Aangezien de risico's bij ruimtelijke projecten substantieel kunnen zijn, is het van groot belang om deze te beheersen. Daarom wordt bij de herzieningen jaarlijks per project een inventarisatie van zowel de positieve als van de negatieve risico's uitgevoerd, wat leidt tot een concreet overzicht van de risico's. Door middel van scenariostudies wordt het risicoprofiel berekend (zie ook de toelichting bij de paragraaf Weerstandsvermogen). Verderop in deze paragraaf wordt de hoogte van het risicoprofiel per grondexploitatie aangegeven

Actuele prognose van bouwgronden in exploitatie (BIE)

In deze paragraaf wordt per lopende grondexploitatie een korte toelichting gegeven. De grondexploitatie van de gemeente worden (uitgebreider) toegelicht in het Meerjaren Perspectief Grondexploitatie (MPG).

In de volgende tabel staan de verwachte eindresultaten (prognoses) per actuele grondexploitatie. De prognose wordt minimaal jaarlijks middels het MPG geactualiseerd. De basis voor de huidige prognoses in de tabel is de 1e herziening van het MPG 2021.

De verwachte boekwaarde per 1-1-2022 in onderstaande tabel betreft de gerealiseerde boekwaarde (alle uitgaven en ontvangsten) tot en met 2020 en een verwachting voor de uitgaven en ontvangsten in 2021 (de mutaties 2021). De kolommen 'Lasten 2022' en 'Baten 2022' betreffen alle verwachte mutaties in 2022. Het saldo van de verwachte boekwaarde 1-1-2022 en de mutaties 2022 is vervolgens opgenomen in de kolom 'verwachte boekwaarde 31-12-2022'. Deze kolom vormt met de mutaties van de overige jaren (2023 t/m 2025) het verwachte eindresultaat van het project (zie laatste kolom 'prognose eindresultaat exploitatie (eindwaarde)').

Als er binnen de grondexploitatie opbrengsten worden gerealiseerd moet per jaar gekeken worden of er een winstneming van toepassing is. Op dit moment worden winstnemingen voor het project Klein Plaspoelpolder verwacht in 2024 en 2025.

Zoals eerder vermeld moet bij een (verwacht) nadelig eindresultaat een verliesvoorziening worden getroffen. Dit speelt momenteel bij de projecten Vlietvoorde en Rijnlandlaan.

Het eindresultaat wordt bij deze projecten onttrokken aan de verliesvoorziening bij het afronden van het project en afsluiting van de grondexploitatie.

Naar verwachting is dit bij Rijnlandlaan in 2022 en bij Vlietvoorde in 2025.

De afsluiting van de overige projecten wordt verwacht in 2023 voor Leidschendam Centrum (grondpositie) en Klein Plaspoelpolder in 2025.

in exploitatie genomen gronden	verwachte boekwaarde 1-1-2022	Lasten 2022	Baten 2022	verwachte boekwaarde 31-12-2022	Mutaties 2023	Mutaties 2024	Mutaties 2025	prognose eindresultaat exploitatie (eindwaarde)
Vlietvoorde *	41.112	7.103	-5.600	42.615	-9.363	-21.519	-6.820	4.913
Klein Plaspoelpolder	2.330	1.135		3.465	1.900	-10.266	1.150	-3.751
Rijnlandlaan **	273	225		498				498
Leidschendam centrum	1.710		-1.000	710	-710			-
Totaal voor winstneming	45.425	8.463	-6.600	47.288	-8.173	-31.785	-5.670	1.660
Winstnemingen	-	-		-	-	3.500	251	3.751
Onttrekkingen aan verliesvoorzieningen	-		-498	-	-	-	-4.913	-5.411
Totaal	45.425	8.463	-7.098	47.288	-8.173	-28.285	-10.332	-

(Bedragen x € 1.000)

"- = (per saldo) voordelig; + = (per saldo) nadelig"

* het verwachte verlies wordt in 2025 gedekt door middel van een onttrekking aan de verliesvoorziening Vlietvoorde

** het verwachte verlies wordt in 2022 gedekt door middel van een onttrekking aan de verliesvoorziening Rijnlandlaan

1. Vlietvoorde

Algemeen

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft samen met de provincie Zuid-Holland, het Rijk en buurgemeente Voorschoten de ambitie om het karakteristieke landschap tussen beide gemeenten te behouden en te versterken. Dit gebied noemt men de 'Duivenvoordecorridor'. De grondexploitatie, behorende bij de ontwikkeling van dit gebied, heeft de naam 'Vlietvoorde' gekregen.

Vanaf 2020 is gestart met de uitvoering van de zuidelijke hoofdstructuur. De polders waar geen woningbouw plaatsvindt kunnen reeds worden ingericht.

Grondexploitatie (1ste herziening 2021)

Resultaat

Het resultaat van de grondexploitatie bedraagt op basis van de 1e herziening 2021 circa € 4,9 miljoen nadelig op eindwaarde (per 31-12-2025). Opgemerkt wordt dat het resultaat van de grondexploitatie sterk afhankelijk is van de te realiseren verkoopprijzen van het te realiseren woningbouwprogramma. Deze verkoopprijzen zijn ingeschat door externe deskundigen. Omdat de ingeschatte verkoopprijzen prognoses betreffen en op dit moment niet met zekerheid zijn vast te stellen, is een bandbreedte waarneembaar.

Op de grondexploitatie is een risicoanalyse uitgevoerd ter bepaling van het risicoprofiel. Het risicoprofiel is berekend op circa € 1,78 miljoen.

2. Leidschendam-Centrum

Algemeen

Voor het project Leidschendam-centrum is een VOF opgericht, waarin de gemeente een aandeel van 50% heeft (zie ook paragraaf 'verbonden partijen').

De Ontwikkelingscombinatie Schouten & de Jong Bouwfonds, bestaande uit Schouten & De Jong Projectontwikkeling B.V. en BPD Ontwikkeling B.V. (hierna SJB) heeft eveneens een aandeel van 50%. In financiële zin heeft de gemeentelijke deelname tot gevolg dat de gemeente voor 50% deelt in het exploitatieresultaat van de VOF.

Op basis van aanvullende afspraken uit 2013 en 2016 vinden de grondleveringen aan de ontwikkelende partijen plaats op vastgestelde momenten en tegen vastgestelde grondprijzen. Daarnaast is afgesproken dat de rentelasten voor rekening komen van SJB. Zowel de opbrengsten als de hoogte van de rente vormen hiermee geen risico meer voor de grondexploitatie van de VOF. Wel is er nog een (beperkt) risico op de hoogte van de (restant) kosten voor civieltechnische werkzaamheden.

Financiële afwikkeling tussen gemeente en VOF

In opdracht van de VOF heeft de gemeente gronden verworven in het gebied of had de gemeente gronden reeds in bezit. Daarnaast draagt de VOF in opdracht van de gemeente zorg voor het woon- en bouwrijp maken van deze gronden. De boekwaarden van deze gronden, inclusief de bijkomende kosten, staan daarom op de balans van de gemeente. Hier tegenover staat een schuld van de gemeente aan de VOF in de vorm van een door de VOF aan de gemeente verstrekte renteloze geldlening.

De gemeente verkoopt in delen de gronden aan de VOF. De opbrengsten uit deze verkopen worden gebruikt om de lening af te lossen. Aan het einde van het project is de lening geheel afgelost met de verkoopopbrengsten. Dit is naar verwachting in 2023. Op dit moment sluit de grondexploitatie van de VOF met een voordeel.

3. Klein Plaspoelpolder

Algemeen

De gemeente Leidschendam-Voorburg is bezig met de herontwikkeling van het gebied Klein Plaspoelpolder (KPP) dat is gelegen tussen het centrum van Leidschendam, de Oude Trambaan (Oosteinde), de J.D. Zocherstraat en het kanaal De Vliet. De kantoren en bedrijfsgebouwen zijn niet meer in gebruik en worden vervangen door woningbouw en andere functies.

De nieuwe bestemmingen worden verdeeld over meerdere deellocaties;

- Deellocatie 1A/B (Voorburgs Kwartier)
- Deellocatie 2 (Total tankstation)
- Deellocatie 3A/B (Damsigt en voormalige gemeentewerf)
- Deellocatie 4 (Voormalig Mebin)
- Deellocatie 5 (Openbare ruimte)
- Triadome locatie

De deellocaties 2, 3B en 4 zijn in eigendom van de gemeente. Hier speelt grondverkoop. Naast grondverkoop is er sprake van kostenverhaal op de locaties waar facilitair grondbeleid van toepassing is; deellocaties 1A/B, 3A en Triadome.

Voortgang

De 38 eengezinswoningen op deellocatie 1A zijn inmiddels allemaal bewoond. Ook de openbare ruimte rondom de woningen is aangelegd. In juni 2021 is begonnen met de bouw van 14 eengezinswoningen op deellocatie 1B.

Voor deellocatie 3A, dat in eigendom is van Borghese BV, is een intentieovereenkomst, vooruitlopend op een nog te sluiten anterieure overeenkomst, afgesloten. Ook voor het bestaande kantoor / de Triadomelocatie (eigendom van Kingsbridge Investment B.V.) is een intentieovereenkomst afgesloten. Met de eigenaar wordt een overeenkomst gesloten waarin afspraken gemaakt worden over o.a. de taakverdeling en de kostenverhaalbijdrage. Voor de realisatie van het bouwplan moet het bestemmingsplan worden gewijzigd en een vergunningprocedure worden doorlopen.

Voor de locaties in eigendom van de gemeente zijn de ontwikkelingen nog in voorbereiding.

De kaders van de toekomstige openbare ruimte in Klein Plaspoelpolder zijn vastgelegd in de Ontwikkelvisie en de spelregelkaarten. De komende tijd wordt het plan voor de openbare ruimte verder uitgewerkt. Ook dit doen we met behulp van de bewoners. Vooruitlopend op de definitieve inrichting, worden delen van Klein Plaspoelpolder voorzien van een tijdelijke inrichting.

Grondexploitatie (1e herziening 2021)

De grondexploitatie (grondverkoop en kostenverhaal) geeft een voordeel aan op de einddatum van circa € 0,94 miljoen. Op de grondexploitatie is een risicoanalyse uitgevoerd ter bepaling van het risicoprofiel. Het risicoprofiel is berekend op circa € 1,8 miljoen.

4. Rijnlandlaan

Algemeen

Dit project betreft de ontwikkeling van de locatie Rijnlandlaan te Voorburg. Het stedenbouwkundig plan gaat uit van de realisering van:

- sociale woningbouw (48 appartementen);
- een school voor voortgezet onderwijs (vmbo Veurs Voorburg);
- uitgeefbare grond voor een kinderverblijf en;
- het inrichten van het openbaar gebied (met zo veel mogelijk groen karakter).

Het oude kinderdagverblijf is gesloopt en er is begonnen aan de bouw van de school Veurs Voorburg.

De woningen zijn begin 2021 verhuurd. De openbare ruimte rondom de woningen is gereed, de rest van de openbare ruimte wordt naar verwachting in 2022 aangelegd als de school zijn voltooiing nadert.

Grondexploitatie (1e herziening 2021)

Het resultaat van de grondexploitatie is circa € 0,5 miljoen negatief. De hoogte van het grondexploitatie-risico is berekend op € 26.000.

De grondexploitatie kan naar verwachting in 2022 worden afgesloten.

Warme gronden

De categorie 'Warme gronden' betreft grond, bestemd voor concrete gebiedsontwikkeling op termijn door de gemeente. Op dit moment zijn er geen gronden opgenomen in deze categorie.

Duurzaamheid

Algemeen

De gemeente wil grote stappen zetten op het terrein van duurzaamheid en energietransitie. Op basis van het bestedingsplan van de bestemmingsreserve duurzaamheid en energietransitie worden middelen, de komende vier jaar via jaarschijven, ingezet voor vier sporen, te weten verduurzaming gemeentelijk vastgoed, verduurzaming onderwijsvastgoed, de wijkaanpakken en bewonersinitiatieven. De Gemeentelijke subsidie groen dak en isolatie en korting op de rente bij een energiebespaarlening van het Nationaal Warmtefonds vallen onder het spoor bewonersinitiatieven. In 2022 is de verduurzaming van twee gemeente panden voorzien. Met het onderwijsveld zullen nadere afspraken worden gemaakt voor de inzet van de daarvoor gereserveerde middelen en van een planning worden voorzien. Op basis van een opgesteld plan van aanpak start de gemeente in 2022 met de gesprekken met inwoners en andere stakeholders in de eerste transitiewijken. De gesprekken zullen uiteindelijk leiden tot een maatwerk aanpak per wijk. Op basis van het bestedingsplan is extra geld beschikbaar gekomen om inwonersinitiatieven te ondersteunen die gericht zijn op de verduurzaming van hun woning. Veel tijd en aandacht wordt besteed aan het opbouwen van samenwerkingsrelaties met inwoners, corporaties, VVE's en andere stakeholders zoals Dunea, Stedin, commerciële verhuurders, de Haagse Hoge School, andere overheden enz. De gemeente zet in op de het vergroten van interne kennis op het terrein van duurzaamheid maar benut daar waar nodig ook externe deskundigheid door middel van gerichte opdrachten. Naast het bestedingsplan van de bestemmingsreserve die hoofdzakelijk worden ingezet voor de energietransitie zijn ook beperkt middelen beschikbaar voor andere initiatieven die bijdragen aan de verduurzaming van de gemeente. Deze middelen zijn verspreid in de begroting terug te vinden het begeven zich op het terrein van het toepassen van duurzaamheid in al het gemeentelijk beleid. Het betreft onder meer de toepassing van Ledverlichting, elektrificatie van het wagenpark, het bevorderen van duurzame mobiliteit, vergroening van de gemeente onder meer door steenbreek, maatschappelijk verantwoord inkopen en dergelijke.

Duurzaamheid	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Verduurzaming onderwijsvastgoed	433	433	433	433	394
Overige uitgaven duurzaamheid	168	47	47	47	47
Klimaatbeleid: duurzame energie	119	98	98	98	98
Klimaatbeleid: gemeent.gebouwen en voorz	85	81	52	44	54
Wijkaanpakken verduurzaming	820	820	820	820	1.042
Bewonersinitiatieven verduurzaming	400	400	400	400	333
Verg. rentekorting duurzaamheidslening	0	100	100	100	100
Subsidies duurzame maatregelen	0	150	150	150	150
Totaal	2.024	2.129	2.100	2.092	2.219

Bedragen x € 1.000

In bovenstaande tabel zijn de kredieten voor het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen niet opgenomen. Deze zijn verwerkt in het investeringsplan.

Financiële Begroting

Financieel perspectief 2022 - 2025

Begrotingsuitkomsten

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Vastgestelde begroting 2021	-1.575	-1.830	1.030	962
Nota van wijziging Begroting 2021	-2.637	-1.735	-430	2.528
Mutaties in 2021	0	0	0	0
Mutaties kadernota 2022 - 2025	-5.451	-3.542	-4.049	-3.466
Begrotingssaldo na kadernota 2022 - 2025	-9.662	-7.107	-3.449	24
Exogene en autonome ontwikkelingen	3.197	1.309	924	1.533
Meicirculaire / algemene uitkering	884	274	-383	-883
Saldo loon- en prijsontwikkelingen kadernota	-61	-226	-217	-271
Kapitaallasten	87	-484	-177	-20
Subtotaal mutaties begroting 2022 - 2025	4.107	873	148	360
Saldo begroting 2022 - 2025	-5.555	-6.234	-3.301	383
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	9.757	4.803	2.160	0
Structureel begrotingssaldo	4.202	-1.431	-1.141	383
<i>Bedragen x € 1.000</i>				

Toelichting begrotingsmutaties

De basis voor het opstellen van de Programmabegroting 2022-2025 is de lopende begroting 2021-2024 en de Kadernota 2022-2025. Tussen het uitbrengen Kadernota en de Programmabegroting hebben zich een aantal exogene en autonome ontwikkelingen met financiële gevolgen voorgedaan. Ook zijn de effecten van de meicirculaire en verwachte kapitaallasten in de programmabegroting verwerkt.

De ontwikkelingen zijn samengevat opgenomen in onderstaande tabel en worden vervolgens nader toegelicht (een positief bedrag betreft lagere lasten of hogere baten).

Saldo loon- en prijsontwikkelingen kadernota					
1	Saldo loon- en prijsontwikkeling kadernota	-61	-226	-217	-271
Totaal Saldo loon- en prijsontwikkelingen kadernota		-61	-226	-217	-271
Kapitaallasten					
2	Mutatie Kapitaallasten begroting 2022 - 2025	87	-484	-177	-20
Totaal Kapitaallasten		87	-484	-177	-20
Exogene en autonome ontwikkelingen					
3	Monitoring verkeersmaatregelen Damcentrum	-20	0	0	0
4	Ontwikkeling jeugdzorg	3.073	1.323	1.128	836
5	Financiering geactualiseerde begroting	27	19	-41	-306
6	Jaarplan Werk en Inkomen	209	209	0	0
7	Rijksbudget BUIG	-347	-329	-339	-330
8	Water- en Rioleringsplan (WRP) 2022-2027	230	379	487	1.641
9	Actualisatie bouwleges	401	0	0	0
10	Stijging prijzen bouwmaterialen	-100	-150	-200	-200
11	Dividend Stedin	-14	186	186	186
12	Wissellocatie Oranje Nassaustraat 1b	-133	-133	-133	-133
13	Verkiezingen 2022-2025	-53	-118	-88	-87
14	Beheer en exploitatie vastgoed	-75	-75	-75	-75
Totaal Exogene en autonome ontwikkelingen		3.197	1.309	924	1.533
Meicirculaire / algemene uitkering					
15	Meicirculaire 2021	884	274	-383	-883
Totaal Meicirculaire / algemene uitkering		884	274	-383	-883

Toelichting op tabel

Saldo loon- en prijsontwikkelingen kadernota

1 Saldo loon- en prijsontwikkeling kadernota

De stelposten voor loon- en prijsontwikkelingen die bij de kadernota zijn opgenomen worden in de begroting ingevuld. De budgetten zijn doorgelicht en waar nodig geïndexeerd.

Kapitaallasten

2 Mutatie Kapitaallasten begroting 2022 - 2025

Het effect van de Kapitaallasten is in de Programmabegroting 2022 – 2025 verwerkt.

Exogene en autonome ontwikkelingen

3 Monitoring verkeersmaatregelen Damcentrum

De raad heeft binnen het pakket “Benutten zoals Bedoeld” besloten tot het plaatsen van digitale informatie panelen (voor “brug open signalering” en “digitale route informatie” (DRIP)). Bij dit besluit was het budget voor investering, beheer en onderhoud en afschrijving voorzien. De raad heeft aangegeven de effectiviteit van beide typen panelen te willen monitoren. De kosten voor deze monitoring waren niet voorzien. Daarom wordt voorgesteld voor de monitoring van de effectiviteit van deze panelen voor de jaren '21 en '22 een bedrag van € 20.000 op te nemen in de begroting.

4 Ontwikkeling jeugdzorg

Per 1 januari 2022 wordt het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet aangepast. Hiermee is de verwachting dat de jeugdzorguitgaven voor voogdij en 18+ vanaf 2022 met circa € 4.1 mln dalen. Daarnaast heeft de gemeente te maken met stijgende jeugdzorgkosten. Op basis van de halfjaarcijfers van 2021 wordt verwacht dat dat het budget zorg in natura in 2021 met circa € 1.5 mln zal worden overschreden. Daarnaast is in 2021 sprake van een significante stijging in de uitgaven voor jeugdvervoer. Vanaf 1 januari 2021 is jeugdvervoer geen onderdeel meer van de geconstrueerde jeugdzorg, en is de gemeente zelf verantwoordelijk voor de uitvoering. Hiertegenover staat dat de gemeente vanaf 2022 meerjarig extra middelen ontvangt als compensatie voor het structurele jeugdtekort. In 2022 ontvangt de gemeente circa € 4.7mln via het gemeentefonds. Dit loopt jaarlijks geleidelijk af naar € 2.5mln in 2025.

5 Financiering geactualiseerde begroting

Op basis van de geactualiseerde begroting, de actuele reservestanden en het geactualiseerde meerjareninvesteringsplan is bepaald wat de gevolgen zijn voor de financiering hiervan en de rentelasten die hieruit voortvloeien.

6 Jaarplan Werk en Inkomen

Begin dit jaar is het jaarplan 2021 vastgesteld. Het jaarplan 2021 bevat de activiteiten op het gebied van Werk en Inkomen die gemeente Leidschendam mede uitvoert voor de gemeenten Wassenaar en Voorschoten. De uitvoeringskosten worden aan de gemeenten toebedeeld naar rato van de gerealiseerde instroom- en uitstroomcijfers. Op basis van de huidige prognose brengt dit over 2022 en 2023 een voordeel met zich mee van circa € 209.000.

7 Rijksbudget BUIG

Het Rijk heeft onlangs het nader voorlopig budget voor de BUIG bekend gemaakt. De bijstelling van het nader voorlopige macrobudget is een tussenstand, waarin de realisaties van vorig jaar en recente inschattingen van de conjuncturele situatie zijn verwerkt. Het nader voorlopig budget is substantieel lager (circa EUR 1.8 mln) ten opzichte van het voorlopig budget. Er is daarentegen in 2021 een verbetering zichtbaar in de nettobijstandsuitgaven ten opzichte van de begroting. Het effect op het meerjarenperspectief is geprognoseerd op basis van de ontwikkeling van de bijstandsaantallen van het gemeentefonds. Het voorlopig macrobudget 2022 wordt normaal gesproken in oktober 2021 bekend gemaakt. De Raad wordt hierover middels een Raadsbrief geïnformeerd.

8 Water- en Rioleringsplan (WRP) 2022-2027

In de begroting zijn de financiële gevolgen van het WRP 2022-2027 verwerkt.

9 Actualisatie bouwleges

De bouwleges zijn geactualiseerd. Een aantal grote projecten zijn doorgeschoven van 2021 naar 2022. Het verwachte effect hiervan is verwerkt in de programmabegroting.

10 Stijging prijzen bouwmaterialen

Door de grote vraag op de bouwmarkt en de wereldwijde prijsontwikkelingen bij grondstoffen en bouwmaterialen krijgt ook de gemeente waarschijnlijk te maken met prijsstijgingen die groter zijn dan de laatste jaren gebruikelijk. Om het verwachte effect van hogere kapitaallasten op de exploitatiebegroting op te vangen wordt een stelpost in de begroting opgenomen.

11 Dividend Stedin

In verband met de extra aankoop van preferente aandelen van Stedin, is het dividend per 2022 structureel met 186.000 euro verhoogd. Het restant regulier dividend is voor 2022 afgeraamd.

12 Wissellocatie Oranje Nassaustraat 1b

De locatie Oranje Nassaustraat 1b wordt gehuurd als tijdelijke onderwijshuisvesting. Halverwege 2021 loopt het contract af. Met het oog op toekomstige onderwijshuisvestingsontwikkelingen wordt de huurovereenkomst verlengd. De daarmee samenhangende kosten worden in de programmabegroting 2022-2025 opgenomen.

13 Verkiezingen 2022-2025

De begroting voor toekomstige verkiezingen is structureel geactualiseerd.

14 Beheer en exploitatie vastgoed

In de 1e tussentijdse rapportage van 2021 zijn de ramingen de Waterlelie bijgesteld. De structurele effecten worden middels deze mutatie in de begroting 2022-2025 verwerkt.

Meicirculaire / algemene uitkering

15 Meicirculaire 2021

De inkomsten uit de algemene uitkering zijn op basis van de meicirculaire geactualiseerd. De effecten hiervan op het begrotingssaldo zijn in beeld gebracht en eerder aan de raad gecommuniceerd (ibabs 2384).

Uitgangspunten financieel beleid

De gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd zijn van belang voor de beoordeling van de financiële positie. Het zijn onder andere de uitgangspunten die hebben geleid tot het gepresenteerde financiële meerjarenperspectief.

Aantal inwoners en woonruimten

Voor de ramingen is uitgegaan van de prognose van aantallen inwoners en woningen zoals opgenomen in de onderstaande tabel. In de ramingen van de woningaantallen is rekening gehouden met sloop en nieuwbouw en voor zover nodig aansluit op de regionale programma's voor de ontwikkeling van woon- en werklocaties.

	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025
1. Inwoners	76.770	77.900	78.980	79.990
2. Woningen	37.097	37.641	38.163	38.652

Loon- en prijspeil

Het loon- en prijsniveau in de begroting is gebaseerd op de verwachte loon- en prijsontwikkeling zoals opgenomen in de meest recente Macro Economische Verkenningen (MEV). Voor wat de salarislasten betreft is mede rekening gehouden met de thans geldende CAO gemeenten en indien van toepassing zijn materiële budgetten geïndexeerd conform contractuele afspraken en op basis van concrete structurele voor en nadelen. De meerjarenramingen zijn niet voor loon- en prijsontwikkelingen geïndexeerd (gelijk gehouden aan het loon- en prijsniveau van 2021).

Algemene uitkering gemeentefonds

De uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn geraamd op basis van de mei-circulaire 2021. De eventuele gevolgen van de september-circulaire 2021 Gemeentefonds worden verwerkt in de Nota van wijziging op de begroting, die tegelijk met de conceptprogrammabegroting 2022-2025 door de gemeenteraad wordt behandeld.

Rentepercentages

In de begroting zijn de volgende renten gehanteerd:

- Rente aan te trekken financiering kort vreemd vermogen: -0,2% in 2022, oplopend met jaarlijks 0,1% aan renteopslag in de jaren 2023-2025.
- Rente aan te trekken financiering lang vreemd vermogen 0,3% in 2022 oplopend met jaarlijks 0,2% aan renteopslag in de jaren 2023-2025.
- Rente eigen financieringsmiddelen 0,9% in de jaren 2022-2025.
- Omslagrente 1,2%

Lokale heffingen

Tot de gemeentelijke woonlasten worden gerekend de onroerend-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing geldt het principe van 100% kostendekking. Bij de vaststelling van de tarieven voor individuele dienstverlening is ook het streven in principe gericht op 100% kostendekkendheid. Hier wordt verwezen naar de paragraaf Lokale Heffingen.

Post onvoorzien

De post onvoorzien bedraagt € 100.000 en is afzonderlijk opgenomen in de programmastructuur. Een beroep op de post voor onvoorziene uitgaven kan worden gedaan als de uitgave onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdbaar (3 O's) is. Hiervoor wordt op dat moment een raadsvoorstel en- besluit met begrotingswijziging aangeboden aan de gemeenteraad.

Dividenden

De dividendopbrengsten zijn geraamd op basis van de realisatiecijfers 2020 en concrete toekomstige ontwikkelingen. De verantwoording van het dividend vindt plaats in het jaar van dividenduitkering door de betrokken onderneming.

Kapitaallasten

Op investeringen wordt annuïtair afgeschreven. De kapitaallasten (rente en afschrijving) worden doorberekend aan de activiteiten van de taakvelden en programma's; de rente door middel van een omslagrente en de afschrijving op basis van de verwachte levensduur. Enkele investeringen worden gedekt uit de Bestemmingsreserve dekking afschrijvingslasten. De afschrijvingslasten worden jaarlijks aan die reserve onttrokken.

Lasten en baten

Algemeen

In dit hoofdstuk wordt een integraal overzicht van de lasten en baten gegeven. Ook wordt het saldo weergegeven van alle onderdelen van de begroting: het programmaplan, het overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Voor extra inzicht in de financiële positie zijn de lasten en baten per programma geschoond van verrekeningen met reserves. De verrekeningen met reserves maken wel onderdeel uit van de begroting van lasten en baten.

Overzichten van lasten en baten

Programma	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Bestuur en Ondersteuning	10.520	10.370	10.092	9.062	8.775	8.775
Veiligheid	8.426	8.852	8.995	8.993	8.962	8.951
Verkeer en Vervoer	9.382	10.738	12.632	14.136	13.041	11.117
Economie	5.960	2.797	1.214	998	828	828
Onderwijs	7.387	8.379	9.185	9.421	9.368	9.496
Sport, cultuur en recreatie	18.012	19.333	18.930	18.537	17.380	17.299
Sociaal domein	109.428	106.102	104.397	103.180	103.333	103.436
Volksgezondheid en milieu	20.362	20.335	20.617	21.115	22.163	22.658
VHROSV	9.395	17.076	24.522	31.633	30.525	23.231
Totaal Lasten programma's	198.872	203.982	210.584	217.075	214.375	205.791
Baten						
Bestuur en Ondersteuning	3.078	3.032	3.082	3.100	3.100	3.100
Veiligheid	275	140	160	160	160	160
Verkeer en Vervoer	956	810	394	394	394	394
Economie	4.546	1.030	461	461	461	461
Onderwijs	1.742	1.877	2.566	2.315	1.931	1.913
Sport, cultuur en recreatie	3.568	2.470	3.443	3.403	2.803	2.803
Sociaal domein	44.702	34.732	36.331	36.752	36.609	36.716
Volksgezondheid en milieu	20.238	20.681	21.923	22.666	24.010	24.645
VHROSV	5.329	12.705	19.316	26.825	25.686	22.172
Totaal Baten programma's	84.434	77.477	87.676	96.076	95.154	92.364
Saldo van lasten en baten programma's	-114.438	-126.505	-122.908	-120.999	-119.221	-113.427
Lasten						
Algemene Dekkingsmiddelen	2.105	136	213	-88	-407	-216
Overhead	28.632	-31.979	33.330	32.578	32.013	31.667
Vennootschapsbelasting	29	-30	30	30	30	30
Onvoorzien uitgaven	0	-100	100	100	100	100
Totaal lasten overige onderdelen	30.766	-31.973	33.673	32.620	31.736	31.581
Baten						
Algemene Dekkingsmiddelen	281.857	139.132	144.226	142.101	142.496	144.107
Overhead	367	248	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien uitgaven	0	0	0	0	0	0
Totaal baten overige onderdelen	282.224	139.380	144.226	142.101	142.496	144.107
Saldo van lasten en baten overige onderdelen	251.458	107.407	110.553	109.481	110.759	112.525
Totaal voor resultaatbestemming	137.020	-19.098	-12.354	-11.519	-8.463	-902
Verrekening met de reserves						
Storting in reserves	145.709	107.731	10.662	222	222	3.751
Onttrekking aan reserves	9.949	118.124	17.462	5.508	5.384	5.036
Saldo mutaties reserves	-135.760	10.393	6.800	5.286	5.162	1.285
Begrotingsresultaat	1.259	-8.706	-5.554	-6.234	-3.301	384

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten

Om een goed oordeel te kunnen geven over het structurele evenwicht tussen lasten en baten is het noodzakelijk inzicht te hebben in de incidentele baten en lasten, die zijn geraamd in de begroting 2022 en meerjarenramingen 2023-2025. Voor een gespecificeerd overzicht per programma wordt verwezen naar de bijlagen.

Het totaal van de incidentele baten en lasten over de begrotingsjaren is per programma opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel Incidentele baten en lasten 2022-2025

Incidentele lasten	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
T0 Bestuur en Ondersteuning	1.340	175	0	0
T1 Veiligheid	37	0	0	0
T2 Verkeer en Vervoer	2.195	3.170	1.960	0
T3 Economie	220	170	0	0
T4 Onderwijs	1.150	864	433	394
T5 Sport, cultuur en recreatie	1.355	1.063	25	0
T6 Sociaal domein	2.659	1.484	1.349	1.310
T7 Volksgezondheid en milieu	60	50	0	0
T8 VHROSV	19.019	26.117	25.008	17.715
T14 Overhead	1.654	835	236	87
Totaal	29.688	33.927	29.011	19.506

Incidentele baten	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
T0 Bestuur en Ondersteuning	8	0	0	0
T4 Onderwijs	658	384	0	0
T5 Sport, cultuur en recreatie	640	600	0	0
T6 Sociaal domein	57	32	0	0
T7 Volksgezondheid en milieu	40	40	0	0
T8 VHROSV	16.980	24.744	23.605	20.091
T10 Algemene Dekkingsmiddelen	-3.500	85	86	87
Totaal	14.883	25.884	23.691	20.178

Mutaties reserves	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stortingen in reserves	10.662	223	223	3.751
Onttrekkingen aan reserves	15.710	3.462	3.382	3.079
Saldo mutaties reserves	5.048	3.240	3.160	-672

Totaal per saldo	-9.757	-4.803	-2.160	0
-------------------------	---------------	---------------	---------------	----------

Bedragen x € 1.000. Negatief bedrag = per saldo last

Structureel en reëel begrotingsevenwicht

Op basis van de begroting 2021, de kadernota 2022-2025, tussentijdse ontwikkelingen en de bestaande plannen voor de komende jaren, is de verwachting dat de gemeente Leidschendam-Voorburg in 2022 een structureel begrotingsresultaat heeft van € 4,2 miljoen voordelig. De gemeente Leidschendam-Voorburg kan met deze begroting in 2022 haar structurele lasten dekken met de structurele baten en voldoet daarmee aan de vereisten van de toezichthouder. In 2023 en 2024 is het negatieve structurele saldo teruggebracht tot respectievelijk € 1,4 miljoen en € 1,1 miljoen. De meerjarenraming eindigt in 2025 met een structureel afgerond resultaat van € 0,4 miljoen voordelig.

Het structureel en reëel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en de baten te verminderen met de incidentele lasten en baten. Het saldo dat over blijft moet op termijn positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten).

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Begrotingssaldo na bestemming	-5.555	-6.234	-3.301	383
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	9.757	4.803	2.160	0
Structureel begrotingssaldo	4.202	-1.431	-1.141	383

Bedragen x € 1.000. Negatief bedrag = per saldo last

Investeringsplan 2022 - 2025

De investeringen die de gemeente Leidschendam-Voorburg de komende jaren wil doen, zijn opgenomen in het investeringsplan 2022-2025. In het investeringsplan staan zowel de vervangingsinvesteringen als de nieuwe investeringen. In de bijlagen is per programma een gedetailleerd overzicht van de geplande investeringen opgenomen. Het investeringsvolume in de planperiode 2022-2025 is weergegeven in de onderstaande tabel.

Investeringsvolume

In de onderstaande tabel zijn de geplande investeringen per programma opgesomd.

In de bijlagen is een gedetailleerd overzicht hiervan opgenomen.

Programma	Reeds beschikbaar gesteld krediet	Gerealiseerd en geraamd t/m 2021	Verwacht restant krediet	Investering en 2022	Investering en 2023	Investering en 2024	Investering en 2025
			per 1-1-2022				
	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.
Bestuur en Ondersteuning	1.264	0	1.264	819	223	223	0
Veiligheid	50	0	50	0	0	0	50
Verkeer en Vervoer	14.513	3.849	10.665	6.378	1.485	1.692	1.110
Economie	0	0	0	0	0	0	0
Onderwijs	81.806	12.974	68.832	11.632	14.823	17.315	18.078
Sport, cultuur en recreatie	4.961	150	4.811	535	943	660	2.673
Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0
Volksgezondheid en milieu	46.731	5.749	40.982	8.825	17.260	8.151	6.746
VHROSV	350	250	100	100	0	0	0
Overhead	4.724	734	3.990	1.912	503	426	1.150
Totaal investeringsvolume	154.399	23.706	130.693	30.201	35.237	28.466	29.806

bedragen x € 1.000

In de kolom uitgaven staan de totale bruto-investeringen opgesomd. Hierbij is geen rekening gehouden met dekking uit eventuele reserve of dekking van de investeringen uit tarieven. In de kolom inkomsten worden bijdragen van derden vermeld.

Berekening kapitaallasten

Voor de berekening van de kapitaallasten wordt de annuïteitenmethode toegepast. De afschrijvingstermijnen zijn in overeenstemming met de Financiële verordening. Met afschrijven wordt gestart in het jaar na ingebruikname van de investering. Investeringskosten met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd. Het rente-omslagpercentage is 1,2%.

Gemeentefonds

De uitkeringen uit het gemeentefonds in de programmabegroting 2022-2025 zijn berekend op basis van de meicirculaire gemeentefonds 2021. In de meicirculaire is de gemeente geïnformeerd over de omvang en mutaties van de uitkeringen uit het fonds. Deze uitkeringen vormen de grootste inkomstenbron voor de gemeente. De eventuele financiële gevolgen uit de septembercirculaire gemeentefonds 2021 worden meegenomen in de Nota van wijziging. Deze wordt tegelijkertijd met de conceptprogrammabegroting 2022-2025 in de gemeenteraad behandeld. De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn voor de planperiode 2022-2025 geraamd op:

Uitkeringen gemeentefonds	2022	2023	2024	2025
A. Algemene uitkering				
Algemene uitkering	125.558	125.050	126.054	127.989
Inkomstenmaatstaven	-11.097	-11.221	-11.341	-11.453
BTW-compensatiefonds	440	440	440	440
Suppleties	-155	-155	-155	-155
Subtotaal Algemene uitkering	114.746	114.113	114.998	116.821
B. Decentralisatie-uitkeringen				
Breder impuls combinatiefuncties	350	350	350	350
Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving	41	41	41	41
Gezond in de stad	16	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Sociale acceptatie van LHBT- emancipatiebureau	20	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Voorschoolse voorziening peuters	115	115	115	115
Armoedebestrijding kinderen	346	346	346	346
Maatschappelijke begeleiding	152	103	103	103
Versterking omgevingveiligheidsdiensten	11	11	11	n.v.t.
Subtotaal Decentralisatie- uitkeringen	1.051	966	966	955
C. Integratie-uitkeringen				
Inburgering	328	335	326	316
Participatie	3.094	3.074	2.983	2.954
Voogdij 18+	2.440	1.890	1.890	1.890
Subtotaal Integratie-uitkeringen	5.863	5.300	5.200	5.160
D. Stelposten				
Stelpost Uitkomsten onderzoek Jeugdzorg	4.700	4.000	3.800	3.500
Subtotaal Stelposten	4.700	4.000	3.800	3.500
Totalen	126.359	124.379	124.964	126.437

Bedragen x € 1.000

Algemene uitkering

De groei van de algemene uitkering in de periode 2022-2025 wordt voor een belangrijk deel bepaald door de toename van het aantal woningen en inwoners. Door de toename van de WOZ- waarde loopt ook de korting via de inkomstenmaatstaf op. Het gemeentefonds wordt gecorrigeerd voor baten uit OZB, uitgaande van het landelijk gemiddelde OZB-tarief.

Onderdeel van de algemene uitkering is de raming van de inkomst vanwege verwachte onderbesteding van het BTW compensatiefonds (BCF). Hierbij is het toegestaan om deze inkomsten te ramen op het niveau van de laatste afrekening. In 2020 is de definitieve onderbesteding landelijk vastgesteld op € 192,6 mln. Op basis van het gemeentelijk aandeel in het gemeentefonds, zou gemeente Leidschendam-Voorburg € 770.000 aan inkomsten mogen ramen. Door de corona crisis was 2020 geen representatief jaar. Gemeenten hebben door omstandigheden veel minder kunnen investeren dan zij aanvankelijk van plan waren. Daardoor is in 2020 ook minder aan BTW betaald en minder bij het compensatiefonds gedeclareerd. Om die reden is bij het bepalen van de structurele inkomsten uit het BCF vanwege onderbesteding niet uitgegaan van het referentiejaar 2020, maar is vanuit behoedzaamheid geraamd op het niveau van de gerealiseerde onderbesteding 2019. Dat komt neer op € 440.000 per jaar

Decentralisatie-uitkeringen

Decentralisatie-uitkeringen kennen vaak een beperkte looptijd. Dit verklaart waarom de totale inkomsten uit decentralisatie-uitkeringen in de periode 2022-2025 aflopen. Een aantal decentralisatie-uitkeringen, zoals gezond in de stad, sociale acceptatie van LHBT emancipatiebeleid en versterking omgeving veiligheidsdiensten lopen de komende jaren af. De decentralisatie-uitkering maatschappelijke begeleiding is afhankelijk van de instroom van het aantal statushouders in de gemeente.

Integratie-uitkeringen

Het totaal aan inkomsten aan integratie-uitkeringen neemt in de periode 2022-2025 langzaam af. In 2022 wordt verwacht dat de afsluitende compensatieregeling voogdij-18+ over de jaren 2020 en 2021 tot € 0,5 mln. inkomsten zal leiden. Daarna dalen de inkomsten uit integratie-uitkeringen vooral door de afname van het participatiebudget. Onderdeel van dit participatiebudget is de normvergoeding die de gemeente ontvangt voor de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW). Hierbij is sprake van een sterfhuisconstructie. Het budget loopt dan ook gelijk af met de uitstroom van het aantal Wsw-ers.

Stelpost extra middelen jeugd

In de meicirculaire waren de financiële consequenties van de uitspraak van de arbitragecommissie van Zwol nog niet uitgewerkt. De belangrijkste conclusie in het rapport van de arbitragecommissie was dat jeugdzorg moest worden beschouwd als een taak die door de gemeenten in medebewind werden uitgevoerd. Bij taken die door gemeenten in medebewind worden uitgevoerd dienen alle kosten door het rijk te worden gedekt.

Inmiddels heeft de arbitrage uitspraak geleid tot een nader overleg tussen de VNG en staatssecretaris Blokhuis. Alle partijen, BZK en VNG zijn het eens over de omvang van het structurele tekort van € 1,8 miljard. Dit bedrag vormt het basisuitgangspunt voor verdere afspraken tussen BZK en de VNG. Het gesprek heeft geresulteerd in de toezegging van de staatssecretaris dat de gemeente bij de Miljoenennota 2021 (lees septembercirculaire 2021) mogen rekenen op een verhoging van het macro-jeugdbudget met € 1,3 miljard in 2022. Het aandeel van gemeente Leidschendam-Voorburg bedraagt ca. 0,37%, Dit komt neer op € 4,7 miljoen extra budget in 2022,

Het Rijk, VNG en IPO hebben daarnaast de afspraak gemaakt dat de gemeenten in de jaarschijven 2023 tot en met 2025 van de meerjarenraming de bedragen onder de Hervormingsagenda van de Commissie van Wijzen als stelpost mogen opnemen in de begroting. Vanuit behoedzaamheid en in het licht van de afspraken rond de Hervormingsagenda dat gemeenten ook zelf kostenbesparende

maatregelen kunnen nemen, geldt hiervoor een maximum van 75% van het deel dat gemeenten op basis van de verdeling zouden krijgen. Dit betekent voor gemeente Leidschendam-Voorburg:

	2023	2024	2025
Bedrag uit financiële tabel samenvatting oordeel commissie van Wijzen	€ 1.451.000.000	€ 1.365.000.000	€ 1.258.000.000
Maximaal op te nemen bedrag 75%:	€ 1.088.250.000	€ 1.023.750.000	€ 943.500.000
Aandeel Leidschendam-Voorburg	0,37%	0,37%	0,37%
Stelpost inkomsten extra middelen jeugd	€ 4.000.000	€ 3.800.000	€ 3.500.000

Vooruitlopend op de besluitvorming van een nieuw kabinet hebben het Rijk en de VNG zich gecommitteerd aan de Hervormingsagenda om te komen tot een combinatie van een set van maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. Daarmee is de stelpost geen budgettaire garantie. Een nieuw kabinet zal moeten besluiten over de structurele financiën en noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdhulpstelsel om de jeugdzorg in de toekomst effectief en beheersbaar te houden.

Eigen en vreemd vermogen

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente is onderverdeeld in algemene reserves en bestemmingsreserves (inclusief equalisatiereserves). Het verloop van de afzonderlijke reserves in de planperiode is met een toelichting opgenomen in het hoofdstuk Reserves. Samengevat is de begrote omvang van de reserves als volgt:

Reserves (per 31-12)	2021	2022	2023	2024	2025
Algemene reserves	75.480	67.767	61.500	58.015	62.149
Bestemmingsreserves	132.647	128.004	122.752	117.774	112.738
Totaal reserves	208.127	195.771	184.251	175.789	174.888

Bedragen x € 1.000

Vreemd vermogen

Voorzieningen, gevormd voor verplichtingen of kwantificeerbare financiële risico's, behoren tot het vreemde vermogen. Het verloop van de voorzieningen is met een toelichting opgenomen in het hoofdstuk Voorzieningen. De tweede component van het vreemde vermogen betreft de opgenomen geldleningen. Samengevat is de begrote samenstelling van het vreemd vermogen:

Vreemd vermogen (per 31-12)	2021	2022	2023	2024	2025
Voorzieningen	11.610	10.356	9.222	8.586	8.966
Opgenomen geldleningen	82.120	105.279	130.887	125.944	136.949
Totaal vreemd vermogen	93.731	115.634	140.109	134.530	145.915

Bedragen x € 1.000

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding van het eigen vermogen in een percentage weer ten opzichte van het balanstotaal. Bij de behandeling van de Kadernota 2017 heeft de raad bepaald dat de solvabiliteit minimaal 30% moet zijn. Door de verkoop van de Eneco-aandelen in 2020 is de algemene reserve sterk gestegen waardoor de solvabiliteit is verbeterd en ruim boven het gestelde minimum komt. Het verloop is als volgt:

Solvabiliteit	%
31-12-2021	63,7%
31-12-2022	58,2%
31-12-2023	52,7%
31-12-2024	52,4%
31-12-2025	50,6%

Financieringspositie

In de paragraaf Financiering wordt aandacht besteed aan de financieringspositie. Het accent ligt daar op het treasury-beleid en het renterisicobeheer. Hier wordt vooral ingegaan op de financieringsbehoefte, de beschikbare financieringsmiddelen en het financieringssaldo in meerjarenperspectief.

Voor de financiering van de geactiveerde uitgaven op de balansposten materiële, immateriële en financiële vaste activa, het investeringsprogramma en het onderhanden werk in de vorm van

grondexploitaties heeft de gemeente financieringsmiddelen nodig. Dit is de financieringsbehoefte. De financieringsmiddelen bestaan uit eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (voorzieningen en opgenomen geldleningen). Het financieringssaldo is het verschil tussen de financieringsbehoefte en de beschikbare financieringsmiddelen.

In de planperiode wordt voor financieringsmiddelen een beroep gedaan op de geld- en kapitaalmarkt voor kortlopende respectievelijk langlopende geldleningen.

Financieringspositie per 31-12	2021	2022	2023	2024	2025
Financieringsbehoefte					
Materiele en immateriële activa	244.154	262.513	284.363	299.104	315.132
Financiële vaste activa	19.604	19.432	19.260	19.088	18.916
Grondexploitaties	40.513	41.881	33.712	1.919	0
Totaal financieringsbehoefte (1)	304.270	323.826	337.336	320.111	334.049
Financieringsmiddelen					
Reserves	208.127	195.771	184.251	175.789	174.888
Voorzieningen	11.610	10.356	9.222	8.586	8.966
Opgenomen langlopende leningen	82.120	105.279	130.887	125.944	136.949
Totaal financieringsmiddelen (2)	301.858	311.406	324.360	310.319	320.802
Financieringssaldo (2-1)	-2.412	-12.421	-12.976	-9.792	-13.246

Bedragen x € 1.000

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Van de onderstaande arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een ongelijkmatig uitgavenkarakter zijn de lasten in de exploitatiebegroting opgenomen. Het betreft:

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	2021	2022	2023	2024	2025
Uitkeringen voormalig personeel	400	380	380	480	480
Totaal	400	480	480	480	480

Bedragen x € 1.000

Voor onderstaande arbeidskosten gerelateerde verplichtingen is een voorziening gevormd. Jaarlijks wordt de benodigde omvang van de voorziening bepaald. Het gaat om de volgende verplichting voor (voormalige) wethouders:

Voorziening arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	2021	2022	2023	2024	2025
Voorziening ingegane pensioenen wethouders	2.505	2.319	2.132	2.125	1.938
Voorziening toekomstige pensioenen wethouders	1.065	1.065	1.065	886	886
Voorziening wachtgeld wethouders	260	204	148	91	35
Totaal	3.830	3.587	3.344	3.102	2.859

Bedragen x € 1.000

Geprognosticeerde balans 2021

In de volgende tabel zijn de geprognosticeerde balanscijfers opgenomen.

per 31 december		2021	2022	2023	2024	2025
Activa						
Vaste activa	Immateriële activa	467	457	448	439	429
	Materiële activa	243.687	262.056	283.915	298.665	314.703
	Financiële activa	19.604	19.432	19.260	19.088	18.916
Vlottende activa	Onderhanden werk	40.513	41.881	33.712	1.919	0
	Vorderingen <1 jr	7.588	-2.421	-2.976	208	-3.246
	Liquide middelen	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	Overlopende activa	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
Totaal activa		326.858	336.406	349.360	335.319	345.802

Passiva						
Vaste passiva	Algemene reserve	-75.480	-67.767	-61.500	-58.015	-62.149
	Bestemmingsreserves	-132.647	-128.004	-122.752	-117.774	-112.738
	Voorzieningen	-11.610	-10.356	-9.222	-8.586	-8.966
	Langlopende leningen	-82.120	-105.279	-130.887	-125.944	-136.949
Vlottende passiva	Leningen <1 jr	-	-	-	-	-
	Overlopende passiva	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Totaal passiva		-326.858	-336.406	-349.360	-335.319	-345.802

Bedragen x € 1.000

Emu-saldo (Europese Monetaire Unie)

In het bestuurlijk akkoord 'Beheersen EMU-saldo lokale overheid' is onder andere afgesproken dat in de begrotingen van gemeenschappelijke regelingen, gemeenten en provincies het EMU-saldo wordt opgenomen. Hiermee wordt een goede informatievoorziening beoogd die essentieel is voor het op macroniveau monitoren en beheersen van het EMU-saldo en voor het onderhoud van het gemeente- en provinciefonds.

Tabel Emu-saldo

De ontwikkeling van het EMU-saldo is in overeenstemming met het verplichte model opgenomen.

	EMU-saldo	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-19.098	-12.354	-11.519	-8.463	-902
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	6.474	25.552	18.359	21.850	14.740
3.	Mutatie voorzieningen	-894	-1.255	-1.134	-636	380
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	973	1.369	-8.169	-31.793	-1.919
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-27.439	-40.530	-22.843	844	-13.343

Bedragen x € 1.000

Wet Houdbare Overheidsfinanciën

De Wet Houdbare Overheidsfinanciën (wet HOF) is de Nederlandse uitwerking van de Europese afspraken ten aanzien van de overheidsfinanciën. In het beheersen van de Europese normen voor de overheidsfinanciën hebben het rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De wet HOF heeft daarom ook regels voor de bijdrage die decentrale overheden moeten leveren aan het bereiken en houden van houdbare overheidsfinanciën. Dit betekent voor de decentrale overheden een beperking van de investeringsuitgaven en sancties als zij te veel investeren.

Vennootschapsbelasting (vpb)

Sinds 1 januari 2016 geldt voor gemeenten de invoering van de belastingplicht in de vennootschapsbelasting. Naar aanleiding hiervan heeft er een inventarisatie en toetsing plaatsgevonden van in dit kader belastingplichtige activiteiten. De conclusie van deze inventarisatie en toetsing was dat voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente geldt dat de gemeente niet belasting- en aangifteplichtig is voor de Vpb (Vennootschapsbelasting). Voor een klein deel van de gemeentelijke activiteiten bestaat deze belastingplicht wel. Voor onze gemeente gaat het met name om activiteiten met betrekking tot grondexploitaties Vlietvoorde en KPP en de participatie in de VOF Leidschendam Centrum. Met ingang van 2020 wordt er jaarlijks een bedrag begroot voor de vennootschapsbelasting.

Reserves

Staat van reserves 2021-2025

Het verwachte verloop van de reserves is navolgend opgenomen.

Reserve	Stand	Stortingen	Onttrekkingen	Stand	Stand	Stand	Stand
	31-12-2021	2022	2022	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
ALGEMENE RESERVES							
Algemene reserve met bufferfunctie	12.924	0	0	12.924	12.924	12.924	12.924
Algemene reserve vrij besteedbaar	62.557	0	2.158	60.399	60.365	60.182	63.932
Exploitatieresultaat	0	0	5.555	-5.555	-11.789	-15.090	-14.707
ALGEMENE RESERVES	75.480	0	7.713	67.767	61.500	58.015	62.149
BESTEMMINGSRESERVES							
Reserve bereikbaarheid Stompwijk	7.201	552	7.753	0	0	0	0
Reserve Stedelijke vernieuwing	377	0	0	377	377	377	377
Reserve dekking afschrijvingslasten	26.625	10.110	1.403	35.333	33.859	32.431	30.824
Reserve herwaardering activa	4.350	0	350	4.000	3.650	3.300	2.950
Reserve Nazorg Rietvink	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Verevening soc. woningbouw	205	0	0	205	205	205	205
Reserve maatregelen Corona	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Langer zelfstandig wonen	9.900	0	1.310	8.590	7.280	5.970	4.660
Reserve Herstelbeleid	9.303	0	479	8.824	8.580	8.566	8.566
Reserve Bereikbaarheid	3.360	0	2.135	1.225	1.225	1.225	1.225
Reserve Mobiliteit	19.700	0	0	19.700	19.700	19.700	19.700
Reserve Energietransitie en Duurzaamheid	44.125	0	1.875	42.250	40.375	38.500	36.731
Reserve Onderwijshuisvesting	7.500	0	0	7.500	7.500	7.500	7.500
BESTEMMINGSRESERVES	132.647	10.662	15.304	128.004	122.752	117.774	112.738
TOTAAL GENERAAL	208.127	10.662	23.018	195.771	184.251	175.789	174.888

Bedragen x € 1.000

Algemene reserve vrij besteedbaar

Deze reserve is onderdeel van de weerstandscapaciteit. Op deze reserve rusten geen claims, de middelen zijn vrij besteedbaar.

De mutaties 2022 bestaan uit:

Onttrekkingen:

- Budget ten behoeve van invoeringskosten Omgevingswet (€ 62.685) conform 1e Turap 2021
- Budgetten in het kader van fasering prioriteiten 2021 € 513.000) conform Kadernota 2022 – 2025
- Rente tijdens de bouw tot en met 2021 van Bereikbaar Stompwijk (€ 551.522) correctie stand reserve Bereikbaar Stompwijk

Algemene reserve met bufferfunctie

De algemene reserve met bufferfunctie is bestemd voor het opvangen van financiële gevolgen van calamiteiten en risico's (exclusief die van grondexploitatie). De reserve vormt een belangrijk deel van de weerstandscapaciteit.

In 2022 zijn er geen mutaties.

Reserve bereikbaarheid Stompwijk

De reserve is bestemd voor de dekking van de afschrijvingslasten die samenhangen met de investeringen in de renovatie van de Stompwijkseweg, de dr. Van Noortstraat en de aanleg van de Verbindingsweg.

De mutaties 2022 bestaan uit:

Toevoeging

- In verband met correctie van rente tijdens de bouw (€ 551.522)

Onttrekkingen:

- Overheveling investeringen van dr. van Noortstraat en VAT kosten (totaal € 7.753.000)

Reserve stedelijke vernieuwing

Deze reserve is bestemd voor Stedelijke vernieuwing. Stedelijke vernieuwing is een programmatische aanpak die verbindingen legt tussen verschillende beleidsterreinen (o.a. wonen, welzijn, duurzaamheid, ruimtelijke ontwikkeling en wijkgericht werken) om zo een impuls te geven aan de leefbaarheid in de wijken en buurten.

In 2022 zijn er geen mutaties.

Reserve dekking afschrijvingslasten

De reserve is voor de dekking van afschrijvingslasten van (geactiveerde) investeringen die in overeenstemming met de besluitvorming ten laste van éénmalige middelen komen.

De mutaties 2022 bestaan uit:

Toevoegingen:

- Overheveling vanuit de reserve Bereikbaar Stompwijk in verband met de investeringen van dr. Van Noortstraat en de VAT kosten (totaal € 7.752.000)
- Overheveling vanuit de reserve Bereikbaarheid in verband met de investering parkeergarage Rijnlandstraat Noord (€ 2.135.000)
- Overheveling vanuit de reserve Duurzaamheid en Energietransitie in verband met de investering duurzaamheid schoolgebouwen (€ 222.500) conform aangenomen motie bij de vaststelling bestedingsplan Duurzaamheid en Energietransitie

Onttrekkingen:

- Afschrijvingslasten van afgesloten projecten (€ 1.403.000)

Reserve herwaardering activa

Deze reserve is ingesteld naar aanleiding van de stelselwijziging afschrijving activa. De afschrijving van de activa is in 2010 omgezet van een lineaire naar een annuïtaire afschrijving. Dit geeft na verloop van tijd hogere lasten die gedekt worden door deze reserve.

De mutatie 2022 bestaat uit:

Onttrekking:

- Bijdrage in hogere afschrijvingslasten (€ 450.000)

Reserve verevening sociale woningbouw

De reserve Verevening sociale woningbouw voor de financiële bijdragen en onttrekkingen in het kader van de realisatie van 30% sociale woningbouw. Indien in woningbouwplannen in Leidschendam-Voorburg minder dan 30% of geen sociale woningen zijn opgenomen, is de projectontwikkelaar verplicht een financiële bijdrage te storten in het vereveningsfonds. Wanneer de projectontwikkelaar juist meer dan 30% sociale woningen wenst te realiseren, dan ontvangt de projectontwikkelaar een bijdrage uit het fonds, mits het saldo van het fonds dit toelaat.

Er zijn geen mutaties in 2022.

Reserve nazorg Rietvink

Werkzaamheden die in het kader van nazorg nog plaats moeten vinden in het project Rietvink.

Nadat de werkzaamheden van de nazorg aan de Rietvink afgerond zijn (naar verwachting eind 2021) zal de investering afgesloten worden en wordt met ingang van 2022 gestart worden met de afschrijving van deze investering. Aangezien de afschrijvingen van deze investering volledig gedekt worden uit de reserve dekking afschrijvingen (RDA) wordt de reserve Nazorg Rietvink ter dekking van deze lasten in 2021 toegevoegd aan de RDA (Reserve Dekking Afschrijvingslasten).

Langer zelfstandig Wonen

Betere ondersteuning en zorg thuis, hulp aan mantelzorger en vrijwilligers, meer geschikte woningen voor ouderen.

De mutaties 2022 bestaan uit:

Onttrekkingen:

- Budgetten ten behoeve van collectieve woningaanpassing (€ 900.000). (innovatieve) woonzorgvormen en flexwoningen (€ 250.000), doorstroming naar passende woning (€ 60.000), inzet flatcoach (€ 60.000) en uitbreiding noodwoningen (€ 40.000); totaal € 1.310.000 conform afzonderlijk raadsbesluit over vaststelling bestedingsplan

Nadere toelichting:

Het mogelijk maken dat mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen in Leidschendam-Voorburg vereist investeringen op korte en lange termijn. Bij de vaststelling van de programmabegroting 2021-2024 is op basis van de Nota van wijziging 2021-2024 een bedrag van € 10 miljoen gestort in de nieuwe bestemmingsreserve Langer zelfstandig wonen. Op 13 juli 2021 is het bestedingsplan van de bestemmingsreserve door de raad vastgesteld. Met de vaststelling van het bestedingsplan wordt richting gegeven aan de inzet van de middelen uit de bestemmingsreserve over een langere periode.

Deze inzet richt zich op het zoveel mogelijk toegankelijk maken van woningen en woongebouwen. In aanvulling op de bij Wmo geregelde woningaanpassing wil de gemeente het instrument blijverslening ontwikkelen voor alle senioren in Leidschendam-Voorburg. Tevens stuurt de gemeente op de totstandkoming van woonzorgvormen en flexwoningen als tussenvorm tussen het wonen in een zorginstelling en zelfstandig wonen. Tegelijkertijd zet de gemeente in op extra aanvullende begeleiding thuis door middel van de aanstelling van doorstroommakelaars en flatcoaches.

Herstelbeleid

Leidschendam-Voorburg sterker uit de crisis te laten komen door sociale, maatschappelijke en economische interventies te ontwikkelen en implementeren die burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen helpen zich in te stellen op de nieuwe toekomst.

De mutaties 2022 bestaan uit:

Onttrekkingen:

- Budgetten ten behoeve van eenzaamheid (€ 60.000), intensivering doelgroepaanpak Participatie (€ 390.000), integrale schuldhulpverlening (€ 89.000) en versterken lokale economie - opvolger Economische agenda (€ 170.000); totaal (€ 479.000) conform Nota van Wijziging begroting 2021 - 2024

Nadere toelichting:

Momenteel wordt gewerkt aan de nadere invulling van het herstelbeleid. Voor de zomervakantie is het raadsvoorstel Opzet herstelbeleid na corona 2022-2025 in de raad behandeld. Daarin is de visie op en kaders van het herstelbeleid na corona 2022-2025 door de raad vastgesteld. Het college zal binnen deze vastgestelde kaders verder vormgeven aan het herstelbeleid. Het uitgewerkte herstelbeleid, inclusief bestedingsplan, zal via een raadsvoorstel in het 4e kwartaal 2021 aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd.

Bereikbaarheid

De reserve dient ter dekking van de kosten van de realisatie van de aanleg van de parkeergarage Leidschendam Noord en de aanleg van het parkeerterrein Leidsekade-Venestraat.

De mutatie 2022 bestaat uit:

Onttrekking:

- Overheveling naar de reserve dekking afschrijvingen van de investering parkeergarage Rijnlandstraat Noord (€ 2.135.000)

Mobiliteit

Het bereikbaar houden van Leidschendam-Voorburg.

Er zijn geen mutaties in 2022.

Nadere toelichting:

Het bereikbaar houden van Leidschendam-Voorburg vereist de komende jaren investeringen. Om deze te kunnen dekken is de bestemmingsreserve Mobiliteit van € 19,7 mln. gevormd. Kaders voor de inzet van deze reserve worden ontwikkeld bij de bouwsteen Mobiliteit en bereikbaarheid.

Vooruitlopend, maar wel in lijn is op 13 juli 2021 een (deel)bestedingsplan door de raad vastgesteld.

Hierin zijn de volgende projecten benoemd:

- Herprofilering Veursestraatweg
- Verlengde Velostrada, kruispunt Appelgaarde-Hofzichtlaan
- Realiseren parkeerplaatsen en verbeteren bereikbaarheid Zeeheldenbuurt
- Toekomstbestendig winkelcentrum De Julianabaan

Voor ieder van deze vier projecten wordt de raad, na nadere uitwerking, afzonderlijk een raadsvoorstel/-besluit inclusief begrotingswijziging voorgelegd.

Energietransitie en Duurzaamheid

Ter dekking van kosten voor de klimaatopgave om in 2050 CO2 neutraal te zijn.

De mutaties 2022 bestaan uit:

Onttrekkingen:

- De budgetten ten behoeve van verduurzaming onderwijsvastgoed (€ 432.500), wijkaanpakken (€ 820.000), bewonersinitiatieven (€ 400.000) en verduurzaming schoolgebouwen (€ 222.500) conform vastgesteld bestedingsplan door de raad

Nadere toelichting:

Op 8 juni 2021 is het bestedingsplan van de bestemmingsreserve door de raad vastgesteld. Met de vaststelling van het bestedingsplan wordt richting gegeven aan de inzet van de middelen uit de bestemmingsreserve over een langere periode.

Onderwijshuisvesting

Ter dekking van de kosten voor de vervangings- en renovatieopgave in het voortgezet onderwijs waar de rijksbijdragen onvoldoende voor zijn.

Er zijn geen mutaties in 2022.

Nadere toelichting:

Goed onderwijs is belangrijk voor onze kinderen. De gemeente heeft een wettelijke taak om zorg te dragen voor adequate onderwijshuisvesting. Goede huisvesting, passend bij de eisen van deze tijd; flexibel in gebruik, schoon, veilig en duurzaam, is een belangrijk maar een kapitaalintensief aspect. De stelpost investeringskrediet voor het voortgezet onderwijs, die gebaseerd is op normbedragen is hiervoor ontoereikend. Een voorstel om deze aan te vullen vanuit de reserve zal pas gedaan worden op het moment dat de definitieve kredietaanvragen voor de scholen in het IHP VO (Integraal HuisvestingsPlan Voortgezet Onderwijs) worden voorgelegd aan de raad.

Voorzieningen

Staat van voorzieningen 2021-2025

Het verwachte verloop van de voorzieningen is als volgt.

Voorziening	Stand 31-12- 2021	Stortingen 2022	Onttrekkingen 2022	Stand 31-12- 2022	Stand 31-12- 2023	Stand 31-12- 2024	Stand 31-12- 2025
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's							
Voorziening ingegane pensioenen wethouders	2.505	-	187	2.319	2.132	2.125	1.938
Voorziening toekomstige pensioenen wethouders	1.065	-	-	1.065	1.065	886	886
Voorziening wachtgeld wethouders	260	-	56	204	148	91	35
Voorziening Rijnlandlaan	498	-	498	-	-	-	-
Voorziening ter egalisering van kosten							
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	1.861	1.197	1.262	1.796	1.415	1.286	1.825
Voorziening onderhoud wegen	724	2.548	2.393	878	1.033	1.693	2.353
Voorziening voor middelen van derden							
Voorziening afkoopsommen grafonderhoud	671	140	150	661	651	641	631
Voorziening Zwerfafval	-	-	-	-	-	-	-
Voorziening Riolering (egalisatie)	3.314	-	419	2.895	2.420	1.674	1.287
Voorziening Afval (egalisatie)	712	-	174	538	358	190	12
TOTAAL VOORZIENINGEN	11.610	3.885	5.139	10.356	9.222	8.586	8.966

bedragen x € 1.000

Voorziening ingegane pensioenen wethouders

De voorziening pensioenen wethouders is gevormd voor toekomstige pensioenverplichtingen aan gewezen wethouders, waarvan de pensioenaanspraak in eigen beheer wordt gehouden. De hoogte van de voorziening wordt jaarlijks bepaald aan de hand van actuariële berekeningen en is opgenomen tegen contante waarde. De berekeningen zijn gebaseerd op de actuele rekenrente en sterftetabel.

In 2022 worden uit de voorziening ingegane pensioenen wethouders, de pensioenen van de gepensioneerde voormalig wethouders maandelijks uitgekeerd. Deze uitkeringen worden onttrokken aan de voorziening.

Voorziening toekomstige pensioenen wethouders

De Voorziening toekomstige pensioenen wethouders is ingesteld naar aanleiding van het afgelopen APPA-plan voor de wethouders. In het kader van de backservice verplichtingen is deze ondergebracht bij een verzekeraar onder de naam APPA-fonds (algemene pensioenwet politieke ambtsdragers). De hoogte van de voorziening heeft betrekking op het deel dat nog niet door het fonds is gedekt.

Door middel van een actuariële berekening wordt jaarlijks de hoogte van de voorziening bepaald.

Voorziening wachtgelden wethouders

Deze voorziening dekt de verwachte kosten van ingegane wachtgelden van voormalig wethouders.

De hoogte van de voorziening wachtgelden wethouders wordt bepaald door de verwachte wachtgeldkosten van de drie voormalig wethouders. Deze verwachte kosten worden gebaseerd op de resterende maanden en de uitbetaalde wachtgelden van de eerste 6 maanden van 2021.

Voorziening grondexploitatie Rijnlandlaan

Dekken van het verlies van deze grondexploitatie. De voorziening heeft een omvang ter grootte van het verlies op de einddatum (eindwaarde).

De stand van de voorziening, per 31 december 2021, is gebaseerd op het MPG 2021 - 1e herziening.

Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen

De voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen is gevormd voor de toekomstige uitgaven voor groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen op basis van meerjarige onderhoudsprogramma's (MOP's).

Conform de geactualiseerde Meerjarenonderhoudsprognose (MJOP) van de voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen wordt er in 2022 een bedrag van € 1,196 miljoen gestort en € 1,262 miljoen onttrokken.

Voorziening onderhoud wegen

Op basis van een beleids- en beheerplan voor het onderhoud van wegen is de voorziening per 1 januari 2020 ingesteld.

Conform het beheerplan is er € 2,548 miljoen gestort en in verband met de kosten van groot onderhoud is € 1,979 miljoen onttrokken.

Voorziening afkoopsommen grafonderhoud

De voorziening afkoopsommen grafonderhoud is gevormd om de toekomstige lasten te dekken van onderhoudswerkzaamheden aan graven, waarvan de eigenaar de onderhoudsplicht heeft overgedragen aan de gemeente door het betalen van een afkoopsom. Ontvangen afkoopsommen worden toegevoegd aan de voorziening en vallen in twintig jaar vrij ten gunste van de exploitatie van begraafplaatsen voor de dekking van de onderhoudskosten.

In 2022 ontvangen wij afkoopsommen voor grafonderhoud van € 140.000. Deze opbrengsten worden in de voorziening gestort ter dekking van de kosten voor onderhoud aan de graven. Tevens valt vanuit de voorziening een bedrag vrij van € 150.000 voor het grafonderhoud in 2022.

Voorziening zwerfafval

De voorziening zwerfafval is gevormd om een extra impuls te geven aan de gemeentelijke aanpak van zwerfafval. Jaarlijks ontvangt de gemeente van Nedvang een vergoeding voor extra aanpak van zwerfafval en wordt het saldo van baten (bijdrage Nedvang) en lasten (kosten aanpak zwerfafval) verrekend met de voorziening.

Het jaar 2022 is het laatste jaar dat de zwerfafval vergoeding in zijn huidige vorm zal bestaan. Concreet betekent dit dat de voorziening eind 2022 in principe een 0 (nul) saldo zal moeten hebben.

Voorziening riolering (egalisatie)

De voorziening riolering (art. 44.2) is gevormd om in geval van nog niet uitgevoerd werk bij investeringen de onderbesteding op kapitaallasten te doteren aan de voorziening (artikel 44, lid 2 BBV). Deze voorziening wordt aangewend ter dekking van toekomstige extra kapitaallasten en/of voor (toekomstige) tekorten op het product Riolering.

De stortingen en onttrekkingen aan deze voorziening zijn aangepast op basis van het water- en rioleringsplan 2022-2027.

Voorziening afval (egalisatie)

De voorziening afval (art. 44.2) is gevormd om in geval van onder- of overbesteding op de geraamde afvaluitgaven waarvoor via het afvalstoffentarium inkomsten zijn verworven, het resultaat tussen afvalinkomsten en –uitgaven te storten of te onttrekken aan de voorziening.

Bijlagen

Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabellen zijn de incidentele lasten, de incidentele baten en de incidentele verrekeningen met reserves opgenomen. Het totaal hiervan zijn de incidentele baten en lasten. In het hoofdstuk "Lasten en baten" is een totaaloverzicht gegeven van het begrote saldo en de opbouw daarvan in een structureel en een incidenteel deel.

Incidentele lasten	2022	2023	2024	2025
T0 Bestuur en Ondersteuning				
Doorontwikkelen organisatie LV 2020-2022	1.100	150	0	0
Handgeld Nieuw Beleid Programma 0	25	0	0	0
Kabinetszaken	95	0	0	0
Raadswisseling en introductie raadsleden	31	0	0	0
Stemwijzer/opkomstbevordering	12	0	0	0
Verkiezingen	77	25	0	0
Subtotaal	1.340	175	0	0
T1 Veiligheid				
Aanpak Radicalisering	27	0	0	0
Ouderen & Veiligheid	10	0	0	0
Subtotaal	37	0	0	0
T2 Verkeer en Vervoer				
CID Binckhorst reg. bereikbaarheid	500	1.500	800	0
Herprofilering Veursestraatweg	25	0	0	0
Metropolitane fietsroute	15	35	0	0
Ondergronds brengen hoogspanningslijnen	1.160	1.160	1.160	0
Uitvoering planmatig onderhoud wegen	475	475	0	0
Uitvoering UVP	20	0	0	0
Subtotaal	2.195	3.170	1.960	0
T3 Economie				
Aanpak Huygenskwartier	50	0	0	0
Economische agenda	170	170	0	0
Subtotaal	220	170	0	0
T4 Onderwijs				
Lokaal onderwijsbeleid (LOB)	59	47	0	0
Nationaal programma Onderwijs	658	384	0	0
Verduurzaming onderwijsvastgoed	433	433	433	394
Subtotaal	1.150	864	433	394
T5 Sport, cultuur en recreatie				
Archiefbeheer	125	0	0	0
Beheer en expl. Sportparken	55	28	0	0
Cultuureducatie	30	30	0	0

Incidentele groen renovatie	300	300	0	0
Landschapstafel Duin, Horst en Weide	630	630	0	0
Lokaal Sportakkoord	40	0	0	0
Musea	30	0	0	0
Ontwikkeling integrale kerkenvisie	50	0	0	0
Overige kunst en cultuur	57	50	0	0
Overige sportstimulering	7	0	0	0
Speelterreinen	8	0	0	0
Verkoop snippergroen	25	25	25	0
Subtotaal	1.355	1.063	25	0
T6 Sociaal domein				
Beleid Ooievaarspas	121	0	0	0
Gedwongen kader (3D)	55	0	0	0
Informele zorg	35	35	0	0
Innovatie-/ preventiebudget Wmo (SMO)	25	0	0	0
Intensivering handhaving Sociaal Domein	300	0	0	0
Jeugd Veilig Thuis en Crisis	32	32	0	0
Kansrijke Start	29	0	0	0
Langer Zelfstandig Wonen	1.310	1.310	1.310	1.310
LHBT beleid	16	0	0	0
OGGZ algemeen	20	10	0	0
Participatiebudget (IUSD)	160	0	0	0
Participatieraad maats.onderst soc.zaken	30	30	0	0
Preventieve Schuldhulpverlening	89	14	14	0
Programma Sociaal Domein	161	28	25	0
Stimulering vrijwilligerswerk	7	0	0	0
Uitv.kn Samenkracht-burgerparticipatie	25	25	0	0
Uitvoeringskosten Jeugd 18-	200	0	0	0
Wijken en Buurten	45	0	0	0
Subtotaal	2.659	1.484	1.349	1.310
T7 Volksgezondheid en milieu				
Onderz. en adv. geluid en lucht	20	10	0	0
Opstart Lokale Preventieakkoord - SISA	40	40	0	0
Subtotaal	60	50	0	0
T8 VHROSV				
Beleidsadvisering ruimtelijk beleid	158	0	0	0
Bewonersinitiatieven verduurzaming	400	400	400	333
Businesscase sociale woningbouw 2020	219	0	0	0

Greex Rijnlandlaan - Maatschappelijk	220	0	0	0
Greex Rijnlandlaan - Sociaal	5	0	0	0
Klein Plaspoelpolder deelloc. 3B	743	269	296	656
Klein Plaspoelpolder Vlietzone deelloc4	331	809	563	469
Klein Plaspoelpolder (KPP) Actief algem.	20	30	47	-43
Klein Plaspoelpolder entree deelloc.2	44	86	162	67
Kostenverhaal Klein Plaspoelpolder (KPP)	677	1.098	1.725	2.398
Verrekening met de VOF L'dam Centrum	2.500	2.210	0	0
Vlietvoorde Deelgebied 1 Algemene kosten	1.030	942	856	5.315
Vlietvoorde Deelgebied 10 Zuid B2	0	0	7.277	7.350
Vlietvoorde Deelgebied 2 planstructuren	3.964	3.295	832	127
Vlietvoorde Deelgebied 3 Noord A	806	777	8.921	0
Vlietvoorde Deelgebied 5 Noord C	379	2.281	0	0
Vlietvoorde Deelgebied 7 Zuid A2	836	4.599	31	0
Vlietvoorde Deelgebied 8 Zuid B2	0	2.868	2.897	0
Vlietvoorde Deelgebied 9 Zuid A1	5.426	5.480	0	0
Voorbereid. implementatie Omgevingsrecht	443	154	184	0
Wijkaanpakken verduurzaming	820	820	820	1.042
Subtotaal	19.019	26.117	25.008	17.715
T14 Overhead				
Applicaties en automatisering	84	85	86	87
Burgerparticipatie	30	0	0	0
Directieteam	150	0	0	0
Invoering en beh.informatiesystemen	1.090	450	150	0
Veiligheid Toezicht en Handhaving	300	300	0	0
Subtotaal	1.654	835	236	87
Totaal	29.688	33.927	29.011	19.506

Incidentele baten	2022	2023	2024	2025
T0 Bestuur en Ondersteuning				
Kabinetszaken	-8	0	0	0
Subtotaal	-8	0	0	0
T4 Onderwijs				
Nationaal programma Onderwijs	-658	-384	0	0
Subtotaal	-658	-384	0	0
T5 Sport, cultuur en recreatie				
Landschapstafel Duin, Horst en Weide	-600	-600	0	0
Lokaal Sportakkoord	-40	0	0	0

Subtotaal	-640	-600	0	0
T6 Sociaal domein				
Jeugd Veilig Thuis en Crisis	-32	-32	0	0
Wijken en Buurten	-25	0	0	0
Subtotaal	-57	-32	0	0
T7 Volksgezondheid en milieu				
Opstart Lokale Preventieakkoord - SISA	-40	-40	0	0
Subtotaal	-40	-40	0	0
T8 VHROSV				
Grex Rijnlandlaan - Maatschappelijk	11	0	0	0
Grex Rijnlandlaan - Sociaal	261	0	0	0
Grondexploitaties verr. voorzieningen	-498	0	0	-4.913
Klein Plaspoelpolder deelloc. 3B	-743	-269	-296	-656
Klein Plaspoelpolder Vlietzone deelloc4	-331	-809	-563	-469
Klein Plaspoelpolder (KPP) Actief algem.	-20	-30	-47	-3.708
Klein Plaspoelpolder entree deelloc.2	-44	-86	-162	-67
Kostenverhaal Klein Plaspoelpolder (KPP)	-677	-1.098	-1.725	-2.398
Verrekening met de VOF L'dam Centrum	-2.500	-2.210	0	0
Vlietvoorde Deelgebied 1 Algemene kosten	-1.030	-942	-856	-402
Vlietvoorde Deelgebied 10 Zuid B2	0	0	-7.277	-7.350
Vlietvoorde Deelgebied 2 planstructuren	-3.964	-3.295	-832	-127
Vlietvoorde Deelgebied 3 Noord A	-806	-777	-8.921	0
Vlietvoorde Deelgebied 5 Noord C	-379	-2.281	0	0
Vlietvoorde Deelgebied 7 Zuid A2	-836	-4.599	-31	0
Vlietvoorde Deelgebied 8 Zuid B2	0	-2.868	-2.897	0
Vlietvoorde Deelgebied 9 Zuid A1	-5.426	-5.480	0	0
Subtotaal	-16.980	-24.744	-23.605	-20.091
T10 Algemene Dekkingsmiddelen				
Algemene uitkering Gemeentefonds	3.500	-85	-86	-87
Subtotaal	3.500	-85	-86	-87
Totaal	-14.883	-25.884	-23.691	-20.178

Incidentele verrekeningen met reserves	2022	2023	2024	2025
Storting in de reserves				
Bereikbaarheid Stompwijk verr.res.	552	0	0	0
Overige reserves	10.110	223	223	0
Grondexploitaties verr. res.	0	0	0	3.751
Onttrekking aan reserves				

Alg. reserve vrij besteedbaar	2.158	34	184	0
Bereikbaarheid Stompwijk verr.res.	7.753	0	0	0
Overige reserves	5.799	3.429	3.199	3.079
Totaal verrekeningen reserves	5.048	3.240	3.160	-672

Totaal per saldo	-9.757	-4.803	-2.160	0
-------------------------	---------------	---------------	---------------	----------

Bedragen x € 1.000. Negatief bedrag = per saldo last

Meerjaren-investeringsplan 2022-2025 (details)

In deze tabel is het gedetailleerde meerjaren-investeringsplan opgenomen.

Activa Nummer	Omschrijving Activa	Totaal beschikbaar gesteld krediet		Reeds gerealiseerd en geraamd t/m 2021		Investerin g n 2022		Investerin g n 2023		Investerin gen 2024		Investerin gen 2025	
		Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.	In k.	Uitg.	In k.
Bestuur en Ondersteuning													
20211015	Verv.Basisreg.Incl.BGT	436.000	-	-	-	436.000	-	-	-	-	-	-	-
20221029	Verv.wettelijke basisreg. (NHR)	160.000	-	-	-	160.000	-	-	-	-	-	-	-
20221045	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2022	222.500	-	-	-	222.500	-	-	-	-	-	-	-
20231025	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2023	222.500	-	-	-	-	-	222.500	-	-	-	-	-
20241026	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2024	222.500	-	-	-	-	-	-	-	222.500	-	-	-
Totaal programma Bestuur en Ondersteuning		1.263.500	-	-	-	818.500	-	222.500	-	222500	0	-	-
Veiligheid													
20251022	Vervanging Handhelds 2025	50.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50.000	-
Totaal programma veiligheid		50.000	-	-	-	-	-	-	-	0	0	50.000	-
Verkeer en Vervoer													
20159002	Bouwkosten - DNS	1.858.062	-	11.595	-	1.846.467	-	-	-	-	-	-	-
20159004	VAT - Stompwijkseweg/Verbinding sweg	3.490.002	83.228	3.190.002	83.228	300.000	-	-	-	-	-	-	-
20181058	UVP-Duurzaam veilig beheerpr. Bovenveen	27.500	-	13.750	-	13.750	-	-	-	-	-	-	-
20181059	UVP-Duurzaam veilig beh.pr. FP Irenelaan	82.000	-	41.000	-	41.000	-	-	-	-	-	-	-
20201048	Herinrichting Strabolaan	815.000	-	427.500	-	387.500	-	-	-	-	-	-	-
20201056	Ontsluiting Dorpspunt- Fontein Stompwijk	80.000	-	-	-	80.000	-	-	-	-	-	-	-
20211001	OV armaturen 2021	218.000	-	109.000	-	109.000	-	-	-	-	-	-	-
20211002	OV lichtmasten 2021	218.000	-	109.000	-	109.000	-	-	-	-	-	-	-
20211060	Parkeergarage Rijnlandstraat Noord	2.135.000	-	-	-	2.135.000	-	-	-	-	-	-	-
20221001	OV armaturen 2022	218.000	-	-	-	218.000	-	-	-	-	-	-	-
20221002	OV lichtmasten 2022	218.000	-	-	-	218.000	-	-	-	-	-	-	-
20221020	Verkeersregelinstallaties	565.000	-	30.000	-	535.000	-	-	-	-	-	-	-
20221024	Groot onderhoud Kunstwerken 2022	163.500	-	-	-	163.500	-	-	-	-	-	-	-
20221031	Veegmachine Schmidt Swingo wpnr. 31	147.150	-	-	-	147.150	-	-	-	-	-	-	-
20221043	Metropolitane fietsroute DH - Pijnacker	500.000	350.000	-	-	250.000	175.000	250.000	175.000	-	-	-	-
20231005	Groot onderhoud Kunstwerken 2023	163.500	-	-	-	-	-	163.500	-	-	-	-	-
20231006	OV armaturen 2023	218.000	-	-	-	-	-	218.000	-	-	-	-	-
20231007	OV lichtmasten 2023	218.000	-	-	-	-	-	218.000	-	-	-	-	-
20231015	Vervangen VRI	810.000	-	-	-	-	-	810.000	-	-	-	-	-
20241006	Groot onderhoud Kunstwerken 2024	163.500	-	-	-	-	-	-	-	163.500	-	-	-
20241007	OV armaturen 2024	218.000	-	-	-	-	-	-	-	218.000	-	-	-
20241008	OV lichtmasten 2024	218.000	-	-	-	-	-	-	-	218.000	-	-	-
20241016	Vervangen VRI	1.060.000	-	-	-	-	-	-	-	1.060.000	-	-	-

20241018	Gluton Collect electric veegm. wprnr. 36	32.700	-	-	-	-	-	-	-	32.700	-	-	-
20251011	Groot onderhoud Kunstwerken 2025	163.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	163.50 0	-
20251012	OV armaturen 2025	218.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	218.00 0	-
20251013	OV lichtmasten 2025	218.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	218.00 0	-
20251021	Vervangen VRI	510.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	510.00 0	-
Totaal programma verkeer en vervoer		14.946. 413	433. 228	3.931. 846	83.2 28	6.553. 367	175. 000	1.659. 500	175. 000	16922 00	0	1.109. 500	-
Onderwijs													
20071155	Nieuwbouw VO Veurs Voorburg	11.653. 405	-	7.306. 010	-	4.347. 395	-	-	-	-	-	-	-
20161041	Uitbr 2 groepen PO-school Montessori	333.802	-	-	-	333.80 2	-	-	-	-	-	-	-
20161043	Nw bouw PO-school Pius X incl.gymnastiek	8.686.7 92	-	4.685. 888	-	4.000. 904	-	-	-	-	-	-	-
20191048	Nieuwbouw Vijverhof PO- school	5.267.5 74	-	532.08 8	-	2.000. 000	-	2.735. 486	-	-	-	-	-
20201037	Nieuwbouw Bernadette PO- school	5.200.3 82	-	50.000	-	450.00 0	-	2.000. 000	-	2.700. 382	-	-	-
20209510	Stelpost IHP PO	10.531. 321	-	-	-	-	-	5.169. 543	-	3.278. 127	-	2.083. 651	-
20209520	Stelpost IHP VO	38.898. 199	-	-	-	100.00 0	-	4.483. 000	-	11.336. 000	-	15.994. 287	-
20211041	Maartenscollege	1.235.0 00	-	400.00 0	-	400.00 0	-	435.00 0	-	-	-	-	-
Totaal programma onderwijs		81.806. 475	-	12.973 .986	-	11.632 .101	-	14.823 .029	-	17314 509	0	18.077 .938	-
Sport, cultuur en recreatie													
20221021	Vervangen speelvoorzieningen 2022	477.800	-	-	-	477.80 0	-	-	-	-	-	-	-
20221033	SPP Duivesteijn renovatie veld 1	302.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	302.50 0	-
20221041	Multi beachsportveld	150.000	-	150.00 0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20229001	Akoestiek b.s.a. De bocht	57.065	-	-	-	57.065	-	-	-	-	-	-	-
20231001	Meerh. Topl.asv. Handb. V4 + div. inr.	82.776	-	-	-	-	-	82.776	-	-	-	-	-
20231002	t Loo Topl.ren. Kv 3	309.760	-	-	-	-	-	309.76 0	-	-	-	-	-
20231003	Westvliet algemene inrichting	42.834	-	-	-	-	-	42.834	-	-	-	-	-
20231014	Vervangen speelvoorzieningen 2023	477.800	-	-	-	-	-	477.80 0	-	-	-	-	-
20231024	Duiv. Algemene inrichting 2023	30.250	-	-	-	-	-	30.250	-	-	-	-	-
20241002	Kast.ring topl.ren. Nv3 + verv div mat.	71.003	-	-	-	-	-	-	-	71.003	-	-	-
20241003	Westvliet algemene inrichting	36.550	-	-	-	-	-	-	-	36.550	-	-	-
20241004	Duiv. Topl.ren. Kv6 + verv div mat.	74.536	-	-	-	-	-	-	-	74.536	-	-	-
20241015	Vervangen speelvoorzieningen 2024	477.800	-	-	-	-	-	-	-	477.80 0	-	-	-
20251001	Kast.ring topl.ren. Kv1 + verv div mat.	379.480	-	-	-	-	-	-	-	-	-	379.48 0	-
20251002	t Loo algemene inri./verhard.	69.103	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69.103	-
20251003	t Loo Topl.ren. Kv 2	301.084	-	-	-	-	-	-	-	-	-	301.08 4	-
20251004	t Loo Topl.ren. Kv 1	301.084	-	-	-	-	-	-	-	-	-	301.08 4	-
20251005	Westvliet algemene inrichting	32.343	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32.343	-
20251007	Duiv. Topl.ren. Kv4 + verv div mat.	157.276	-	-	-	-	-	-	-	-	-	157.27 6	-
20251008	Duiv. Topl.ren. Kv5 + verv div mat.	325.817	-	-	-	-	-	-	-	-	-	325.81 7	-
20251009	Overdam topl.ren. Kunstg. Tennisb.	326.337	-	-	-	-	-	-	-	-	-	326.33 7	-
20251020	Vervangen speelvoorzieningen 2025	477.800	-	-	-	-	-	-	-	-	-	477.80 0	-

Totaal programma Sport, cultuur en recreatie		4.960.998	- 150.000	- 534.865	- 943.420	- 659.889	- 2.672.824	-
Volksgezondheid en milieu								
20181050	Riolering Prinsenhof laag	4.555.500	- 653.500	- 1.952.500	- 1.755.350	- 194.150	-	-
20181051	Riolering v. Pabstlaan	5.094.857	- 15.494	- 87.913	- 718.250	- 2.287.800	- 1.985.400	-
20181054	Aansluitingen gemeentelijke openbare geb	54.500	-	- 54.500	-	-	-	-
20181055	Maatregelen tbv bui van de eeuw 2018	398.012	- 398.012	-	-	-	-	-
20191043	Riolering Flaviusstraat	925.000	- 9.625	- 80.500	- 351.950	- 482.925	-	-
20201016	Vervangen rioolinstallatie 2020	545.000	- 270.000	- 275.000	-	-	-	-
20201022	Vervanging rioolbesturing 2020	109.000	-	- 109.000	-	-	-	-
20201032	Rioolvervanging Faukenburg/Naeltwckstr	3.388.000	- 218.335	- 335.320	- 2.834.345	-	-	-
20201051	Rioolvervanging Strabolaan eo	4.285.000	- 2.280.000	- 2.005.000	-	-	-	-
20201053	Rioolinstall. Gemaal Straboln	383.500	- 383.500	-	-	-	-	-
20211003	Rioolerv. Ridder Snoekaertl	3.000.000	- 29.700	- 243.750	- 906.300	- 1.820.250	-	-
20211004	Vervanging rioolbesturing 2021	109.000	-	- 109.000	-	-	-	-
20211005	Vervanging rioolinstallatie 2021	545.000	-	- 545.000	-	-	-	-
20211008	Aanleg/ Verv. grondwaterstelsel 2021	98.100	-	- 98.100	-	-	-	-
20211016	Riolering v. Santhorststraat	2.007.000	-	- 40.070	- 286.050	- 1.496.070	- 184.810	-
20211017	Levensduur verlengende rep.en ren.2021	545.000	- 545.000	-	-	-	-	-
20211018	Onvoorziene & Incidentele rioolerv.2021	127.250	- 127.250	-	-	-	-	-
20211019	Maatregelen tbv bui van de eeuw 2021	298.000	- 298.000	-	-	-	-	-
20211031	Rioolerv. Berhardlaan	800.000	- 24.348	- 107.652	- 668.000	-	-	-
20211032	Riolering Overburgkade	1.937.000	- 39.370	- 275.000	- 1.622.630	-	-	-
20211033	Rioolvervanging Dr. V Noortstraat	190.000	- 29.950	- 160.050	-	-	-	-
20211047	Maatregelen bui vd Eeuw	720.000	- 14.200	- 102.400	- 603.400	-	-	-
20221017	Rioolerv Marcellus Emantslaan	2.487.000	- 128.220	- 279.050	- 2.079.730	-	-	-
20221018	Vervanging rioolbesturing 2022	109.000	-	- 109.000	-	-	-	-
20221019	Vervanging rioolinstallatie 2022	545.000	-	- 545.000	-	-	-	-
20221022	Aanleg/ Verv. grondwaterstelsel 2022	98.100	-	- 98.100	-	-	-	-
20221036	Onvoorziene & inc. rioolerv. 2022	127.250	-	- 127.250	-	-	-	-
20221037	Maatregelen bui van de eeuw 2022	150.000	-	- 150.000	-	-	-	-
20221039	Rioolerv. Veurstraatweg	2.143.000	- 125.600	- 226.430	- 1.790.970	-	-	-
20221040	Levensduur verlengende rep.en ren.2022	400.000	-	- 400.000	-	-	-	-
20221042	Maatregel bui v/d eeuw Kon.JulianaIn. Vb	118.000	- 10.000	- 15.000	- 93.000	-	-	-
20231008	Riolering Kon. Julianalaan	2.622.000	- 148.840	- 283.000	- 2.190.160	-	-	-
20231009	Vervanging rioolbesturing 2023	109.000	-	-	- 109.000	-	-	-
20231010	Vervanging rioolinstallatie 2023	545.000	-	-	- 545.000	-	-	-
20231011	Aanleg/ Verv. grondwaterstelsel 2023	98.100	-	-	- 98.100	-	-	-
20231012	Onvoorziene & inc. rioolerv. 2023	127.250	-	-	- 127.250	-	-	-
20231013	Maatregelen bui van de eeuw 2023	152.000	-	-	- 152.000	-	-	-

20231023	Levensduur verlengende rep.en ren.2023	250.000	-	-	-	-	250.000	-	-	-	-	-
20241009	Riolering Zaagmolenstraat	552.000	-	-	-	11.020	-	78.600	-	462.380	-	-
20241010	Vervanging rioolbesturing 2024	109.000	-	-	-	-	-	-	-	109.000	-	-
20241011	Vervanging rioolinstallatie 2024	545.000	-	-	-	-	-	-	-	545.000	-	-
20241012	Aanleg/ Verv. grondwaterstelsel 2024	98.100	-	-	-	-	-	-	-	98.100	-	-
20241013	Onvoorziene & inc. rioolverv. 2024	127.250	-	-	-	-	-	-	-	127.250	-	-
20241014	Maatregelen bui van de eeuw 2024	148.000	-	-	-	-	-	-	-	148.000	-	-
20241025	Levensduur verlengende rep.en ren.2024	380.000	-	-	-	-	-	-	-	380.000	-	-
20251014	Vervanging rioleringen 2025	3.382.904	-	-	-	-	-	-	-	-	3.382.904	-
20251015	Vervanging rioolbesturing 2025	109.000	-	-	-	-	-	-	-	-	109.000	-
20251016	Vervanging rioolinstallatie 2025	545.000	-	-	-	-	-	-	-	-	545.000	-
20251017	Aanleg/ Verv. grondwaterstelsel 2025	98.100	-	-	-	-	-	-	-	-	98.100	-
20251018	Onvoorziene & inc. rioolverv. 2025	127.250	-	-	-	-	-	-	-	-	127.250	-
20251019	Maatregelen bui van de eeuw 2025	313.500	-	-	-	-	-	-	-	-	313.500	-
Totaal programma Volksgezondheid en milieu		46.730.524	-	5.748.945	-	8.824.605	-	17.260.085	-	8.150.925	-	6.745.964
VHROSV												
20201049	Nazorg Rietvink	350.000	-	250.000	-	100.000	-	-	-	-	-	-
Totaal programma VHROSV		350.000	-	250.000	-	100.000	-	-	-	-	-	-
Overhead												
20161017	Tractor Massey Ferguson wprn.15	32.700	-	-	-	32.700	-	-	-	-	-	-
20181044	Verv. Netwerkswiches niet corb./RP1/KW2	25.000	-	-	-	25.000	-	-	-	-	-	-
20191033	Verv. Netwerkswiches RP1/KW2	40.000	-	-	-	40.000	-	-	-	-	-	-
20191038	Verv. Audio-visuele app. Vergaderruimte	202.500	-	75.000	-	-	-	-	-	127.500	-	-
20201001	Verv.Core Switches	125.000	-	-	-	-	-	125.000	-	-	-	-
20201008	Tractor John Deere wprn.61	43.600	-	-	-	43.600	-	-	-	-	-	-
20211022	DMO KCS - Geheugen van LV	770.000	-	570.000	-	200.000	-	-	-	-	-	-
20211026	Oracle / Unix 2021	300.000	-	-	-	300.000	-	-	-	-	-	-
20211062	E-Laadpalen elektrische dienstvoertuigen	120.000	-	89.000	-	31.000	-	-	-	-	-	-
20221003	Pick-up Fiat Ducato wprn. 23	71.000	-	-	-	71.000	-	-	-	-	-	-
20221004	Pick-up Fiat Ducato wprn. 24	71.000	-	-	-	71.000	-	-	-	-	-	-
20221005	Pick-up VW transporter bus wprn. 33	38.000	-	-	-	38.000	-	-	-	-	-	-
20221006	Pick-up VW Caddy wprn. 34	30.000	-	-	-	30.000	-	-	-	-	-	-
20221007	Pick-up Fiat Ducato wprn. 71	71.000	-	-	-	71.000	-	-	-	-	-	-
20221008	Pick-up Fiat Ducato wprn. 73	64.000	-	-	-	64.000	-	-	-	-	-	-
20221009	Pick-up Fiat Ducato wprn. 86	71.000	-	-	-	71.000	-	-	-	-	-	-
20221010	Pick-up Fiat Ducato wprn. 87	71.000	-	-	-	71.000	-	-	-	-	-	-
20221011	Pick-up Fiat Ducato wprn. 89	71.000	-	-	-	71.000	-	-	-	-	-	-
20221012	Pick-up Fiat Ducato wprn. 91	71.000	-	-	-	71.000	-	-	-	-	-	-
20221013	Pick-up Fiat Ducato wprn. 98	71.000	-	-	-	71.000	-	-	-	-	-	-
20221014	Pick-up Fiat Ducato wprn. 99	71.000	-	-	-	71.000	-	-	-	-	-	-

20221015	Pick-up Fiat Ducato wpnr. 100	71.000	-	-	-	71.000	-	-	-	-	-	-	-
20221016	Pick-up Fiat Ducato wpnr. 101	71.000	-	-	-	71.000	-	-	-	-	-	-	-
20221030	DMO Gegevensmanagement	300.000	-	-	-	100.000	-	100.000	-	100.000	-	-	-
20221032	Oracle / Unix 2022	25.000	-	-	-	25.000	-	-	-	-	-	-	-
20221044	Goupil G4M wpnr. 62	32.000	-	-	-	32.000	-	-	-	-	-	-	-
20231016	Pick-up Fiat Ducato wpnr. 51	78.000	-	-	-	-	-	78.000	-	-	-	-	-
20231017	Vervanging 6 x personenauto's	120.000	-	-	-	-	-	120.000	-	-	-	-	-
20231018	Oracle / Unix	25.000	-	-	-	25.000	-	-	-	-	-	-	-
20231019	Wifi vervangin bestaande accespoints	120.000	-	-	-	120.000	-	-	-	-	-	-	-
20231020	Verv. 2e deel grafische werkplekken '23	40.000	-	-	-	-	-	40.000	-	-	-	-	-
20231021	Verv. Netwerkswitches RP1/KW2	25.000	-	-	-	25.000	-	-	-	-	-	-	-
20231022	Verv. 1e deel grafische werkplekken '23	40.000	-	-	-	-	-	40.000	-	-	-	-	-
20241017	Nissan Electric NV 200 wpnr. 90	53.000	-	-	-	-	-	-	-	53.000	-	-	-
20241019	Vervanging netscalers	30.000	-	-	-	-	-	-	-	30.000	-	-	-
20241020	Oracle / Unix	25.000	-	-	-	-	-	-	-	25.000	-	-	-
20241021	Verv. Netwerkswitches RP1/KW2	40.000	-	-	-	-	-	-	-	40.000	-	-	-
20241022	Tokens (software update pointsharp)	25.000	-	-	-	-	-	-	-	25.000	-	-	-
20241023	Monitoring '24	25.000	-	-	-	-	-	-	-	25.000	-	-	-
20251024	t Loo Topl.ren. Kv 2	125.000	-	-	-	-	-	-	-	-	125.000	-	-
20251025	Verv. 1e deel grafische werkplekken	40.000	-	-	-	-	-	-	-	-	40.000	-	-
20251026	Mobile device managemen 2025	127.500	-	-	-	-	-	-	-	-	127.500	-	-
20251027	Verv. 2e deel grafsiche werkplek 2025	25.000	-	-	-	-	-	-	-	-	25.000	-	-
20251028	Oracle / Unix	25.000	-	-	-	-	-	-	-	-	25.000	-	-
20251029	Verv.softw.Bavak / zuilen klantvolgsyst.	42.000	-	-	-	-	-	-	-	-	42.000	-	-
20251030	Vervanging tablets 2025	315.000	-	-	-	-	-	-	-	-	315.000	-	-
20251031	Oracle / Unix 2025	300.000	-	-	-	-	-	-	-	-	300.000	-	-
20251032	Verv. Audio-visuele app. Vergaderruimte	125.000	-	-	-	-	-	-	-	-	125.000	-	-
20251033	vervanging mobiele telefonie voorb	25.000	-	-	-	-	-	-	-	-	25.000	-	-
Totaal Overhead		4.724.300	-	734.000	-	1.912.300	-	503.000	-	425.500	-	1.149.500	-
Totaal generaal		154.832.210	433.228	23.788.777	83.228	30.375.738	175.000	35.411.534	175.000	28.465.523	0	29.805.726	0

(bedragen x € 1)

Begroting naar taakvelden

Nr.	Taakveldnaam	Lasten	Baten	Saldo
0.01	Bestuur	4.417	8	-4.409
0.10	Mutaties reserves	10.662	17.462	6.801
0.12	Onvoorziene uitgaven	100	0	-100
0.02	Burgerzaken	3.757	1.162	-2.596
0.03	Beheer overige gebouwen en gronden	1.800	1.646	-154
0.04	Overhead	33.330	0	-33.330
0.05	Treasury	-117	3.082	3.199
0.61	OZB Woningen	253	9.171	8.919
0.62	OZB Niet-woningen	190	5.084	4.894
0.63	Parkeerbelasting	117	267	149
0.64	Belastingen overig	230	530	299
0.07	Algemene en overige uitkeringen	0	126.359	126.359
0.08	Overige baten en lasten	-342	0	342
0.09	Vennootschapsbelasting	30	0	-30
1.01	Crisisbeheersing en brandweer	6.214	0	-6.214
1.02	Openbare orde en veiligheid	2.780	160	-2.620
2.01	Verkeer en Vervoer	11.824	351	-11.474
2.02	Parkeren	688	41	-647
2.03	Recreatieve havens	41	2	-40
2.05	Openbaar vervoer	79	0	-79
3.01	Economische ontwikkeling	701	0	-701
3.02	Fysiek bedrijfsinfrastructuur	74	0	-74
3.03	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	67	82	16
3.04	Economische promotie	373	379	5
4.01	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.02	Onderwijshuisvesting	4.597	115	-4.482
4.03	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.588	2.451	-2.137
5.01	Sportbeleid en activering	936	40	-896
5.02	Sportaccommodaties	5.469	2.279	-3.190
5.03	Cultuurpres.,productie&participatie	886	92	-794
5.04	Musea	906	51	-855
5.05	Cultureel erfgoed	458	0	-458
5.06	Media	2.001	269	-1.732
5.07	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	8.274	712	-7.562
6.01	Samenkracht en burgerparticipatie	13.716	2.612	-11.104
6.02	Wijkteams	1.974	0	-1.974
6.03	Inkomensregelingen	38.788	32.809	-5.979

6.04	Begeleide participatie	3.607	0	-3.607
6.05	Arbeidsparticipatie	5.050	151	-4.899
6.06	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	2.038	3	-2.035
6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	14.351	723	-13.628
6.72	Maatwerk dienstverlening 18-	21.959	0	-21.959
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	151	0	-151
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	2.762	32	-2.730
7.01	Volksgesondheid	2.869	40	-2.829
7.02	Riolering	4.823	7.665	2.842
7.03	Afval	9.911	13.172	3.260
7.04	Milieubeheer	2.086	0	-2.086
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	928	1.047	118
8.01	Ruimtelijke ordening	3.275	887	-2.388
8.02	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	16.304	16.304	0
8.03	Wonen en bouwen	4.944	2.126	-2.818
Totaal van Taakvelden		254.919	249.364	-5.555

Verdeling personeelskosten over taakvelden

Overzicht personele lasten	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Programma Bestuur en Ondersteuning						
Bestuur	2.731	2.121	2.136	2.136	2.136	2.136
Burgerzaken	3.752	3.113	2.768	2.768	2.768	2.768
Beheer overige gebouwen en gronden	821	824	816	816	816	816
Parkeerbelasting	17	19	117	117	117	117
Bestuur en Ondersteuning	7.321	6.077	5.837	5.837	5.837	5.837
Programma Veiligheid						
Crisisbeheersing en brandweer	1	1	1	1	1	1
Openbare orde en veiligheid	2.018	2.176	2.281	2.281	2.281	2.281
Veiligheid	2.019	2.177	2.281	2.281	2.281	2.281
Programma Verkeer en Vervoer						
Verkeer en Vervoer	1.902	2.249	2.038	2.038	2.038	2.038
Parkeren	107	103	207	207	207	207
Recreatieve havens	2	2	1	1	1	1
Openbaar vervoer	17	19	19	19	19	19
Verkeer en Vervoer	2.028	2.373	2.264	2.264	2.264	2.264
Programma Economie						
Economische ontwikkeling	288	306	268	268	268	268
Fysiek bedrijfsinfrastructuur	95	36	46	46	46	46
Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	38	40	44	44	44	44
Economie	420	382	358	358	358	358
Programma Onderwijs						
Onderwijshuisvesting	325	319	300	300	300	300
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	571	588	684	684	684	684
Onderwijs	897	908	984	984	984	984
Programma Sport, cultuur en recreatie						
Sportbeleid en activering	130	139	93	93	93	93
Sportaccommodaties	369	370	382	382	382	382
Cultuurpres.,productie&participatie	96	102	101	101	101	101
Musea	26	28	46	46	46	46
Cultureel erfgoed	225	240	304	304	304	304

Media	52	82	74	74	74	74
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.427	2.938	2.901	2.901	2.901	2.901
Sport, cultuur en recreatie	3.325	3.899	3.900	3.900	3.900	3.900

Programma Sociaal domein

Samenkracht en burgerparticipatie	1.590	2.385	1.846	1.846	1.846	1.846
Wijkteams	855	914	941	941	941	941
Inkomensregelingen	3.760	3.972	4.101	4.101	4.101	4.101
Begeleide participatie	271	289	300	300	300	300
Arbeidsparticipatie	2.195	2.310	2.418	2.418	2.418	2.418
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	508	515	524	524	524	524
Maatwerk dienstverlening 18+	1.326	1.297	1.336	1.336	1.336	1.336
Maatwerk dienstverlening 18-	890	1.328	1.107	1.107	1.107	1.107
Geëscaleerde zorg 18+	57	61	63	63	63	63
Geëscaleerde zorg 18-	391	418	418	418	418	418
Sociaal domein	11.844	13.491	13.053	13.053	13.053	13.053

Programma Volksgezondheid en milieu

Volksgezondheid	52	56	46	46	46	46
Riolering	424	469	631	631	631	631
Afval	211	212	168	168	168	168
Milieubeheer	870	851	707	707	707	707
Begraafplaatsen en crematoria	199	245	228	228	228	228
Volksgezondheid en milieu	1.755	1.833	1.781	1.781	1.781	1.781

Programma VHROSV

Ruimtelijke ordening	2.441	2.094	1.562	1.564	1.565	1.517
Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	557	327	302	252	257	184
Wonen en bouwen	2.631	2.209	2.829	2.829	2.829	2.829
VHROSV	5.629	4.630	4.693	4.644	4.651	4.530

Programma Tussenrekeningen activa

Geactiveerde kosten	661	0	0	0	0	0
Tussenrekeningen activa	661	0	0	0	0	0

Programma Algemene Dekkingsmiddelen

OZB Woningen	49	97	93	93	93	93
OZB Niet-woningen	66	130	125	125	125	125
Belastingen overig	217	255	203	203	203	203

Algemene Dekkingsmiddelen	332	483	421	421	421	421
Programma Overhead						
Overhead	12.241	14.173	15.183	15.089	15.189	15.294
Overhead	12.241	14.173	15.183	15.089	15.189	15.294
TOTAAL	48.471	50.425	50.755	50.613	50.720	50.705

Bedragen x € 1.000

Verplichte indicatoren

Indicatoren

Nr.	Naam	Eenheid	Peiljaar	Waarde	Bron
1	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2020	8,2 fte	Eigen gegevens
2	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2020	7,8 fte	Eigen gegevens
3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2020	€ 807	Eigen gegevens
4	Externe inhuur	Inhuur regulier t.o.v. totale kosten	2020	15,2%	Eigen gegevens
5	Overhead	% van totale lasten	2020	7,4%	Eigen gegevens
6	Verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12-17 jaar	Aantal per 1.000 inwoners 12-17 jaar	2020	9 (landelijk 11)	Bureau Halt
8	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	2019	1,1 (landelijk 2,3)	CBS - Diefstallen
9	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2020	4,6 (landelijk 4,6)	CBS - Criminaliteit
10	Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners	2019	2,1 (landelijk 2,3)	CBS - Diefstallen
11	Vernieling	Aantal per 1.000 inwoners	2020	6,3 (landelijk 6,2)	CBS - Criminaliteit
14	Funcziemenging	%	2020	36,6 (landelijk 53,2)	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research
16	Vestigingen van bedrijven	per 1.000 inwoners 15-65 jaar	2020	135,2 (landelijk 158,4)	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA
17	Absoluut verzuim (niet op school ingeschreven leerplichtigen)	Aantal per 1.000 inwoners 5-18 jaar	2019 (schooljaar 2018-2019)	1,1 (landelijk 2,4)	DUO/Ingrado
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 inwoners 5-18 jaar	2019 (schooljaar 2018-2019)	27 (landelijk 26)	DUO/Ingrado
19	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2020	1,7 (landelijk 1,7)	DUO/Ingrado
20	Niet-sporters	%	2016 (1x per 4 jaar gezondheidsmonitor)	50,4 (landelijk 48,7)	Gezondheidsmonitor volwassenen, GGD'en, CBS en RIVM

21	Banen	per 1.000 inwoners 15-65 jaar	2020	458,4 (landelijk 795,9)	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA bewerking ABF Research
22	Jeugdcriminaliteit	% 12 t/m 21 jarigen	2019	1% (landelijk 1%)	CBS - Jeugd
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2019	7% (landelijk 6%)	CBS - Jeugd
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2020	67,3% (landelijk 68,4%)	CBS - Arbeidsdeelname
26	Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2019	2% (landelijk 2%)	CBS - Jeugd
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder	2020	569,1 (landelijk 459,7)	CBS - Participatiewet
28	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 65 jaar	2020	253,2 (landelijk 202,0)	CBS - Participatie Wet
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	10,8 (landelijk 11,9)	CBS - Jeugd
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	1,1% (landelijk 1,2%)	CBS - Jeugd
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2020	0,4% (landelijk 0,4%)	CBS - Jeugd
32	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	2020	480 (landelijk 700)	CBS - Monitor Sociaal Domein Wmo
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kilogram per inwoner	2019	219 (landelijk 161)	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	2019	3,2% (landelijk 20,1%)	Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor
35	Gemiddelde WOZ waarde woningen	1.000 euro	2020	293 (landelijk 270)	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2020	0,2 (landelijk 8,9)	BAG/ABF - Systeem Woningvoorraad
37	Demografische druk (verhouding tussen enerzijds jongeren en ouderen en anderzijds bevolking 20-65 jaar)	%	2021	80,6% (landelijk 70,1%)	CBS - Bevolkingsstatistiek bewerking ABF Research

38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2021	728 (landelijk 733)	COELO, Groningen
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2021	793 (landelijk 810)	COELO, Groningen

Toelichting op de indicatoren

1 Formatie

Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie op peildatum 1 januari.

Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is het equivalent van een 36-urige werkweek.

2 Bezetting

Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.

Terugkijkend naar een begrotingsjaar wordt de werkelijke bezetting berekend. Conform de definitie van Vensters voor Bedrijfsvoering is berekend de gemiddelde bezetting in dat begrotingsjaar door het gemiddelde te nemen van de werkelijke bezetting op 1 januari en op 31 december.

3 Apparaatskosten

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

4 Externe inhuur

Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.

5 Overhead

De overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

6 Verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12-17 jaar

Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

8 Winkeldiefstal per 1.000 inwoners

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

9 Geweldsmisdrijven

Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

10 Diefstallen uit woningen

Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

11 Vernieling

Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

14 Functiemenging

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

16 Vestigingen van bedrijven

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

17 Absoluut verzuim (niet op school ingeschreven leerplichtigen)

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school of instelling en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht.

18 Relatief verzuim

Van relatief verzuim is sprake als een jongeren wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt (ongeoorloofd afwezig). Ook veelvoudig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.

19 Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %

Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

20 Niet-sporters

Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

21 Banen

Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 65 jaar.

22 Jeugdcriminaliteit

Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

23 Kinderen in uitkeringsgezin

Het percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

24 Netto arbeidsparticipatie

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

26 Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren

Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

27 Personen met een bijstandsuitkering

Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

28 Lopende re-integratievoorzieningen

Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

29 Jongeren met jeugdhulp

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

30 Jongeren met jeugdbescherming

Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

31 Jongeren met jeugdreclassering

Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

32 Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo

Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

33 Omvang huishoudelijk restafval

Niet gescheiden ingezameld restafval dat te groot of te zwaar is om op dezelfde wijze als het huishoudelijk restafval te worden aangeboden.

34 Hernieuwbare elektriciteit

Het % hernieuwbare energie, ook wel duurzame of groene energie genoemd. Dit is energie afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld zoals uit wind, waterkracht, zon, bodem, buitenluchtwarmte en biomassa.

35 Gemiddelde WOZ waarde woningen

De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

36 Nieuw gebouwde woningen

Het aantal nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen zoals transformaties.

37 Demografische druk (verhouding tussen enerzijds jongeren en ouderen en anderzijds bevolking 20-65 jaar)

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

38 Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.

39 Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Doorlichting begroting

Jaarlijks wordt de begroting doorgelicht. Onder de noemer "Arendsoog" worden overbodige budgetten uit de begroting gehaald. Aan de andere kant worden budgetten verhoogd, waar onderbouwd tekorten kunnen worden verwacht. Het betreft hier regulier beleid. Onderstaand overzicht geeft een opsomming van de posten die vanaf 2022 (structureel) zijn aangepast in de begroting. In de kadernota is € 0,6 mln. verwerkt. De posten die na de kadernota inzichtelijk zijn geworden, zijn per saldo in de programmabegroting verwerkt.

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Actie arendsoog verwerkt in de kadernota	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000
Actie arendsoog verwerkt in de programmabegroting	-69.893	-81.091	-61.467	-96.720
Personeel en Organisatiebeheer	100.000	100.000		
Legen afvalbakken	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Fiets parkeren en snelheid remmende maatregelen	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Kostenverhaal	-103.000	-103.000	-103.000	-103.000
Stelpost kapitaallasten Bereikbaar Stompwijk	200.000	200.000	200.000	200.000
Oud- en nieuwwiering	20.000	20.000	20.000	20.000
Vaste bijdrage deelnemersovereenkomst met de SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland)	-3.750	-3.750	-3.750	-3.750
Project snippergroen	-25.000	-25.000	-25.000	
Sociale Recherche	16.000	16.000	16.000	16.000
Graffitybestrijding	7.000	7.000	7.000	7.000
Onderhoud brandkranen	23.200	23.200	23.200	23.200
Steenbreek	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Verzekeringsspolis Vrijwilligers	9.788	9.788	9.788	9.788
Terugontvangen subsidies	150.000	150.000	150.000	150.000
Kansrijke start	-12.503			
Databeheerder	-28.000	-28.000	-28.000	-28.000
Plantsoenbanken	10.000	10.000	10.000	10.000
Onderhoud gemalen (opp.water)/fontein	6.775	6.775	6.775	6.775
Onderhoud motorisch gereedschap	10.000	10.000	10.000	10.000
Uitvoering composteringsterrein	21.643	21.643	21.643	21.643
Toerekening leerplicht	17.636	17.636	17.636	17.636
bouwspeelplaats Prinsenhof	-6.515	-6.515	-6.515	-6.515
Parkeergarage Rijnlandstraat Noord	15.000	15.000		
Herberekening FLO overgangsrecht Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	-1.604	-37.382	-5.006	-11.253
SPUK-uitkering 2021 structureel	150.000	150.000	150.000	150.000
Platformeconomie	15.000			
Schoolzwemmen	33.000	13.000	13.000	13.000
Inkomensregelingen	140.000	140.000	140.000	140.000
OGGZ	50.000	50.000	50.000	50.000
Langer Zelfstandig Wonen	29.996	29.996	29.996	29.996
Beëindiging robot Elvie	15.000	15.000	15.000	
Leegstandbeheer	-51.973			
Actualiseren opbrengsten Afvalstoffenheffing	-89.223	-94.223	-31.223	277
Kadavers	-10.457	-10.457	-10.457	-10.457
Gemeenteraadsverkiezingen	-22.500			
Stelpost ambtelijke uren	-3.067	-3.067	-3.067	-3.067
Doorlichting programmabegroting Veiligheidsregio Haaglanden	47.447	47.447	47.447	47.447